

ION MIHAI PACEPA

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Volumul I

**Poliția Politică și Spionajul
în România Comunistă**

Ediția a II-a revăzută

**Biblioteca ZIUA
Editura OMEGA
București, 1999**

Coperta I DANA BART

Coperta IV Nicolae Alexandru Bărbulescu

©Copyright 1999 Ion Mihai Pacepa

Toate drepturile asupra acestei lucrări aparțin Autorului. Reproducerea integrală sau parțială a textului este interzisă și va fi pedepsită conform legii. Editura OMEGA are dreptul de a vinde Lucrarea și în alte țări din afara României, cu excepția Statelor Unite ale Americii și Canadei, unde vânzarea lucrării se va face exclusiv prin Cornel Dumitrescu, co-editor al săptămânalului *Lumea liberă* din New York.

Editura OMEGA și Autorul au dreptul de a acționa în justiție orice încălcare a dreptului de autor

**Poliția Politică și Spionajul
în România Comunistă**

Întâmpinare de SORIN ROȘCA STĂNESCU

Cuvânt înainte de ION MIHAI PACEPA

Postfață de DAN PAVEL

**Comentarii de CORNEL DUMITRESCU și
ADRIAN SEVERIN**

CUPRINS

	pag
ÎNTÂMPINARE de SORIN ROȘCA STĂNESCU	11
CUVÂNT ÎNAINTE AL AUTORULUI	13
<i>Capitolul 1</i>	
DESPRE RĂDĂCINI ISTORICE ȘI DIFERENȚE	17
<i>Capitolul 2</i>	
DOUĂ CONCEPTE ANTAGONICE	25
<i>Capitolul 3</i>	
DOUĂ LUMI FUNDAMENTAL OPUSE	32
<i>Capitolul 4</i>	
DESPRE ALTE ANTAGONISME	40
<i>Capitolul 5</i>	
RUSIFICAREA MARXISMULUI.....	47
<i>Capitolul 6</i>	
PRIMUL ȚAR COMUNIST	51
<i>Capitolul 7</i>	
NAȘTEREA „DIPLOMAȚIEI SECRETE” DE TIP SOVIETIC	57
<i>Capitolul 8</i>	
PACTUL STALIN-HITLER	64
<i>Capitolul 9</i>	
„INDUSTRIALIZARE” DE TIP SOVIETIC	68
<i>Capitolul 10</i>	
OPERAȚIUNEA GAIANEH	76
<i>Capitolul 11</i>	
MOARTE ROMÂNIEI BURGHEZE!.....	89
<i>Capitolul 12</i>	
ÎNCEPUTURILE SOVIETIZĂRII ROMÂNIEI	98
<i>Capitolul 13</i>	
LICHIDAREA PARTIDELOR „BURGHEZE”	105
<i>Capitolul 14</i>	
SMERȘ ÎNSCENEAZĂ CĂ REGELE A FOST SPION.....	113
<i>Capitolul 15</i>	
POLIȚIA POLITICĂ DIN MOSCOVA	
DESCHIDE FILIALE ÎN ȚĂRILE „ELIBERATE”	121
<i>Capitolul 16</i>	
CONSOLIDAREA SOVIETIZĂRII	130

<i>Capitolul 17</i>	
O NOUĂ FAZĂ A PLANULUI „GAIANEH“	142
<i>Capitolul 18</i>	
POLIȚIA POLITICĂ CONTROLEAZĂ PARTIDUL	151
<i>Capitolul 19</i>	
ASASINAREA LUI PĂTRĂȘCANU	161
NOTE	169
POSTFAȚĂ de DAN PAVEL	225
COMENTARIU de CORNEL DUMITRESCU	238
COMENTARIU de ADRIAN SEVERIN	242
INDICE DE NUME PROPRII	245

ÎNTÂMPINARE

de SORIN ROȘCA STĂNESCU

Generalul Ion Mihai Pacepa este cel mai important adversar al poliției politice din România. Demersul lui, desfășurat timp de două decenii, din momentul când a ales libertatea și a primit azil politic în Statele Unite, a dezvăluit lumii întregi adevărata față a dictatorului Nicolae Ceaușescu, a securității și a comunismului românesc. Adevărata față a unui tiran care, departe de a face un act de disidență față de Kremlin, a lucrat, mână în mână, cu serviciile secrete ale Rusiei și cu cele mai feroce organizații teroriste din lume. Imaginea externă a lui Ceaușescu era confecționată în retortele poliției politice. Dictatorul român a reușit să păcălească Occidentul până când Pacepa i-a demontat imaginea. „Eroicul” gest al lui Ceaușescu care, în 1968, ar fi refuzat să se alăture statelor Pactului de la Varșovia cu prilejul invadării Cehoslovaciei, s-a dovedit o cacealma ordinară. Ceaușescu nici măcar nu fusese informat asupra intențiilor Moscovei.

Dar nu numai prăbușirea imaginii lui Ceaușescu i se datorează generalului Pacepa, ci și înfățișarea, în toată hidoșenia și grozăvia ei, a securității române. O veritabilă poliție politică care, atât în plan intern, cât și în plan extern, a trădat interesele poporului român. A fost creată de Moscova după modelul Moscovei și a rămas aservită Moscovei. Spionii români, de pildă, aveau, fără excepție, misiunea de a acționa împotriva democrațiilor occidentale și împotriva NATO. Pe banii

românilor, acești spioni culegeau informații în beneficiul serviciilor secrete sovietice și al terorismului internațional. Securitatea este cea care a trădat și în nici un caz Ion Mihai Pacepa. Pacepa a trădat, cel mult, poliția politică.

Și a mai trădat Pacepa ceva. A trădat comunismul. A trădat un sistem care a batjocorit, în întreaga sa existență, nu numai drepturile și libertățile omului, dar a distrus vieți. Nenumărate. A săvârșit abominabile crime împotriva cetățeanului român.

Această carte este o veritabilă istorie a poliției politice române. Este o sinteză făcută de cel mai important expert în acest domeniu, o personalitate remarcabilă care se bucură de stima, prețuirea și protecția autorităților americane. Pentru editura noastră este o cinste faptul că putem să îi dăm acestei cărți lumina tiparului. Mulțumesc, Pacepa !

MOTTO:

„Vorbind despre Rusia, oamenii cred că vorbesc despre o țară ca oricare alta: în realitate, nimic nu este mai puțin adevărat. Rusia constituie o lume cu totul separată, care se supune numai voinței, capriciului și fanteziei unui singur om, fie că numele lui e Petru sau Ivan. Contrar tuturor legilor comunității umane, Rusia se îndreaptă numai în direcția propriei sale înrobiri și a înrobirii vecinilor săi”.

PIOTR ȘAADAIEV, sociolog rus,

Moscova, 1854

CUVÂNT ÎNAINTE

La scurt timp după colapsul imperiului sovietic, noile guverne ale fostelor țări satelite Moscovei au început să expună atrocitățile comise în decursul anilor de câinele de pază al comunismului, poliția sa politică, și să expună rolul secret pe care l-a avut în sovietizarea țării lor și apoi în viața ei politică internă și externă. Guvernul german a organizat chiar și un muzeu al STASI, cum s-a numit filiala poliției politice creată de Kremlin în Germania de Est, în care a documentat în mod dramatic modul cum această hidoasă instituție a controlat întreaga viață politică, economică, socială și personală a Republicii Democrate Germane. Oameni de pe toate meridianele globului stau în el zile în șir - cum am stat și eu - ca să studieze pe viu mecanismul acestei diabolice instituții cu ajutorul căreia Kremlinul a reușit să colonizeze Germania de Est și să o transforme într-o deprimantă formă de feudalism medieval la mijlocul secolului XX.

Din păcate, România a făcut excepție. Ea este astăzi singura țară din Europa de Est al cărei guvern continuă să ascundă poporului său adevărul despre originea poliției politice comuniste, care în România s-a numit Securitate, și despre rolul secret pe care l-a avut în procesul de sovietizare a țării. Singurele revelații ale guvernelor post-Ceaușescu despre activitatea poliției politice pe care țara a moștenit-o de la Kremlin sunt conținute într-o uriașă operă de dezinformare intitulată *Cartea albă a Securității*, care se bazează efectiv pe documentele acestei instituții. Acest „studiu” în cinci volume publicat sub egida Serviciului Român de Informații, SRI, pornește de la premiza că

Ion Mihai Pacepa

dictatura comunistă impusă în România cu baionetele sovietice, a fost un regim legitim și prezintă Securitatea ca pe o instituție națională care ar fi servit interesele națiunii într-o anumită etapă istorică, și care nu ar fi avut nici pe departe o activitate atât de criminală cum s-a crezut imediat după răscola populară din decembrie 1989. Scopul evident al *Cărții albe a Securității* este acela de a convinge populația țării că foștii ofițeri de securitate sunt de fapt patrioți care pot fi folosiți în continuare în serviciile secrete ale României de azi.

De aceea am decis să public acest studiu documentar despre poliția secretă a României comuniste, căreia i-am urcat toate treptele ierarhice, de la sublocotenent la general-locotenent și secretar de stat, și căreia i-am cunoscut toate măruntaiele. În acest studiu, pe care l-am intitulat *Cartea Neagră a Securității*, am documentat, pe baza cunoștințelor mele personale, a datelor găsite în arhivele STASI și în literatura de specialitate mondială, că Securitatea: a avut rădăcinile în plaiurile și tradițiile Rusiei, nu ale României; a fost creată de ofițeri sovietici, nu români; a constituit unul din cele mai importante instrumente folosite de Kremlin pentru a sovietiza România; și-a bazat activitatea pe asasinat politic și teroare, eliminând fizic o bună parte a elitei politice, culturale și economice a României; a împânzit țara cu uriașe centre de interceptare a discuțiilor telefonice și de cenzură a corespondenței - care nu au fost încă desființate; a supravegheat întreaga populație a țării cu ajutorul unor uriașe rețele de informatori - care nu au fost încă identificate și neutralizate. În acest studiu am documentat, de asemenea, că în anii dictaturii lui Ceaușescu Securitatea a controlat și întregul aparat de partid și de stat, pe care l-a împânzit cu „ofițeri deplin conspirați” și cu „colaboratori”:

În *Cartea Neagră a Securității* am documentat și unele din ideile cuprinse în *Moștenirea Kremlinului*, pe care am scris-o în 1991-1992 când multe din arhivele fostelor poliții politice comuniste nu-mi erau încă accesibile.

Securitatea a deteriorat, în măsură mai mică sau mai mare, viața tuturor românilor. Sunt puține familii care nu au avut pe cineva arestat, condamnat sau executat. Nici chiar tinerii de azi,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

care nu au tremurat niciodată când le-a bătut cineva la ușă, nu au scăpat nevătămați. Viața lor ar fi fost acum cu totul alta dacă în cei 40 de ani de activitate Securitatea nu ar fi distrus aproape întreaga floare politică, socială, culturală, științifică și artistică a țării. Crimele comise de poliția politică internă și de serviciul de spionaj al României comuniste întinează trecutul țării, iar ascunderea lor îi prericlitează credibilitatea în Occident. Acesta este un alt motiv care m-a determinat să public *Cartea Neagră a Securității*.

ION MIHAI PACEPA

Ion Mihai Pacepa

(Franța, Belgia) sau în cele ale democrației constituționale americane (SUA, Italia, Germania, Japonia și celelalte țări democratizate după cel de al doilea război mondial cu ajutorul politic, tehnic și financiar al SUA).

Diferența majoră dintre serviciile aparținând acestor trei tradiții, care în jargonul de specialitate se numesc sisteme, constă în gradul de secretizare al activității lor. Sistemul britanic, perfectat sub domnia reginei Elisabeta I (1558-1603), este înconjurat de aceeași secretizare care a înconjurat și curtea regală care l-a creat. Ca urmare, șeful serviciului de spionaj britanic (Secret Intelligence Service sau SIS), de exemplu, continuă să fie cunoscut doar ca „C” și să rămână anonim, iar șeful serviciului de contrainformații (MI-5) continuă să fie numit doar „K” (după Sir Vernon Kell, care l-a condus în perioada 1909-1940).

Sistemul francez, construit de Joseph Fouché în 1796, pentru a servi Comuna din Paris, și-a dedicat activitatea apărării libertăților întregii societăți și, ca atare, și-a supus acțiunile sale scrutinului public. Sistemul american, creat în 1908 și modernizat în 1924 de J. Edgar Hoover, își are rădăcinile într-un sistem de guvernare compus din trei ramuri, complet independente, care au fost concepute astfel încât să echilibreze puterile în stat. De aceea, serviciile secrete americane sunt subordonate organizatoric puterii executive, activează pe baza deciziilor puterii juridice și se supun controlului parlamentar.

În pofida acestor diferențe, toate aceste trei sisteme au generat servicii de securitate menite să apere prevederile Constituției și să protejeze populația țării.

Serviciile secrete ale fostului bloc sovietic și-au tras seva din plaiurile Rusiei, care a fost întotdeauna la polul opus Occidentului. Puține mărturii scrise au sintetizat mai bine această diferență de polaritate decât succinta descriere a Rusiei făcută în 1914, înainte ca ea să fie ruinată de comuniști, de eminentul profesor britanic Maurice Baring, care a studiat-o din interiorul ei timp de mulți ani:

„Rusia este o țară unde ... progresul este neglijat și împiedicat în mod deliberat; o țară guvernată de întâmplare, unde aparatul de stat și administrativ este arbitrar, nesigur,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

neglijent; unde nu există condiții pentru afaceri prospere; unde corupția este un factor cotidian; o țară în care majoritatea populației a devenit leneșă, coruptă, incompetentă; o țară ai cărei locuitori nu se bucură de libertăți politice și de drepturi individuale elementare; o țară unde chiar și programele concertelor sunt cenzurate; unde nu există libertate de gândire; unde fiecare acționează fără să-i pese de vecini; o țară a extremelor și a lipsei de moralitate; o țară ai cărei cetățeni sunt priviți cu suspiciune; unde oamenii sunt geloși pe orice și pe oricine se ridică din anonimat; unde locuitorii au devenit sclavii mediocrității și ai birocrăției; o națiune de rebeli fără eficiență". (1)

La toate acestea trebuie adăugat faptul că rușii nu au cunoscut niciodată democrația. Ei au trăit numai în autocrație. Rusia, indiferent de numele pe care l-a avut în diferite etape istorice, a fost întotdeauna dominată de o singură persoană, care s-a considerat stăpân absolut al avuției naționale și care și-a asumat drept de viață și de moarte asupra supușilor săi. Deși majoritatea acestora au fost dictatori absoluți, ei au fost venerați de masele populare, care timp de secole au fost îndochinate să creadă că tiranii, ca și ciuma și cutremurele, sunt trimiși de Dumnezeu.

„Rușii au fost întotdeauna devotați țărilor, buni sau cruzi”, a explicat ambasadorul Vasili Sukovski demnitarilor străini veniți la Moscova ca să se lămurească de ce Ivan cel Groaznic, primul conducător al Rusiei, care și-a acordat titulatura de țar (derivată de la „Cezar”, vechiul titlu imperial roman), era atât de venerat. (2)

Ivan cel Groaznic a fost și creatorul serviciilor secrete rusești. În decembrie 1564, el s-a temut că va fi detronat de moșierimea rusă și a amenințat că va abdica dacă nu i se va conferi dreptul de a-și crea o „curte” personală care să aibă puteri excepționale pentru a-i pedepsi pe răsculați și pentru a conduce apoi țara. Această „curte”, care a devenit cunoscută sub numele de Opricina (Curte Separată), era, de fapt, o poliție secretă extrem de sângeroasă, subordonată doar țarului. Ofițerii Opricinei locuiau în conacuri confiscate de la moșieri și băntuiau satele

Ion Mihai Pacepa

Rusiei călare pe caii lor negri, a căror șa avea gravat un cap de câine - care simboliza adulecarea „trădătorilor” - și o mătură - care indica rolul Opricinei de a curăța țara de ei.

Opricina și-a început activitatea prin executarea a cca. 3.000 de boieri, și a sfârșit terorizându-i pe toți cei care nu erau pe placul țarului. Apoi, Opricina a trecut la distrugerea unor orașe ale „trădătorilor”, printre care cel mai important a fost Novgorod, a cărui populație a fost decimată în „cinci săptămâni de orgie și cruzimi în 1570”. (3)

Spre deosebire de liderii occidentali, urmașii lui Ivan cel Groaznic pe tronul Rusiei nu au avut niciodată partide politice cu ajutorul cărora să guverneze țara. De aceea, toți țarii Rusiei, fără excepție, și-au creat propriile poliții politice și s-au bazat pe ele mai mult decât pe orice alt instrument de guvernare în procesul sinuos de menținere a tronului și de eliminare a opoziției politice.

La sfârșitul secolului XVII, de exemplu, când Petru cel Mare s-a suit pe tronul Rusiei, el și-a constituit o poliție personală (Preobrazhenski Prikaz) în mod atât de secret, încât nici azi nu se cunoaște data exactă când ea a fost creată. (4)

Continuând principiul lui Ivan cel Groaznic, potrivit căruia „cine nu e cu țarul e trădător”, Petru cel Mare a dezlănțuit noua sa poliție secretă împotriva tuturor celor care au îndrăznit să-l critice, începând cu soția și fiul său (care au murit în închisoare) până la bețivii care făceau glume pe socoteala țarului.

La doar câteva luni după ce urmașul lui Petru cel Mare, Nicolae I, s-a suit pe tronul Rusiei, acesta și-a creat propria poliție secretă (Secția a Treia a Cancelariei Imperiale), și a pus în fruntea ei un străin, Conteale Alexander Benckendorf, sub motiv că acesta putea fi „imparțial și necruțător” în relațiile cu populația. Când l-a instalat în funcție, țarul i-a dat lui Benckendorf o batistă și i-a spus: „*Cu cât mai multe lacrimi îți vei șterge cu ea, cu atât mai bine mă vei servi!*” (5)

Nicolae I a fost, de asemenea, țarul care a instituționalizat „crima politică” în Rusia și care a transformat poliția secretă a țarului într-o poliție politică. „Codul Criminal”, creat de el în 1845, a stabilit sancțiuni draconice contra tuturor persoanelor care „scriu sau răspândesc materiale care lezează Autoritatea

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Suverană sau personalitatea Suveranului". (6)

Ne mai întrebăm oare, de unde și-a tras seva articolul 238 din Codul Penal Român privind „ofensa adusă autorității”, care a devenit legea fostului președinte Ion Iliescu împotriva crimei de lese majesté?

La numai cinci săptămâni după ce Alexandru II s-a urcat pe tron, el și-a constituit, de asemenea, o poliție politică personală (Departamentul Poliției de Stat). Aceasta nu a reușit însă să-l protejeze, el fiind asasinat cu o grenadă primitivă, în 1881. În același an, succesorul său, Alexandru III, și-a creat propria poliție politică, Ohrana, pe care a transformat-o în „legea legilor”. Acest ultim dictator al Rusiei, dintre cei care s-au intitulat țari, a dat poliției sale politice dreptul simultan de a investiga, cerceta, aresta și exila la propria discreție. Până la urmă însă, Ohrana s-a dovedit incapabilă să-și îndeplinească sarcina ei de bază, apărarea vieții țarului, care a fost răsturnat și apoi executat de bolșevici.

Urmașii săi comuniști au păstrat, cu sfințenie, această tradiție rusească seculară: fiecare conducător al URSS și-a creat propria poliție politică, și fiecare i-a dat un nou nume. Restul a rămas neschimbat. Toate polițiile politice sovietice, indiferent de numele pe care l-au avut în cursul anilor, au fost încartiruite la sediul Ohranei, de pe strada Lubianka (unde se află și azi), și toate au continuat să fie o poliție politică personală a dictatorului la putere, care nu i-a supus niciodată activitatea scrutinului public.

Lenin a botezat poliția sa politică cu numele CEKA (Cerezvîceainaia komissiiia po borbe s kontrevoluției, sabotajem i speculației, Comisia extraordinară pentru combaterea contrarevoluției, a sabotajului și a speculației). Când s-a întronat Stalin la Kremlin, el i-a schimbat numele în GPU (Gosudarstvennoe politiceskoe upravlenie, sau Direcția politică de stat), pentru a o disocia de teribilele crime comise în anii lui Lenin, și a lansat-o apoi împotriva troțkiștilor și a celorlalți oponenți politici pe care îi avea în partid. În 1934, Stalin a arestat întreaga conducere a GPU, pentru a condamna astfel public crimele pe care le-a comis, de fapt, din ordinul său. Apoi și-a rebotezat poliția politică, NKVD (Narodnîi komissariat

Ion Mihai Pacepa

vnutrennih del, sau Comisariatul poporului pentru afacerile interne), și a lansat „noua” instituție într-un genocid și mai sângeros, în care au pierit peste șapte milioane de oameni. De cum s-a instalat la Kremlin, Hrușciiov a schimbat numele poliției politice în KGB (Komitet gosudarstvennoi bezopasnosti, sau Comitetul securității de stat) și a pretins că „noua” instituție nu are nimic comun cu crimele lui Stalin.

O carte extrem de documentată despre KGB, publicată recent în SUA de cercetătoarea rusă Evgenia Albats, a produs însă dovezi de necontestat din care rezultă că KGB și-a mărit enorm atât atribuțiile, cât și dimensiunile, devenind un adevărat „stat în stat”, ca și predecesorul sa, NKVD. (7)

La sfârșitul anului 1991, odiosul partid comunist al URSS s-a prăbușit în abis și nimeni nu i-a simțit lipsa. În decursul întregii sale istorii, Rusia a fost condusă numai de dictatori, nu de partide politice. Tradiția Kremlinului de a-și apăra tronul cu ajutorul poliției sale politice a continuat, însă, neabătut.

Primul președinte al Rusiei desemnat în alegeri libere, Boris Elțin, și-a început activitatea prin a-și crea propria poliție politică, nu propriul partid. Urmând tradiția predecesorilor săi, el a schimbat numele KGB-ului în Serviciul Interrepublican de Securitate (SIS), și a semnat un decret prin care a subordonat noua organizație numai președintelui Rusiei. Apoi, Elțin a anunțat că doar un număr redus de ofițeri ai fostului KGB, specialiști în cifru și computere, vor fi păstrați temporar în noua instituție. În realitate, conform datelor obținute de autoritățile SUA, un an mai târziu, doar 36 din cei 486.000 de ofițeri operativi ai KGB fuseseră îndepărtați în mod verificabil.

În octombrie 1993, când parlamentul Rusiei s-a răsculat împotriva Kremlinului, Elțin nu a recurs la măsuri politice ca să rezolve impasul. El a ordonat „noului” KGB să ocupe parlamentul și să-i aresteze pe rebeli. Lumea își amintește și acum, cu oroare, cum a bombardat artileria trupelor sale de securitate clădirea parlamentului rus.

Când Cecenia și-a exprimat intenția de a deveni independentă, Elțin a înlocuit, din nou, măsurile politice cu cele ale poliției politice. La sfârșitul lui 1995, trupele de gherilă ale

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

„noului” KGB au distrus orașul Groznîi, ucigând peste 30.000 de ceceni. La 15 ianuarie 1996, aceleași trupe au distrus un alt oraș cecen, Pervomaiskoie. Occidentul a consemnat, cu stupeoare, că, pentru prima dată în istoria ruso-sovietică, poliția politică a Kremlinului a distrus integral două orașe ale țării în interval de numai două săptămâni. Tot în ianuarie 1996, cercurile guvernamentale occidentale au constatat, cu îngrijorare, faptul că Elțin l-a numit ca ministru de externe al Rusiei pe Evgeni Primakov, șeful serviciului de spionaj al țării. În decursul celor 73 de ani de existență, Uniunea Sovietică a avut alți doi miniștri de externe care au fost ofițeri de informații (Andrei Vîșinski și Eduard Șevardnadze), dar nici unul nu fusese șeful serviciului de spionaj al țării.

În vara anului 1996, Boris Elțin a fost ales președinte al Rusiei pentru a doua oară, dar nu și-a constituit nici până azi un partid politic cu ajutorul căruia să guverneze țara. În schimb, el a mărit proporția poliției politice, în raport cu totalul populației, de la un ofițer pentru fiecare 400 de cetățeni, în 1990, la un ofițer pentru fiecare 297 de cetățeni, în 1996. În vara lui 1998, Elțin a fost „indisponibil” din cauza sănătății sale și, ca să fie sigur că lasă țara pe „mâini bune”, el l-a numit ca prim-ministru pe Evgheni Primakov - șeful serviciului de spionaj al țării, care până atunci fusese și ministru de Externe. În felul acesta, poliția politică a preluat în mâinile sale toate cârmele țării - așa cum le-a preluat în 1982, când șeful KGB, Iuri Andropov, a devenit secretar general al PCUS și președinte al fostei Uniuni Sovietice.

Din nefericire, după răsturnarea lui Ceaușescu a venit la cârma României un lider comunist format politic la școala Kremlinului, care, ca și Elțin, a cunoscut numai sistemul de guvernare sovietic. Ion Ilici Iliescu, ca și omologul său din Kremlin, nu s-a grăbit să-și creeze un partid cu care să guverneze, ci o poliție politică personală, cu care să se protejeze. La 26 martie 1990, el a rebotezat Securitatea ca Serviciul Român de Informații (SRI), a pus la cârma ei un ofițer de securitate deplin conspirat, care îi era loial (Virgil Măgureanu), și a semnat un decret prin care și-a subordonat personal noua instituție. Iliescu a anunțat apoi, ca și Elțin, că va menține doar temporar în SRI un

Ion Mihai Pacepa

număr redus de ofițeri de securitate, care erau specialiști în cifru și computere. Curând a ieșit însă la iveală că majoritatea cadrelor „noului” SRI erau, de fapt, ofițeri de securitate, și că structura și atribuțiile SRI au continuat să fie cele ale unei poliții politice de tip sovietic.

Ca să fie și mai sigur că România de sub conducerea sa va rămâne în tabăra Kremlinului, la 5 aprilie 1990, Iliescu a semnat un pact de neagresiune cu Moscova, prin care România se angaja să recunoască „granițele prezente” ale celor două țări și să nu adere la nici o „alianță militară în detrimentul Uniunii Sovietice”. Moscova a încercat să atragă și guvernele celorlalte țări ale fostului său bloc la semnarea unor acorduri similare. Ea a fost însă respinsă cu indignare, deoarece aceste guverne doreau să se elibereze de sub jugul Kremlinului și să-și reintegreze țara în comunitatea occidentală.

Capitolul 2

DOUĂ CONCEPTE ANTAGONICE

În decursul întregii lor istorii, serviciile secrete occidentale au avut întotdeauna sarcina prioritară de a apăra societatea împotriva diferitelor forme de agresiune internă și externă. Serviciile secrete ale fostului bloc sovietic au fost însă folosite, fără excepție, pentru a efectua supravegherea generală a populației țării, cu scopul de a lichida atât opoziția politică, cât și pe oponenții personali ai dictatorului. Cu alte cuvinte, în timp ce serviciile secrete occidentale apără populația țării împotriva diferitelor acțiuni criminale, cele de tip sovietic îl apără pe dictator și regimul său împotriva populației țării.

Această diferență de fond în conceperea serviciilor de securitate a creat o diferență de fond în structura lor organizatorică. În timp ce FBI, de exemplu, este organizat pe categorii de crime (spionaj, terorism, mafia, contrabandă cu droguri etc.), KGB și sateliții săi au fost întotdeauna organizați pe categoriile populației pe care trebuiau să le supravegheze.

Un exemplu concludent este poliția politică a României comuniste. Direcția I a Securității a avut sarcina de a supraveghea operativ minoritățile naționale, membrii fostelor partide politice, disidenții, studenții, elevii, cultele religioase ș.a; Direcția a II-a a supravegheat operativ salariații din industrie și agricultură; Direcția a III-a a supravegheat operativ salariații din ministerele de Externe și de Comerț Exterior; Direcția a IV-a a supravegheat personalul forțelor armate etc.

Deoarece Guvernul și Parlamentul României nu au deschis încă arhivele Securității, voi ilustra cu date din arhivele poliției

Ion Mihai Pacepa

politice a fostei Germanii de Est (Staatsicherheitsdienst sau STASI), a căror veridicitate este unanim acceptată pe plan internațional. Chiar și experții vest-germani, care credeau că știu totul despre STASI, au fost surprinși de amploarea, fără precedent istoric, pe care a avut-o supravegherea informativ-operativă a populației din fosta RDG: 65% din totalul locuitorilor au fost supravegheați informativ; marea majoritate a instituțiilor de stat - inclusiv cazărmi, școli, teatre și biserici - a fost supravegheată cu ajutorul tehnicilor de interceptare electronică; întreaga corespondență poștală cu străinătatea și 40% din cea internă au fost permanent cenzurate; toate convorbirile telefonice cu străinătatea și cca. 35% din cele interne au fost permanent interceptate.

Ca rezultat al acestei supravegheri informative de masă, STASI a deschis dosare de urmărire individuală pentru peste șase milioane de locuitori, ceea ce reprezintă 30% din populația țării. Aceștia au fost supravegheați prin toate mijloacele informative și tehnico-operative (n.n.: ascultarea secretă a convorbirilor, interceptarea telefoanelor și cenzura corespondenței) de care dispuneau organele STASI. De aceea, majoritatea dosarelor de urmărire individuală conțin zeci de volume și multe mii de pagini.

Până acum, peste un milion de cetățeni germani au făcut cerere să-și vadă dosarele. Numai câțiva dintre aceștia au avut însă tăria să discute public despre ceea ce au găsit în ele. Vera Wollenberger, care a fost arestată de STASI în 1988, și care a devenit membru al Bundestag-ului după unificarea celor două Germanii, a fost un asemenea caz. „*Nu doresc nimănui să treacă prin ce-am trecut*”, a spus ea, după ce și-a citit dosarele. În ele a găsit, printre altele, note informative date de 60 de agenți ai STASI, dintre care unele, semnate cu numele conspirativ „Donald”, cuprindeau numeroase detalii din viața ei intimă. „*A fost o teribilă agonie*”, a spus Vera, după ce a realizat că „Donald” era, de fapt, soțul ei, Knud, cu care avea doi copii minori. „*O altă victimă a STASI a recunoscut scrisul propriului frate în notele informative din dosarul său*”, mi-a spus custodele arhivelor STASI din orașul Erfurt, Jürgen Haschke, care fusese și el urmărit și apoi arestat pentru „manifestări dușmănoase”.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

O altă diferență, de fond, dintre conceptul occidental și cel sovietic de servicii secrete, constă în faptul că ele au un „modus operandi” diametral opus. Serviciile occidentale acoperă informativ și tehnico-operativ cazurile pe care le lucrează și recrutează surse de informare care au de regulă o viață operativă limitată la o singură operație. Organele de securitate de tip sovietic au avut însă întotdeauna sarcina să acopere informativ și tehnico-operativ întreaga populație a țării. Pentru aceasta, ele și-au creat rețele informative și centrale de interceptare permanentă în fiecare obiectiv important, cum erau numite, în jargonul operativ al Securității, ministerele, fabricile, gospodăriile agricole colective, orașele, cartierele și blocurile de locuințe. Nici o țară occidentală nu a ajuns, și nu o să ajungă vreodată, la un asemenea grad de degradare civică.

Voi ilustra, din nou, cu date din arhivele STASI, care au scos acum la lumină dimensiunile, aproape de necrezut, ale rețelei informative permanente, folosită pentru supravegherea continuă a populației din țările fostului bloc sovietic. Numai în orașul est-german Erfurt - care avea mai puțin de 200.000 de locuitori - au fost identificate peste 50.000 de persoane care fuseseră recrutate și folosite de STASI. Majoritatea acestora au fost și ele, la rândul lor, urmărite de STASI, care nu a avut niciodată deplină încredere în informatorii săi. Cazul Christei Wolf, fostă membră a comitetului central al partidului și una dintre cele mai cunoscute scriitoare din RDG, constituie un exemplu concludent. Ea a fost recrutată în 1959, când avea 30 de ani. Pe lângă dosarul ei de informator s-au găsit, însă, în arhivele STASI, alte 42 de dosare voluminoase care conțineau stenogramele discuțiilor pe care le-au purtat Christa Wolf și soțul ei acasă și la serviciu, unde aveau microfoane ascunse în fiecare încăpere.

În octombrie 1989, la scurt timp după ce a fost dărâmat zidul Berlinului, STASI a încercat să se salveze (ca și Securitatea și KGB-ul) schimbându-și numele în AfNS (Amt für Nationale Sicherheit, sau Oficiul Securității Naționale). Din fericire, n-a reușit. În dimineața zilei de 11 decembrie 1989, când s-au prezentat la lucru, stasiștii din Berlinul de Est n-au mai putut intra în sediile unităților. Toate cele 18 clădiri cenușii de pe

Ion Mihai Pacepa

Normannen Strasse, care constituiau sediul central al odiosului STASI, aveau ușile de la intrare încuiate și sigilate. Anunțuri lipite pe ele informau că STASI/AFNS a fost desființat și că sediile sale au fost luate sub control de către un „Staatliches Bürgerkomitee” (Comitet Cetățenesc de Stat). Curând după aceea, am vizitat ceea ce rămăsese din STASI și am avut plăcuta surpriză să văd că 16 dintre cele 18 clădiri ale sediului ei central fuseseră vândute unor firme germane și străine. Celelalte două clădiri adăposteau un muzeu al STASI și arhivele sale deschise publicului. Ambele erau administrate de Bund der Stalinistisch Verfolgten (Administrația celor Persecutați de Stalinism, sau BSV).

Un an mai târziu, poliția politică a fostei Cehoslovacii, Statni Bezpecnost, a fost desovietizată și transformată într-un serviciu secret de tip occidental. În 1993, guvernul cehoslovac a votat „Legea caracterului ilegal al regimului comunist”, care a interzis câinilor săi de pază, ofițerii fostei poliții politice comuniste, să mai ocupe poziții de conducere în aparatul de stat. Exemplul Cehoslovaciei a fost urmat, într-o măsură mai mare sau mai mică, de Ungaria și Polonia, care au curățat serviciile lor secrete de foștii ofițeri comuniști și le-au reorganizat după conceptul vestic. Apoi, Parlamentul maghiar a votat, în 1997, „Legea Lustrației” -lege care-i obliga pe toți cei care dețineau funcții de conducere în aparatul politic sau administrativ să declare dacă au colaborat cu poliția politică - și a creat și un Tribunal al Lustrației.

Recent, Polonia a votat o lege similară.

Până și în Albania, fostelor cadre ale poliției politice li s-a interzis, prin lege, să ocupe poziții în guvernul, parlamentul și aparatul de stat al țării.

Din păcate, noua conducere a României s-a prefăcut numai că merge pe același drum. De cum s-a instalat la cârma țării, președintele Ion Iliescu a anunțat că „noul” serviciu secret al țării nu va fi încadrat cu ofițeri ai Securității. Pentru a fi și mai convingător, el a introdus în Proiectul Legii de Organizare și Funcționare a Serviciului Român de Informații (art. 27, alin. 2) prevederea: „Nu pot fi încadrate în Serviciul Român de Informații

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

persoanele care, făcând parte din structurile represive ale statului totalitar, au comis abuzuri, informatorii sau colaboratorii securității, precum și foștii activiști ai partidului comunist român”.

Curând a ieșit însă la iveală că mai toate cadrele SRI proveneau din fosta Securitate și că președintele Iliescu a modificat tacit articolul de mai sus. În forma ei finală, Legea de Organizare și Funcționare a SRI stipulează: *„Nu pot activa în Serviciul Român de Informații persoanele care au fost găsite vinovate pentru fapte îndreptate împotriva drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.*

Cu alte cuvinte, numai cei condamnați pentru crime împotriva umanității nu puteau face parte din SRI. Primul adjunct, de atunci, al „noului” serviciu secret al României, generalul Mihai Stan, a încercat să explice de ce SRI-ul era plin cu ofițeri de securitate: *„Chiar dacă au aparținut unei anume organizații, acești oameni nu și-au făcut decât datoria, datorie de care s-au achitat cu pricepere și onestitate, așa cum fac și acum”.* Exact așa au încercat să se dezvinovățească, fără succes, foștii ofițeri din Gestapo, în procesele ce le-au fost intentate la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. („*Tineretul Liber*” - 8/9 februarie 1991).

După cum era de așteptat, toți acești ofițeri, care nu cunoșteau decât sistemul sovietic de poliție politică și care și-au dedicat viața servindu-l, au perpetuat în „noul” serviciu secret român atât conceptul organizatoric sovietic, cât și modul său de operare. Aceasta a fost și concluzia exprimată la 12 iunie 1997 de ministrul Apărării al SUA, William S. Cohen. Explicând la Bruxelles motivele pentru care Statele Unite au decis să nu susțină integrarea țării noastre în NATO, el a spus, folosind un limbaj diplomatic, că România *„are nevoie de mai mult timp ca să-și consolideze progresele în domeniul democrației”.* Un adjunct al său a explicat însă ziariștilor semnificația reală a celor spuse de demnitarul american: *„România încă se luptă să-și creeze sistemul de guvernământ democratic care să fie compatibil cu viitorul ei în Alianța NATO”.* (8)

La 14 iulie 1997, consilierul adjunct pentru securitate

Ion Mihai Pacepa

națională al Casei Albe, Jim Steinberg, care l-a însoțit pe președintele SUA, Bill Clinton, în vizita acestuia la București, a menționat un alt motiv pentru care Statele Unite au hotărât să nu susțină integrarea României în NATO în primul val: „*Serviciile secrete românești sunt pline cu foști ofițeri de securitate cărora nu li se pot încredința secrete NATO*”, a spus el ziariștilor. (9)

Primul ministru de atunci al României, Victor Ciorbea, a înțeles, în sfârșit, că nu mai poate continua politica de duplicitate față de Occident și de propria țară, promovată de guvernele românești după răsturnarea lui Ceaușescu. El s-a angajat solemn, în fața tuturor miniștrilor de externe ai țărilor NATO convocați la Bruxelles, să „desovietizeze” serviciile secrete ale țării. Primul pas către această „desovietizare” a fost înlocuirea lui Virgil Măgureanu, șeful de tristă amintire al SRI, cu Costin Georgescu, despre care se spune că nu a avut legături cu Securitatea. La numai câteva săptămâni după această schimbare, conducerea SRI a numit însă în importanta funcție de șef al zonei sale de Vest un alt ofițer de Securitate: colonelul Gheorghe Atudoroaie, fost prim-adjunct al șefului Inspectoratului de Securitate Timiș, care, în 1990, a fost arestat și judecat pentru modul criminal în care a încercat să reprime revolta din decembrie 1989 în județul Timiș. Evident, securiștii continuă să aibă și azi cuvântul hotărâtor în SRI.

Și ce dacă, vor zice unii. Oamenii se schimbă. Este adevărat. De regulă, însă, oamenii se schimbă sub acțiunea mediului înconjurător și, din păcate, se pare că mentalitatea de azi din serviciile secrete ale României nu diferă prea mult de cea din anii lui Ceaușescu. La 10 februarie 1998, Dan Pavel (editor adjunct al prestigioasei reviste „*Sfera Politicii*”) a publicat în presa românească o scrisoare deschisă adresată conducerii SRI și consilierului pentru probleme de securitate al președintelui României. Scrisoarea descrie mentalitatea securistă ce predomină în Institutul Național de Informații (INI), singura instituție de învățământ superior care pregătește specialiști pentru serviciile secrete ale țării.

Potrivit acestei scrisori, la 22 ianuarie 1998, Dan Pavel (care s-a specializat în „intelligence” la o universitate din SUA

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

unde l-a avut profesor pe amiralul Stansfield Turner, fost director al CIA), a ținut o conferință în fața studenților INI în care, printre altele, a spus: „Comunismul a fost un regim de două ori ilegal: o dată față de națiunile pe care le-a subjugat împotriva voinței lor, distrugându-le elitele, tradițiile, societățile; și a doua oară față de valorile democrațiilor liberale. Cine susține azi tezele revizioniste cu privire la caracterul patriotic al instituțiilor represive (Securitate, Miliție, Procuratură, Justiție, Armată, Partid etc), care ar fi apărat interesul național, comite o mistificare. Ele nu apărau decât regimul comunist ilegal, partidul și pe dictator”. (10)

Dan Pavel informează, în scrisoarea sa, că „reacția studenților, încurajați de unii dintre profesori, a fost una de un virulent naționalism, anti-occidentalism și, mai ales, anti-americanism; unii au făcut chiar elogiul Securității, care, cică, ar fi fost „patriotică”, a lucrat pentru interesul național”. În scrisoare se arată, de asemenea, că o bună parte a studenților provin din familiile unor foști ofițeri de securitate, iar în rândul cadrelor didactice sunt numeroși foști colaboratori ai lui Virgil Măgureanu, precum și prieteni ai „României Mari”, ai lui Gheorghe Funar și Ion Iliescu. „După tot ceea ce am văzut și auzit la INI cu acel prilej, am serioase îndoieli cu privire la calitatea educației democratice de acolo”, concludă autorul scrisorii. „Nu cred că studenții de la informații sunt pregătiți să înțeleagă (...) teoria și practica democrației în condițiile resentimentului față de valorile și țările democratice occidentale”. (11)

Capitolul 3

DOUĂ LUMI FUNDAMENTAL OPUSE

O deosebire și mai accentuată între țările NATO și cele ale fostului bloc sovietic o constituie modul cum și-au conceput fiecare activitatea de informații externe. Democrațiile occidentale au continuat tradiția istorică multimilenară a spionajului, folosindu-l, aproape exclusiv, pentru a culege informații despre lumea exterioară. Spionajul de tip sovietic nu este însă un instrument de informare, ci unul de agresiune, care are la bază conceptul că restul lumii constituie teritoriu inamic și că orice dezacord ideologic înseamnă infidelitate, iar aceasta trebuie pedepsită.

În decursul existenței sale multimilienare, spionajul a avut întotdeauna sarcina de a obține informațiile necesare pentru apărarea unei entități naționale sau internaționale împotriva agresiunilor externe. Prima formă cunoscută de spionaj, Oracolul din Delphi, pretindea că poate comunica cu zeii, deci poate să obțină de la ei informații cu ajutorul cărora să prezică viitorul. (12)

Prima organizație de spionaj din istorie, creată de profetul Moise în secolul al XII-lea Î.Ch. (descrișă în capitolul 13 din „*Cartea Numerelor*”), a avut rolul de a culege informații despre Canaan, o țară învecinată unde vroia Moise să-și mute supușii, pentru a-i elibera de sub robia faraonului Ramses al II-lea. Potrivit Bibliei, acești agenți au stat în Canaan 40 de zile, iar la întoarcere i-au raportat lui Moise că acolo curge lapte și miere pe străzi. (13)

Primul document despre spionaj, un raport al regatului hittit scris pe o tablă de argilă în 1370 Î.Ch. (descoperit recent în

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Anatolia), se referă, de asemenea, doar la culegerea de informații despre țările care înconjurau regatul. Prima carte despre spionaj, „*Ping-fa*” (Arta Războiului), scrisă de expertul chinez Sun-Tzu în anul 400 î.Ch., a elaborat prima teorie scrisă asupra importanței obținerii de informații despre țările vecine. Această carte a împărțit agenții de spionaj în cele patru categorii care sunt relativ actuale și azi: agenți de penetrare; agenți de informații; agenți de perspectivă și agenți pentru decepție în caz de război. Alexandru cel Mare a folosit, de asemenea, agenți pentru a culege informații din țările înconjurătoare, după cum a făcut și Iulius Caesar, care și-a numit spionii „exploratori”.

Primul serviciu de spionaj din lume, creat de Regina Elisabeta I a Angliei în anul 1581, a avut sarcina de a culege informațiile de care curtea regală avea nevoie pentru a-și formula politica externă și militară; acest serviciu a fost condus de ministrul de externe al Angliei, Sir Francis Walsingham, și a avut o rețea compusă din 70 de agenți, recrutați din rândul absolvenților universităților Cambridge și Oxford, care au fost trimiși în afara Angliei cu sarcina de a culege informații despre forțele militare ale țărilor învecinate. Exemplul Reginei Elisabeta I a fost urmat curând de Ludovic al XIV-lea, care a creat primul serviciu de spionaj francez, și de Frederick cel Mare, care a creat primul serviciu de spionaj german. Noile servicii au avut, de asemenea, sarcina de a informa casele regale ale Franței, respectiv Germaniei, despre ceea ce se petrecea în afara granițelor lor, pentru a le ajuta să-și formuleze politica externă și militară.

Primul serviciu modern de spionaj, creat de cancelarul german Otto von Bismarck, în 1866, a avut, de asemenea, sarcina exclusivă de a ajuta conducerea statului să-și formuleze politica externă și militară. Șeful lui, Wilhelm Stieber, este considerat părintele spionajului modern, deoarece el a elaborat atât metodele moderne de culegere a informațiilor despre o țară străină, cât și cele de verificare și evaluare a lor; aceste metode au avut un rol primordial în victoria lui Bismarck împotriva Franței, din 1871.

Toate țările democratice s-au înscris în această tradiție istorică. Structura serviciilor lor de spionaj a fost mărită în mod substanțial în timp de război, când sarcinile lor au crescut

Ion Mihai Pacepa

considerabil, și a fost redusă simțitor în timp de pace, când activitatea de spionaj a avut doar un rol preventiv. Cea mai mare putere economică și militară a lumii, Statele Unite ale Americii, a împins această tradiție atât de departe, încât nu a avut un serviciu național de spionaj în timp de pace până în anul 1947, când Stalin a declanșat Războiul Rece și a obligat-o să facă o excepție temporară de la tradiția sa istorică.

De ce nu au avut SUA un serviciu de spionaj permanent? În primul rând, caracterul secret al activității de spionaj vine în conflict cu caracterul deschis al democrației americane. În al doilea rând, Statele Unite nu au avut niciodată intenții expansioniste, care să necesite, pentru realizarea lor, activități de spionaj. În sfârșit, economia SUA nu are nevoie, pentru a se dezvolta, de sprijinul spionajului tehnologic. Guvernul american a folosit, bineînțeles, spionajul ori de câte ori s-a aflat în fața unui conflict armat, începând cu Războiul Revoluționar împotriva Angliei (1776-1781), la capătul căruia Statele Unite și-au dobândit independența națională. Îndată ce un război s-a terminat, Washington-ul s-a retras însă din ceea ce americanii numesc „intelligence business”.

Ultima rămășiță a organelor de spionaj folosite de SUA în primul război mondial, de exemplu, a fost lichidată în 1920, când guvernul american a desființat faimosul său serviciu de decriptare care a jucat un rol atât de important în victoria împotriva Germaniei. „*Gentlemenii nu își citesc reciproc poșta*”, a explicat Henry Stimson în 1929, curând după ce a fost numit ministru de Externe al SUA. (14)

În mai 1941, când cel de al doilea război mondial bătea la poarta Statelor Unite, președintele Franklin D. Roosevelt l-a însărcinat pe colonelul în rezervă William J. Donovan să creeze un nou serviciu temporar de spionaj național. La 13 iunie 1942, președintele SUA a aprobat constituirea acestei organizații, numite Oficiul Serviciilor Strategice (OSS), și l-a pus în fruntea lui pe colonelul William J. Donovan, care a fost reactivat. OSS a fost destinat să funcționeze numai pe timpul războiului. Acest oficiu a fost încadrat cu personal voluntar, a fost subordonat șefului Statelor Majore ale forțelor armate americane (Joint Chief

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

of Staff), și a avut misiunea de a sprijini efortul militar al Statelor Unite împotriva inamicului. (15)

Îndată ce victoria finală împotriva puterilor Axei a devenit clară, guvernul american a decis abolirea OSS-ului, în pofida prestigiului internațional pe care acesta și-l crease în scurtă dar glorioasă existență. La 20 septembrie 1945, președintele Harry S. Truman a trimis o scrisoare șefului OSS, William J. Donovan, care începea astfel: „*Dragul meu general Donovan, îmi exprim satisfacția pentru măsurile pe care ai început să le iei, încă înainte ca Japonia să se predea, în vederea dezmembrării OSS, ale cărei activități nu mai sunt necesare în timp de pace. ...Vreau să folosesc această ocazie spre a-ți mulțumi pentru modul în care ai creat și condus această organizație vitală pentru victoria noastră*”. (16)

Războiul s-a terminat la 9 mai 1945, iar Oficiul Serviciilor Strategice și-a încetat activitatea la 1 octombrie 1945. (17) Majoritatea celor 12.000 de ofițeri care l-au încadrat au fost trecuți în rezervă și s-au înapoiat la vechile lor profesii. Câteva sute de ofițeri ai OSS au fost transferați la ministerele de Război și de Externe, unde s-au creat unități departamentale de informații militare, respectiv politice.

Atunci, cum a apărut CIA? În 1945, folosind climatul de confuzie creat de faptul că în timpul războiului URSS fusese aliată cu SUA, Stalin a început să utilizeze forța militară și teroarea poliției politice pentru a coloniza forțat România, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Albania și Iugoslavia, care fuseseră „eliberate” de Armata Roșie. Apoi a colonizat zona de ocupație sovietică a Germaniei și a început comunizarea Chinei. Astfel, la sfârșitul acestei etape, imperiul Kremlinului a ajuns să cuprindă peste o treime din populația globului. Au urmat insurecția armată comunistă organizată de Stalin în Grecia, refuzul său de a-și retrage trupele din Iran, și acțiunile subversive întreprinse de KGB pentru răsturnarea orânduirilor capitaliste din Franța și Italia.

La trei ani după terminarea războiului, comunismul sovietic devenise tot atât de nociv pentru democrația mondială ca și nazismul lui Hitler. Președintele Truman și colaboratorii săi cei

Ion Mihai Pacepa

mai apropiați, George C. Marshall și Averell W. Harriman (ministru de Externe, respectiv de Comerț), au întocmit și semnat un raport pentru Congresul SUA în care au descris acest nou pericol pentru libertatea și pacea lumii și au concluzionat: *„Este clar că ne aflăm în fața unui inamic implacabil, care nu se sfiește să admită că vrea să-și asigure dominația mondială prin orice căi și cu orice preț”*. Raportul a propus Congresului American recrearea temporară a unei Agenții Naționale de Spionaj care să aibă o singură sarcină: informarea guvernului SUA cu date verificate și estimări viabile asupra planurilor secrete ale Kremlinului privind exportul de revoluție comunistă.

„Această Agenție temporară”, se menționa în propunerea făcută Congresului, „nu trebuie implicată în politic. Ea trebuie doar să obțină fapte incontestabile, pe baza cărora alții să poată determina cursul politicii noastre externe”. (18)

Considerându-se din nou în prag de război, la 26 iulie 1947, Congresul SUA a aprobat Actul Securității Naționale, prin care Statele Unite și-au constituit, pentru prima dată în istoria lor, un sistem național de spionaj, care urma să funcționeze în timp de pace. Noul Act a creat un Consiliu Național de Securitate (National Security Council, sau NSC), (19) și a pus în subordinea acestuia o Agenție Centrală de Informații (Central Intelligence Agency, sau CIA) care avea ca sarcini:

a) să analizeze și să valorifice informațiile obținute de Departamentul de Stat, Departamentul Apărării și celelalte agenții guvernamentale;

b) să recomande NSC măsuri de apărare împotriva pericolului comunist;

c) să îndeplinească alte sarcini în domeniul apărării securității naționale primite de la NSC. (20)

Actul Securității Naționale (cunoscut și sub denumirea de Public Law 253) a interzis în mod expres ca noua Agenție Centrală de Informații să aibă funcții de poliție politică externă, sau să desfășoare activitate de securitate pe plan intern (care intră în sarcina exclusivă a FBI). Organizarea și sarcinile noului sistem temporar de spionaj al SUA au fost definite prin Ordinul Executiv Nr. 12.333 din 4/12/1981, semnat de președintele Ronald Reagan.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Acest ordin, care stă și azi la baza activității CIA, definește astfel sarcinile acesteia: „*Efortul informativ al Statelor Unite trebuie să aibă ca scop înzestrarea Președintelui și a Consiliului Securității Naționale cu informațiile necesare pentru fundamentarea deciziilor privind conducerea și dezvoltarea politicii externe, apărării, și poliției economice, și de protejare a intereselor naționale ale Statelor Unite împotriva amenințărilor externe. (...) Toate mijloacele, în concordanță cu legea Statelor Unite și cu acest Ordin, și care iau în considerare drepturile rezidenților Statelor Unite, trebuie utilizate pentru dezvoltarea serviciului de informații. ... Culegerea tuturor acestor informații este o prioritate obiectivă, și ea trebuie impulsionată într-o manieră viguroasă, inventivă și responsabilă, situând aceasta în compatibilitate cu Constituția și aplicarea legii, cu respectarea principiului după care Statele Unite au fost fondate*”. (21)

Acest ordin a extins sarcinile de mai sus la întreaga Comunitate Informativă a SUA (The Intelligence Community), care include toate instituțiile americane ce desfășoară activități de informații externe. (22) Ordinul stipulează în mod expres că, în timp de pace, comunitatea informativă americană este prin excelență un instrument de informare și se bazează cu prioritate pe surse tehnice. Ca atare, majoritatea zdrobitoare a potențialului operativ, material și financiar pe care îl are Intelligence Community este alocat la: National Reconnaissance Center (organizație ultra-secretă care lansează și operează cu sateliți de spionaj); Directorate for Science & Technology din CIA (analizează și exploatează datele obținute prin sateliți); și National Security Agency, (NSA), o organizație tot atât de mare ca CIA, care supraveghează electronic comunicațiile inamicilor potențiali prin intermediul bazelor sale de ascultare, răspândite în toate colțurile lumii. Pentru a asigura respectarea cu strictețe a acestor sarcini de către toate organele implicate în spionaj, directorul CIA a fost numit, prin același Ordin Executiv, și șef al întregii comunități informative. (23)

În cele cinci decenii care au trecut de la crearea ei, CIA (pe care ofițerii fostei Securități o prezintă și azi ca fiind dușmanul principal al României) a avut un rol decisiv în protejarea omenirii

Ion Mihai Pacepa

de pericolul unui război nuclear și a adus o contribuție substanțială la colapsul comunismului în Europa. După destrămarea Uniunii Sovietice, unul dintre cei mai activi susținători ai CIA, senatorul american Patrick Moynihan, care timp de mulți ani a fost membru al comisiei senatoriale pentru coordonarea activității informative a SUA (Senate Select Intelligence Committee), a propus să se treacă în mod treptat la desființarea serviciului de spionaj al SUA.

Crearea CIA, a argumentat senatorul Moynihan, a fost determinată de Războiul Rece și de dorința Kremlinului de a extinde imperiul ruso-sovietic pe toate meridianele globului. Când aceste pericole vor fi definitiv eliminate, SUA va trebui să revină la tradiția lor istorică de a menține un serviciu național de spionaj numai în timp de război. Ca o primă etapă a acestui proces de normalizare, Administrația și Congresul SUA au pus în fața CIA noi sarcini prioritare: supravegherea armamentelor nucleare ale țărilor cu regimuri totalitare sau instabile; obținerea de informații menite să ajute guvernul SUA și guvernele aliaților săi să combată terorismul internațional; penetrarea informativă a trusturilor internaționale ale crimei implicate în traficul ilegal de narcotice.

Uniunea Sovietică s-a aflat la polul opus al acestei tradiții americane. Ea și-a creat încă de la începutul existenței sale un uriaș serviciu de spionaj care a fost complet diferit de toate celelalte servicii cunoscute de-a lungul istoriei. Conceput ca o poliție politică externă, spionajul sovietic și-a lărgit fără încetare sarcinile și dimensiunile, în raport direct proporțional cu creșterea ambițiilor personale ale dictatorului și a dificultăților sociale, economice și financiare întâmpinate de regimul său. Sub Stalin, spionajul a fost instrumentul cu care acesta și-a asasinat oponenții politici din exterior și prin care a încercat să-și exporte comunismul în restul lumii. Brutala ucidere a lui Leon Troțki în Mexic, războiul civil din Spania, pactul Stalin-Hitler din 1939, sovietizarea Europei răsăritene și comunizarea Chinei (care vor fi descrise în capitolele următoare) sunt doar câteva exemple. Nikita Hrușciov, care a lansat lozinca utopică, potrivit căreia în zece ani URSS trebuia să depășească Occidentul din punct de vedere

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

economic, a dat spionajului său și sarcina de a fura orice tehnologie vestică, civilă sau militară, pe care putea pune mâna. Leonid Brejnev i-a dat încă o atribuție: transformarea Armatei Roșii într-o imensă putere nucleară cu ajutorul unor uriașe „orașe nucleare” supra-secrete conduse de PGU (Prima Direcție Generală a KGB), în care au lucrat sute de mii de oameni (activitatea acestora va fi descrisă în capitolele următoare). În 1978, când am făcut ruptura cu comunismul, comunitatea de spionaj a blocului sovietic lucra zi și noapte pentru a obține valută din Occident spre a salva economia comunistă de la faliment. Iar în anii lui Mihail Gorbaciov, care vroia să amâne destrămarea comunismului, spionajul sovietic a primit și sarcina de a convinge Occidentul că el, Gorbaciov, era un marxist de tip nou, care vroia să democratizeze Uniunea Sovietică și sateliții săi.

Capitolul 4

DESPRE ALTE ANTAGONISME

Serviciile de spionaj ale țărilor occidentale sunt instrumente de informare menite să ajute guvernele acestora să apere națiunea împotriva agresiunilor străine. Spionajul de tip sovietic nu este un instrument de informare. El a fost întotdeauna o poliție politică externă a dictatorului, precum și un mecanism menit să rezolve toate problemele de nerezolvat ale unui sistem politic utopic, lipsit de stimulentele vitale ale democrației, proprietății private și economiei de piață.

Spionajul sovietic, ca și al României comuniste, a avut ca sarcini prioritare: neutralizarea principalilor oponenți politici din Occident (prin asasinări, răpiri, bătăi și alte măsuri de „pedepsire”); subordonarea organizațiilor de emigranți și a bisericilor lor (prin instalarea în fruntea acestora a unor ofițeri conspirați și agenți ai serviciului de spionaj); extinderea cultului „conducătorului” în afara granițelor (prin crearea și subvenționarea de ziare, posturi de radio și stații TV în Occident); destabilizarea politică a țărilor NATO (prin terorism, dezinformare și „măsuri active”); furt de valori și bunuri occidentale (tehnologii, valută forte etc) pentru a menține în viață un sistem economic falimentar.

Această diferență de fond în conceperea spionajului a creat o diferență de structură în organizarea serviciilor de spionaj. Structura serviciilor occidentale este dedicată aproape exclusiv obținerii de informații. CIA, de exemplu, este organizată în patru componente majore care se ocupă în principal cu obținerea și analiza informațiilor: Directorate for Operations, obține

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

informații prin surse umane (Human intelligence sau Humint); Directorate for Science and Technology, obține informații prin sateliți și mijloace electronice (Signal intelligence sau Sigint); Directorate for Intelligence, analizează și distribuie informațiile obținute de CIA; și Directorate for Administration, asigură suportul logistic al activității informative a CIA. (24)

În întreaga structură a CIA există o singură subunitate care nu are sarcina prioritară de a culege informații. Prin Directiva NSC 10/2 din 18 iunie 1948 Consiliul Securității Naționale, *„luând cunoștință de caracterul vicios al activităților acoperite de spionaj întreprinse de URSS împotriva SUA și a aliaților săi”* a creat Office of Special Projects (Oficiul pentru Proiecte Speciale), menit să conducă „operații acoperite” în timp de pace. Acest Oficiu a fost încadrat în structura Direcției pentru Operații, care a primit sarcina de a-i corela activitatea cu celelalte sarcini primite de CIA prin lege. (25)

În decursul anilor, „Oficiul pentru Proiecte Speciale” a devenit unul dintre cele mai eficiente instrumente folosite de guvernul SUA pentru a limita exportul de revoluție al Kremlinului. Principala metodă de activitate a acestui Oficiu a fost aceea de a crea forțe de rezistență armată în țările invadate de comuniști și de a le ajuta apoi să-și elibereze țara. Alungarea trupelor sovietice din Iran, Laos și Afganistan, precum și a forțelor cubaneze din Nicaragua sunt doar câteva din succesele majore ale acestei subunități a CIA. În procesul războiului necruțător contra expansionsmului sovietic, Oficiul pentru Proiecte Speciale a comis însă și excese (Vietnam), greșeli (eșecul de la Bay of Pigs, din Cuba) sau abuzuri (încercări de asasinare a unor lideri politici comuniști). De aceea, în 1982 guvernul SUA a adoptat o legislație care interzice CIA să se angreneze, direct sau indirect, în asasinat politice sau de altă natură, (26) și a pus acțiunile sale acoperite sub controlul unei comisii speciale a Congresului SUA.

Structura serviciilor de tip sovietic nu este însă dedicată culegerii de informații din lumea exterioară, ci organizării de acțiuni agresive împotriva acesteia. Ele sunt de fapt imense „oficii pentru proiecte speciale”, organizate pe categorii de activități care

Ion Mihai Pacepa

se numesc „linii de muncă”. Spionajul URSS, de exemplu, a cărei ultimă denumire a fost Prima Direcție Generală (Pervoye Glavnoye Upravlenie sau PGU) a KGB-ului, a avut următoarele componente majore: 20 de departamente care conduc operații de influență politică, economică și militară în majoritatea țărilor globului (Departamentul 5 s-a ocupat de România); direcție pentru spionaj industrial; direcție de contrainformații externe; direcție pentru neutralizarea emigrației; direcție pentru dezinformare și măsuri active; unitate pentru furt de valută din Occident; unitate pentru asasinat în afara granițelor; direcție de operații deghizate sub steag străin; direcție pentru operații pe teritoriul URSS.(27) Serviciul de spionaj al României comuniste și a celorlalte țări ale blocului sovietic, indiferent de numele pe care l-au avut în diferite etape istorice, au fost copii la scară redusă ale „surorii mai mari” din Moscova.

Colapsul Uniunii Sovietice a dovedit fără drept de apel că o politică externă bazată pe spionaj și dezinformare duce la compromitere internațională și că o economie bazată pe furt de tehnologii sfârșește în faliment economic. Din nefericire însă, succesorul lui Ceaușescu a cunoscut doar sistemul sovietic de politică externă și economică și nu a putut concepe o Românie fără un serviciu de spionaj care să supravegheze emigrația și pe românii trimiși să lucreze în afara granițelor țării, să dezinformeze și să influențeze guvernele străine, să-i înfrumusețeze imaginea personală în Occident sau să și să fure tehnologiile pe care birocrăția economiei de stat nu era capabilă să le producă. Ca atare, în aprilie 1990, Ion Iliescu a ascuns spionajul lui Ceaușescu în spatele unui nou nume, „Serviciul de Informații Externe”, sau SIE. Apoi, ca să fie sigur că SIE nu se va occidentaliza, Iliescu l-a pus sub comanda generalului Mihai Caraman - același ofițer care, în 1977, fusese dat afară din serviciul de spionaj al României datorită legăturilor sale secrete cu spionajul sovietic. Acesta își dedicase întreaga viață luptei împotriva Statelor Unite și a Alianței sale Atlantice și era singurul ofițer român decorat de KGB pentru „*activitate excepțională împotriva NATO*”.

Cu generalul Caraman în fruntea lui, SIE și-a păstrat toate atribuțiile unui serviciu de spionaj comunist și a menținut în

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

funcții majoritatea cadrelor care au lucrat în acest serviciu înainte de decembrie 1989. În mai 1992, Iliescu a fost însă obligat să-l treacă în rezervă pe Caraman, deoarece guvernele occidentale au considerat menținerea sa în fruntea spionajului român drept o insultă adusă întregii Alianțe Atlantice.

Generalul Ion Talpeș, care l-a înlocuit pe Caraman la conducerea SIE, fusese mâna dreaptă a generalului Ilie Ceaușescu (fratele dictatorului) în ministerul Apărării și nu știa nimic despre spionaj. De aceea, începând din 1992, activitatea operativă a SIE a fost condusă practic de șeful său adjunct, generalul Alexandru Tănăsescu, un vechi ofițer al spionajului român, specializat în activități împotriva SUA, unde dealtfel a lucrat mulți ani sub acoperire diplomatică pe vremea lui Ceaușescu.

Cu Tănăsescu la cârma lui, SIE a rămas, bineînțeles, un serviciu de tip sovietic și a avut, ca și în timpul lui Ceaușescu, rolul hotărâtor în politica externă a României. La trei ani după răsturnarea dictatorului, majoritatea cadrelor din conducerea MAE și cca. 60% din ambasadorii săi erau aceiași ofițeri deplin conspirați sau agenți pe care serviciul de spionaj român îi plătea pe vremea când eram la cârma lui. Ambasada română din Washington și Misiunea ONU din New York erau, de asemenea, pline ochi cu foștii mei subalterni. Ca să nu lase nici un echivoc că serviciul de spionaj, nu MAE, trăgea sforile diplomatice ale României, în aprilie 1993, când Ion Iliescu a făcut prima sa vizită oficială la Washington, el a venit însoțit de șeful SIE. Cunoșteam prea bine ce a însemnat asta, pentru că Ceaușescu m-a luat cu el în toate călătoriile sale în SUA și în 90% din vizitele oficiale pe care le-a făcut în celelalte țări necomuniste (în restul de 10% el a fost însoțit de alte cadre din conducerea serviciului de spionaj).

Autoritățile SUA au fost atât de uimite de intensitatea cu care noul guvern al României promova o politică externă bazată pe spionaj, încât au difuzat în cadrul administrației SUA traducerea integrală a unei conferințe de presă organizată de ministrul de Externe de atunci al României, Theodor Meleșcanu. Unul din jurnaliștii prezenți la conferință, Doru Cosma, a întrebat: „Nu credeți, domnule ministru, că prestigiul internațional al României este afectat negativ de faptul că, după aproape patru ani de la

Ion Mihai Pacepa

răsturnarea lui Ceaușescu, avem în corpul nostru diplomatic atât de mulți ofițeri acoperiți și colaboratori ai fostei Securități?” Ministrul de Externe i-a răspuns prompt, cu competența omului care nu s-a ocupat de altceva în viață decât de spionaj: *„Nu cred că există o singură țară în lume care să nu folosească procedura acoperirii diplomatice pentru cei însărcinați cu spionajul. Dacă-mi dai un singur exemplu, sunt gata să fac o excepție”*. (28) Acesta a fost, aproape cuvânt cu cuvânt, răspunsul dat de Ceaușescu unui alt ministru de externe român, Corneliu Mănescu, care a avut curajul să-i reproșeze tiranului că majoritatea zdrobitoare a diplomaților români erau „oameni ai Securității”. Din păcate, acești „oameni ai Securității” continuă să umple și azi birourile serviciului de spionaj al României, precum și pe cele ale ministerului de Externe și ale ambasadelor sale.

La mijlocul anului 1997, poliția elvețiană a arestat un diplomat elvețian pentru activitate de spionaj în favoarea României, și scandalul politic internațional care a urmat a forțat conducerea României să găsească un țap ispășitor: generalul Talpeș a fost trimis ambasador în Bulgaria. În locul său a fost numit consilierul prezidențial Cătălin Harnagea, despre care se spune că nu a avut legături cu Securitatea. Deoarece, ca și predecesorul său, Harnagea era complet străin de munca de spionaj, activitatea operativă a SIE a continuat să fie condusă de generalul Tănăsescu, care a rămas directorul său adjunct.

Noul director al SIE, Cătălin Harnagea, a depus jurământul la 18 februarie 1998, la Palatul Cotroceni. Cu acest prilej președintele României, Emil Constantinescu, a „conturat” atribuțiile serviciului său de spionaj. El a spus că SIE are sarcina prioritară de a sprijini *„prin mijloace specifice integrarea României în NATO și Uniunea Europeană”* (29) și de a se *„implica cu toată fermitatea în aspectele ce țin de domeniul economic, pentru a obține informații despre bonitatea firmelor străine, a băncilor sau a agenților economici externi care participă la procesul de privatizare din România”*.

De altfel, a explicat președintele, *„reforma poate avea forța și coerența necesară doar dacă beneficiază de aportul serviciilor speciale”* (30) care trebuie să devină instituții *„de elită în care să*

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

lucreze vârfuri ale inteligenței românești". (31) Ca să sublinieze și mai puternic importanța spionajului pentru guvernul său, președintele Constantinescu a spus, de asemenea, că, în conformitate cu noua Lege SIE, directorul său are rang de ministru „pentru a-și asuma o responsabilitate asemănătoare cu cea a miniștrilor din guvern". (32)

Cu alte cuvinte, spionajul României trebuie să devină acum mecanismul „de elită” pentru rezolvarea problemelor de nerezolvat ale unui guvern care se teme să reformeze economia și care încearcă să integreze țara în comunitatea euro-atlantică pe ușa din dos. Asta explică acum, în sfârșit, de ce în 1998 un fost subaltern al meu din anii când am fost la cârma serviciului de spionaj, Daniel Dăianu, a devenit subit ministru de Finanțe. Evident, conducerea actuală a României continuă să creadă, tot așa cum a crezut și Ceaușescu, că spionajul este o baghetă fermecată care poate vindeca în mod magic mizeria economică a țării. Tot așa se explică și de ce Palatul Cotroceni și-a adăugat recent un post de „consilier prezidențial pentru imagine”. Înfrumusețarea imaginii lui Ceaușescu în Occident a fost una din cele mai importante sarcini pe care serviciul lui de spionaj a avut-o în ultimii mei șase ani la cârma lui. De fapt, acesta a fost și unul dintre motivele principale pentru care am devenit și consilier personal al lui Ceaușescu.

Noul „concept” al conducerii României, potrivit căruia „forța și coerența” reformei depind de spionaj economic, nu de privatizare, iar integrarea țării în NATO trebuie făcută prin „mijloace specifice”, nu politice, a stârnit din nou uimire la Washington. Experții americani sunt acum convinși că serviciul de spionaj va continua să țină în mâinile sale o bună parte a funcțiilor externe și economice ale statului, așa cum le-a ținut și în anii comunismului, și că ofițerii săi acoperiți vor continua să împânzească ministerul de Externe, ambasadele, agențiile comerciale și celelalte reprezentanțe ale României din Occident. Aceasta va avea, în viziunea lor, trei efecte majore: va amâna integrarea României în comunitatea euro-atlantică; va încetini reforma (deoarece firmele occidentale, care nu au uitat cum au fost jecmânite de spionajul lui Ceaușescu, nu se vor grăbi să

Ion Mihai Pacepa

investească într-o economie ce continuă să fie controlată de serviciile secrete); va angrena o bună parte a valorilor intelectuale și a venitului național într-o activitate de spionaj anacronic, care nu își are locul într-o democrație integrată economic și militar.

Capitolul 5

RUSIFICAREA MARXISMULUI

Fenomenul secolului al XX-lea cunoscut sub denumirea de „comunism” a fost atât de maleabil, ambiguu și nedefinit, încât a putut fi modelat ca o argilă, după bunul plac al promotorilor săi.
(33)

Dacă comunismul ar fi ajuns la putere în Franța sau Germania, ar fi luat fără îndoială forma unei Comune din Paris sau a unui stat militar de tip neo-Prusac. El a învins însă într-o țară feudală cu istorie multiseclară de stat polițist și a generat o sinistă orânduire feudalo-polițistă la mijlocul secolului al XX-lea. În autocratica Rusie, comunismul, care a debutat ca o mișcare ideologică de mase, a redevenit o „samoderzhavie”, aceea tradițională formă de dictatură totalitară a unui singur om care, fie că s-a numit Ivan cel Groaznic sau Petru cel Mare, și-a păstrat tronul cu ajutorul poliției sale politice, căreia i-a dat drept de viață și de moarte asupra supușilor săi.

Spunând aceasta nu intenționez să sugerez că poliția politică a fost cea mai importantă instituție guvernamentală din țările blocului sovietic. Ca și trupul omenesc, Uniunea Sovietică și celelalte țări comuniste au avut numeroase alte organe: partidul comunist, sindicatele, uniunile de tineret, de studenți și elevi, armata și, în cazul României, 44 de ministere economice, culturale și sociale. Toate acestea au jucat un rol în îndoctrinarea populației și în mișcarea roților politice, economice și sociale ale birocrăției comuniste.

Fără ajutorul poliției sale politice, care în spatele unei fațade de marxism a terorizat populația spre a o menține docilă,

Ion Mihai Pacepa

Kremlinul nu ar fi reușit să păstreze însă la putere, timp de 70 de ani, o formă de guvernământ ce a negat principalele forțe motrice care au propulsat omenirea în decursul istoriei: proprietatea privată, concurența și cointeresarea personală. Nici chiar regimul opresiv al lui Hitler nu a putut supraviețui mai mult de doisprezece ani.

Vladimir Ilici Lenin, primul comunist care s-a urcat pe tronul Rusiei, a fost hotărât să pună capăt tradiției seculare țariste de a guverna țara cu ajutorul unei poliții politice personale. El și-a petrecut o bună parte a vieții (1900-1917) în vestul Europei, unde social-democrația și partidele politice au jucat un rol dominant. Ca urmare, Lenin și-a axat întreaga sa filosofie revoluționară în jurul unui partid politic. În viziunea lui, acest „partid de tip nou”, pentru crearea căruia și-a dedicat 20 de ani din viață, trebuia să devină mentorul, conducătorul și ghidul revoluției. În una din lucrările sale fundamentale, *„Statul și Revoluția”*, Lenin a definit viitorul stat sovietic ca pe o uniune de naționalități condusă de un partid, în care nu va exista poliție. *„Exploataorii”*, a scris Lenin, *„nu pot suprima poporul fără ajutorul unei mașinării complicate, construită special pentru aceasta, dar poporul înarmat poate suprima exploataorii fără o asemenea mașinărie, fără un asemenea aparat special”*. (34)

Leon Troțki, celălalt teoretician al comunismului educat în Occident (care după revoluția din octombrie a devenit comisar pentru afacerile Externe și Militare), a mers un pas mai departe: *„Abolirea spionajului și a diplomației secrete este condiția primordială a unui stat onorabil, care promovează o politică externă democratică”*. (35)

Numai că, în 1917, Lenin s-a întors în Rusia spre a conduce Revoluția Bolșevică. Acolo el a găsit o țară foarte diferită de Europa de Vest, unde s-a maturizat politic și și-a elaborat doctrina sa revoluționară. Spre deosebire de Anglia și Germania lui Marx, unde dificultățile economice fuseseră create de revoluția industrială, Rusia era o uriașă feudă agricolă ai cărei țărani, eliberați numai formal de Alexandru al II-lea în 1861, nu au fost niciodată proprietari ai pământului pe care îl lucrau și, ca atare, nu au fost, de asemenea, niciodată în poziția de a lua hotărâri pentru

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

ei înșiși. Mai mult, Rusia nu a avut niciodată nici partide politice și nici parlament, și a fost condusă întotdeauna de o singură persoană, care și-a asumat puteri dictatoriale asupra supușilor săi.

Curând după ce s-a instalat pe tron, Lenin a început să abandoneze treptat principiile social-democrației în favoarea metodelor de guvernare tradiționale rusești, pe care le-a considerat mai adecvate structurii feudale a Rusiei. De aceea, el a început să guverneze prin decret, o metodă tipic rusească, folosită timp de patru secole de toți țarii dinaintea lui. Decretele pentru abolirea proprietății private asupra pământului, pentru controlul muncitoresc al industriei, pentru naționalizarea băncilor și pentru crearea tribunalelor revoluționare au înlocuit dictatura țarului cu cea a lui Lenin.

Alegerile din noiembrie 1917 au fost însă dezastruoase pentru bolșevici, care au primit doar 25% din voturi, și acum Lenin a împrumutat o altă tradiție rusească, care supraviețuise timp de peste patru secole. La 20 decembrie 1917 el și-a creat o poliție politică proprie, pe care a numit-o pompos „Comisia extraordinară pentru combaterea contrarevoluției, a sabotajului și a speculei” (Cerezvîceainaia komissiiia, sau CEKA), și i-a dat sarcina să distrugă opoziția politică din Rusia.

Faptul că emblema noii sale poliții politice a fost un scut - care semnifica protejarea revoluției împotriva trădătorilor - și o sabie - cu ajutorul căreia revoluția trebuia să scape țara de ei - este un alt indiciu concludent că CEKA și-a avut, de fapt, rădăcinile în tradițiile Rusiei și nu în social-democrația europeană. Iar faptul că Lenin a numit un străin (Felix Dzerjinski, fiul unui nobil polonez) la conducerea poliției politice, așa cum făcuseră majoritatea țărilor care conduseseră Rusia în ultimul secol, și că a încartiruit CEKA în sediul Ohranei (Lubianka) constituie alte indicii că poliția politică sovietică își are rădăcinile în Rusia feudală a lui Ivan cel Groaznic, nu în ideologia marxistă. La 29 august 1918, Lenin a reînființat, tot „temporar”, Administrația generală a lagărelor (Glavnoe upravlénie lagherei, sau GULAG), pe care l-a subordonat CEKA. GULAG a fost o altă instituție cu rădăcini în istoria Rusiei, nu în ideologia marxistă.

Similaritatea ideologică dintre Opricina lui Ivan cel

Ion Mihai Pacepa

Groznic (îndreptată împotriva „clasei boierilor” care i-au amenințat tronul) și CEKA lui Lenin este ilustrată, de asemenea, de ziarul intern al CEKA intitulat „*Krasnii Terror*” (Teroarea Roșie). Într-un articol din 1918, Martin Ivanovici Latsis, șeful adjunct al CEKA, scria: „*Noi nu ne războim cu indivizi. Sarcina noastră este să exterminăm burghezia ca și clasă. Nu vă pierdeți timpul ca să obțineți dovezi care să probeze că acuzatul a acționat împotriva puterii sovietice. Prima întrebare la care trebuie să răspundeți este: Din ce clasă face parte? Care e origina lui socială? Ce profesie are? Răspunsul la aceste întrebări trebuie să determine soarta acuzatului*”. (36)

Concepută ca o instituție temporară, care urma să fie abolită după victoria deplină a bolșevicilor, CEKA și-a început activitatea prin executarea unui sfert de milion de moșieri și culaci (chiaburi), și a devenit curând cea mai mare instituție guvernamentală a Uniunii Sovietice. O carte publicată recent („*Deadly Illusions*”, New York: Crown, 1993), scrisă de un reputat scriitor britanic (John Costello) și un ofițer al „noului” KGB (colonel Oleg Tsarev), face următoarea revelație senzațională: „*Potrivit documentelor originale găsite în arhivele KGB, la crearea ei CEKA a avut 23 de ofițeri; doi ani mai târziu ea avea 250.000 de ofițeri, depășind astfel numărul total al membrilor partidului comunist al Uniunii Sovietice din acea vreme*”. (37)

În 1922, când CEKA a împlinit cinci ani, Lenin a transformat-o într-o poliție politică nu numai în fapt, dar și în nume, botezând-o Direcția Politică de Stat (Gosudarstvennoe Politiceskoe Upravlenie), sau GPU.

Capitolul 6

PRIMUL ȚAR COMUNIST

Deși teroarea bolșevică a început cu Lenin, care a și teoretizat-o, Stalin a fost conducătorul sovietic care, asemenea țarilor, a realizat că nimic nu poate contribui mai mult la sănătatea lui politică, decât o poliție politică proprie. El a făcut această descoperire într-o perioadă când tremura pentru pielea sa. La 4 ianuarie 1924, Lenin, care era pe patul de moarte, a scris un „testament politic” în care l-a prezentat pe Stalin ca fiind „prea necioplit” pentru a-i fi urmaș și a cerut ca el să fie înlocuit de la cârma partidului cu un bolșevic „mai răbdător, mai loial, mai manierat, mai atent față de tovarășii săi și mai puțin țăfnos”. În acel testament el a „recomandat” Biroului Politic ca Leon Troțki, pe atunci comisar de Război, să-l înlocuiască pe Stalin în funcția de lider al partidului bolșevic și, deci, ca succesor al său. (38)

Ca să-și păstreze scaunul, Stalin s-a coalizat cu Felix Dzerjinski, părintele noii poliții secrete a URSS. Cei doi aliați, Stalin și Dzerjinski, au pus la cale o magistrală operație informativă care l-a ajutat pe Stalin să urce pe tronul Uniunii Sovietice. Concepută de Dzerjinski, această operație a devenit modelul ce va fi copiat aproape identic de Iuri Andropov, în noiembrie 1982, pentru a se auto-încorona. Ingeniozitatea operației rezidă în simplitatea ei. Lenin a murit subit la 21 ianuarie 1924, dar Stalin i-a ținut decesul secret timp de două zile, timp în care el a pregătit, împreună cu Dzerjinski, un plan pentru a-l ține departe de Moscova pe omul destinat de Lenin să-i ia locul, Leon Troțki, care se afla la tratament medical în Republica Georgia. Stalin a anunțat moartea lui Lenin doar la 23 ianuarie

Ion Mihai Pacepa

1924, când a publicat un comunicat oficial semnat de Comisarul pentru Sănătate, A. I. Semashko, și de șase medici, în care se arăta că Lenin a murit datorită unei „boli incurabile a vaselor de sânge”. (39) Când comunicatul a fost publicat, Stalin îl numise de acum pe Felix Dzerjinski ca președinte al comisiei pentru organizarea funeraliilor. (40)

În aceeași zi, Dzerjinski, în noua lui calitate, de președinte al comisiei pentru organizarea funeraliilor, a trimis o telegramă comitetelor regionale de partid în care le informa despre moartea lui Lenin și data funeraliilor.

A fost însă o excepție: comitetul de partid din Georgia, unde se afla Troțki, a primit telegrama a doua zi, din cauza unei „defecțiuni tehnice”. Tot la 24 ianuarie a primit și primul secretar din Tbilisi o telegramă, fără dată, semnată de Stalin, care avea următorul conținut: *„Informează-l pe tovarășul Troțki că la 21 ianuarie, 6:50, tovarășul Lenin a murit subit. Moartea a fost cauzată de paralizia centrului respirator. Funeraliile sâmbătă, 26 ianuarie 1924”*. (41)

Bineînțeles, Troțki nu a putut ajunge la timp la Moscova. Cu singurul său rival aflat la peste o mie de kilometri, Stalin a reușit să păstreze secret „testamentul politic” al lui Lenin din 4 ianuarie 1924, prin care acesta recomanda Biroului Politic să-l numească pe Troțki, iar nu pe Stalin, în fruntea partidului. Stalin primise acest testament de la Nadejda Krupskaia (soția lui Lenin) imediat după ce a fost redactat. Testamentul era pus într-un plic sigilat pe care era scris că, potrivit cererii exprese a lui Lenin, trebuia deschis numai în fața întregului Birou Politic, după moartea lui. Restul a fost floare la ureche pentru Stalin. Câteva luni mai târziu, el a răsplătit loialitatea lui Dzerjinski, făcându-l membru supleant al Biroului Politic.

După moartea lui Dzerjinski (1926), Stalin a făcut din el un obiect de venerație comunistă, depășit doar de acela al lui Lenin. Stalin a îngropat apoi acest cult în total secret, așa cum a făcut cu tot ceea ce era cu adevărat important în viața și activitatea Uniunii Sovietice.

Lenin a fost îmbălsămat și expus în mausoleul din Piața Roșie. Masca de ceară a feței și mâinilor lui Dzerjinski, îmbrăcate

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

în uniforma CEKA au fost expuse într-un cosciug de sticlă pe care Stalin l-a expus permanent în clubul ofițerilor GPU. (42)

După moartea lui Lenin, când Stalin a devenit conducătorul suprem al Uniunii Sovietice, el a făcut poliția politică responsabilă numai în fața lui, așa cum Ohrana fusese chemată să dea socoteală numai țarului.

Stalin schimbase, încă din 1923, numele poliției sale politice, din GPU în OGPU, prin adăugarea cuvântului „Obiedinionnoe” care o transforma în Direcția politică de stat unificată și îi conferea autoritate asupra tuturor teritoriilor incluse recent în Uniunea Sovietică. După aceea, el a asmuțit OGPU împotriva celei mai importante creații a vieții revoluționare a lui Lenin: Partidul Bolșevic.

Pentru început, Stalin a pus capăt disputei ideologice dintre staliști și troțkiști în spiritul celor mai autentice tradiții ale Ohranei țariste: a ordonat OGPU deportarea lui Troțki în Siberia. Imediat după această măsură, a cerut poliției sale politice să-i aresteze pe adepții lui Troțki și pe majoritatea comuniștilor apropiați lui Lenin, care, în acele zile, se bucurau de mult mai mult respect în cadrul partidului decât Stalin. Toți au fost acuzați că fiind „trădători”, puși în slujba serviciilor de spionaj occidentale, și toți au fost executați. Au urmat la rând comuniștii care criticaseră megalomania economie de stat, supra-centralizată, pe care Stalin vroia să o introducă în Uniunea Sovietică. Aceștia au fost excluși din partid și dați în seama OGPU, care i-a deportat în Siberia, în exact aceeași manieră cum Ohrana îi deportase pe criticii țarului.

În 1934, Stalin a reorganizat OGPU în Comisariatul Poporului pentru Afacerile Interne (Narodnîi komissariat vnutrennih del, sau NKVD), ridicându-l astfel la rang echivalent cu cel al unui minister. Anul următor el a instruit NKVD să-i „neutralizeze” pe principalii susținători ai lui Troțki, Karl Radek și G.L. Piatakov. Ambii au fost acuzați de spionaj în favoarea Germaniei și Japoniei și și-au sfârșit zilele în închisoare. Au venit la rând conducătorii de partid, considerați de Stalin concurenții săi potențiali la conducerea PCUS: Grigori Zinoviev și Lev Kamenev. Ei au fost acuzați că au vrut să asasineze conducerea

Ion Mihai Pacepa

de partid, au fost condamnați la moarte și împușcați.

În 1937, Stalin a decis să devină și șef suprem al forțelor armate. Singura piedică o constituia existența mareșalului Mihail Tukacevski, erou al războiului civil sovietic și eminența militară a Armatei Roșii, fiind acum șeful Statului ei Major. De aceea, Stalin a ordonat NKVD să însceneze un proces public în care mareșalul Tukacevski să fie judecat ca spion german. Pentru a fi „convingător”, NKVD a implicat în acel proces alți șapte comandanți de vârf ai Armatei Roșii. După executarea imediată a celor opt acuzați, NKVD a lichidat 70 din cei 80 de membri ai Consiliului Suprem Militar al URSS. În următoarele luni, alți 35.000 de ofițeri ai Armatei Roșii au fost executați de NKVD ca „trădători” aflați în slujba spionajului occidental. După încheierea masacrului, Stalin s-a intitulat comandant suprem al Armatei Roșii. Apoi s-a debarasat de martori: la sfârșitul unei alte înscenări judiciare, șeful NKVD, Genrik Iagoda, și colaboratorii săi cei mai apropiați au fost, de asemenea, executați ca agenți ai spionajului german.

Cu partidul și armata în buzunar, Stalin a început să domnească precum un adevărat țar al tuturor rușilor, închizând cu generozitate ochii la atrocitățile noului șef al poliției sale politice, Nikolai Ejov, care a dezlănțuit o nouă ofensivă menită să elimine restul dușmanilor, adevărați sau imaginari, ai lui Stalin. Aceștia au fost acuzați ca fiind spioni străini și executați. Peste 7 milioane de oameni au pierit în „Ejovscina”, cum a fost numit noul pogrom. La sfârșitul lui, Stalin eliminase majoritatea zdrobitoare a comuniștilor care luptaseră pentru revoluția lui Lenin. Din cei șapte membri ai Biroului Politic din timpul Revoluției din Octombrie, numai Stalin și Troțki (care era deja expulzat din țară) au rămas în viață la sfârșitul masacrului.

Și tot la fel ca mai înainte, într-un scenariu pur bizantin, cei care au executat „purificările” și puteau invoca că au acționat la ordinul lui Stalin au fost, de asemenea, exterminați. În decembrie 1938, când Stalin și-a încheiat noul program, mii de ofițeri ai NKVD fuseseră împușcați pe tăcute. O lună mai târziu Ejov, dezgustătorul pitic care a condus măcelul, a dispărut fără urmă și nimeni nu a mai auzit de el. Ca și țarii dinaintea lui, „Tătucul”

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Stalin a reușit însă să creeze aparența că a fost deasupra întregului măcel și să-și prezerve astfel loialitatea poporului.

Odată ce a lichidat opoziția politică internă și pe lichidatorii ei, Stalin a decis să-l elimine definitiv pe Troțki care, după ce fusese expulzat din Uniunea Sovietică, obținuse azil politic în Mexic. În acest scop, el l-a convins pe faimosul pictor mexican Alfaro Siqueiros, un comunist fanatic care fusese recrutat de INO (departamentul extern al OGPU) în timpul războiului civil din Spania, să organizeze asasinatul. În jurul orei 4 din dimineața zilei de 22 mai 1940, un grup de peste douăzeci de mexicani îmbrăcați în uniforme militare și de poliție, condus de Siqueiros, a atacat vila lui Troțki cu arme automate. Acesta a scăpat însă cu viață, împreună cu soția sa. După terminarea atacului, poliția a numărat 73 de cartușe care penetraseră în interiorul vilei. Siqueiros a fost arestat, dar nu a recunoscut că a vrut să-l omoare pe Troțki. El a spus că a vrut doar să organizeze o „demonstrație de protest” împotriva prezenței lui Troțki pe teritoriul mexican. Ulterior, Siqueiros a fost eliberat condiționat cu ajutorul poetului chilian Pablo Neruda, care l-a ascuns în Chile.

Acum câțiva ani, am vizitat fosta vilă a lui Troțki din Coyoacan, nu departe de Mexico City. Este o citadelă cu ziduri de un metru grosime și ferestre blindate, în care singura lumină pătrunde doar din curtea interioară. Fațada ei era și acum crestată de gloanțele mitralierelor lui Siqueiros. Troțki a fost asasinat abia în august 1940, de Ramon Mercader, un comunist spaniol recrutat pentru această operație de amantul mamei sale, ofițerul INO Nahum Aleksandrovici Eitington. Acesta a participat la războiul civil din Spania sub identitatea fictivă „general Kotov” și a devenit apoi amantul mamei lui Mercader, de asemenea o comunistă fanatică. La 20 august 1940, Ramon Mercader a reușit să se infiltreze în vila lui Troțki și să-i despică capul cu un piolet. Troțki a murit a doua zi, în spital, iar Mercader a fost condamnat la 20 de ani închisoare. Câteva luni mai târziu, mama lui Ramon a fost adusă în secret la Moscova, unde a fost primită de Stalin, și decorată cu „Ordinul Lenin”. Ulterior ea a regretat că și-a transformat fiul în asasin și a povestit întreaga ei dramă unui alt comunist deziluzionat, Enrique Castro Delgado.

Ion Mihai Pacepa

Confesiunea ei integrală a fost publicată de scriitorul Isaac Don Levine în cartea „*Mind of an Assassin*” (Mintea unui Asasin), apărută la Londra în 1959. Ramon Mercader, rămas devotat INO în toți anii petrecuți în închisoare, a fost eliberat în 1960.

El s-a refugiat în Cuba, de unde a încercat să se reîntoarcă în URSS. Moscova nu i-a acordat însă niciodată viza de intrare în Uniunea Sovietică.

Capitolul 7

NAȘTEREA „DIPLOMAȚIEI SECRETE” DE TIP SOVIETIC

Încântat de avantajele create de poliția sa politică pe plan intern, Stalin a decis să-i extindă acesteia activitatea în afara granițelor URSS. OGPU avea deja un departament extern, denumit Inostrannii Otdel (INO), creat de Felix Dzerjinski la 20 decembrie 1920, cu ocazia aniversării a trei ani de la crearea CEKA. Inspirată după funcționarea secției externe a Ohranei, INO era, în esență, o poliție secretă însărcinată să-i vâneze pe emigranții ruși neloiali guvernului de la Moscova. Principala sarcină a INO, stabilită de Lenin, era să neutralizeze bazele gardiștilor albi din străinătate, prin asasinarea liderilor sau prin răpirea și „judecarea” lor în Uniunea Sovietică. Boris Savinkov, considerat de Lenin ca fiind cel mai periculos conducător al Gărzilor Albe din străinătate, a devenit ținta principală a INO. (43) Fost membru al guvernului lui Aleksandr Kerenski, Savinkov s-a refugiat în Polonia, de unde a început să pregătească o contra-revoluție menită să răstoarne guvernul bolșevic. (44) Pentru a-l neutraliza, INO a confecționat o nouă biografie unuia dintre ofițerii săi conspirați, aceea de lider al unei mișcări anti-bolșevice din Belarus, și, în decembrie 1920, l-a trimis în Polonia cu sarcina de a câștiga încrederea lui Savinkov. Trei ani mai târziu, presupusul lider anti-bolșevic, ofițerul de informații externe Alexandr Oppenput, l-a convins pe Savinkov să se reîntoarcă în Rusia pentru a lua conducerea întregii mișcări antibolșevice. (45) Savinkov a fost arestat în momentul când a trecut granița Uniunii Sovietice. (46)

Potrivit cursurilor de specialitate sovietice, operația INO

Ion Mihai Pacepa

împotriva lui Savinkov a fost încununată de succes datorită faptului că a fost păstrată în cel mai deplin secret - o virtute pe care Stalin o prețuia mai presus de experiența revoluționară.

Înainte de a o implica în noua lui strategie externă, Stalin a supus INO la o încercare suplimentară, pentru a se convinge că este într-adevăr capabilă să păstreze secretul operațiilor sale: i-a ordonat să-l expulzeze pe Troțki din Uniunea Sovietică în cel mai deplin secret. Am aflat detaliile acestei operații din documente ale INO, precum și din relatările lui Pantelimon Bondarenko, cunoscut mai bine ca „Pantiușa”, un ofițer acoperit al INO, trimis ilegal în România, la mijlocul anilor 1930, pentru a organiza activitatea subterană a Partidului Comunist din România, care fusese recent interzis. Pantiușa a fost însă curând arestat și condamnat la 20 de ani de închisoare. Eliberat imediat după 23 august 1944, a devenit șef adjunct al rezidenței INO deschisă la București. În 1948 el a fost „românizat” și numit șef al poliției politice (Securitatea) creată de Kremlin în România.

Când operația de expulzare a lui Troțki s-a încheiat, INO a primit o „pokhvalnaia gramota” de la Iosif Visarionovici, mi-a spus Pantiușa. Asta însemna în limba din topor, needucată, un fel de magna cum laude. Troțki și ofițerii OGPU care l-au escortat au fost singurii pasageri la bordul vasului „Iskra”, în noaptea aceea de ianuarie 1929, când „Iskra” a părăsit portul Odessa cu destinația Istanbul.

Și, tot potrivit celor spuse de Pantiușa, la două săptămâni după expulzarea lui Troțki în Turcia, Stalin a trecut INO în subordinea sa directă.

Pe vremea aceea Stalin nu era însă interesat în culegerea de informații care să-l ajute la formularea politicii externe a țării. Lărgirea sferei de influență comunistă și consolidarea poziției sale de lider al proletariatului internațional erau singurele interese majore ale lui Stalin, pe plan extern, în acei ani, și ambele au devenit sarcini prioritare ale serviciului său de spionaj.

Pentru Lenin, care teoretic pusese partidul înainte de orice, promovarea revoluției comuniste mondiale cădea în sarcina Cominternului, acea uniune internațională a partidelor comuniste pe care a creat-o în 1919, de îndată ce guvernul sovietic a prins

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

rădăcini, și căreia i-a dedicat ultimii ani ai vieții sale. Eforturile făcute de această organizație pentru a extinde comunismul în Germania (1919), Ungaria (1919) și China (1920-1922) au eșuat însă lamentabil. „*Nenorocitul de Comintern nu putut exporta comunism nici la Abisinia*”, obișnuia să spună generalul Pintilie (Pantiușa), pentru care Abisinia era undeva, la capătul lumii.

Pentru Stalin însă, Cominternul era un alt cuvânt lipsit de sens, ca și partidul. În viziunea lui, Cominternul nu era nimic altceva decât un loc unde oamenii se adunau ca să pălăvrăgească. Stalin, care ura dezbaterile publice, era profund convins că lipsa de secretizare a Cominternului a cauzat eșecurile lui Lenin din Germania, Ungaria și China. De aceea, în 1922, când a suferit Lenin comotia cerebrală și a paralizat, iar Stalin i-a luat locul la conducerea partidului, acesta din urmă a ordonat șefului poliției politice, Felix Dzerjinski, să pună Cominternul sub controlul CEKA. Asemeni lui Stalin, Dzerjinski era convins că acest organism, Cominternul, nu va putea deveni stat major al revoluției mondiale a proletariatului, așa cum îl definise Lenin, dar spera că serviciul său de spionaj, INO, va putea folosi acoperirea Cominternului pentru a recruta agenți din rândul simpatizanților comuniști occidentali și a executa diverse alte sarcini de spionaj. În viziunea lui Dzerjinski, Cominternul era o creație sovietică și, ca atare, trebuia să servească CEKA la fel ca toate celelalte creații organizaționale sovietice. Pentru început, Dzerjinski a ordonat INO să efectueze o anchetă contrainformativă în cadrul Cominternului, spre a stabili „cauzele reale” care au determinat eșecurile sale dezastruoase din Germania și China. Ancheta a fost condusă de șeful INO, Mihail Abramovici Trilisser. Acesta a conchis că eșecurile Cominternului s-au datorat lipsei de secretizare și de disciplină din interiorul departamentului său de legături internaționale, OMS (Otdel Mezhdunarodnikh Sviazev), însărcinat cu exportul de revoluție, precum și unor „comuniști străini dubioși” angajați în cadrul acestuia.

Ca urmare, cu acordul lui Stalin, Dzerjinski a introdus o rezoluție secretă cerând Comitetului Central să dea șefului INO drept de veto împotriva oricăror acțiuni ale Cominternului care

Ion Mihai Pacepa

pot „periclita securitatea URSS”, și să-l împuternicească să recruteze ca agent sau ofițer acoperit pe orice activist autohton sau străin al OMS. Rezoluția a fost aprobată. (47)

Imediat după aceasta, Trilisser l-a recrutat pe Iosif Aronovici Piatnuski, șeful OMS, și a pus activitatea acestui component al Cominternului sub controlul direct al INO. Apoi, a început să introducă „disciplină și secretizare” în activitatea OMS. În cadrul acestor măsuri, în 1925 el a înființat o școală specială de operatori radio și cifratori (în cartierul Mitishchi din Moscova) menită să pregătească condițiile ca legătura OMS cu partidele comuniste străine să se asigure prin mesaje radio cifrate. Ulterior, probabil pentru a șterge urmele faptului că el, personal, a pus OMS sub controlul INO, Trilisser a fost lichidat. Așa cum s-a întâmplat de atâtea ori în comunism, el a fost însă ulterior reabilitat post mortem. (48)

În 1929, Stalin l-a numit ca șef al INO pe Artur Kristianovici Artuzov, căruia i-a dat sarcina să preia sub controlul INO întregul Comintern și să creeze „armate subterane” în fiecare țară considerată ca fiind o verigă slabă a lanțului capitalist. Astfel, Stalin a inaugurat noul său concept, potrivit căruia exportul de revoluție trebuia realizat cu metode ale muncii de spionaj. Prima sa operație informativă externă a fost lansarea unei ofensive subversive de largi proporții menită să-i subordoneze China. Câteva mii de activiști de partid și ofițeri ai forțelor militare și de securitate au devenit, peste noapte, ofițeri conspirați ai INO și au fost trimiși în China cu acoperirea de consilieri politici și militari. Ei au lărgit substanțial Partidul Comunist Chinez, au creat Armata Populară de Eliberare și au jucat un rol central în lungul război civil cu forțele naționaliste ale lui Chang Kai-Shek. Această operație mamut, care va dura 15 ani și va avea rolul primordial în crearea Chinei Roșii (1949), a fost încetinită temporar, în 1936, când Stalin a crezut că s-au copt condițiile pentru transformarea Spaniei într-un satelit sovietic.

Războiul civil din Spania (1936-1939) a constituit cel de al doilea act major de politică externă al lui Stalin, și, totodată, prima sa operație multinațională de informații externe. Pretextul pentru declanșarea ei a fost rebeliunea lui Franco împotriva

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

comuniștilor din Spania, de la începutul verii anului 1936. În luna iulie a aceluiași an, Stalin a ordonat șefului INO, Abram Sluțki, să creeze „Brigăzi Roșii Internaționale”, alcătuite din comuniști și simpatizanți sovietici și străini, și să le trimită imediat în Spania, cu misiunea de a „decima hoardele lui Franco” și de a instala un guvern comunist în Madrid.

Câteva zeci de ofițeri superiori sovietici au fost puși imediat sub comanda lui Sluțki și au fost trimiși în Spania, în calitate de consilieri militari. Printre ei au fost generalul Ian Kalovici Berezin, șeful serviciului de spionaj militar (Glavnoie Razvedivatelnoie Upravlenie sau GRU), precum și viitorii mareșali Konstantin Rokossovski, care la sfârșitul celui de al doilea război mondial va deveni ministrul de război al Poloniei, Rodion Malinovski, care va deveni comandantul militar al României, și Ivan Stepanovici Konev, care va deveni Comisar Suprem al Austriei. Un alt general sovietic, Lazar Stern, dotat de NKVD cu un pașaport canadian pe numele „general Emilio Kleber”, a fost numit comandant militar al Madridului.(49) Alți agenți ai INO au fost numiți comisari politici ai diferitor Brigăzi Roșii. Printre ei s-au aflat: conducătorul comunist francez André Marty, vechi colaborator al INO, care a primit gradul fictiv de general și a fost numit comandant al Brigăzii Internaționale Albacete (50); scriitorul maghiar Mátyas Lukács, înzestrat cu documente, de INO, ca „general Mata Zalka”; maghiarul János Gall, „documentat” de INO drept „general Jan Gallicz”; bulgarul Dmitri Pavlov, (Dimitro Pablo); și polonezul Karol Swierczewski, „Generalul Walter”, devenit ulterior ministru adjunct al apărării în primul guvern comunist polonez. (51) Aceste Brigăzi Roșii create de INO, însumând peste 30.000 de membri, împreună cu ofițerii INO, trimiși în Spania sub acoperirea de consilieri militari, au constituit forța care a transformat această răscoală anticomunistă într-un îndelungat război civil.

Abia în 1938 Stalin a înțeles că va pierde partida în Spania și, ca să se răzbune, a ordonat otrăvirea șefului INO, Abram Sluțki. Sângeroasa aventură iberică a serviciului său de spionaj nu a fost însă o pierdere totală. Din relatările lui I.L. Felbin, șeful

Ion Mihai Pacepa

rezidenței INO din Spania în timpul războiului civil, spionajul sovietic a folosit acest conflict internațional pentru a recruta un impresionant număr de comuniști străini ca ofițeri și agenți ai INU. Felbin, cunoscut în Spania sub numele „General Aleksandr Orlov”, a cerut ulterior azil politic în Europa de Vest și a publicat două cărți care au descris activitatea INO din timpul războiului civil spaniol și s-au ocupat pe larg de aceste recrutări: „*Istoria Secretă a Crimelor lui Stalin*” (52) și „*Note despre Activitatea de Spionaj și Războiul de Guerilă*”. (53)

În anii când am fost în conducerea DIE am aflat de la generalul Aleksandr Saharovski, fostul șef al serviciului de spionaj sovietic, numit acum Pervoie Glavnoie Upravleniie, sau PGU, că acele „câteva mii de ofițeri și agenți” recrutați de INO din rândul voluntarilor străini, care au luptat în Brigăzile Roșii, au devenit coloana vertebrală a celei de a doua mari ofensive internaționale de spionaj declanșată de Stalin: sovietizarea Europei răsăritene. Aserțiunea lui Saharovski mi-a fost deplin confirmată de faptul că, la data creării Securității și a serviciului ei de spionaj (Departamentul de Informații Externe, sau DIE), peste 40% din personalul de conducere al acestor organizații era format din foști ofițeri și agenți ai INO, recrutați în timpul războiului civil din Spania.

Unul dintre ei, colonelul Gheorghe Patriciu, care mi-a devenit coleg în Securitate, mi-a relatat despre un alt câștig realizat de INO în Spania: capturarea întregii rezerve de aur a Spaniei și trimiterea ei, în secret, la Moscova.

Tot în 1938, Stalin a dat serviciului său de spionaj, ridicat acum la rangul de Inostrannoie Upravleniie (Directorat Extern, sau INU), o sarcină de necrezut: să transforme Germania lui Hitler în aliat al Uniunii Sovietice. Stalin se temea că, pentru a evita o confruntare cu atotputernica mașină de război germană, guvernele Franței și Marii Britanii îl vor încuraja tacit pe Hitler să se îndrepte către răsărit și să atace Uniunea Sovietică. Pasivitatea manifestată de Londra și Paris, în martie 1938, când Hitler a anexat Austria, era, în ochii lui Stalin, o probă clară că temerile sale aveau temei.

A existat însă un impediment major pentru realizarea acestui

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

plan: la cel de al VII-lea Congres al Cominternului (1937), Stalin ridicase lichidarea fascismului la rang de sarcină primordială a proletariatului mondial. Ca atare, încercarea lui Stalin de a se alia cu Hitler trebuia păstrată în strict secret și asta i-a dat un motiv suplimentar ca să-și realizeze noua aventură externă cu ajutorul serviciului de informații, nu cu acela al diplomației.

Capitolul 8

PACTUL STALIN-HITLER

Stalin și-a început noua sa operație de spionaj, menită să transforme Germania nazistă într-un aliat al Uniunii Sovietice, punând la cârma NKVD un conațional georgian, Lavrenti Beria. Printre primele sarcini pe care Stalin i le-a dat lui Beria a fost aceea de a se „debarasa” de șeful interimar al INU, Mihail Spigelglass, un evreu considerat de Stalin drept „impediment” în calea viitoarelor negocieri cu Hitler. Spigelglass a fost otrăvit în primăvara lui 1938, și Stalin a numit ca șef al INU un alt conațional georgian, Vladimir Dekanozov, pe care l-a făcut și comisar adjunct (n.n.: ministru adjunct) pentru Afacerile Externe. (54) El a primit sarcina de a „curăța” INU și Comisariatul Sovietic pentru Afaceri Externe de „elementele evreiești”. Un pigmeu care atingea 150 cm numai dacă stătea pe vârful picioarelor, Dekanozov era cunoscut drept „Călăul din Baku”, și când a ajuns în Moscova nu și-a dezmințit renumele. În câteva săptămâni, după ce a preluat conducerea INU, cea mai mare parte a ofițerilor de origine evreiască din această instituție au fost executați sub acuzarea de a fi spioni occidentali. Apoi, Dekanozov și-a mutat tăvălugul antisemit la Comisariatul pentru Afacerile Externe. Ultimul „purificat” a fost însuși ministrul de externe, Maxim Litvinov, al cărui nume real era Meir Walach. (55)

Convins că atragerea lui Hitler de partea Uniunii Sovietice era crucială pentru viitorul comunismului, deci și pentru al său, Stalin l-a numit ca ministru de Externe pe colaboratorul său cel mai apropiat, Viaceslav Molotov, dar l-a păstrat și în funcția de prim ministru, pe care acesta o deținuse fără întrerupere din 1930.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

În vara lui 1939, de îndată ce a terminat cu eliminarea evreilor, Stalin l-a trimis pe Dekanozov la Berlin, cu misiunea de a-l informa pe Hitler că Moscova era dispusă să-i dea petrol, grâu, bumbac și unele metale rare, cum ar fi crom și mangan, în schimbul unui tratat de neagresiune cu Berlinul. Toate aceste materii prime erau vitale pentru planurile expansioniste ale lui Hitler care, spre satisfacția lui Stalin, a părut dispus să înghită momeala.

Negocierile secrete dintre Uniunea Sovietică și Germania au început în iulie 1939, la Berlin, și au fost purtate de o delegație sovietică în care numai Molotov nu era ofițer INU. Șeful permanent al acestei delegații era Dekanozov care, împreună cu un numeros grup de ofițeri acoperiți ai INU, a petrecut următoarele două luni la Berlin.

Tratativele s-au încheiat la 23 August 1939, la Moscova, unde au semnat, Molotov și ministrul german de Externe, Joachim von Ribbentrop, infamul Tratat de neagresiune dintre Germania și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Protocolul secret al acestuia împărțea Polonia între cei doi semnatari și dădea mână liberă sovieticilor asupra Estoniei, Lituaniei, Finlandei și Basarabiei. Potrivit documentelor de arhivă germane, Stalin a fost euforic în acea memorabilă zi de 23 august 1939. „*Știu cât de iubit e Führerul în Germania*”, a declarat el în timpul recepției care a urmat ceremoniei de semnare. „*E un om de treabă. De aceea ridic paharul în sănătatea lui*”. (56)

O săptămână mai târziu, Hitler a invadat Polonia. La 9 septembrie 1939, Molotov l-a felicitat pe Ribbentrop pentru ocuparea Varșoviei, iar la 17 septembrie Armata Roșie a intrat în Polonia spre a-și lua partea din țară destinată Uniunii Sovietice prin protocolul secret. Stalin a ajuns însă curând la concluzia că era mult mai ușor să integreze Lituania în Uniunea Sovietică decât să mențină o puternică forță militară în Polonia, și l-a retrimis pe Dekanozov la Berlin spre a-i oferi lui Hitler partea sovietică din Polonia, în schimbul Letoniei.

Dekanozov a fost din nou încununat de succes. La 27 septembrie 1939, Ribbentrop a revenit la Moscova, unde a semnat

Ion Mihai Pacepa

un nou protocol secret care reflecta schimbările propuse de Stalin. Comunicatul comun, dat publicității a doua zi, nu sufla o vorbă despre noua împărțire, dar făcea cunoscut lumii că URSS și Germania ridicaseră pactul lor de neagresiune la rangul de „Pact de Prietenie”. Trei luni mai târziu, Dekanozov a crescut și mai mult în ochii lui Stalin: ca urmare a sugestiei pe care el i-a făcut-o lui Ribbentrop, Hitler a transmis calde felicitări dictatorului sovietic cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani.

Stalin a fost atât de încântat de dibăcia cu care credea că INU l-a îmbrododit pe Hitler, încât i-a recompensat șeful cu cea mai înaltă onoare făcută vreodată unui ofițer de informații sovietic: la 1 mai 1940, Dekanozov a fost invitat în tribuna de pe mausoleul lui Lenin, rezervată conducerii superioare de partid, și a stat la dreapta lui Stalin în timpul paradei.(57)

O lună mai târziu, Stalin l-a adus în serviciul de spionaj pe Andrei Vișinski, un vechi ofițer NKVD care lucrase sub acoperire de procuror public în timpul sinistrelor procese din 1936-1938, l-a numit tot ministru adjunct de Externe, și i-a dat sarcina de a încorpora Letonia în Uniunea Sovietică. La 17 iunie 1940, Letonia a fost ocupată de Armata Roșie, iar a doua zi Vișinski a sosit la Riga ca trimis special al lui Stalin și l-a forțat pe președintele Letoniei, Karlis Ulmanis, să numească un „guvern al poporului” aprobat în prealabil de Moscova. Conform planului lui Stalin, numai doi membri ai noului guvern urmau să fie comuniști: ministrul de Interne și șeful Poliției Naționale. După ce și-a văzut guvernul instalat, Vișinski a apărut în balconul ambasadei sovietice din Riga de unde a ținut o cuvântare prin care asigura populația țării că Moscova nu avea nici cea mai mică intenție de a include Letonia în Uniunea Sovietică.

Câteva zile mai târziu, Vișinski a ordonat însă șefului poliției Letoniei să-l aresteze pe președintele Ulmanis și pe principalii conducători ai opoziției și i-a deportat în Uniunea Sovietică cu ajutorul unui grup de ofițeri INU sosit la Riga împreună cu Vișinski. Apoi el a forțat „guvernul poporului” să țină alegeri parlamentare în două săptămâni și a înființat Blocul Oamenilor Muncii, controlat de ofițeri acoperiți ai INU, care a candidat în aceste „alegeri” fără nici o opoziție. Alegerile au avut

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

loc la 14-15 iulie 1940 și nu au fost bazate pe vot secret. Numai numărătoarea voturilor a fost secretă, dar condusă de Ministerul de Interne, în fruntea căruia se afla acum omul lui Vișinski. Conform rezultatelor acestei numărători, 97,8% din populație ar fi votat pentru candidații Blocului.

La numai câteva zile după aceste „alegeri”, Partidul Comunist Letonian a lansat lozinca „Letonia Sovietică” iar Vișinski, vorbind din nou de la balconul ambasadei sovietice, și-a exprimat speranța că noul parlament al poporului va îndeplini acest deziderat. Parlamentul lui Vișinski s-a conformat întocmai. La 21 iulie 1940 el a proclamat Letonia republică sovietică, iar două săptămâni mai târziu, Sovietul Suprem al URSS a încorporat-o în Uniunea Sovietică. (Câțiva ani după aceasta, din poziția sa de coordonator al sovietizării României și Bulgariei, Vișinski a repetat în bună măsură, ceea ce întreprinsese în Letonia).

La 27 septembrie 1940, Hitler a încheiat Pactul Tripartit cu Italia și Japonia. După o săptămână, Dekanozov era încă odată în Berlin, unde, în timpul unei întâlniri confidențiale cu von Ribbentrop, l-a informat că Stalin era dispus să se alăture Axei. La 12 noiembrie 1940, Stalin a trimis la Berlin o nouă delegație pentru a discuta detaliile viitoarei cooperări cu Axa Berlin-Roma-Tokio. Cu excepția lui Molotov, delegația era din nou formată numai din ofițeri de informații: Beria, șeful NKVD; adjunctul său, Merkulov și pigmeul Dekanozov.

Stalin a fost atât de convins că aceste noi negocieri vor fi încununate de succes, încât la 20 noiembrie 1940 l-a numit pe Dekanozov ambasador al URSS în Germania. Șeful INU și-a prezentat scrisorile sale de acreditare la 19 decembrie 1940. (58) În fotografia oficială făcută cu această ocazie, Hitler arată jovial, iar pigmeul Dekanozov pare și mai mic între cei doi uriași însoțitori germani care se pare că au fost aleși spre a scoate în evidență insignifianța fizică a noului ambasador sovietic. (59) La data aceea, Dekanozov nu cunoștea însă faptul că în ziua precedentă Führerul aprobase Operația Barbarossa pentru invadarea Uniunii Sovietice și că ordonase ca trupele germane să fie gata de atac la sfârșitul lui mai 1941. (60)

Capitolul 9

„INDUSTRIALIZARE“ DE TIP SOVIETIC

Furtul a fost întotdeauna sarcina fundamentală a spionajului sovietic. Toate serviciile de spionaj din lume fură într-un fel sau altul, deoarece informațiile de care au nevoie nu se găsesc pe stradă. Serviciile de tip sovietic nu s-au limitat însă niciodată la furt de informații, care a constituit latura cea mai neînsemnată a activității lor. Principalul efort operațional al acestor servicii a fost întotdeauna dirijat către furt de teritorii străine precum și către furt de tehnologii și alte valori pe care sistemul comunist de guvernământ nu a fost în stare să le producă.

Nu e de mirare. Uniunea Sovietică a fost fondată pe principiul marxist potrivit căruia bogățiile naturale, industriale și agricole ale țării aparțin proletarilor și țăranilor și trebuie administrate de forța lor conducătoare, Partidul Comunist. Cu alte cuvinte, furtul a devenit o politică națională din ziua în care s-a creat primul stat comunist. La scurt timp după revoluția din octombrie 1917, Kremlinul a confiscat proprietățile țarului, și-a însușit pământurile moșierilor și chiaburilor, a naționalizat industria, transporturile și băncile. Apoi, a ordonat ca majoritatea foștilor proprietari să fie omorâți. În 1929, Kremlinul și-a îndreptat furtul către pătura cea mai săracă a populației: a confiscat pământul, animalele și uneltele de lucru ale țăranilor și i-a obligat să intre în colhozuri. După doar câțiva ani de existență, economia sovietică se baza aproape integral pe proprietăți furate.

Dictatorul din Kremlin a decis să fure până și instituția care l-a creat: Partidul Comunist al Uniunii Sovietice. După o scurtă perioadă de conducere colectivă, exercitată de Comitetul Central

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

și, mai târziu, de elita sa, Biroul Politic, Stalin a trecut puterea politică, ideologică și organizatorică a partidului în propriile sale mâini. În 1938, la ordinul său, întreaga conducere de partid a URSS și a republicilor unionale a fost arestată și lichidată, după care Stalin și-a însușit toate funcțiile supreme de partid și de stat, creând astfel o sinistă orânduire feudală în mijlocul secolului al XX-lea.

Când nu a mai fost nimic de furat în interiorul țării, Stalin și-a extins furtul în afara granițelor ei. În 1939, el a semnat așa-zisul Pact de Neagresiune Germano-Sovietic și anexa lui secretă, menționate în capitolul precedent, pe baza cărora a furat ulterior Basarabia, Bucovina de Nord, Lituania, Letonia, Estonia, și părți ale Poloniei și Finlandei. Curând după sfârșitul celui de al doilea război mondial, Stalin a furat restul Europei de Est. Câțiva ani mai târziu, el a constituit, Republica Populară Chineză, făcând ca numărul persoanelor desproprietărite de către Kremlin să depășească o treime din populația globului.

Spionajul industrial sovietic s-a născut la apogeu pregătirilor pentru ofensiva decisivă împotriva trupelor germane, când Stalin a hotărât să-și extindă furtul asupra tehnicii și tehnologiilor occidentale. În 1943, el a cerut șefului poliției sale politice, Lavrenti Beria, să-i prezinte un plan pentru reconstruirea economiei sovietice decimată de război. Noul plan al lui Beria a fost descris într-un manual secret sovietic intitulat *Istoriia nauchno-tekhnikeskoj razvedki* (Istoria Spionajului Tehnicostiințific), pe care l-am studiat în anii când am condus spionajul industrial al României comuniste. Potrivit acestui manual, precum și după consilierii de specialitate sovietici cu care am lucrat în România, planul lui Beria s-a bazat pe simpla premiză că o Uniune Sovietică victorioasă era îndreptățită să confişte, ca reparații de război, orice întreprindere industrială germană care se afla în zonele de ocupație sovietică de pe teritoriul Germaniei sau al foștilor săi aliați.

În esență, planul lui Beria conținea o singură idee, dar una „brilantă”, cum se spune că ar fi fost descrisă de Stalin în una din rarele sale manifestări de admirație pentru o altă persoană. Beria a propus să se creeze, în cadrul INU, o unitate tehnică destinată să

Ion Mihai Pacepa

transplanteze în Uniunea Sovietică atât întreprinderile industriale proprietate germană din teritoriile „eliberate” de Armata Roșie, cât și specialiștii germani care le operau. Stalin a aprobat pe loc planul lui Beria, pe care l-a botezat „Operația H” și a ordonat să i se dea prioritate maximă. Denumirea „H” a venit de la cuvântul rusesc „hoziaistvo”, care înseamnă economie sau industrie, deoarece întreaga operație era menită să facă să renască economia sovietică distrusă de război.

În doar câteva luni a apărut, în cadrul INU, o nouă unitate operativă, denumită „Linia H”, care a început să-și instruiască frenetic cadrele asupra modului cum urmau să demonteze întreprinderile industriale germane și să le transporte în URSS. În 1944, când ofensiva Armatei Roșii a depășit granițele Uniunii Sovietice, INU a început să creeze în țările „eliberate” subunități industriale ai căror ofițeri erau organizați pe grupe de uzine germane, studiate, în prealabil, pe machete, în Moscova. Jumătate din acești ofițeri au ambalat zi și noapte utilajele ce urmau să fie transportate în Uniunea Sovietică. Ceilalți au arestat, în secret, inginerii și tehnicienii care lucraseră în aceste obiective industriale și i-au dus în lagăre specializate din Uniunea Sovietică. Aceste transplantări mecanice și umane aveau să constituie curând scheletul unor noi ramuri industriale sovietice. (61)

Prima operație de acest fel a avut sarcina să transfere în Uniunea Sovietică întregul centru german de cercetări de la Peenemünde, unde Werner von Braun și Walter Dornberger au creat infama rachetă V-2, teroarea Londrei în timpul războiului. Ofițerii INU au transferat totul: echipamente, nemți, desene tehnice. Până și coșurile de gunoi găsite la Peenemünde au fost duse la Moscova. După aceasta, INU a aruncat Peenemünde în aer. Experții sovietici care au evaluat materialele confiscate la Peenemünde au descoperit însă că V-2 nu era ultima realizare a lui Werner von Braun. Wasserfall (Cascada) era invenția sa cea mai nouă, care a permis Uniunii Sovietice să creeze mai târziu prima sa rachetă balistică, pe care omenirea avea să o cunoască și să o urască sub denumirea de Scud, în timpul recentului război din Golful Persic.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Operații similare ale INU au dus la crearea industriei de sticlă optică și de sticlă industrială sovietică. Doi giganți germani au stat la baza acestor două noi ramuri industriale. Unul a fost Zeiss, pe atunci cel mai mare producător de lentile, microscopae și echipament fotografic din lume. Celălalt era Schott Glassworks, cel mai mare furnizor de sticlă Jena și Pyrex. Acestea erau sticle termo-rezistente inventate de chimistul german Friederich Otto Schott și folosite apoi în toata lumea la fabricarea termometrelor, cât și pentru producerea de echipament optic, industrial și casnic.

Ambele fabrici au fost în Jena și ambele au fost reinstalate în Uniunea Sovietică. Întreaga operație a fost o cursă contra cronometru dramatică între INU, care avea sarcina să transplanteze aceste uzine în Uniunea Sovietică, și armata americană, care a încercat să le păstreze în Germania. Americanii au reușit să protejeze peste 100 de oameni de știință germani angajați de Zeiss și Schott, pe care i-a dus în zona americană a Germaniei. În final însă, INU a ieșit învingător. După luni de eforturi intense, el a reușit să aresteze și să ducă în URSS majoritatea tehnicienilor care lucrau la aceste două firme germane și să captureze toate echipamentele lor industriale. Ambele, sublinia manualul sovietic, s-au dovedit mai valoroase decât greutatea lor în aur.

Potrivit aceluiași manual sovietic, în câțiva ani orașul Jena a renăscut în Uniunea Sovietică și a devenit unul din cele mai importante centre producătoare de sticlă optică și industrială din Europa. Expusă la loc de cinste în clădirea sovietului local din noua oraș a fost și diploma de Doctor ce-i fusese acordată în 1841 lui Karl Marx de către Universitatea din Jena, diplomă găsită de INU între documente mucegăite de arhivă. Același manual conținea, de asemenea, fotografii reprezentând diferite instrumente de sticlă produse de noua industrie sovietică. Majoritatea erau duplicate identice ale vaselor și instalațiilor de laborator germane, cu care lucrasem ca student la Politehnică-nici chiar marca originală, Pyrex sau Jena, nu fusese schimbată. O altă fotografie prezenta primul aparat de fotografiat sovietic destinat exportului. Doar marca, Zorky, îl deosebea de faimosul aparat de

Ion Mihai Pacepa

fotografiat german Leica.

Rolul INU în crearea industriei de automobile a URSS a făcut obiectul unui alt capitol al manualului sovietic. Stalin personal a botezat cu numele Pobeda primul automobil construit cu echipamente și ingineri „confiscați” de INU de la uzinele germane Opel, care, înainte de război, produceau mai multe autoturisme anual decât orice altă fabrică europeană. „*Pobeda înseamnă victorie*” explica manualul, înfățișând o fotografie a noului automobil sovietic alături de un Opel Kapitan german. „Gemene” era legenda de dedesubt ilustrată. Tot Pobeda a fost botezat și primul ceas produs în Uniunea Sovietică cu ajutorul altor echipamente și a altor specialiști transplantați din Germania.

Manualul sovietic pretindea că INU a jucat același rol în crearea tuturor celorlalte ramuri industriale sovietice ce s-au născut în perioada imediat post-belică și că a avut un rol mai important decât toate ministerele sovietice luate la un loc. Nu am fost niciodată în măsură să verific în totalitate veridicitatea acestor afirmații. Punând însă cap la cap diferite informații pe care le-am obținut în decursul anilor, am constatat că INU a confiscat într-adevăr unitățile industriale din teritoriile ocupate de Armata Roșie care erau proprietate germană sau fuseseră folosite de germani, indiferent dacă ele prezentau sau nu interes pentru economia sovietică. Cazul COLOROM, de exemplu, pe care l-am cunoscut personal, atestă acuratețea generală a celor descrise de manualul sovietic.

În anii 1947 și 1948, când eram student la Institutul Politehnic, am făcut practicile de vară la COLOROM, o uzină chimică producătoare de coloranți, situată în orașul Codlea de lângă Brașov. Îndată ce Armata Roșie a „eliberat” România, sovieticii au confiscat COLOROM sub motiv că în timpul războiului a fost afiliată cu concernul german I.G. Farben Industry. INU nu a fost însă în măsură să demonteze reactoarele chimice și vasele de înaltă presiune, din care cauză a decis să le lase în România. Inginerii și o parte a tehnicienilor care lucrau la COLOROM în acea vreme au fost însă deportați în Uniunea Sovietică cu scopul de a reconstrui acolo un duplicat al uzinei. În perioada cât am lucrat la COLOROM, ea a aparținut

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Administrației Bunurilor Sovietice (ABS), un paravan al INU care, între 1944 și 1956, a administrat toate uzinele proprietate germană din România ce nu au putut fi transportate în URSS. Toate cheltuielile operaționale făcute de COLOROM, inclusiv plata materiilor prime utilizate în procesul de producție, erau plătite de guvernul român cu titlul de despăgubiri de război. Până și costul transportului în URSS al produselor finite, cum erau butoaiile cu coloranți fabricați la COLOROM, era plătit de guvernul român. În 1956 Uniunea Sovietică a „vândut” COLOROM guvernului României pentru o importantă sumă, plătită în valută vestică și a obținut acordul părții române de a preda URSS, fără plată, toate datele și planurile privind modernizarea viitoare a uzinei.

Explozia tehnologică fără precedent declanșată în Occident după terminarea războiului mondial a creat o nouă Revoluție Industrială ale cărei rezultate au fost folosite, în principal, pentru îmbunătățirea standardului de viață al populației. La scurt timp după război, o jumătate de miliard de occidentali erau invadați de o avalanșă de automobile, aparate de uz casnic și produse alimentare a căror varietate și nivel tehnic erau fără precedent în istorie. Apoi, Occidentul a deschis larg porțile către epoca televiziunii, a folosirii energiei atomice în industrie, a automatizării și computerizării.

Stalin a privit această explozie tehnologică ca pe un instrument cu ajutorul căruia putea să impună comunismul său în restul lumii.

Cel de-al doilea război mondial era încă proaspăt în memoria fiecăruia, când el a luat hotărârea istorică de a transforma Uniunea Sovietică în cea mai mare putere militară a omenirii. „*Trebuie să ne recâștigăm forța și vitalitatea militară*”, a proclamat Stalin la 6 februarie 1946, în timpul unui discurs ținut la Kremlin. La vremea aceea, a explicat „*Istoriia nauchnotehniceskoi razvedki*”, armamentul sovietic reflecta concepția antebelică, potrivit căreia el trebuia să fie simplu, spre a putea fi produs în uzine cu nivel tehnologic redus și întreținut de o armată în care majoritatea soldaților erau țărani fără pregătire și înclinații tehnice. Inspirându-se din performanțele de luptă ale

Ion Mihai Pacepa

noilor echipamente militare occidentale, Stalin a decis acum că ele trebuie să devină etalonul după care să fie judecat fiecare nou tip de armament sovietic.

Curând însă, Războiul rece și embargoul strict impus de Occident asupra furnizării de tehnologii și de echipamente militare către blocul sovietic au ridicat serioase obstacole în calea noii politici a lui Stalin. „*A fost din nou Beria cel care a rezolvat impasul*”, menționa manualul sovietic. Pe atunci, Beria fusese promovat din funcția de Șef al NKVD, devenind membru plin al Biroului Politic și vice premier însărcinat să coordoneze forțele armate și de securitate ale URSS. Capitalizând succesele sale anterioare, Beria a elaborat proiectul unei rezoluții ultra secrete a Biroului Politic prin care se crea, în cadrul INU, o componentă însărcinată să desfășoare activitate de spionaj industrial în cele mai importante țări vestice. Astăzi, acea rezoluție, pe care am citit-o de nenumărate ori, ar suna mai mult decât pueril. Nu și atunci însă. Ea promulga, cu autoritatea supremă deținută de Biroul Politic, că știința și tehnologia occidentală erau proprietate de facto a proletariatului mondial, iar nu a capitalismului, deoarece ele au fost create prin exploatarea proletariatului intelectual. Ca atare, tehnologiile vestice aparțineau proletariatului și trebuiau puse în serviciul revoluției sale mondiale, al cărui unic conducător legitim era Uniunea Sovietică. Mai departe rezoluția menționa că, potrivit tezelor lui Marx, Engels și Lenin, orice era moral dacă era în folosul revoluției proletare și, ca atare, era nu numai etic, dar și lăudabil ca URSS să fure aceste tehnologii de la capitalism, dușmanul de moarte al proletariatului. În 1948, Biroul Politic a aprobat această rezoluție, pe care Stalin și Beria au supus-o spre aprobare într-o grămadă de alte propuneri birocratice. Când Beria i-a cerut să boteze noul născut, Stalin a decretat imperativ: „*Nauchno-tekhnikeskaja razvedka!*”

În mod oficial, noul component al INU s-a numit „Direcția de Informații Tehnico-Științifice” sau, pe scurt, „Direcția T” (de la Tehnika), dar a fost cunoscută mai mult ca „Linia H”, datorită denumirii sale originale, din 1944. La scurt timp după înființare, „Direcția T” a devenit un organ folosit aproape exclusiv în

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

culegerea de informații tehnologice cu aplicații militare. Cel dintâi succes al său a fost crearea primei bombe atomice sovietice, care s-a bazat pe informațiile tehnologice furnizate de Julius și Ethel Rosenberg, Klaus Fuchs, David Greenglass și Morton Sobel.

De aceea, în 1945, Stalin l-a numit pe Beria șef al întregului proiect nuclear sovietic. Pentru același motiv, patru ani mai târziu, Stalin l-a însărcinat tot pe Beria să conducă personal prima explozie nucleară sovietică. La 25 septembrie 1949, la câteva minute după efectuarea ei, Beria i-a telefonat lui Stalin de la poligonul nuclear din Kazahstan pentru a-i raporta că informațiile tehnologice despre bomba atomică americană, obținute de INU s-au dovedit pe de-a întregul valabile: prima explozie nucleară sovietică a generat o ciupercă identică cu cea de la Hiroshima. (62)

Când a agățat o nouă stea de aur pe pieptul lui Beria și așa burdușit cu decorații, Stalin a afirmat - potrivit celor relatate în manualul sovietic - că informațiile tehnologice furnizate de rețeaua informativă a soților Rosenberg au fost tot atât de importante pentru URSS, cât întreaga victorie militară asupra Germaniei. La rândul lui, Beria l-a răsplătit pe Igor Vasilievici Kuciacov, ofițerul INU care a lucrat sub acoperire de director științific al proiectului nuclear sovietic, conferindu-i titlul de „Ofițer Emerit”.

În acele zile am devenit membru al poliției politice a blocului sovietic.

Capitolul 10

Operațiunea Gaianeh

Am devenit, așadar, ofițer de securitate în anul 1951, când aveam 22 de ani, și din acel moment viața mea a luat un curs cu totul diferit de cel la care sperasem. Până atunci, tot ce-mi dorisem de la viață fusese să devin un bun inginer. Când mi-am văzut visul aproape împlinit, Comisia Guvernamentală m-a repartizat să lucrez la Securitate. În zilele acelea, Securitatea abia se născuse și nimeni din afara ei nu știa prea bine cu ce se ocupa. De aceea, și eu am fost convins că, fiind inginer, voi fi trimis să lucrez în una dintre unitățile ei tehnice. La o săptămână după repartiție eram însă lucrător operativ la Direcția a IV-a a Securității, direcție care avea sarcina oficială să protejeze industria și agricultura împotriva sabotajilor interni și externi.

La puțină vreme după angajare, am fost chemat într-o zi de comandantul meu, căpitanul Fănel Lazarovici, care mi-a spus că în dimineața următoare trebuie să mă prezint la șeful Direcției de Cadre a Securității. Mi s-a părut că am citit milă pe fața lui și, într-un fel, așa și era.

Când vestea s-a răspândit printre colegii mei de birou, oameni pe care abia avusesem timpul să-i cunosc pe nume, am văzut aceeași privire compătimitoare în ochii lor. În 1951 cuvântul „cadre” devenise deja un cuvânt înfricoșător în întreaga țară. Șeful Direcției de Cadre a Securității era însă, evident, teroarea personificată. Cel puțin așa i-am auzit șoptind pe ceilalți ofițeri din Direcția a IV-a în cele câteva luni de când lucram acolo. Ridicând doar un deget, se spunea, el te poate promova, retrograda sau te poate face să dispari. Binențeles că nu am închis

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

ochii toată noaptea.

În acea dimineață de aprilie 1951, când am bătut la ușa de mahon cu inscripția „Director de Cadre”, cămașa mi-era udă în spate. În România, aprilie nu este întotdeauna o lună caniculară.

„Să trăiți, tovarășe colonel! Sublocotenent Ion Mihai Pacepa s-a prezentat la ordinul dumneavoastră”, am spus pe nerăsuflăte, încremenit în mijlocul unui birou mai mare decât un teren de tenis.

„Cert vosmi!” a tunat în rusește o voce groasă. „Ptiu drace! Ești deja om în toată firea!”

Mi-au trebuit câteva minute ca să realizez că individul masiv în uniformă de colonel de securitate din spatele biroului era, de fapt, un tânăr pe care-l cunoscusem cu mulți ani înainte sub numele de Șandor. El era fiul lui Carol Demeter, un tâmplar care lucrase împreună cu tata la reprezentanța lui General Motors din București. Cum puteam să-l uit? Din 1938, când Carol Demeter a fost arestat pentru activitate comunistă și până în 1944, când a fost eliberat, tata a avut grijă ca Șandor și mama lui să nu ducă lipsă de nimic. Deși în această carte mi-am propus să intru cât mai puțin în detalii ce privesc viața mea privată (o voi face, poate, cu altă ocazie) aici e locul să mărturisesc că tatăl meu avea anumite convingeri de stânga și a fost chiar un apropiat al lui Lucrețiu Pătrășcanu. În adolescența mea, dintr-o firească frondă a vârstei, nu-i împărtășeam aceste idei, ba chiar am avut unele ieșiri contrariante pentru bietul tata.

„Îți aduci aminte de palma pe care mi-a tras-o tac-tu?”

M-a trecut un fior. Firește că-mi aminteam. Cum era să uit? Mai ales acum când, psihologic, trecusem deja de la starea de groază nelămurită pe care o simțea pe atunci orice om care intra pe ușa cu inscripția „Director de Cadre” la o stare ceva mai relaxată, marcată de întâlnirea cu o cunoștință mai veche. Fusesem, întâmplător de față când tata, după ce l-a găsit pe Șandor, care dispăruse de câteva săptămâni și o pusese pe jar pe maică-sa, i-a tras o palmă zdravănă „fiului rățăcitor”. Tata nu m-a pălmuit niciodată. Cu mine el a folosit întotdeauna vorba, nu bătaia. Așa că întâmplarea mi se păruse și atunci cam neobișnuită, dar acum, în fața noului Șandor, ea căpăta chiar o nouă semnificație.

Ion Mihai Pacepa

„Palma aia m-a făcut om”, a tunat din nou colonelul.

Acum era românizat: se numea Alexandru Demeter. Apoi mi-a explicat că, la scurt timp după ce l-a găsit tata, s-a apucat să învețe o meserie. Urmând exemplul tatălui său, a intrat apoi în legătură cu Partidul Comunist din România și, după aceea, cu cel din Uniunea Sovietică.

„Acum a venit rândul meu să-l răsplătesc pă tac-tu!”

Bineînțeles că tata nu-mi spusese niciodată că ar fi intervenit la Șandor pentru mine, nici acum nu știu dacă într-adevăr a făcut-o. Nu aveam obiceiul să discutăm despre serviciul meu. De fapt, nici colonelul Demeter nu mi-a suflat vreodată vreo vorbă despre asta, deși, în următorii 15 ani am simțit uneori, aproape fizic, aripa lui ocrotitoare. Totuși, o singură dată, în 1954, când Demeter s-a dat peste cap să-l înmormânteze pe tata cu mare pompă, el m-a lăsat să înțeleg că mă avea în grija lui. La încheierea discursului pe care l-a rostit la sicriul tatei, Demeter, care acum devenise general, și-a lăsat mâna enormă pe umărul meu. *„Odihnește-te în pace prieten drag”,* a spus, *„fiul tău e în mâini bune”*. Dar toate astea sunt meandre ale sufletului omenesc și au mai puțină importanță într-o carte de istorie. Poate chiar în istorie în general.

Atunci, în mai 1951, colonelul Demeter m-a trimis la un curs intensiv pentru cadre de conducere medie. Cursul a fost inaugurat de șeful consilierilor sovietici, un general despre care se spunea că devenise șeful departamentului pentru România din NKVD în 1943, și că, după aceea, lucrase numai în probleme românești.

- Reprezintă elita Uniunii Sovietice, a început pompos generalul, Ministerstvo Gosudarstvennoi Bezopasnosti. Asta înseamnă Ministerul Securității Statului sau MGB, s-a grăbit să ne explice translatorul său, care ne-a fost prezentat doar cu numele de „Oleg”. Ambii purtau costume civile butonate cu nasturi până la gât, care deveniseră emblema lui Stalin, și ambii pufăiau non-stop din acele faimoase țigări rusești Kazbek cu papiotă de carton galben gol pe dinăuntru.

- Cine știe ce înseamnă Gaianeh? a întrebat generalul, trecându-și degetele răsfirate prin coama de păr care-i completa

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

înfățișarea revoluționară. Din atitudinea lui am înțeles că nu se aștepta la un răspuns. Pe vremea aceea 99% din ofițerii de securitate erau „tovarăși proletari” care n-aveau habar de opere sau de muzică clasică.

- *Baletul lui Aram Haciaturian*, m-am grăbit să-mi arăt superioritatea.

- *Știi și cine a fost Gaianeh?*, m-a întrebat generalul cu interes.

- *O culegătoare de bumbac din Armenia al cărei bărbat a devenit trădător și a dat foc colhozului după care a vrut să-și omoare patriotica soție care se lupta să stăvilească incendiul. Gaianeh a fost însă salvată de un ofițer al Armatei Roșii cu care până la urma s-a măritat* - am turuit eu dintr-o suflare, neștiind că răspunsul meu servil va marca începutul unei lungi legături cu omul din fața mea. În acel moment nu știam, de asemenea, că el era generalul Aleksandr Mihailovici Saharovski, că va deveni curând șeful atotputernicului serviciu de spionaj sovietic, PGU, și că va deține acea funcție un timp record de 15 ani.

- *Ocenii harașo*, a aprobat generalul. *Foarte bine! Gaianeh despre care am să vă vorbesc nu a fost însă creată de Haciaturian. Generalissimul Iosif Visarionovici Stalin e părintele ei!*

După consilierul sovietic, la 2 februarie 1943 Frederick Paulus și alți 23 de generali germani s-au predat sovieticilor împreună cu resturile Armatei a VI-a germană, care a fost distrusă la Stalingrad. Stalin a înțeles că această victorie era începutul sfârșitului pentru Germania lui Hitler și chiar a doua zi a avut o lungă convorbire cu confidentul său cel mai apropiat, Lavrenti Beria, șeful poliției politice și a serviciului de spionaj al Uniunii Sovietice. În acea discuție s-a hotărât viitorul Europei, ne-a precizat consilierul sovietic. Ca unul care vedea totul în planuri cincinale, Stalin a decis că, până în 1948, toate țările europene care vor fi „eliberate” de Armata Roșie trebuie să aibă la cârmă guverne comuniste. Nici una din aceste țări nu avea însă un partid comunist viabil, care să preia greul operației. (63) Partidul Comunist din Polonia, de exemplu, încetase să existe și, în 1938, a fost declarat „dizolvat” de către Comintern. (64) Partidul

Ion Mihai Pacepa

Comunist German fusese exterminat de Hitler, și în 1943, era constituit doar din câțiva membri refugiați la Moscova. (65) Iar Partidul Comunist din România număra o mână de oameni, care se aflau fie în Uniunea Sovietică (Ana Pauker, Vasile Luca, etc) fie în închisorile din țară (Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol etc), (66) și în rândul lor exista o acerbă luptă pentru putere. (67) Din aceste motive și, desigur, și din altele, Stalin a hotărât să pună greul întregii operații pe umerii lui Beria și a serviciului său de spionaj, care acumulasese ceva experiență în exportul de revoluție comunistă în timpul războaielor civile din Spania și China.

Prima sarcină majoră pe care Stalin i-a dat-o lui Beria a fost aceea de a crea poliții politice de tip sovietic în țările „eliberate” de Armata Roșie și de a pregăti ofițeri și agenți INU care să le conducă. Aceste noi organizații ar fi trebuit să ajute Moscova să desființeze partidele politice și aparatul de stat din țările respective (înscenând că ele fuseseră implicate în „crime de război” și că acum erau în solda serviciilor de spionaj imperialiste), spre a-i permite să umple vidul politic și administrativ cu un partid comunist de tip bolșevic și cu un aparat de stat de tip sovietic.

Cea de a doua sarcină pe care Stalin i-a dat-o lui Beria a fost de a pregăti nucleul de cadre (din rândul comuniștilor străini refugiați la Moscova) care să preia conducerea noilor partide „muncitorești” și a aparatelor de stat de tip sovietic ce urmau să fie create în aceste țări.

„Gaianeh” a fost numele de cod pe care Stalin personal l-a dat acestor operații. El abia văzuse premiera baletului lui Aram Haciaturian și a fost profund impresionat de ritmul drăcesc al allegro-ului din „Dănsul Săbiilor”. Ca să dea și mai multă autoritate noii operații, el i-a decernat premiul Stalin pentru muzică pe anul 1943 lui Haciaturian, pentru opera „Gaianeh”. Această operație a fost pregătită în lunile februarie și martie ale anului 1943 de către un colectiv de ofițeri de informații externe condus de Generalul Pavel Mihailovici Fitin, șeful INU din acea vreme. Potrivit lui Saharovski, care a pretins că a făcut parte din acel colectiv, rolul deosebit de important pe care Fitin l-a jucat în operația Gaianeh a făcut ca el să devină primul șef al serviciului

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

de spionaj sovietic al carui portret a fost expus în sala memorială a PGU. (68)

- *Gaianeh a fost mama Securității*, a spus consilierul sovietic, făcându-ne cu ochiul. *Permiteți-mi să vă prezint acum pe tatăl ei.*

În mână ridicată deasupra capului ținea fotografia mărită a unui om îmbrăcat în costum stalinist și cu o șapcă identică cu cea a lui Lenin. Fața omului din poză era de-a dreptul smochinită.

- *Noi îi spunem simplu Pantiușa! Activitatea lui însă e înscrisă pe fiecare din aceste pagini*, a continuat consilierul sovietic, fluturând în cealaltă mână un volum cu pagini bătute la mașină și apoi litografiate, volum cu titlul „Istoria Ruminskoii Bezopastnosti” („*Istoria Securității române*”).

Toți îl cunoșteam pe omul-smochină din fotografia lui Saharovski: era șeful Securității. După cum am menționat anterior, numele adevărat al lui Pantiușa era Pantelimon Bondarenko. El avea o vagă origine română, și vorbea o limbă arhaică, needucată, și plină de vulgarități. La mijlocul anilor 1930, INU îl „documentase” ca cetățean român, îi dăduse numele de Pintilie Bondarenco și-l trimisese la București cu sarcina de a organiza activitatea ilegală a partidul comunist, recent interzis. El a fost însă repede arestat și condamnat la 20 de ani închisoare. A fost deținut în închisorile din Doftana și Caransebeș, unde s-a împrietenit cu Gheorghiu-Dej. (69)

În vara lui 1943, INU l-a însărcinat pe Pantiușa să pună bazele viitoarei poliții politice de tip sovietic în România. Pe atunci el era în închisoarea Caransebeș, unde se apropiase de Teohari Georgescu, un veteran comunist care fusese recent promovat membru al Comitetului Central al PCR. Pantiușa l-a recrutat ca agent INU și l-a inițiat asupra rolului și activității poliției politice care urma să fie creată de Moscova în România. (La numai două luni după „eliberarea” țării de către Armata Roșie, Moscova îl va impune pe Teohari Georgescu ca ministru de Interne și șef al poliției secrete în noul guvern de coaliție al României.)

La începutul anilor '50, când l-am văzut pe Pantiușa pentru prima dată în carne și oase, i-am dat cel puțin 65 de ani, din cauza

Ion Mihai Pacepa

feței sale extrem de ridate. Ulterior am aflat că arăta îmbătrânit prematur din cauza combinației dintre sticla de vodcă din sertarul biroului, pe care o golea de câteva ori pe zi, și a faptului că nu pleca niciodată acasă mai devreme de două dimineața. Țigara care-i atârna permanent în colțul gurii și-a adus de asemenea contribuția. De-a lungul anilor Pantiușa mi-a fost șef, apoi coleg și la urmă obiectiv operativ. În ultimii mei șase ani în România am coordonat o unitate de contrainformații specială (U.M. 0920/A) care a avut sarcina să-l supravegheze zi și noapte cu ajutorul filajului și al microfoanelor ascunse în locuința sa.

Am avut totdeauna rezerve față de spusele consilierilor sovietici, care obișnuiau să jongleze faptele ca să prezinte poliția lor politică drept alfa și omega. Saharovski a fost însă o „rara avis”. Puține lucruri aflate de la el, în timpul numeroaselor contacte avute în București și mai târziu, la Moscova, au fost contrazise de realitate. Informațiile obținute de la Saharovski, împreună cu cele aflate de la Pantiușa (direct și prin intermediul microfoanelor ce au fost instalate secret în casa lui) și din numeroasele documente ale vremii, pe care le-am găsit în arhivele Securității, m-au ajutat să reconstitui rolul extrem de secret jucat de spionajul sovietic în prima etapă a sovietizării României.

Din câte cunosc, acest rol nu a fost niciodată recunoscut nici de autoritățile din București și nici de cele din Moscova.

Stalin a declanșat *Operația Gaianeh* în mai 1943, când a emis un comunicat prin care anunța dizolvarea Cominternului. Singura rațiune pentru existența Cominternului, explica acest comunicat, a fost victoria asupra Germaniei; acest obiectiv era acum ca și realizat și Cominternul a devenit un anacronism. De fapt, Stalin a emis acest comunicat cu scopul de a convinge guvernele SUA și Angliei că a renunțat la exportul de comunism și a le descuraja, în felul acesta, să debarce în Balcani. Această intenție rezultă, cu relativă claritate, din interviul acordat de Stalin corespondentului șef al Agenției Reuters la Moscova, în mai 1943. Cu acel prilej, Stalin a spus că există două motive pentru abolirea Cominternului. În primul rând această măsură demască „*minciunile hitleriștilor*”, după care Moscova ar intenționa să „*bolșevizeze națiunile eliberate de nazism*”. În al

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

doilea rând, ea expune „calomniile adversarilor comunismului din mișcarea muncitorească” potrivit cărora „partidele comuniste din diferite țări nu ar reprezenta interesele naționale, ci interesele unei puteri străine”. (70)

Tactica lui Stalin s-a bucurat de succes propagandistic temporar. La scurt timp după ce s-a publicat interviul dat Agenției Reuters, președintele Comisiei de Relații Externe a Senatului SUA, senatorul Tom Connally, și-a manifestat public satisfacția pentru faptul că Uniunea Sovietică a decis, în sfârșit, să nu se mai amestece în treburile interne ale altor țări. La rândul lui, ziarul american „Herald Tribune” din New York a publicat un editorial în care a conchis că desființarea Cominternului marchează transformarea URSS dintr-un centru al comunismului internațional într-un stat comunist național. (71)

În realitate, nimic nu se schimbase în conceptul și strategia exportului de revoluție ale Kremlinului. Stalin a transferat doar cadrele Cominternului, școlile și celelalte baze ale sale, în subordinea serviciului său de spionaj, care era deja însărcinat să coordoneze operația de sovietizare a țărilor care vor fi „eliberate” de Armata Roșie. Apoi, la sfârșitul lui mai 1943, el a numit câte un „organizator național” pentru fiecare țară care urma să fie sovietizată. Toți „organizatorii” erau membri ai partidelor comuniste din aceste țări, refugiați la Moscova, și toți erau acum ofițeri acoperiți ai INU. Stalin nu a dat o pară chioară pe comuniștii străini din Moscova care nu prezentau interes de a fi recrutați de INU, mi-a explicat Pantiușa de nenumărate ori. Ana Pauker a fost organizatorul național pentru România. Ceilalți organizatori naționali au fost: Walter Ulbricht pentru Germania; Klement Gottwald pentru Cehoslovacia; Gheorghe Dimitrov pentru Bulgaria; Mátyás Rákosi pentru Ungaria; Johan Koplenig pentru Austria și Otto Vilhelm Kuusinen pentru Finlanda (ultimii doi nu au fost niciodată înțonați deoarece Kremlinul nu a reușit să sovietizeze țările pentru care îi destinase).

Polonia a fost singura țară ce urma să fie sovietizată rămasă fără „organizator național” la Moscova. Aceasta s-a datorat faptului că toți comuniștii polonezi marcantți refugiați la Moscova (Marceli Nowotko, Boleslav Molojec și Paweł Finder, trei ofițeri

Ion Mihai Pacepa

conspirați ai INU) fuseseră parașutați de INU în Polonia în decembrie 1941 cu scopul de a revitaliza decedatul partid comunist sub noul nume, neutru, de Partidul Muncitoresc Polonez. Toți trei au fost însă capturați și uciși de Gestapo înainte de sfârșitul războiului. Singurul comunist polonez de seamă rămas în viață a fost Wladyslaw Gomulka, care se afla însă într-o închisoare din Varșovia. (72) De aceea, Stalin a numit un ofițer sovietic ca șef al operației de sovietizare a Poloniei: generalul NKVD Ivan Aleksandrovici Serov, care în anii domniei lui Hrușciiov va deveni șeful KGB. La 23 iulie 1944, generalul Serov a intrat în orașul polonez Lublin, în fruntea unui detașament acoperit al NKVD, și a creat imediat un Comitet Național Polonez de Eliberare. În ianuarie 1945, acest Comitet s-a constituit într-un „guvern provizoriu” și a devenit nucleul viitorului guvern comunist polonez. (73)

La sfârșitul lui mai 1943, Stalin a ordonat INU să creeze la Moscova „Comitete Naționale” pentru toate țările ce urmau să fie sovietizate (cu excepția Poloniei). Aceste Comitete trebuiau să devină nucleul viitoarelor „Fronturi Naționale”, pe care INU avea sarcina să le creeze în fiecare țară „eliberată” (spionajul sovietic a avut întotdeauna o slăbiciune pentru „Fronturi Naționale”). Comitetul Național Român a fost creat în iunie și a fost cartiruit într-una din casele conspirative ale INU din Moscova. Apoi INU a promovat-o pe Ana Pauker la gradul de colonel și a numit-o președinta acestui comitet format din câțiva comuniști români, toți membri ai minorităților naționale existente în România, dar nu români, și care se refugiaseră în Uniunea Sovietică. Adjunctul Anei a fost Vasile Luca, un comunist profesionist de naționalitate maghiară, devenit, în 1928, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, cinci ani mai târziu fiind arestat de poliția română. De cum a fost eliberat, Luca a luat calea Uniunii Sovietice. Acolo a fost recrutat de INU, în 1939 primind gradul de maior, și trimis să lucreze ca ofițer acoperit în cadrul unui grup de comuniști străini din Odessa. În vara lui 1943, Luca a absolvit școala INU/Comintern din Kușnarenkovo, care pregătea cadre de conducere pentru țările ce urmau să fie sovietizate.

La 23 august 1944, Regele Mihai I l-a arestat pe mareșalul

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Ion Antonescu, șeful guvernului român, a anulat alianța cu Germania nazistă și și-a alăturat țara forțelor aliate. În septembrie 1944, generalul Saharovski, care a continuat să fie șeful departamentului INU pentru România, a sosit la București cu un avion militar sovietic împreună cu colonelul Dmitri Fedicikin, pe care l-a instalat ca șef al misiunii INU din România, denumită operativ „rezidență”. (Adjunctul său a fost Pantiușa, care și-a menținut sarcina, primită în 1943, de a organiza o poliție politică în România.) Cu același avion au mai sosit Ana Pauker și Vasile Luca, membri ai Comitetului Național Român, creat la Moscova în vara anului 1943.

Misiunea lui Fedicikin și a lui Pantiușa a diferit de cea a șefilor misiunii INU din celelalte țări „eliberate” de Armata Roșie, deoarece România era acum membră a alianței militare care lupta împotriva trupelor Axei. Totodată, România avea un rege pro-occidental și era condusă de un guvern aprobat de puterile aliate, guvern constituit din reprezentanți ai tuturor partidelor politice implicate în lovitura de stat organizată de Casa Regală.

În această situație, INU a pus în fața lui Saharovski și a ofițerilor săi din România trei sarcini principale. În primul rând, ei trebuiau să-i integreze în conducerea partidului comunist pe membrii Comitetului Național Român creat la Moscova. Aceasta a fost o sarcină ușoară datorită faptului că noii candidați la conducerea PCR aveau „recomandarea” lui Stalin. În al doilea rând, Saharovski și ceilalți ofițeri INU, cu care a venit acesta în România, trebuiau să ajute noua conducere a PCR să lărgească în mod substanțial partidul. La început aceasta a părut o misiune imposibilă. Cu mai puțin de 800 de membri, PCR era mai degrabă o parodie decât o organizație politică. Curând însă această sarcină s-a dovedit a fi mult mai ușoară decât părea. Epuizați de război, înfomețați de ocupația germană și încurajați de faptul că URSS era aliat cu SUA și cu Marea Britanie, din ce în ce mai mulți români s-au hotărât să „dea o șansă comunismului”. În martie 1945, numărul membrilor PCR se ridicase la 35.000, șase luni mai târziu la 717.490, iar în februarie 1948 la 1.060.000! (74)

În sfârșit, Fedicikin și membrii Comitetului Național Român

Ion Mihai Pacepa

veniți din Moscova au primit sarcina să creeze un „Front Național” prin unirea firavelor partide politice care nu aveau orientare anti-sovietică. Și acest lucru s-a dovedit a fi relativ ușor. Pentru rezultatele obținute, Stalin le-a umplut pieptul lui Fedicikin, Ana și Luca cu medalii și ordine.

Armistițiul cu Uniunea Sovietică a fost semnat la Moscova în data de 12 septembrie 1944. La începutul lui noiembrie 1944, a sosit la București Andrei Vișinski, ofițerul INU conspirat ca ministru adjunct de Externe, același care condusese operația de includere a Letoniei în URSS. Am citit toate ziarele „Scânteia” din acea perioadă (am pe microfilm colecția „Scânteii” de la primul ei număr, din 1944, până la încetarea apariției, în decembrie 1989), și nu am găsit nici un articol care să informeze despre primirea oficială făcută la sosirea lui Vișinski în București și despre misiunea cu care a venit în România, deși practica din acea vreme era ca vizita demnitarilor sovietici să fie anunțată cu surle și trâmbițe. Singura știre publicată de „Scânteia” a fost un comunicat lapidar în care s-a anunțat că „*Primul locțiitor al Comisarului poporului pentru Afacerile Externe al URSS, tovarășul Andrei Ianuarevici Vișinski, a sosit la București la 27 februarie 1945*”. Sarcina lui era de a impune introducerea unor comuniști în guvernul român, condus de generalul Constantin Sănătescu, și, deoarece Moscova nu era sigură că Vișinski o să reușească, a preferat, evident, să păstreze în secret prezența lui la București. Vișinski a adus cu el o scrisoare către primul ministru român, generalul Constantin Sănătescu, scrisoare semnată de „*Locțiitorul Comisiei Aliate de Control în România, General-Locotenent Vinogradov*” și de „*șeful de Stat Major al Comisiei Aliate de Control, General Maior din Gardă Vasiliev*”. Scrisoarea a reproșat „*mersul cu totul necorespunzător al aplicării Convenției de Armistițiu*” și a exemplificat aceasta cu o serie de așa-zise încălcări ale Convenției, nesemnificative, și care reprezentau doar punctul de vedere al părții sovietice. Scrisoarea a conchis: „*Comisiunea Aliată de Control CERE ca Guvernul Român să curme această politică de târăgănare a îndeplinirii obligațiunilor luate asupra-și prin Convenția de Armistițiu dela 12 septembrie și să se apuce, în mod serios, de asigurarea*

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

îndeplinirii rapide și conștiincioase a tuturor clauzelor din Armistițiu". (75) Din întregul ei text, rezultă că scrisoarea a fost concepută ca un pretext, pentru a face apoi presiuni pentru includerea în Guvernul României a unui număr de comuniști care să vegheze, chipurile, la aplicarea prevederilor Convenției.

Aceste presiuni au fost exercitate de Vișinski, care, în câteva întâlniri furtunoase cu tânărul dar curajosul Rege Mihai, a transmis cererea tranșantă a Moscovei pentru includerea unor comuniști în guvern. La 5 noiembrie 1944 a fost dat publicității Decretul Regal pentru constituirea unui nou guvern, condus de același prim-ministru (generalul Constantin Sănătescu). Din el au făcut parte următoarele persoane impuse de Vișinski: Petru Groza, vice prim-ministru; Lucrețiu Pătrașcanu (Justiție); Gheorghe Gheorghiu-Dej (Comunicații); Teohari Georgescu (Interne); Ștefan Voitec (Educație); Lotar Rădăceanu (Ministerul Muncii); Romulus Zăroni (Ministerul Economiei) și generalul Dimitrie Dămăceanu, Subsecretar de Stat la Consiliul de Miniștri pentru legătura cu aliații și aplicarea Armistițiului.(76)

Vișinski a rămas la București până la 8 decembrie 1944. (77) El s-a reîntors în București la 27 februarie 1945, (78) cu ordinul lui Stalin de a pune la cârma țării un întreg guvern controlat de Moscova.

În aceeași zi, Vișinski a fost primit de Regele Mihai. Așezându-și ceasul pe biroul Regelui, ministrul sovietic i-a dat două ore pentru a dizolva guvernul Rădescu, și alte două ore pentru a instala în locul lui un guvern format din oamenii Moscovei. Vișinski și-a descheiat paltonul lung până la călcâie, și-a vârât amenințător mâna dreaptă în buzunarul pantalonilor săi largi și s-a proptit în fața Majestății Sale.

- *Dacă nu, nu dau un ban pe pielea dumitale!*, a tunat mesagerul lui Stalin.

- *La Yalta s-a stabilit cu totul altceva*, a răspuns Mihai din spatele biroului său. Regele român, în vârstă de numai 23 de ani, era singurul care stătea jos în întreaga încăpere.

- *Dlya vas, ya Yalta, gospodin Korol*, a strigat Vișinski, bătând cu pumnul în masă. *Perevodite!*, a ordonat omului din stânga sa.

Ion Mihai Pacepa

- *Pentru dumneata eu sunt Yalta, cetățene rege!*, a tradus translatorul sovietic care l-a însoțit pe Vișinski.

- *Ori dizolvi imediat guvernul și numești oamenii mei, ori România va înceta să mai existe ca țară!* Vișinski a bătut din nou cu pumnul în masă. *Ăsta e un ultimatum!*" (79)

A doua zi, 28 februarie 1945, Vișinski era din nou în fața Regelui Mihai. Potrivit stenogramei întocmită de Casa Regală, Vișinski i-a spus Regelui că generalul Rădescu este un „fascist” și că guvernul lui este „cel puțin susținător de fasciști”. Apoi el a dat tânărului suveran un nou ultimatum: - *Chiar azi, până la ora șase, trebuie anunțată demisia guvernului.*

Când a încercat să intervină ministrul afacerilor Externe al României, Constantin Vișoianu, Vișinski l-a întrerupt cu brutalitate.

- *Eu nu discut cu dl. Vișoianu. Am venit să discut numai cu Majestatea Sa.* După care a adăugat pe un ton și mai tăios: *Asta e tot! Aștept știrea demisiei domnului general Rădescu!*

Când a părăsit sala Vișinski, el a trântit ușa cu atâta putere, încât a căzut tencuiala de pe pereți. (80)

Acest dialog s-a încheiat cu constituirea primului guvern comunist din istoria României, condus de Petru Groza. La scurt timp după aceasta, Vișinski a repetat același spectacol în Bulgaria, iar ca recompensă Stalin l-a făcut primul ofițer INU care a devenit ministru de externe al URSS.

Capitolul 11

MOARTE ROMÂNIEI BURGHEZE!

În aprilie 1943, când, cu ajutorul Alianților, Stalin a lansat ofensiva generală împotriva armatei germane, el a creat o unitate specială NKVD căreia i-a dat sarcina de a-i „pedepsi” pe cetățenii sovietici care au colaborat cu naziștii în teritoriile ocupate. El a numit această unitate SMERNEȘ, o abreviere a lozincii, pe atunci la modă în URSS: Smert nemțkim șpionam! („Moarte spionilor germani!), iar șeful ei a fost generalul Viktor Semionovici Abakumov, un om care s-a evidențiat în asemenea măsură prin brutalitatea pe care a imprimat-o unităților SMERNEȘ încât, în 1946 el a devenit ministrul Securității statului. De îndată ce Armata Roșie elibera un teritoriu ocupat de Wehrmacht, NKVD-iștii lui Abakumov începeau vânătoarea de „trădători”. (81)

Din documentele de arhivă sovietice rezultă că a urmat un val uriaș de arestări, de execuții și de deportări care a înghițit milioane de oameni. Majoritatea celor pedepsiți „ca nemețkim șpionam” de către unitățile lui Abakumov nu comiseseră crime politice. Era suficient ca un țaran din zona ocupată să fi luat în grijă o vacă sau un cal care aparținuseră colhozului local, desființat de naziști, pentru a fi considerat dușman al poporului și executat. (82)

Când Armata Roșie a depășit granițele URSS, Stalin l-a însărcinat pe Abakumov să-i „pedepsească” și pe prizonierii de război sovietici care ar fi colaborat cu inamicul din țările ce urmau să fie „eliberate”. Cu această ocazie, Stalin a schimbat denumirea unității din SMERNEȘ în SMERȘ, care era o

Ion Mihai Pacepa

abreviere de la Smert șpionam („Moarte Spionilor”). Nu numai nemții, ci și celelalte servicii de spionaj lucrează împotriva noastră -era, acum, noua lozincă a lui Stalin. Mai bine de jumătate din cele două milioane de prizonieri de război repatriați în URSS au fost considerați „trădători” și, potrivit unor alte documente sovietice pe care le-am studiat recent, au fost arestați, executați sumar, sau trimiși în lagăre de concentrare de către unitățile SMERȘ.(83)

A fost un alt val de teroare secretă, de neconceput în nici o țară cât de cât civilizată. Ca să nu comparăm SUA, unde prizonierii de război au fost întotdeauna onorați, au primit numere cu indicativul „POW” (Prisoner of War/Prizonier de Război) pentru autoturismele lor, sau au devenit importante personalități politice, ca de exemplu congressmanul John McCain (r-Arizona).

În iunie 1944, Stalin a ordonat șefului INU, generalul Pavel Fitin, să creeze o unitate SMERȘ pentru țările care vor fi „eliberate” de Armata Roșie. Această unitate a fost descrisă, în lumina sovietică a vremii, în cartea *Voennie Chekisti* (Cekistii militari), scrisă de KGB, dar care a fost publicată în 1947 la Moscova sub semnătura unui autor civil (Sergei Zaharovici Ostrakov). Cine are curiozitatea să răsfoiască o astfel de carte, va descoperi că în 1947 noua unitate SMERȘ și-a schimbat numele în Direcția a III-a MGB (Ministerstvo Gosudarstvennoi Bezopasnosti sau Ministerul Securității Statului) și că în regulamentul de funcționare al acestei noi unități SMERȘ se specifica faptul că ea a avut, printre altele, și sarcina de a „ajuta populația țărilor eliberate de Armata Roșie să stabilească și să consolideze o nouă formă de guvernare”. Pentru aceasta, ea și-a creat „filiale” SMERȘ în fiecare din țările „eliberate”.

Unitatea SMERȘ pentru România a fost constituită în octombrie 1944, la scurt timp după ce Vișinski l-a impus ca Secretar de Stat la Ministerul de Interne pe agentul INU Teohari Georgescu. Ea a fost românizată cu numele „Brigada Mobilă”, și a avut patru sarcini majore. În primul rând, trebuia să convingă populația că întregul aparat de stat „burghez” s-a făcut vinovat de dezastrul țării și că trebuia lichidat. Pentru aceasta, Brigada Mobilă trebuia să aresteze, pe baza acuzației de criminali de

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

război, cât mai mulți membri de pe toate treptele ierarhice ale diverselor instituții de stat ale României. În al doilea rând, Brigada Mobilă trebuia să „dovedească” că partidele „istorice” erau agenturi ale spionajului fascist și imperialist și că trebuiau și ele desființate. Pentru aceasta, Brigada Mobilă trebuia să însceneze procese în care să acuze de colaborare cu naziștii, spionaj și terorism pe cât mai mulți membri ai conducerii acestor partide politice. În al treilea rând, Brigada Mobilă trebuia să lichideze elita intelectuală, politică, economică și financiară a României „burgheze” pentru a face loc activiștilor pregătiți de Moscova. În sfârșit, această filială SMERȘ trebuia să devină fundația pe care se va construi în România o poliție politică de tip sovietic.

Brigada Mobilă a fost creată de șeful departamentului INU pentru România, generalul Aleksandr Saharovski, care după septembrie 1944 a stat mai mult la București decât la Moscova. Activitatea Brigăzii Mobile a fost coordonată de Pantelimon Bondarenko, care devenise adjunctul lui Fedicikin în misiunea INU din România. Șeful oficial al acestei noi unități SMERȘ a fost însă colonelul INU Boris Grünberg, care vorbea o limbă română cu puternic accent rusesc și care a fost românizat cu numele Alexandru Nicolski. Adjuncții săi au fost alți trei ofițeri INU care vorbeau românește: Piotr Gonciaruc, Mișa Protopopov și Iașa Alekseiev.

La 20 ianuarie 1945, Regele Mihai I a semnat Legea Nr. 50 pentru urmărirea și pedepsirea criminalilor de război, bazată în mare măsură pe o lege similară adoptată în Franța, unde începuseră de acum procesele criminalilor de război. (84) La 2 februarie 1945, după numai o săptămână de la adoptarea acestei legi, Președinția Consiliului de Miniștri a României a emis un comunicat prin care informa că au fost arestați 65 de criminali de război și alte persoane care se fac vinovate de dezastrul țării. Redau în anexă (nota 85) lista integrală a celor arestați, deoarece are o semnificativă valoare istorică. În primul rând, cei care au întocmit lista (Pătrășcanu și conducerea Brigăzii Mobile) nu au menționat că unele din persoanele cuprinse în ea, ca Ion Antonescu și Mihai Antonescu, fuseseră transportate în secret la

Ion Mihai Pacepa

Moscova pentru interogare. Evident, ei nu doreau să se afle că problema așa-zișilor criminali de război români era, de fapt, în mâna Moscovei, nu a Bucureștiului. În al doilea rând lista arată că Moscova vroia într-adevăr să creeze în România o psihoză națională care să-i permită să aresteze ca și criminal de război pe orice indezirabil care deținuse funcții în aparatul de stat „burghez”. De aceea, ea includea persoane de pe toate scările ierarhice ale acestui aparat, de la mareșal la sublocotenent și de la profesor la magistrat pensionar. Aceasta venea în contradicție cu Înțelegerea pentru Judecarea Criminalilor de Război însoțită de reprezentanții SUA, Marii Britanii, URSS și ai guvernului provizoriu francez (care se va semna la 8 august 1945, la Londra). Această Înțelegere, care a stat la baza procesului de la Nürnberg, prevedea doar trei categorii de crime de război: (1) crime împotriva păcii (planificarea, inițierea și declanșarea de războaie agresive care violează tratatele internaționale; (2) crime împotriva umanității (exterminarea, deportarea și genocidul) și (3) crime de război (crime comise cu violarea legilor internaționale privind războiul). (86)

În al treilea rând, faptul că nici măcar numele unor „criminali de război” incluși în listă nu era cunoscut în întregime („Colonel Mag. Veliciu” sau „Căpitan Mag. rez. Atanasiu”) atestă că ei au fost selecționați în mare grabă.

Publicarea acestei prime liste a fost însoțită de un editorial al ziarului „Scânteia”, de critică severă a guvernelor „burgheze” ale României post-belice:

„Ne-au trebuit mai mult de 5 luni pentru a constata că trădătorul Antonescu, Eugen Cristescu, Piki Vasiliu și toți ceilalți sunt criminali de război și că trebuie arestați. Au fost cinci luni de discuții, pertractări, s-au schimbat trei guverne și în sfârșit se anunță că au fost arestați 65 de vinovați. Numai că Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Generalii Pantazi și Piki Vasiliu, colonelul Elefterescu și alții au fost arestați la 23 August și în zilele următoare de către forțele patriotice, astfel că acum guvernul își asumă fapte care nu-i aparțin. ... și aceasta pentru că există în guvern elemente reacționare care depun toate eforturile pentru a împiedica pedepsirea celor care au condus România în

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

pragul prăbușirii și cari s'au făcut vinovați de crime împotriva cetățenilor altor state". (87)

Evident, generalul Constantin Sănătescu și ceilalți membri ai guvernului său care nu fuseseră impuși de Moscova au intuit că Kremlinul intenționa să folosească acuzația de „criminal de război” pentru a crea o isterie de masă în spatele căreia să lichideze cât mai multe personalități politice și economice care se opuneau sovietizării României. De aceea, editorialul „Scânteii” se încheia cu concluzia:

„Numai un guvern F.N.D. va exprima ura neîmpăcată a poporului împotriva trădătorilor și va trece la pedepsirea criminalilor de război și a vinovaților de dezastrul țării, obligație față de poporul trădat și schingiuit”.

„Scânteia” a avut dreptate. Atâta timp cât generalul Sănătescu a fost șef al guvernului, această unitate SMERȘ pentru România nu a putut înscena nici un proces împotriva persoanelor indezirabile care se împotriveau sovietizării României. Din documentele de arhivă pe care le-am studiat în anii când am lucrat în România rezultă că activitatea Brigăzii Mobile din această perioadă s-a limitat doar la a identifica cât mai multe asemenea persoane „indezirabile” și la a produce în secret documente și mărturii false cu ajutorul cărora acestea să poată fi ulterior condamnate ca „vinovați de dezastrul țării” sau spioni occidentali. Organul de presă al Moscovei de la București, „Scânteia”, a folosit însă această perioadă spre a pregăti opinia publică pentru avalanșa de înscenări judiciare care avea să urmeze. În acest scop, ea a făcut tot ce i-a stat în putință ca să prezinte drept „fascist” sau „trădător” pe oricine se opunea sovietizării României.

Redau în continuare o succintă prezentare cronologică a evenimentelor din această perioadă de tranzit. La 5 februarie 1945, Lucrețiu Pătrășcanu a anunțat oficial constituirea Curții Speciale pentru judecarea criminalilor de război și a Tribunalului Special pentru cei vinovați de dezastrul țării. Cu această ocazie, el a făcut următoarea declarație semnificativă, prevestitoare a avalanșei asasinatelor politice monstruoase viitoare, care, într-un sfârșit, l-a înghițit și pe el:

„Proceseale criminalilor de război și a celor vinovați de

Ion Mihai Pacepa

dezastrul țării - atât din țară cât și din străinătate - vor da posibilitatea nu numai să fie sancționați cei care, prin faptele lor materiale, directe și imediate, cad sub prevederile legilor în vigoare; aceste procese, sunt sigur, vor oferi puncte de sprijin pentru o judecată mult mai largă: a tuturor celor care în viața publică a țării noastre - cuprinși sau nu în listele criminalilor de război de azi- au contribuit direct sau indirect să abată toate suferințele și nenorocirile asupra poporului român în ultimii cinci ani. Această judecată - și de acest lucru sunt sigur - nu va fi mai puțin severă și nici mai puțin efecace pentru a putea, prin rezultatele ei, să asigure viitorul României și al poporului român". (88)

La 14 februarie 1945, „Scânteia” a publicat un articol prin care a cerut confiscarea averilor criminalilor de război și arestarea celor care le administrau. Articolul s-a referit la „criminalul de război” (care nu fusese încă găsit vinovat de nici un tribunal) Ion Gigurtu, conducătorul concernului Mica, „care deține aproape monopolul producției de aur în țară, jefuind astfel poporul de un drept ce ar fi trebuit să-i aparțină din totdeauna”. „Scânteia” a cerut ca acest concern să fie confiscat. În continuare, articolul a menționat că, potrivit anuarului economic „Compass” pe anul 1943, concernul Mica are interese financiare în alte întreprinderi românești (care au fost nominalizate), și a cerut ca acestea să fie, de asemenea, confiscate. În sfârșit, articolul a sugerat măsuri contra „mandatarilor” și a „oamenilor de casă” ai lui Gigurtu din aceste societăți: „Amedeu Ghițescu, C. Dragomireanu, St. Băbeanu, Murgășanu, Dinopol, Ambrus, Chiru, V. Popescu, R. Mandrea”. (O parte a acestora au fost ulterior arestați sau condamnați în absență.) (89)

Mai apoi, la 1 martie 1945, „Scânteia” a publicat lista nominală a celor care vor fi audiați în aceeași zi de Cabinetul I Instrucție (pentru criminali de război) și de Cabinetul III Instrucție (pentru cei vinovați de dezastrul țării). Este interesant de notat că majoritatea acestora nu au figurat în lotul de 65 de criminali de război și vinovați de dezastrul țării publicat de Consiliul de Miniștri la 2 februarie 1945. (90) În ziua următoare, „Scânteia” a publicat numele altor 24 de persoane acuzate de

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

crime de război, dintre care numai trei figurau în lotul inițial de 65 de acuzați. Printre acești noi „criminali de război” s-au numărat o serie de persoane care nu au comis nici o crimă reală, ca: Antonin Ciolan, dirijor; Rusu Liviu, fost subdirector al Artelor și director la Operă; Noni Vladimir, directorul Teatrului de Copii; și Mocan Aurel, fost director al Teatrului Național. De altfel, faptul că Brigada Mobilă intenționa să-și extindă nelimitat campania de arestări a „criminalilor de război” rezulta și din următorul apel către populație făcut în același articol:

„Pentru a ușura sarcina acuzatorilor publici, pentru a nu lăsa să scape de pedeapsa ce li se cuvine pe niciunul dintre cei care, prin faptele lor, au adus țara pe marginea prăpastiei, este absolut necesar, este o datorie cetățenească pentru toți cetățenii țării, de a veni să spună tot ce știu cu privire la autorii crimelor, la faptele lor, la complicități lor și orice amănunt care interesează ancheta”. (91)

La 6 martie 1945, Vișinski a reușit, în sfârșit, să impună instaurarea la București a unui guvern nominalizat la Moscova, având în programul său executiv misiunea prezisă de „Scânteia” la 2 februarie 1945, aceea de a trece imediat la „pedepsirea criminalilor de război și a vinovaților de dezastrul țării”. Primul act politic al noului guvern a fost să se ghideze la picioarele celui care l-a creat. Câteva zile după constituirea noului guvern F.N.D., „Scânteia” a publicat pe prima pagină o largă fotografie avându-i în cadru pe primul ministru, dr. Petru Groza, pe Gheorghiu-Dej și pe alți membri ai cabinetului său, strâns grupați în jurul lui Vișinski, la sediul Legației sovietice din București. (92) Cu acest prilej, dr. Petru Groza a ținut unul dintre cele mai slugarnice discursuri din istoria României, mulțumindu-i lui Vișinski pentru că „ne-ați ferit, cu experiența și energia D-voastră, ca la această cotitură istorică pe linia destinelor poporului Român să nu pășim greșit, ajutându-ne să trecem fără zguduiri aceste momente grele. Poporul Român și fiecare din noi va păstra numele Excelenței Voastre în cartea amintirilor lui cu litere de aur”. (93)

Al doilea act politic major al guvernului instalat de Vișinski a fost „elaborarea”, la 30 martie 1945, a unui „Decret-Lege pentru

Ion Mihai Pacepa

purificarea administrațiilor de stat". Cu mulți ani mai târziu, am aflat de la Saharovski că, de fapt, textul a fost adus la București de Vișinski în februarie 1945, când a făcut cea de a doua sa vizită în România, și că el a fost impus spre adoptare tuturor guvernelor din țările „eliberate” de Armata Roșie. Art. 2 al acestui Decret-Lege prevedea că orice persoane care „*primesc sub orice formă salariu de la stat, județ, comună, regie publică, ...și în general de la orice servicii publice sau de la instituțiile al căror buget este supus aprobării autorităților de stat, vor putea fi îndepărtate din serviciu*” dacă „*prin modul cum și-au îndeplinit funcțiunea sau prin orice mijloc de publicitate sau propagandă, au luat atitudine antidemocratică*”. Art. 3 al Decretului-Lege a fost mai general, extinzând epurarea și la salariații „*care prin acțiunile lor politice împiedică în orice mod buna funcționare a serviciului public sau tulbură relațiile dintre România și aliații săi*”.

Art. 10 al noului Decret-Lege a pus, de asemenea, bazele viitoarelor lagăre și colonii de muncă, precum și ale lanțului de arestări abuzive care au urmat. El stipula: „*Funcționarii și salariații îndepărtați din serviciu pentru acțiunile sau faptele prevăzute la art. 2 sau 3, vor fi întrebuințați la muncă obligatorie în folosul statului, în lagăre speciale, iar acei cari se vor dovedi culpabili de schingiuri, maltratări, arestări ilegale sau de alte fapte penale, vor fi deferiți justiției*”. (94) Luni, 9 aprilie 1945, „Scânteia” a mai anunțat arestarea a opt generali bănuți a fi comis fapte ce intrau în incidența acestei legi. (95)

Al treilea act politic major al guvernului instalat de Vișinski în România a fost „elaborarea” unei noi legi pentru judecarea criminalilor de război care, conform prezentării făcute de „Scânteia”, „*era așteptată cu nerăbdare*” de „*marii noștri Aliați*”. (96) Această lege ar fi trebuit să se bazeze pe Agreementul pentru Judecarea Criminalilor de Război menționat anterior, care fusese însușit de guvernele aliate. Ea s-a bazat însă pe un alt text, sovietic, adus de Vișinski de la Moscova (și impus tuturor țărilor „eliberate” de sovietici), care a fost atât de vag, ambiguu și elastic, încât a permis să fie încadrat „*criminal de război*” sau „*vinovat de dezastrul țării*” orice membru al partidelor „burgheze” și orice salariat al armatei, poliției și a restului

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

aparaturii de stat din România, precum și cei care „au părăsit teritoriul național” și au „atacat țara prin scris, prin graiu sau în orice alt mod”. (97)

Capitolul 12

ÎNCEPUTURILE SOVIETIZĂRII ROMÂNIEI

Peste numai câteva luni, guvernul Groza a aprobat ca unitatea SMERȘ pentru România să înceapă compromiterea aparatului de stat, economic și social prin arestarea sub acuzațiile de „criminali de război” sau „vinovați de dezastrul țării” a mii de persoane din forțele armate, aparatul de siguranță și poliție, corpul diplomatic, presă, cultele religioase și întreprinderile capitaliste. Toți au fost, de asemenea, etichetați și ca „trădători”, conform principiului lui Ivan cel Groaznic, „cine nu este cu mine, își trădează țara”, și toți au fost executați, trimiși în închisori sau lagăre de muncă.

Apoi, guvernul Groza a permis aceleiași unități SMERȘ să execute partea a doua a planului Kremlinului pentru sovietizarea României: dizolvarea partidelor de opoziție, pe baza înscenării unității SMERȘ, că ele ar fi fost agenturi ale spionajului imperialist. Toți conducătorii acestor partide au fost arestați și condamnați ca „trădători”, iar cei care au reușit să se refugieze în străinătate au fost privați de cetățenia română. Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, Gheorghe Tătărăscu, Ion Mihalache, Titel Petrescu, Nicolae Penescu, Corneliu Coposu, Nicolae Carandino, Radu Câmpeanu, Grigore Gafencu, Emil Hațieganu, Alexandru Alexandrini, Alexandru Cretzeanu, Constantin Vișoianu, Brutus Coste sunt doar câțiva dintre ei. Până și celebrul sculptor Constantin Brâncuși, care trăia în Franța dar simpatiza cu partidele de opoziție din România, a fost acuzat, într-un raport prezentat membrilor Academiei Române, în iunie 1949, că era „agent al spionajului Anglo-American”. Evident, în ochii

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

ofițerilor INU care au condus unitatea SMERȘ, numită Brigada Mobilă, cât și ai urmașei acesteia, Securitatea, România nu era nimic altceva decât o țară de trădători.

Această avalanșă de înscenări judiciare a început la 3 mai 1945. În acea zi, Consiliul de Miniștri, condus de dr. Petru Groza, a ținut o ședință istorică ce a marcat totala subordonare a puterii juridice unui dictator absolut (care la început s-a numit Saharovski, apoi Gheorghiu-Dej și după aceea Nicolae Ceaușescu) și a deschis era înscenărilor judiciare de tip sovietic. Un Comunicat oficial publicat a doua zi arăta că în acea ședință *„Consiliul de Miniștri a aprobat actul de acuzare împotriva primului lot de criminali de război compus din 46 persoane”* și că *„a dispus ca aceștia să compară în fața Tribunalului Poporului la 14 mai 1945”*. Această primă înscenare judiciară organizată de noua putere executivă a fost menită, evident, să întărească ideea că toată România „burgheză” era, de fapt, o bandă de criminali care trebuia exterminată. De aceea, lista celor implicați în proces a cuprins din nou persoane de pe toate treptele ierarhice și din toate păturile sociale ale României, de la general de corp de armată la soldat fruntaș și de la pictor la învățător.⁽⁹⁸⁾ Toate persoanele cuprinse în această listă au fost imediat prezentate de „Scânteia” drept „criminali”, deși ele nu fuseseră încă judecate. Conform unei alte practici sovietice, introdusă în România tot cu această ocazie, toate sentințele în procesele politice erau hotărâte de organele de securitate înaintea procesului, și erau respectate cu strictețe de așa-zisele complete de judecată.

Această nouă listă a venit, de asemenea, în contradicție cu lista criminalilor de război judecați la Nürnberg, care a cuprins doar 22 de membri marcanți ai conducerii Germaniei hitleriste, considerați ca fiind autorii sau instigatorii principalelor crime de război împotriva restului omenirii. Printre ei au fost: Herman W. Göring, fost ministru de interne și apoi șef al Luftwaffe, acuzat că a înființat Gestapo-ul și lagărele de concentrare, că a dispus folosirea prizonierilor de război pentru munci silnice și că a ordonat bombardarea orașelor Coventry, Varșovia și Rotterdam; Joachim von Ribbentrop, fost ministru de Externe, acuzat că a recomandat exterminări rasiale, asasinarea partizanilor și linșarea

Ion Mihai Pacepa

aviatorilor aliați luați prizonieri; Rudolf Hess, adjunct al lui Hitler la conducerea Partidului Național Socialist, acuzat că a fost promotorul pregătirii militare, economice și psihologice a războaielor de agresiune naziste și co-autor al persecutării evreilor și bisericii; William Keitel, fost feldmareșal și șef al Înaltului Comandament German, acuzat că a ordonat uciderea în masă a prizonierilor de război și a populației civile din teritoriile ocupate; Alfred Jödl, fost feldmareșal și șef al statului major hitlerist, acuzat că a fost autorul planurilor militare ale războaielor de agresiune declanșate de Hitler; Hans Frank, fost guvernator al Poloniei ocupate, acuzat că a ordonat exterminarea evreilor din această țară. (99) Nici unul dintre acuzați nu a fost considerat vinovat a priori, conform principiului justiției americane că oricine este nevinovat până când nu a fost condamnat legal. De altfel, trei dintre cei judecați la Nürnberg (H. Schacht, Franz von Papen și Hans Fritzsche) au fost achitați deoarece, deși au făcut parte din conducerea Germaniei hitleriste, nu s-a putut dovedi că au comis sau ordonat crime de război. Aceasta a strânit un vehement protest din partea guvernului sovietic, care nu era obișnuit cu achitarea celor trimiși în judecată. Moscova a protestat vehement și împotriva faptului ca Tribunalul i-a respins cererea ca întregul guvern german, înaltul comandament al armatei naziste și statul ei major să fie condamnate ca „organizații criminale”. (100)

Aceste diferențe fundamentale dintre procesul de la Nürnberg și cele înscenate de SMERȘ-ul sovietic reflectă nu numai diferența de polaritate dintre cele două sisteme ci și atitudinea fundamental diferită a SUA și URSS față de foștii inamici. Politica guvernului american, care nu a urmărit niciodată anexări teritoriale sau obținerea altor avantaje de la foștii inamici, a avut două obiective majore: să-i pedepsească exemplar pe autorii crimelor de război, pentru a descuraja repetarea lor și să asigure o pace durabilă în Europa, continent care în ultimii 50 de ani generase două războaie mondiale. De aceea, după procesul de la Nürnberg, SUA a elaborat Planul Marshall, menit să ajute țările foste beligerante din Europa să-și creeze economii moderne de piață, pentru a genera stabilitate politică și instituții democratice.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

În următorii patru ani, guvernul SUA a donat 12 miliarde de dolari (la valoarea din anul 1945) țărilor europene care au aderat la Planul Marshall (URSS a refuzat să adere și a obligat țările „eliberate” de Armata Roșie să-i urmeze exemplul). Acest enorm efort financiar american a dat rezultate spectaculoase: în numai șase ani, Germania, Italia, Franța și celelalte 13 țări din Europa participante la Planul Marshall au creat bazele unei prospere comunități democratice care, împreună cu SUA, a declanșat explozia tehnologică a erei energiei nucleare, a televiziunii și a computerelor. (Pentru contribuția sa la refacerea economică și politică a Europei, generalul George C. Marshall a primit, în 1951, Premiul Nobel pentru Pace).

Politica Kremlului a avut un singur obiectiv: să transforme în colonii sovietice toate țările „eliberate” de Armata Roșie. În acest scop, Stalin a folosit pretextul crimelor de război pentru a compromite și dizolva întregul aparat de stat și politic al țărilor ocupate, după care le-a înlocuit cu instituții de tip sovietic. Uriașul lanț de înscenări judiciare împotriva așa-zisilor criminali de război, organizate de unitatea SMERȘ pentru România, a început la 14 mai 1945 în localul fostei Curți Criminale, care se afla pe Bulevardul Ferdinand.

Chiar și o comparație superficială între procesul primului lot de „criminali de război” din București și procesul din Nürnberg scoate în evidență primitivismul, monstruoșitatea și cinismul sistemului juridic sovietic introdus în România la 14 mai 1945. Procesul din București s-a desfășurat cu ușile închise, a durat 3 zile, și s-a bazat în general pe „recunoașterea” acuzațiilor, obținută prin constrângeri fizice și morale; cei condamnați la moarte au fost executați în secret, iar cei condamnați la diferite termene de detenție au dispărut, de regulă fără urmă și pentru totdeauna. (101) Procesul de la Nürnberg a fost public, a avut 216 sesiuni plenare și s-a bazat pe 300.000 de documente și mărturii expertizate și examinate în detaliu de apărare și de presa internațională; cei condamnați la moarte au fost executați public, iar condamnații la detenție au fost tot timpul în atenția opiniei publice internaționale și au apărut din nou în viața publică fie personal, la ispășirea pedepsei, fie prin cărțile lor, scrise în timpul

detenției.(102)

La 30 mai 1945 a început, la București, în același local al Curții Criminale, procesul celui de-al doilea lot de „criminali de război” români, acesta deschizând era înscenărilor judiciare împotriva unor întregi categorii sau organizații sociale și politice. Noua înscenare a avut ca obiectiv presa (au urmat poliția, armata, chiaburii, partidele politice „istorice” etc), și a contribuit substanțial la anularea dreptului de liberă exprimare. În actul de acuzare al procesului se arată că, după condamnarea primului lot de criminali de război, *„Tribunalul Poporului urmează să judece o altă categorie de acuzați, aceea a ziariștilor și a publiciștilor, care prin articole de ziare, broșuri sau conferințe, s’au pus în slujba propagandei fasciste”*. Au fost implicați 12 „ziariști fasciști vinovați de dezastrul țării”, printre care Pamfil Șeicaru, Alexandru Hodoș, Grigore Manolescu și Radu Demetrescu-Gyr. Acest proces s-a desfășurat tot cu ușile închise, a durat tot trei zile, și și-a bazat acuzarea tot pe „recunoașterea” acuzaților. Toți au fost condamnați și toți au dispărut din viața socială. (103)

La 4 august 1945 a început procesul împotriva unei alte instituții pe care Moscova vroia să o desființeze: poliția și serviciile secrete ale României „burgheze”. Articolul din *„Scânteia”* care anunța începerea procesului scoate clar în evidență că acesta nu urmărea să condamne doar pe cei aflați pe banca acuzaților: *„Ofițerii și agenții dela Siguranța Generală a Statului ca și cei dela Prefectura Poliției Capitalei în București (sic!) și în orașele de provincie s’au pus cu servilism și bestialitate în slujba acțiunilor banditești ale fascismului, mergând dela schingiuirile cele mai odioase, până la jafurile cele mai abjecte”*. Ca să nu lase nici o îndoială că procesul urma să condamne o întreagă instituție guvernamentală, *„Scânteia”* a adăugat: *„Acest aparat polițienesc a fost garda cea mai credincioasă a regimului hitlerist-antonescian și sprijinitorul lui cel mai devotat în politica de sugrumare a libertăților poporului român”*. Lista acuzaților a cuprins 21 de persoane care, ca și în cele două procese anterioare, aparțineau tuturor treptelor ierarhice ale acestui aparat de stat - de la chestor și comisar, până la detectiv și agent. (104)

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Procesul s-a ținut tot cu ușile închise, a durat tot trei zile și s-a bazat în general tot pe „recunoașterea” acuzațiilor. Toți au fost condamnați. Cei care nu au fost împușcați imediat și-au terminat zilele în închisoarea din Făgăraș, care a devenit centrul de încarcerare a membrilor serviciilor secrete și ale poliției „burgheze”.

La 23 septembrie 1945 au fost judecați 10 „legionari teroriști”, în cadrul primului proces din istoria României care a înscenat că un întreg partid politic era o filială de spionaj a unei puteri străine. Rechizitoriul procurorului a arătat, fără a aduce nici o probă, că *„această organizație teroristă se ocupa și cu spionajul, fiind în slujba naziștilor, fapt care, pus alături de celelalte vinovății, apasă și mai zdrobitor asupra legionarilor din boxă”*. Procesul s-a ținut cu ușile închise și a durat numai o zi, la sfârșitul căreia toți acuzații au fost condamnați la moarte. (105) (În noaptea de 15 mai 1948 au fost arestați peste 3.000 de legionari, în scopul lichidării fizice a singurului partid totalitar care putea face concurență atrocităților comunismului sovietic.)

O lună mai târziu, la 14 noiembrie 1945, Parchetul Curții Marțiale a emis un comunicat prin care a anunțat începerea urmăririi penale împotriva unor membri marcant ai partidelor „istorice”, PNT și PNL. Aceștia au fost acuzați că ar fi „spioni occidentali” și conducători ai „bandelor de fasciști” care, *„prin omoruri și jafuri, au încercat să discrediteze guvernul și poporul român în fața străinătății”*. Printre „bandiții fasciști” s-au numărat distinse personalități politice, ca Dinu Brătianu, Ilie Lazăr, Aurel Leucuția, Mihail Fărcășanu, George Fotino, Mihail Romniceanu, Radu Câmpeanu și dr. C. Angelescu. (106)

A urmat apoi procesul împotriva lui Ion Antonescu și a complicilor săi, instrumentat și pregătit la Moscova, pe care propaganda comunistă l-a prezentat drept „Procesul Marei Trădări”. (107) Tribunalul Poporului a pronunțat sentința împotriva lor la 19 mai 1946. (108) Cu acest prilej, „Scânteia” a depășit, pentru prima dată, cadrul strict al comunicatelor și comentariilor oficiale privind procesele înscenate de Brigada Mobilă. Într-un amplu articol intitulat „Ultima ședință a procesului”, „Scânteia” a descris atmosfera din sala

Ion Mihai Pacepa

Tribunalului:

„Iată că s-a deschis o ușă și, sub escorta sentinelelor, își fac apariția, unul câte unul, acuzații. Și-au luat locurile în boxă și fiecare din ei se încordează să pară indiferent. Mihai Antonescu și-a așintit de pe acum privirile în pământ, astfel ca pe fața lui să nu se poată citi spaima desnădăjduită pe care o presimte. Ion Antonescu și-a regăsit locul și atitudinea din timpul procesului. Dar nici el nu-și poate ascunde deprimarea. Când și când, fălcile sale morfolesc în neștire”. (109) A doua zi s-a anunțat arestarea altor 22 de membri ai fostului guvern Antonescu. (110)

Capitolul 13

LICHIDAREA PARTIDELOR „BURGHEZE“

„Scânteia” a raportat primele procese înscenate de Brigada Mobilă cu timiditatea celui care nu știe încă dacă minciuna lui va fi crezută sau nu. Era aceeași timiditate pe care am găsit-o și în articolele ziarului „Pravda” de la sfârșitul anilor '20 în care se anunța, pentru prima oară, că cei mai apropiați colaboratori ai lui Lenin fuseseră „spioni occidentali”. Curând însă „Scânteia” a realizat că masele populare erau dornice să găsească țapi ispășitori pentru mizeria creată de război și de seceta care începuse să bântuie România și a început să introducă publicul în sala de judecată așa cum a făcut la procesul împotriva lui Ion Antonescu. Apoi, când Brigada Mobilă și-a perfecționat metodele pentru a obține „confesiuni” și „mărturii”, procesele înscenate de ea au început să umple zilnic una sau două foi întregi ale „Scânteii”.

Această nouă eră a României în curs de sovietizare a fost inaugurată la 10 iunie 1946, când Brigada Mobilă a declanșat ofensiva generală pentru lichidarea partidelor „istorice” și a monarhiei. În acea zi, un Comunicat al Ministerului de Interne a anunțat descoperirea unui „complot organizat” care a fost pregătit de „o serie de grupări politice fasciste și reacționare”. Comunicatul menționa: „*Organele de siguranță și poliție au descoperit existența pe teritoriul țării a unor organizații teroriste care purtau denumirile: M.N.R., Haiducii lui Avram Iancu, Divizia Sumanelor Negre, Glasul Sângelui și grupul diversionist Elena Basarabeanu, legate între ele și dirijate de un comandament central*”. (111) După 1972, când am ajuns în

Ion Mihai Pacepa

conducerea Ministerului de Interne, am aflat că, de fapt, acest „complot organizat” a fost una din cele mai grosolane înscenări ale Brigăzii Mobile și că, în realitate, membrii organizațiilor așa-zis complotiste s-au întâlnit pentru prima dată în timpul anchetei sau chiar a procesului.

Brigada Mobilă a împins atât de departe această înscenare încât, într-un alt comunicat, emis la 26 iulie 1946, a anunțat:

„Organizațiile subversivo-teroriste urmăreau ca în perioada tratativelor internaționale privitoare la tratatele de pace cu România, să provoace în țară dezordini, ciocniri sângeroase între români, precum și grave conflicte între români și naționalitățile conlocuitoare, spre a dezlănțui un război civil. Pregătirea războiului civil era strâns legată în planurile și „ideologia” lor cu nădejdea zadarnică a unui război între Marile Puteri”.

Ca și cum asta nu ar fi fost de ajuns, comunicatul a adăugat că activitatea acestor organizații teroriste a fost „încurajată de gen. Nicolae Rădescu în calitatea sa de șef al guvernului”. În sfârșit, comunicatul a făcut prima legătură dintre acest „complot organizat” și principalele partide „istorice”, arătând că:

„Încă de la început, aceste organizațiuni subversive s’au bucurat de sprijinul conducerii partidului național-țărănesc-Maniu și a partidului național-liberal-Brătianu...Partidele istorice le-au acordat totodată sprijin material și încurajare în acțiunile lor criminale, iar un număr de fruntași ai celor 2 partide (Ilie Lazăr, Vintilă V. Brătianu, Bocșa Mălin, M.-Fărcășanu, H. Comaniciu) au făcut parte direct din conducerea mișcării subversive teroriste, ajungându-se la o adevărată împletire între cadrele ei și o parte din cadrele acestor partide”. (112)

A doua zi, „Scânteia” a anunțat implicarea în acest „complot” a conducerii Partidului Național Țărănesc, pe care a acuzat-o că a organizat gărzi teroriste înarmate care au atacat populația pașnică. Într-un larg articol, publicat pe prima pagină, se arată că „încă din dimineața zilei de joi, 25 iulie, bande de derbedei, în stare de ebrietate, au început să cuture străzile principale ale orașului, dedându-se la acte de violență, provocând în special muncitorii, cari treceau pe stradă. Un grup de cetățeni

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

aflați în apropierea sediului manist, au fost atacați din sediu cu focuri de arme. Atunci gărzile maniste au ieșit afară, tăbărând asupra grupului de cetățeni. S-a produs o încăierare, în care au fost răniți 7 locuitori. Adunându-se un mare număr de cetățeni revoltați, huliganii au fost imobilizați. Asupra teroriștilor maniști s'au găsit ARME, CUȚITE ȘI CIOMEGE". (113)

Cu această ocazie a fost arestat, temporar, și unul din elevii cu care am răspândit manifeste monarhiste în anii 1945-1946. De aceea, după ce am ajuns în conducerea ministerului de Interne, am studiat documentele din arhiva Securității care se refereau la acest așa-zis atac banditesc și am stabilit, așa cum mă așteptam, că el a fost o provocare organizată de Brigada Mobilă. O bună parte a armelor de foc „confiscate” de la „teroriști” aparțineau de fapt Brigăzii Mobile și fuseseră înregistrate în evidențele acesteia.

Procesul acestui complot inventat a început la 13 noiembrie 1946 în fața Curții de Casație și Justiție Militară, și a făcut obiectul a două mari reportaje ale „Scânteii”, menite să convingă opinia publică că aceste „organizații teroriste” au fost create și conduse de partidele istorice. Primul reportaj a fost timid și ambiguu, lăsând dubii în mintea oricărui expert asupra veridicității acțiunilor incriminate. (114) Cel de al doilea a fost însă mult mai agresiv, raportând selectiv doar declarațiile martorilor și acuzațiile care încriminau partidele istorice. (115)

Sentința procesului s-a dat la 19 noiembrie 1946, dar nu a fost comentată de „Scânteia”, deoarece nici unul din „teroriști” și „bandiți” nu a fost condamnat la moarte, iar zece acuzați, printre care și unii conducători ai partidelor istorice care au fost implicați (și prezentați cu mare pompă de „Scânteia”), ca dr. Ionel Pop, Tarquiniu Prișcu și Radu Vălsănescu, au fost achitați. (116) Înscenarea Brigăzii Mobile a fost atât de rudimentară încât nu a putut constitui bază de condamnare nici pentru docilul complet de judecată care a instrumentat procesul.

De altfel, primitivismul acțiunilor și înscenărilor Brigăzii Mobile din acea perioadă a făcut obiectul unor analize ale Biroului Executiv al MAI (din care am făcut parte) în 1972. Această analiză a fost determinată de raportul întocmit de Corpul

Ion Mihai Pacepa

de Control al MAI în urma inspecției de fond pe care a efectuat-o la Direcția a III-a de Contraspionaj, condusă de generalul Cosma Neagu. Potrivit acestui raport, toate procesele de spionaj intentate de această direcție în cei zece ani anteriori datei efectuării analizei au fost înscenări de tip Brigada Mobilă. În aceste concluzii s-a menționat, de asemenea, că Direcția a III-a, ca și Brigada Mobilă, nu a prins, de fapt, nici un spion real.

În următoarele șapte luni de după procesul încheiat cu sentința de la 19 noiembrie 1946, Brigada Mobilă nu și-a mai luat riscul de a înscena alte procese majore împotriva PNT, pentru a nu repeta eșecul. Ea a continuat însă să organizeze, aproape săptămânal, diverse provocări mărunte, pe care „Scânteia” le-a exploatat în articole din ce în ce mai agresive la adresa conducerii PNT. La 20 noiembrie 1946, de exemplu, „Scânteia” scria că *„așățați de cuvântările fruntașilor maniști, între care și cea a d-lui IULIU MANIU, huliganii țărăniști au început să strige lozinci agresive la adresa forțelor democratice și a fruntașilor partidelor din B.P.D., de ex: <În celule cu ei>, <Moarte lor>. După terminarea cuvântărilor, legionarul LAMBRU a organizat încolonarea huliganilor pentru a porni pe Calea Victoriei, cu intenția vădită de a provoca, prin lozinci de felul celor de mai sus. Huiduind și aducând injurii guvernului, cetele de huligani au înaintat până în Piața Teatrului Național, unde s-au oprit în fața sediului B.P.D. și au început să se dedea la manifestații de provocare”*. (117)

Nu voi reda aici multitudinea de provocări organizate de Brigada Mobilă în următoarele șapte luni, pentru că au avut aceeași natură primitivă și ridicolă ca și provocarea organizată în piața Teatrului Național. Articolele din „Scânteia” inspirate din aceste provocări au atacat însă, din ce în ce mai agresiv, conducerea PNT, sădind încetul cu încetul în mintea cetățenilor de rând, neinformați, ideea că PNT era cu adevărat o bandă de teroriști finanțată de serviciile de spionaj străine.

La începutul lui iulie 1947, unitatea SMERȘ din România a dezlănțuit ofensiva finală împotriva PNT. Un agent provocator al acestei unități a reușit să-l convingă pe Ion Mihalache, vice-președinte PNT, și pe alți câțiva membri din conducerea PNT, să

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

plece din țară, temporar, cu două avioane particulare de tip I.A.R.-39. După cum am aflat peste câțiva ani de la șeful adjunct al Securității, generalul Nicolski, care în acea vreme era șeful Brigăzii Mobile, cele două avioane, cu care grupul Mihalache urma să plece din țară, fuseseră, de fapt, pregătite pentru această operație de oamenii lui Nicolski.

La 14 iulie 1946, când Ion Mihalache, vicepreședintele PNT, cu soția, Nicolae Penescu, secretar general al PNT, cu soția, Nicolae Carandino, directorul ziarului PNT „Dreptatea”, cu soția, și alți colegi ai lor erau îmbarcați să decoleze de pe un câmp din comuna Tămădău (ales tot de Nicolski și oamenii lui), avioanele au fost înconjurate de ofițerii Brigăzii Mobile, care au deschis focul cu arme automate. Toți cei din avion (inclusiv piloții, care lucrau tot pentru Brigada Mobilă) au fost arestați. A doua zi, „Scânteia” a publicat, pe prima pagină, fotografia grupului în fața avionului (fotografia fusese făcută de agentul provocator al Brigăzii Mobile care l-a convins pe Mihalache să plece din țară). *„În timp ce comuniștii se zbat să creeze o viață mai bună poporului român, conducerea PNT abandonează vaporul”, scria „Scânteia”. A doua zi, ea informa că „zeci de mii de muncitori din Capitală întruniți în meetinguri, au cerut: Aspra pedepsire a trădătorilor; Arestarea complicilor lui Mihalache, Penescu, Ilie Lazăr și Carandino; Arestarea lui Iuliu Maniu; Interzicerea ‘Dreptății’.”* (118)

Acest articol a fost însoțit de un veninos editorial semnat de editorul șef al „Scânteii”, Silviu Brucan. După ce a înfierat „încercarea bandei de fruntași național-țărăniști de a fugi peste hotare”, editorialistul a insinuat, folosind un limbaj tipic sovietic, că membrii conducerii PNT au vrut „să ia calea străinătății pentru a se pune acolo în subordinea cercurilor imperialiste internaționale și a continua uneltirile lor mârșave împotriva păcii, împotriva drepturilor și libertăților populare cucerite de poporul nostru cu atâtea jertfe și sacrificii sângeroase”. (119) Au urmat numeroase alte „adunări ale oamenilor muncii” și articole publicate în „Scânteia”, care au cerut, de asemenea, arestarea „trădătorilor” și desființarea PNT.

Din acest moment, operația SMERȘ pentru lichidarea PNT

Ion Mihai Pacepa

s-a transformat într-o avalanșă politico-operativă. La 19 iulie, Parlamentul României a anulat imunitatea parlamentară a lui Iuliu Maniu, care a fost arestat în aceeași zi. (120) La 25 iulie, Consiliul Politic al Blocului Partidelor Democratice a cerut guvernului „să ia neîntârziat măsurile legale în vederea urmăririi și sancționării tuturor vinovaților, și să procedeze la dizolvarea Partidului Național Țărănesc”. (121)

La 31 iulie 1947, „Scânteia” a raportat că „Într'un mare discurs aclamat de deputați, tov. TEOHARI GEORGESCU a înfățișat șirul de crime și trădări ale P.N.Ț., căroră l-i s'a pus capăt”. (122) Cu aceeași ocazie, Teohari Georgescu a prezentat deputaților câteva „documente găsite în avionul cu care Mihalache vroia să fugă din țară”, din care rezultă că P.N.Ț era, de fapt, o organizație acoperită a „serviciilor imperialiste de spionaj”. (Ulterior, am aflat că aceste „documente” au fost contrafăcute de Brigada Mobilă și ascunse în unul din avioane.) În același articol s-a arătat că „Deputații au votat apoi cu 294 voturi pentru și 1 contra, dizolvarea bandei de complotiști și agenți ai trusturilor internaționale”. (123)

La 7 august 1947, „Scânteia” a raportat, pe prima pagină, că Parlamentul a aprobat ca toți cei „33 deputați aleși pe listele Partidului Național Țărănesc, dizolvat, să fie decăzuți din această calitate. Moțiunea, primită cu aplauze prelungite, a fost adoptată de Adunarea Deputaților în unanimitate” (sic!). A doua zi, „Scânteia” a relatat, de astă dată în pagina a treia, că și „deputații brătieniști au fost declarați decăzuți din calitatea de parlamentari”.

Procesul conducătorilor „fostului Partid Național Țărănesc” a început la 29 octombrie 1947, la Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare București. El s-a desfășurat în localul Școlii Superioare de Război, din șoseaua Panduri, și i-a judecat pe următorii politicieni și patrioți români: Iuliu Maniu; Ion Mihalache; Nicolae Penescu; Nicolae Carandino; Ilie Lazăr; Grigore Niculescu-Buzești (în lipsă); Grigore Gafencu (în lipsă); Alexandru Cretzeanu (în lipsă); Constantin Vișoianu (în lipsă); Victor Rădulescu Pogoneanu; Emil Oprișan; Florin Roiu; Emil Lăzărescu; Camil Demetrescu; Vasile Serdici; Radu Niculescu-

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Buzești; Ion de Mocsony Stârcea. Pentru a avea și oarecare coloratură militară, lotul de acuzați a inclus și doi ofițeri: lt. col. Ștefan Stoica și lt. col. Dumitru Stănescu. (124)

Actul de acuzare, prezentat de colonelul magistrat Georgescu Alexandru, primul procuror al Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militare, a făcut P.N.Ț. vinovat de toate necazurile abătute asupra poporului român în ultimii 15 ani. Acest act, scris în limbaj tipic sovietic, este practic identic cu actele de acuzare întocmite de SMERȘ împotriva celorlalte principale partide „burgheze” din restul țărilor sovietizate. Toate conțin aceleași acuzații generale de trădare, spionaj, complot și activitate teroristă, din care nu rezultă nici în ce a constat trădarea, nici pentru cine au spionat, și nici în ce a constat activitatea teroristă.

Singurele diferențe existente între numeroasele acte de acuzare ale unităților SMERȘ din România, Ungaria, Cehoslovacia și Polonia, pe care le-am citit recent, au fost culoarea locală, denumirea partidelor și numele conducătorilor lor. De aceea, redau câteva pasaje din actul de acuzare al Brigăzii Mobile împotriva P.N.Ț, tipice pentru toate celelalte acte de acuzare pe care le-am citit:

„Partidul Național Țărănesc poartă răspunderea directă pentru instaurarea dictaturii fasciste a lui Antonescu și pentru intrarea în războiul criminal hitlerist, care a provocat cel mai mare dezastru din istoria neamului românesc. Maniu și partidul său, stând în fruntea reacțiunii române, au fost și au rămas până la urmă slugi devotate ale capitalului străin, agenți ai imperialismului care au trădat suveranitatea, libertatea și independența națională a Statului Român. După cum arată rezultatul cercetărilor, Partidul lui Maniu și-a încheiat drumul său, transformându-se într-o organizație de spioni și complotiști, care cu sprijinul direct din afară al cercurilor imperialiste ale unor State străine-pregătea răsturnarea prin forță a regimului democrat din România”. (125)

Dezbaterile procesului s-au încheiat la 9 noiembrie 1947, fără surprize neplăcute pentru organizatorii lui. A doua zi, guvernul român a fost remaniat, pentru a introduce în el alți trei ofițeri conspirați ai INU: Ana Pauker a devenit ministru de

Ion Mihai Pacepa

Externe; Vasile Luca a devenit ministrul Finanțelor; iar Gheorghe Vasilichi, care revenise în România cu numai câteva luni în urmă, a devenit subsecretar de stat la Ministerul Educației Naționale. Potrivit comunicatului emis, *„Noii miniștri au depus jurământul în fața Majestății Sale Regelui Mihai I, la orele 20, la Palatul Regal”*. (126)

Sentința în procesul P.N.Ț. a fost dată la 12 noiembrie 1947. Iuliu Maniu și Ion Mihalache au fost condamnați la temniță grea pe viață. Ceilalți acuzați au primit pedepse variind între 15 ani temniță grea și 2 ani închisoare corecțională. (127) Această sentință, care a eliminat din viața socială cel mai important partid „istoric”, a creat vidul de care Kremlinul a avut nevoie pentru a introduce în România un partid de tip sovietic. Sentința a pecetluit, de asemenea, soarta celorlalte partide regaliste din România, netezind astfel calea spre abolirea monarhiei. Kremlinul s-a mișcat repede.

A doua zi după pronunțarea sentinței, *„Scânteia”* a anunțat că ședința comună a comitetelor centrale ale P.C.R. și P.S.D. a hotărât să creeze Partidul Unic Muncitoresc. (128)

La 16 noiembrie 1947, Camera Parlamentului a dat un vot de neîncredere președintelui Partidului Liberal, Gheorghe Tătărăscu. Ca o consecință a votului de neîncredere, Camera i-a demis pe toți reprezentanții acestui partid din Biroul Camerei și Comisia de Coordonare, precum și din conducerea Comisiilor speciale ale Parlamentului. (129) Imediat după aceasta, Gheorghe Tătărăscu, care era vice-președinte al Consiliului de Miniștri, și ceilalți reprezentanți ai acestui partid care erau membri ai guvernului, au fost obligați să demisioneze. (130)

Capitolul 14

SMERȘ ÎNSCENEAZĂ CĂ REGELE A FOST SPION

La 29 decembrie 1947, Gheorghiu-Dej și primul său ministru, Petru Groza, au cerut Regelui Mihai să abdice și să părăsească țara. După cum am aflat ulterior de la generalul Saharovski și de la Pantiușa, dacă Regele ar fi refuzat să abdice el urma să fie imediat „demascată” ca spion, pe baza unor „probe” pregătite de unitatea SMERȘ pentru România și reprezentanța INU din București, condusă de colonelul Dmitri Fedicikin.

„Probele” pregătite de SMERȘ s-au bazat pe un mesaj real, trimis de Maniu la Londra, la începutul anului 1942, prin care a informat guvernul britanic că este dispus să-și ia riscul unei lovituri de stat menită să întoarcă armele împotriva Germaniei dacă: aliații vor recunoaște independența statului român; îi vor garanta frontierele și vor trimite un corp expediționar în Balcani. Răspunsul real, al Londrei, a fost că guvernul britanic nu se poate angaja într-o asemenea acțiune decât cu știința și consimțământul guvernului sovietic. Ca atare, Londra a transmis o copie a mesajului lui Maniu la Moscova. Stalin nu i-a dat curs la vremea respectivă, dar INU a decis să folosească acum acel mesaj, pentru a-l compromite pe Regele Mihai.

Conform „probelor” pregătite de SMERȘ, în 1942 Londra ar fi acceptat propunerea lui Maniu și s-ar fi angajat să-l ajute să organizeze lovitura de stat, cu condiția ca el să-l atragă în prealabil pe Rege de partea aliaților. Aceste „probe” conțineau și declarații contrafăcute ale lui Maniu, pe care le-ar fi dat, chipurile, după ce a fost condamnat, în care acesta arăta că, în 1942, l-a recrutat personal pe Regele Mihai ca agent al

Ion Mihai Pacepa

spionajului britanic, iar un an mai târziu el a fost preluat de Londra în legătură directă. Printre alte „probe” pregătite de SMERȘ era și o listă a informațiilor secrete despre activitatea trupelor sovietice din România date recent de Rege „serviciilor de spionaj imperialiste”.

Potrivit celor ce am aflat ulterior, la 30 decembrie 1947 Petru Groza l-a amenințat pe Rege (descheindu-și haina ca să i se vadă pistolul) că, dacă nu abdică de bună voie, își va periclita nu numai viața, ci și locul făurit în istorie prin actul de la 23 august. (131) Ca să fie și mai „convingător”, Groza a adăugat că, dacă Regele va refuza să semneze abdicarea pe loc, el va dispune executarea imediată a celor peste 1.000 de studenți arestați pentru vinovăția de a-și fi manifestat atașamentul față de tron. (132)

Cu partidele „istorice” alungate din guvern și parlament, cu cei mai importanți aliați politici arestați, și cu Palatul Regal (Elisabeta) înconjurat de oamenii Brigăzii Mobile și de trupe ale Brigăzii „Tudor Vladimirescu”, Regele nu a avut altă alegere. La 30 decembrie 1947, el a fost obligat să semneze actul de abdicare.

Textul acestui act, redactat de Pătrășcanu, a consfințit, de fapt, decesul Monarhiei în România. În el s-a arătat că:

„În viața Statului Român s'au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice și sociale, cari au creat noi raporturi între principalii factori ai vieții de stat. Aceste raporturi nu mai corespund astăzi condițiilor stabilite de Pactul fundamental Constituția Țării - ele cerând o graonică (sic!) și fundamentală schimbare. În fața acestei situațiuni, în deplină înțelegere cu factorii de răspundere ai Țării, conștient și de răspunderea ce-mi revine, consider că instituția monarhică nu mai corespunde actualelor condițiuni ale vieții noastre de Stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea dezvoltării României. În consecință, pe deplin conștient de importanța actului ce fac în interesul poporului român,

A B D I C

pentru mine și pentru urmașii mei dela Tron, renunțând pentru mine și ei la toate prerogativele ce le-am exercitat ca Rege al României. Las poporului român libertatea de a-și alege noua formă de Stat”.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Mihai I

Dat la București,

astăzi 30 decembrie 1947.

Greșeala de tipar din cel de al doilea paragraf al actului original („graonică” în loc de „organică”) are, în opinia mea, semnificație istorică. Ea constituie încă o dovadă că semnătura Regelui i-a fost smulsă într-un moment extrem de dramatic, când tensiunea a fost atât de mare încât nimeni nu a recitit documentul, dactilografiat evident în grabă, nici înainte de a fi semnat și nici înainte de a fi publicat în facsimil. (133) De altfel, la puțin timp după ce a fost expulzat, curajosul Rege a făcut ample declarații publice la Londra, în care a arătat că nu a abdicat de bună voie, cum susține guvernul din București, ci a fost forțat să semneze un document pe care nu l-a conceput și cu care nu a fost de acord. Aceste declarații în care Regele a arătat că „abolirea monarhiei constituie un nou act abuziv al politicii de aservire a României”, declarații publicate în presa din toate țările Europei occidentale, au făcut și obiectul unui serial de articole în „*The New York Times*” din martie 1948.(134) Ulterior, Regele a declarat, de asemenea, că nu se consideră legat în nici un fel de conținutul actului pe care a fost forțat să-l semneze.(135)

Regele a fost obligat să părăsească imediat România, într-un tren special al cărui comandant a fost Alexandru Nicolski, șeful Brigăzii Mobile, care a însoțit trenul până la Viena. (136) La 5 ianuarie 1948, Nicolski l-a informat telefonic pe șeful său, Pantiușa Bondarenco, pe atunci adjunct pentru probleme de securitate al șefului rezidenței INU din București, că trenul regal a trecut frontiera dintre Austria și Elveția.

Câteva zile mai târziu, Pantiușa și Emil Bodnăraș, un alt ofițer INU, numit recent ministrul Apărării Naționale, (137) i-au cerut lui Gheorghiu-Dej să anuleze cetățenia română a Regelui și a celor 34 de colaboratori ai săi cu care a părăsit țara. Ca să-l convingă pe Dej, Pantiușa l-a luat cu el pe Emil Bodnăraș, un ofițer al armatei române, care, la începutul anilor 1930, a cerut azil politic în Uniunea Sovietică, aici devenit ofițer acoperit INU, sub numele Iemelian Bodnarenko. În 1932, INU l-a retrimis în

Ion Mihai Pacepa

România, cu sarcina de a stabili legătura între Moscova și conducerea Partidului Comunist din România, a cărei conducere se afla în închisoare. Bodnăraș și Pantiușă i-au spus lui Dej că dețin „probe” din care rezultă că nu numai Regele, ci și toți ceilalți colaboratori ai săi, cu care a plecat din țară, sunt spioni plătiți de Occident. Această propunere a fost imediat însușită de Ana Pauker, noul ministru de Externe.

Lucrețiu Pătrășcanu, ministrul Justiției, s-a împotrivit însă vehement. I-am studiat atât scrierile sale filosofice și politice, cât și declarațiile date în cei șase ani (1948-1954) cât a fost anchetat de Securitate și nu am nici un dubiu că el și-a dedicat o mare parte a vieții sale transformării României în Republică. Din aceste scrieri și declarații am înțeles însă și că Pătrășcanu (care era rudă cu generalul Octav Ullea, fostul „Maestru al Curții Regale”, omul care l-a introdus în detaliile activității Palatului din zilele premergătoare lui 23 august) a avut respect deosebit pentru curajul și fermitatea cu care Regele a întors țara împotriva germanilor. De aceea, nu am fost surprins când am auzit că Pătrășcanu a venit pregătit la această discuție cu Dej. Am aflat detaliile ei de la colonelul Iosif Moldoveanu, un ofițer al Direcției a VIII-a (Cercetări Penale) a Securității, anchetatorul principal al lui Pătrășcanu în cei șase ani cât a fost arestat. Moldoveanu a fost apoi transferat la DIE unde, după ce Pantiușă a fost trecut în rezervă, mi-a povestit numeroase detalii - dovedite ulterior reale - despre înscenările împotriva lui Pătrășcanu și despre comportarea acestuia în timpul anchetei (voi reveni asupra dezvăluirilor lui Moldoveanu în capitolul dedicat procesului Pătrășcanu).

Din cele aflate de la Moldoveanu, Pătrășcanu i-a spus lui Dej că anularea cetățeniei Regelui va constitui o greșeală menită să fie condamnată de istorie. Indiferent dacă ne place sau nu, a explicat Pătrășcanu, Mihai a jucat rolul principal în scoaterea României din războiul anti-sovietic și asta l-a făcut instantaneu un erou internațional. El și generalul american Eisenhower sunt singurii oameni de stat din lume care au fost decorați atât de președintele Truman, cât și de Stalin.

Pătrășcanu i-ar fi reamintit lui Dej că Stalin l-a trimis la

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

București pe „legendarul” Mareșal al Uniunii Sovietice, Tolbuhin, împreună cu o impresionantă delegație militară și politică, pentru a-i înmâna Regelui Ordinul „Victoria”, cea mai înaltă decorație sovietică. Festivitatea decorării, a continuat Pătrășcanu, a avut loc în cadrul unei uriașe manifestații populare organizată în Piața Palatului, la care a participat întregul guvern român, inclusiv Dej. (138) Iar a doua zi, a adăugat Pătrășcanu, Tolbuhin i-a dat Regelui cadou din partea lui Stalin două avioane sovietice de turism, ca „semn al înaltei sale aprecieri”. Întreaga conducere a partidului, în frunte cu Gheorghiu-Dej, a participat și la acea festivitate. (139) Am fost și eu acolo, a spus Pătrășcanu, și îmi amintesc ca acum modul în care Decretul sovietic de decorare a lui Mihai i-a elogiat curajul și semnificația actului său din august 1944. (140)

Tot potrivit celor spuse ulterior anchetatorului său, colonelul Iosif Moldoveanu, Pătrășcanu a pus apoi pe biroul lui Dej Decretul semnat de președintele Truman pentru decorarea Regelui cu Ordinul american „Legion of Merit” în grad de Mare Comandor. Este atât de elogios, i-a spus Pătrășcanu lui Dej, încât, dacă-i retragi cetățenia lui Mihai, e ca și cum i-ai da o palmă lui Truman. Dej nu a citit Decretul. Dacă l-ar fi citit, i-a spus Pătrășcanu lui Moldoveanu, Dej nu ar fi executat, poate, atât de orbește ordinele Moscovei.

Sunt convins că în acea etapă istorică Dej nu i s-ar fi opus lui Stalin, chiar dacă ar fi citit de zece ori decretul Președintelui Truman. Conținutul acestuia este însă cu adevărat unic. În ultimii 20 de ani, am văzut multe decrete de decorare americane, dar nu am găsit nici unul atât de definitiv, din punct de vedere istoric și atât de emoționant, din punct de vedere personal. În decretul pentru decorarea lui Mihai I se arată că, în condiții în care „Regele nu avea nici un control” asupra țării, care era aliată cu agresorii germani, „*EL, REGELE MIHAI I, a reușit să inspire, să îndrume și să dea scop comun forțelor interne, până atunci neordonate, în opoziția lor împotriva dictatorului conducător. Ca o încununare a eforturilor Sale, la 23 August 1944, deși Capitala Sa era încă sub dominația trupelor germane, El personal, din propria Sa inițiativă și fără a ține seamă de*

Ion Mihai Pacepa

siguranța Sa personală, a dat semnalul loviturii de stat, ordonând gărzilor dela Palat să aresteze pe dictator și pe principalii săi Miniștri". (141)

Pătrășcanu a pierdut partida. La 20 februarie 1948, Prezidiul Marii Adunări Naționale a anulat cetățenia Regelui Mihai și a celor 34 de rude și colaboratori cu care a plecat din țară. (142) În aceeași zi, Saharovski și Pantiușa au trimis Moscovei un raport secret în care pretindeau că au obținut „dovezi zdrobitoare” din care rezultă că Pătrășcanu a fost informator al Siguranței în timpul războiului. La 23 februarie 1948, Teohari Georgescu l-a acuzat public pe Pătrășcanu că deviasse de la linia partidului. (143)

Câteva zile mai târziu, Moscova a decis să-l „doneze” României pe Pantiușa. Ca un prim pas către funcțiile pe care le va ocupa, Pantiușa urma ca, în cadrul alegerilor din 28 martie 1948, să fie „ales” deputat în noua Adunare Națională.

Cu puțin înainte de alegeri, „Scânteia” a publicat un ciclu de articole biografice dedicate conducătorilor PCR, printre care s-a aflat și Pantiușa, prezentat cu numele semi-românizat Pintilie Bondarenco. Spre deosebire de toate biografiile publicate de *Scânteia* în acele zile, biografia lui Pantiușa nu a dezvăluit nimic nici despre activitatea lui trecută și nici despre cea prezentă. Nici măcar țara în care s-a născut, vârsta sau orașele unde a trăit. Doar vorbe goale. Redau integral acest articol, deoarece este primul și ultimul publicat în România comunistă despre omul care a condus din umbră procesul de distrugere a instituțiilor democratice ale țării precum și cel de lichidare fizică a conducătorilor vieții ei politice, economice, culturale și sociale.

„La 11 ani Pintilie Bondarenco, fiul unui cismar sărac, cu o casă împovărată de nevoi, își câștigă pâinea cărând scânduri la o fabrică de cherestea. De atunci, din primii ani ai vieții sale de muncitor de fabrică, i-a crescut în suflet revolta împotriva nemiloasei exploatării patronale. La 13 ani intră ucenic într-o turnătorie. Acum feciorul cismarului trăia într-un oraș major și lucra la o fabrică mare.

Dar și exploatarea de aici era mare. Mult mai mulți muncitori de toate vârstele trudesesc pentru huzurul stăpânilor. Tânărul Pintilie învață de la meșterii metalurgiști două lucruri:

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

meseria de lăcătuș și datoria fiecărui muncitor de a lupta împotriva exploatării, pentru existență și o viață mai bună.

Când izbucnește marea Revoluție din Octombrie, Pintilie Bondarenco se avântă cu tot curajul tineresc în luptă pentru pâine, pentru libertate, pentru pace, pentru drepturile poporului muncitor. Apoi îl găsim pe tov. Pintilie Bondarenco, crescut în luptă și îmbogățit cu experiența luptei de până atunci, în mijlocul muncitorilor din fabricile și uzinele Capitalei. E anul 1933. Reacțiunea fascistă se accentuează. Drepturile cele mai elementare ale muncitorilor sunt călcate în picioare. Revolta și ura cresc în toate locurile de muncă și se ridică clocotitoare în luptele din Februarie, Grivița, Valea Prahovei. Mereu în mijlocul muncitorilor, tov. Pintilie Bondarenco - soldat călit în rândurile Partidului de avangardă al clasei muncitoare - participă la organizarea luptei împotriva odiosului regim dela cârma țării. Siguranța, care cunoaște activitatea acestui neobosit luptător revoluționar, hotărăște să-l smulgă din mijlocul muncitorilor. În 1937, în urma unui odios proces, e condamnat la 20 ani temniță grea. Dar, nici în dosul grațiilor, acest verificat luptător nu încetează lupta. La Doftana, la Văcărești, la Caransebeș, pretutinden unde călăii îl poartă în lanțuri, el continuă, alături de tovarășii Gheorghiu-Dej și Teohari Georgescu, munca de ridicare de cadre noi, oțelite, pentru a duce mai departe lupta pentru victoria cauzei clasei muncitoare. Eliberat după 23 august, tov. Pintilie Bondarenco primește o serie de munci de mare răspundere, pe care le îndeplinește cu cinste și devotament. La 28 Martie, țăranii și muncitorii din Ialomița îl vor alege pe tov. Pintilie Bondarenco ca reprezentant al lor în Marea Adunare Națională, fiind siguri că poporul muncitor va avea în el un dârz și încercat luptător pentru o viață mai bună". (144)

La 28 martie 1948, Pantiușa a fost, bineînțeles, ales deputat în Marea Adunare Națională și a intrat astfel legal în viața politică a României. Apoi și-a început activitatea de „luptător pentru o viață mai bună”. La 28 aprilie 1948, Pantiușa personal l-a arestat pe Lucrețiu Pătrășcanu și a condus apoi operația menită să „probeze” că el a fost spion. (La începutul lui decembrie 1949,

Ion Mihai Pacepa

Gheorghiu-Dej a prezentat un raport Biroului Informativ al Partidelor Comuniste în care a afirmat că Pătrășcanu a fost agent al serviciilor de spionaj anglo-americane. (145)

După aceea, Pantiușa s-a dedicat unei activități menite să dea „o viață mai bună” întregii populații a României: crearea Securității.

Capitolul 15

POLIȚIA POLITICĂ DIN MOSCOVA DESCHIDE FILIALE ÎN ȚĂRILE „ELIBERATE“

Generalul Saharovski obișnuia să spună că 1948 este anul istoric când „*acumulările noastre cantitative s-au transformat în schimbări calitative*”. În traducere românească, această formulare marxistă a avut semnificații dramatice. În anul 1948, ocupanții sovietici au desființat instituțiile fundamentale și structurile economice, sociale și politice ale democrației libérale din România și le-au înlocuit cu instituții și structuri de tip sovietic. Tot în 1948, ocupanții sovietici au abolit „principiul burghez al separării puterilor în stat”, cum a prezis Vișinski (146), și au instaurat principiul dictaturii proletariatului.

La câteva ore după ce reprezentanții Kremlinului din România l-au forțat pe Rege să abdice, ei i-au determinat pe membrii Adunării Deputaților să le ștampileze hotărârea de a abolii „*Constituția din anul 1886, cu modificările din 29 martie 1923 și acelea din 1 septembrie 1944*” și de a reboteza țara cu numele ales de suzeranul din Kremlin pentru toate țările satelite: „Republică Populară”. Adunarea Deputaților a „decretat”, de asemenea, că „*până la intrarea în vigoare a noii Constituțiuni, puterea executivă va fi exercitată de un Prezidium compus din 5 membri, aleși dintre personalitățile vieții publice, științifice și culturale ale Republicii Populare Române*”. (147) O altă lege, „votată” în aceeași zi anunța componența Prezidiului ales de Moscova pentru a prelua prerogativele Regelui: C.I. Parhon, M. Sadoveanu, Ștefan Voitec, Gh. C. Stere și I. Niculi. (148)

O lună mai târziu, ocupanții au transformat România într-o

Ion Mihai Pacepa

țară care, ca și cea a suzeranului, avea doar un singur partid politic, care trebuia să constituie „forța conducătoare” în stat. La 23 februarie 1948, s-a deschis primul Congres al Partidului Muncitoresc Român, în care, după trei zile de spectacol moscovit, „s-a ales” un Comitet Central, un Birou Politic și un Secretariat care urmau să devină instituțiile cele mai importante ale României comuniste. (149)

La 28 martie 1948, au avut loc „alegeri” pentru Marea Adunare Națională, care urma să fie o copie românicizată a Sovietului Suprem. Rezultatul a fost tot tipic sovietic: 90,8% din voturi au fost date Frontului Democrației Populare (F.D.P.), inițiat în Moscova și condus de reprezentanții ei din București. La 1 aprilie 1948, s-a anunțat că 405 din cele 414 locuri de deputați din Marea Adunare Națională au fost ocupate de reprezentanții FDP. (150)

Plenara din 9-11 iunie 1948 a noului Comitet Central al Partidului Muncitoresc, a „hotărât” să „lichideze puterea economică a burgheziei sabotoare”. A doua zi, Marea Adunare Națională i-a ștampilat hotărârea „adoptând” o lege pentru naționalizarea „mijloacelor de producție”. Această lege a constituit primul pas către transformarea României într-o țară de tip sovietic în care populația nu posedă nici un fel de proprietăți și nu are nici o putere economică, depinzând totalmente de stat. De pe o zi pe alta au fost confiscate 1060 de întreprinderi industriale și miniere, reprezentând cca. 90% din producția țării, precum și toate băncile și societățile de asigurare. Pasul următor a fost făcut în noiembrie 1948, când au fost confiscate toate instituțiile de sănătate, casele de filme, teatrele și cinematografele. În aprilie 1949 a venit rândul farmaciilor, laboratoarelor, și întreprinderilor chimice. În aprilie 1950 a fost confiscată o bună parte a fondului de locuințe, iar până la sfârșitul anilor 1950 au fost lichidate cabinetele medicale, restaurantele, taxiurile și prăvăliile particulare. (151)

La 3 august 1948 a fost adoptată Legea pentru Reforma Învățământului, care a trecut în proprietatea statului toate școlile și universitățile și le-a reorganizat după sistemul sovietic. Această lege a constituit începutul procesului de construire a unui homo

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

sovieticus român, bazat pe ideea că „Lumina vine de la răsărit” (Mihail Sadoveanu, 1944) și pe principiul că „URSS este farul luminos care trebuie să-i călăuzească pe oamenii noștri de știință” (Gheorghiu-Dej, 1951). (152) Această lege a fost imediat urmată de apariția unui volum de 522 pagini intitulat *Publicațiile interzise*, care a scos din biblioteci cărțile lui Nicolae Iorga și a interzis studierea în școli și universități a peste 8.000 de volume ale unor scriitori ca Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Constantin Negruzzi, Petre Ispirescu, Liviu Rebreanu, George Coșbuc, Virgil Madgearu, Constantin Rădulescu-Motru, Henri H. Stahl și Gheorghe Ionescu-Sisești. Această epurare culturală, tipic sovietică, a permis ca Mihai Eminescu să supraviețuiască în școli doar prin „Împărat și Proletar” și l-a catalogat pe Titu Maiorescu, unul din fondatorii culturii românești moderne, drept „cosmopolit fără patrie”, al cărui singur scop a fost ca „libertatea și lumina să nu pătrundă în mase”. (153)

Între 20 și 25 august 1948, Brigada Mobilă și oamenii lui Nicolski au arestat majoritatea ofițerilor „burghezi” din Direcția Siguranței Statului. La câteva zile după aceea, Siguranța a fost desființată, iar prin Decretul Nr. 221 din 30 august 1948 a fost creată „Direcțiunea Generală a Securității Poporului”, sau DGSP, care a fost integrată în Ministerul Afacerilor Interne. Aceasta era odioasa Securitate care, la 30 martie 1951, va prelua în structura ei și activitatea de spionaj și contraspionaj a României, devenind, astfel, o poliție politică internă și externă identică cu NKVD-ul.

Securitatea, ca și Partidul și Marea Adunare Națională, a fost copia la scară redusă a surorii mai mari din Moscova. Ea a avut aceeași formă de organizare, aceeași structură, aceleași atribuții, aceleași uniforme și aceeași culoare albastră a epoleților ca și NKVD. Această nouă instituție „românească” semăna atât de mult cu poliția politică sovietică încât până și salariile ofițerilor au fost plătite în aceeași zi: 20 ale fiecărei luni, pentru a comemora ziua de 20 Decembrie 1917, când s-a creat prima poliție politică comunistă, rămasă în istorie sub numele de CEKA.

Șeful Securității a fost ofițerul acoperit al Inostrannoie Upravleniie sau INU, Pantelimon Bondarenko, alias Pintilie

Ion Mihai Pacepa

Bondarenco, acum deplin românizat ca Gheorghe Pintilie și a primit gradul de general locotenent în forțele de securitate ale României. Cei care l-au cunoscut au continuat să-i spună însă Pantiușa și așa a fost cunoscut de toți ofițerii Securității din acea vreme. Ca să-i întărească poziția, Kremlinul a hotărât să-l facă și membru al Comitetului Central al Partidului, care la acea vreme avea un mic număr de membri. Adjuncții lui Pantiușa au fost alți doi ofițeri acoperiți ai INU: Vladimir Mazurov, românizat ca Vladimir Mazuru, și Boris Grünberg alias Alexandru Nicolski, fostul șef al Brigăzii Mobile. Ambii au primit gradul de general.

Când am devenit ofițer, majoritatea celorlalte posturi de conducere ale Securității, care abia împlinise doi ani de existență, erau deținute tot de ofițeri sau colaboratori ai INU. Coloneii Mihai Dulberger (Dulgheru), Mihail Boika (Burcă), Mișa Petrov (Petruc), Piotr Gonciaruc (Petre Petrescu), Simon Fisher, Mișa Protopopov, Nathan Matusevici, Mauriciu Strul, Vladimir Gribich, Isidor Hollinger, Victor Nikonov, Albert Iszack și Iaska Alexeev sunt doar câțiva dintre ei. Moscova i-a dotat cu acte de identitate contrafăcute, care îi prezentau ca români, dar nu i-a putut face să vorbească corect românește. În acea perioadă însă, cu cât accentul cuiva era mai slav, cu atât poziția lui în ierarhia Securității era mai înaltă.

În afara cadrelor acoperite, INU avea în Securitate o altă categorie de ofițeri care nu ascundeau faptul că erau ofițeri ai poliției politice sovietice și care purtau titlul de „consilieri operativi”. Pe vremea aceea, regula era ca fiecare direcție centrală și regională de Securitate să aibă cel puțin doi consilieri sovietici. Ei erau însărcinați să „traseze linia” de activitate, cum se obișnuia să se spună în acea vreme, a fiecărei unități, să-i fixeze sarcinile și obiectivele operative, să-i definească metodologia de lucru, să introducă tehnica operativă sovietică în activitatea ei și să-i dirijeze acțiunile informative cele mai importante. În mod practic, consilierii sovietici conduceau activitatea Securității și domneau peste toate direcțiile ei operative ca niște adevărați țari neîncoronați. Consilierul șef avea aceleași drepturi (control nelimitat al activității operative și administrative) și avantaje (vilă în București, la Snagov și pe litoral, două mașini și doi șoferi,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

doctor personal) ca și șeful Securității. Cealalți consilieri aveau aceleași drepturi și avantaje ca și șefii direcțiilor centrale sau regionale de Securitate.

Ca și sora ei mai mare din Moscova, Securitatea a fost împuternicită, din momentul creării ei, atât cu dreptul de a investiga, cât și cu acela de a aplica justiția. Această împuternicire, în flagrantă contradicție cu principiile elementare ale democrației occidentale, a fost bazată pe decretele lui Lenin din august 1922, care au definit autoritatea poliției politice sovietice și au rămas neschimbate până la abolirea Uniunii Sovietice și, respectiv, a Republicii Socialiste România. Semnătura lui Pantiușa era suficientă pentru a autoriza Securitatea să aresteze pe oricine, să confişte proprietăți, să depositeze, să condamne sau să execute orice persoană care fusese etichetată drept „contrarevoluționar”. Cei doi adjuncți ai lui Pantiușa puteau trimite pe oricine în lagărele de concentrare.

De la Saharovski am aflat că planurile INU pentru crearea celorlalte poliții politice din blocul sovietic au diferit în conținutul lor de cel pentru crearea Securității numai prin culoarea locală și numele instituțiilor. Restul a fost identic. Fiecare din aceste poliții politice a fost creată de un echivalent local al generalui Saharovski; fiecare din ele a avut la cârmă un echivalent local al lui Pantiușa; fiecare din ele a avut ofițeri INU în toate pozițiile importante de conducere; și fiecare din ele au fost dirijate din umbră de „consilieri” sovietici, care aveau sarcina de a transmite ordinele Moscovei și de a controla modul în care se executau.

Prima poliție politică constituită de Kremlin în țările ocupate a fost securitatea poloneză. Aceasta a fost creată de echivalentul polonez al generalului Saharovski, generalul Ivan Serov, șeful departamentului polonez din INU. Așa cum am menționat anterior, Serov a fost trimis în Polonia la 23 iulie 1944 în fruntea unui grup de ofițeri INU cu sarcina ca, în absența unui Comitet Național creat la Moscova, să pună bazele sovietizării Poloniei. El a preluat conducerea Partidului Comunist Polonez și a creat prima instituție de tip sovietic în Polonia ocupată: o filială a unității SMERS, polonizată sub numele de Urząd Bezpieczeństwa, dar cunoscută mai bine sub acronimul UB.

Ion Mihai Pacepa

Această filială și-a păstrat numele câteva luni mai târziu, când a fost lărgită și a devenit poliția politică a Poloniei. Șeful lui UB a fost Stanislaw Radkiewicz, echivalentul polonez al lui Pantiușa. Este remarcabil cât de multă asemănare a existat între biografiile și sarcinile acestora. Radkiewicz, ca și Pantiușa, a fost un ofițer conspirat al INU născut în URSS (Belarus). Ca și Pantiușa, la mijlocul anilor 1930 Radkiewicz a fost trimis să lucreze sub acoperirea Cominternului. Ca și Pantiușa, el a fost parașutat într-o țară învecinată (Polonia) pentru a reorganiza partidul comunist care fusese interzis legal. Ca și Pantiușa, el a fost arestat și condamnat la scurt timp după ce a fost parașutat. În anii de detenție Radkiewicz, ca și Pantiușa, a stabilit strânse legături cu conducătorul din închisoare al partidului comunist local (Wladyslaw Gomulka). După ce țara a fost ocupată de sovietici, Moscova l-a însărcinat pe Radkiewicz, așa cum l-a însărcinat și pe Pantiușa, să creeze o poliție politică locală și să preia conducerea ei. Tot ca și Pantiușa, Radkiewicz a numit ofițeri INU în toate posturile de conducere ale poliției politice poloneze. De altfel, într-o discuție pe care a avut-o în 1945 cu Arthur Bliss Lane, ambasadorul american la Varșovia, Radkiewicz nu s-a sfiit să admită că Moscova i-a „împrumutat 200 de ofițeri NKVD pentru a organiza Poliția de Securitate Poloneză după modelul sovietic”. (154) Adjuncții lui Radkiewicz, ca și ai lui Pantiușa, au fost, de asemenea, ofițeri acoperiți ai INU: generalii Roman Romkowsky și Ivan Selivanowsky. Singura diferență constă în faptul că Serov nu a fost numit consilier șef al noii poliții politice poloneze, așa cum a fost numit Saharovski după ce a creat Securitatea. Primul consilier șef sovietic al lui Urząd Bezpieczeństwa a fost adjunctul lui Serov, generalul INU A. Melnikov. (155)

Cea de a doua poliție politică de tip sovietic creată de Kremlin în țările ocupate a fost serviciul de securitate din zona sovietică a Germaniei. Ea a fost creată de același general Serov. În primăvara lui 1945, după ce a înființat poliția politică poloneză, Serov a fost numit șeful departamentului NKVD al Administrației Militare Sovietice a Germaniei. Acest departament a avut sediul într-o periferie a Berlinului, denumită Karlshorst, și,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

sub conducerea lui Serov, a devenit cea mai mare unitate de spionaj sovietic din afara URSS. Centrele sale de interceptare a telefoanelor și cenzura corespondenței, precum și miile de ofițeri ai INU care lucrau acoperit în Karlshorst, au controlat zi și noapte aparatul de stat local, partidele politice, presa, uniunile sindicale și congregațiile religioase din Berlin și împrejurimi. Un an mai târziu, o unitate specială a acestui departament, condusă de același general Melnikov, care a fost consilier șef al Securității poloneze, a primit sarcina să creeze un organ de securitate „german”, care să aibă atribuții de poliție politică asupra întregii zone de ocupație sovietică. Acest organ a fost înființat în august 1947, prin Ordinul nr. 201 semnat de șeful Administrației Militare Sovietice (SMA) a Germaniei. (156) Denumirea noului organ a fost Kommissariat 5, dar el a fost cunoscut de public sub criptonimul K-5. Șeful lui a fost generalul Wilhelm Zaiser, un fost ofițer GRU (serviciul de spionaj militar al URSS) care fusese preluat de INU în 1936, la începutul războiului civil din Spania și numit comandant al Brigăzii a XIII-a Internaționale. Adjunctul lui Zaiser a fost generalul Rudolf Herrnsstadt, un comunist german devenit ofițer GRU, parașutat în spatele frontului german în timpul războiului și apoi preluat de INU. (157) Doi ani mai târziu, la 7 octombrie 1947, Kremlinul a transformat zona de ocupație sovietică în „Republica Democrată Germană”. Imediat după aceasta, K-5 a devenit Ministerium für Staatssicherheit (Ministerul pentru Securitatea Statului), infama STASI, al cărui sediu a ocupat o întreagă stradă (Normannenstrasse) din Berlin.

Unitatea SMERȘ pentru Ungaria a fost creată tot în 1945, ca și cea pentru România. Ea a fost maghiarizată cu numele Alamvédelmi Oaztály, dar a fost cunoscută de populație sub criptonimul AVO. Șeful ei a fost ofițerul INU Bené Auspitz, maghiarizat ca Gabor Péter. Sub conducerea sa, AVO a arestat zeci de mii de persoane din rândul forțelor armate, a aparatului de stat și a partidelor politice „burgheze” ale Ungariei. (158) În acea perioadă Péter a devenit legendar în blocul sovietic pentru „dexteritatea” cu care obținea „mărturisiri”. Când cei arestați refuzau să-și recunoască „vina”, el ordona să li se aplice „talpa”. Aceasta însemna că acuzatul trebuia bătut la talpă cu nuiiele sau

Ion Mihai Pacepa

bastoane de cauciuc până își recunoștea „vinovăția”.(159)

Cea mai importantă operație a AVO din Ungaria, ca și a Brigăzii Mobile din România, a fost însă lichidarea principalului partid de opoziție. În Ungaria acesta s-a numit Partidul Micilor Proprietari, și a avut un larg suport în mase. După alegerile din 1 februarie 1947, atât președintele Ungariei, Dr. Zoltán Tildy, cât și primul ministru, Dr. Ferencz Nagy, aparțineau acestui partid. (Omul Kremlinului, Mátyas Rákosi, deținea doar funcția de vice-premier.) În mai 1947, AVO a înscenat că secretarul general al Partidului Micilor Proprietari, Béla Kovacs, era spion occidental și că a fost șeful unui complot îndreptat împotriva forțelor de ocupație sovietice. Béla a fost arestat împreună cu restul conducerii partidului. Numai Ferencz Nagy a scăpat, deoarece se afla atunci în Elveția, unde a cerut azil politic.

Partidul Micilor Proprietari a fost acuzat, ca și PNT din România, că este o filială a serviciilor de spionaj occidentale, și a fost apoi desființat.(160) Imediat după aceasta, a fost creată Republica Populară Ungară, iar AVO a devenit un minister al securității, numit Alamvédelmi Hatóság, sau AVH. Șeful său a fost același Gábor Péter, care a primit gradul de general în forțele de securitate maghiare.

Poliția politică cehoslovacă, Statni Bezpecnost, sau StB, a fost creată de Ivan Cicaiev, un ofițer sovietic, fost șef al rezidenței INU din Londra în timpul celui de al doilea război mondial. El a fost cunoscut în Cehoslovacia doar sub numele de A.I. Tikonov și a devenit șeful din umbră al lui StB. Adjuncții săi au fost alți trei ofițeri acoperiți ai INU: Stepá Placek (securitate internă); Bedrich Reicin (contrainformații militare); și Karel Sváb (partide politice și culte religioase). (161)

În decursul anilor pe care i-am petrecut în Securitate, am vizitat aproape toate polițiile politice create de Kremlin în țările satelite. Ca și Securitatea, toate au mers, fără excepție, pe drumul „trasat” de Moscova: au exterminat cadrele de bază ale poliției, armatei și restului aparatului de stat „burghez”, au lichidat partidele democratice și pe conducătorii lor, au dezmembrat cultele. Apoi, ca și Securitatea, au devenit instrumentul cu care vice-regii Kremlinului din țările respective s-au debarasat de

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

concurenții politici și au lichidat, cu mai multă sau mai puțină perseverență, persoanele care puteau prelua conducerea politică a țării în cazul unui eșec al comunismului pe plan național.

Capitolul 16

CONSOLIDAREA SOVIETIZĂRII

Planul de sovietizare a țărilor „eliberate”, pe care generalul Saharovski l-a prezentat sub denumirea de cod „Gaianeh”, prevedea trecerea la o nouă etapă operațională după crearea „poliției politice a proletariatului”. Sarcina prioritară a acestei etape era lichidarea opoziției interne. Pantiușa a formulat-o în felul lui: *„Trebuie să exterminăm burghezia!”* Asta este exact ceea ce Securitatea lui a făcut în primii patru ani de existență.

De la început Securitatea a folosit aceeași armă ca și cea utilizată de CEKA pentru lichidarea „burgheziei” ruse: teroarea. La scurt timp după ce a declanșat Revoluția din octombrie, Lenin a realizat că aceasta întâmpină opoziții din ce în ce mai puternice și a conchis că pentru a-și introduce dictatura proletariatului în Rusia, trebuia să creeze mai întâi un sistem de „violență organizată” cu ajutorul căruia să distrugă inamicul. Bolșevicii, a început să predice Lenin, nu-și pot permite să fie restrânși de principiile „burgheze” ale legalității și moralității, care au cauzat eșecul celei mai mari opere revoluționare a secolului al XVIII-lea, Comuna din Paris. În viziunea lui Lenin, revoluția franceză s-ar fi prăbușit deoarece organizatorii ei au pus prea mult accent pe conciliere și prea puțin pe forță. De aceea, el a decis că CEKA trebuie să-și bazeze activitatea pe principiul că dușmanul de clasă poate fi învins numai dacă este supus unei terori organizate. (162) Tot de aceea, gazeta internă a CEKA a fost numită *„Krasni Terror”* (Teroarea Roșie). (163) „Suntem în război”, era lozinca lui Dzerjinski, *„un război în care teroarea este singura cale prin care putem înpăimânta inamicul”*. (164)

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Planul Gaianeh pentru această etapă istorică prevedea ca polițiile politice din țările „eliberate” să însceneze cât mai multe procese de „trădare” împotriva „reprezentanților” diferitor pături sociale ale burgheziei. Aceste procese trebuiau „popularizate” de presa de partid și prelucrate cu „oamenii muncii”, spre a genera „oprobii de masă” împotriva „burgheziei trădătoare”. Apoi, polițiile politice din țările „eliberate” trebuiau să trimită în lagăre de muncă cât mai mulți „burghezi trădători” din categoria incriminată în „proces”, precum și pe „cozile lor de topor”. Arestarea acestora trebuia efectuată de regulă noaptea, pentru a da un caracter și mai dramatic acestui proces de terorizare a „dușmanilor revoluției”.

Noul val de teroare al lui Pantiușa a început după două luni de la înființarea Securității. La 27 octombrie 1948, el a înscenat un proces împotriva proprietarilor celor mai importante ramuri industriale ale României. Securitatea a ales doisprezece dintre ei, i-a prezentat ca fiind agenți ai serviciilor occidentale de spionaj, i-a grupat într-o așa-zisă organizație subversivă și i-a acuzat că au subminat economia țării. Caracterul politic și de clasă al acestui proces rezultă clar din Actul de acuzare al Tribunalului Militar București. Acesta a „constatat”:

„Cercetările întreprinse de organele anchetatoare au stabilit că acuzații Alexandru Popp, Ioan Bujoiu, Gheorghe Manu, Max Auschnit, Nicolae Mărgineanu și alți inculpați din acest dosar, au organizat și s-au pus în fruntea unui complot contra Statului, sprijinindu-se pe rămășițele reacțiunii din țară, care, după cum se știe, a fost doborâtă dar n'a fost încă distrusă; cu sprijinul și după directivele din afară ale serviciilor de spionaj ale unor țări imperialiste, au pregătit răsturnarea prin violență a Guvernului legal al regimului de democrație populară al României și reinstaurarea vechiului regim burghezo-moșieresc, atentând în mod criminal la independența și suveranitatea Statului nostru, a Republicii Populare Române”. (165)

Presupusul conducător al întregului grup a fost Max Auschnit, un industriaș ce controla cea mai mare parte a industriei metalurgice românești, care a scăpat în Occident ca prin urechile acului cu câteva zile înainte ca ceilalți să fie arestați. Deoarece el

Ion Mihai Pacepa

era și co-proprietar al lui British Westminster Bank și a societății americane „Trading Company for the Orient”, Auschnitt a fost prezentat în proces ca „*spion care a folosit aceste firme vestice drept fațadă pentru a finanța un complot național al cărui scop era să oprească mersul României către socialism*”. „Întâmplător”, președintele Partidului Social Democrat, Constantin-Titel Petrescu, care până de curând fusese unul din liderii coaliției guvernamentale controlate de comuniști, s-a trezit în boxa acuzaților. Chemat la proces ca martor, el a fost acuzat de „complicitate cu acuzații” și tribunalul a votat în „unanimitate” arestarea sa. (166)

Așa-zisul proces a fost însoțit de o susținută campanie politică menită să pregătească masele de țărani și muncitori cu ideea că toți foștii „capitaliști” sunt „spioni trădători” și că trebuie exterminați „ca clasă”. Această campanie concertată a inclus: largi articole în presa de partid care înfierau „trădarea” comisă de „capitaliștii” din boxă; prelucrarea și seminarizarea acestor articole în fabrici, uzine, ateliere și gospodării agricole de către activiști de partid, împreună cu ofițeri de securitate; organizarea de „adunări populare” în principalele uzine și orașe ale țării, în care participanții și-au exprimat „ura lor neîmpăcată față de banda de complotiști și spioni”. „*Zeci de mii de muncitori de la Reșița, Brașov, Galați, Tecuci, Constanța etc. înfierează cu nemărginită indignare și ură crimele săvârșite de Popp, Bujoiu, Auschnitt, Petrașcu și ceilalți trădători, cerând justiției să fie necruțătoare*”, scria, de exemplu, „*Scânteia*”, pe prima pagină, la câteva zile după începerea acestei înscenări judiciare. „*Ne pare rău că legile Republicii noastre Populare nu prevăd pedeapsa cu moartea, singura pedeapsă pe care o merită astfel de ticăloși, au spus la mitingul de ieri muncitorii dela uzinele Vasile Roaită din București*” scria „*Scânteia*” tot pe prima pagină. (167)

Toți cei implicați în proces au fost condamnați la muncă silnică, pe termene variind între 15 ani și pe viață, dar „oamenii muncii” au cerut, în noi mitinguri, ca nici unul din „trădători” să nu mai vadă lumina zilei- ceea ce s-a și întâmplat de fapt. Tuturor inculpaților li s-a aplicat și pedeapsa de confiscare a averilor, care fusese, de asemenea, cerută în „adunările populare”. Tot ca

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

urmare a cererii „maselor”, sentința pronunțată de Tribunalul Militar, la 2 noiembrie 1948, menționează că „din dezbateri și din actele dosarului rezultă că ar avea amestec în această afacere și următorii: Constantin-Titel Petrescu, Valeriu Negulescu și Ion Tiberiu Pădureanu”. Ca atare, Tribunalul „a dispus trimiterea dosarului la Parchetul Militar pentru sesizarea Direcțiunii Generale a Securității Statului”. (168)

Imediat după aceasta, Securitatea a declanșat un uriaș val de arestări a foștilor „exploatatori”. Noapte după noapte, ofițerii lui Pantiușa au arestat în secret mii de oameni ale căror nume erau incluse pe lungi liste, întocmite de direcțiile centrale sau regionale de Securitate, cu propunerea „Să fie arestate” și un „Da” mângălit de Pantiușa pe prima lor pagină. Unii erau duși în aresturile securității, iar alții erau trimiși direct în lagăre de muncă, sub așa-zisele „pedepse administrative” hotărâte direct de Securitate. Puțini „exploatatori” s-au mai reîntors vreodată la casele lor. De altfel, în viziunea Moscovei, exprimată public de Ana Pauker, Canalul Dunăre-Marea Neagră (numit și „Canalul Morții”) trebuia să devină „cavoul burgheziei românești”.

Apoi, Pantiușa și-a îndreptat teroarea împotriva „cozilor de topor” ale „exploatatorilor”. Oamenii lui au arestat peste o mie de membri ai Partidului Social Democrat, al cărui lider, Constantin-Titel Petrescu, fusese deja arestat și lipit artificial de „procesul” așa-zisului grup de spioni condus, chipurile, de Max Auschnit. (169) După aceasta, Securitatea a arestat cca. 2.000 de membri ai P.N.L., ca un prim pas către exterminarea fizică a acestui partid al „exploatatorilor”, al cărui conducător, Constantin I. C. Brătianu, a fost, de asemenea, condamnat ca spion (în 1954 a murit în închisoarea Sighet, unde, în noaptea de 4/5 februarie 1953, murise și Iuliu Maniu (170).

În 1949, eforturile lui Pantiușa s-au concentrat către desființarea Oficiului de Informații al SUA din București. Prin aceasta vroia să doboare trei iepuri dintr-un foc: să se debaraseze de ceea ce Moscova considera că este un butoi de pulbere, care putea declanșa oricând mișcări anticomuniste în România; să prezinte Statele Unite drept principalul dușman al poporului român și să insinueze că ofițerii „armatei burgheze” a României

Ion Mihai Pacepa

ar fi, de fapt, „trădători” plătiți de „imperialismul american”. Trei procese, care au avut loc în mai, noiembrie și decembrie 1949, au fost folosite pentru a înscena că acest oficiu era o „organizație odioasă de spionaj și terorism” a cărei singură rațiune era aceea de a opri cursul României spre „democrație și progres”.

În aceste trei procese au fost condamnate 33 de persoane pentru spionaj, iar 11 dintre ele, majoritatea „cadre burgheze” ale armatei române, au primit pedeapsa capitală (recent reintrodusă, ca urmare a „presiunii maselor populare”), și au fost executate. (171) Apoi, guvernul din București a cerut Washingtonului să închidă acest Oficiu. (172) La 3 martie 1950, guvernul SUA a fost nevoit să se conformeze. Imediat după aceasta, Securitatea lui Pantiușa a arestat cca. 3.000 de ofițeri „vechi”, ca un prim pas spre lichidarea fizică a „burgheziei militare” și înlocuirea ei cu ofițeri formați după chipul și asemănarea celor din Armata Roșie și a „voluntarilor” din Diviziile „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan”.

Aceste procese au fost, de asemenea, prelucrate și seminarizate cu „oamenii muncii” de către activiști de partid și ofițeri de securitate. La 8 aprilie 1950, când prelucrările erau în plină desfășurare, „*Scântea*” a publicat un articol lung intitulat „Lupta de clasă în România actuală”. Articolul, semnat de Gheorghiu-Dej, a pus bazele teoretice ale viitoarei politici de izolare a României față de Occident și a dat un nou impuls măsurilor de lichidare fizică a claselor exploatatoare, „finanțate și manipulate de spionajul occidental”. Citez: „*Imperialiștii americani și englezi, furioși că nu mai pot jefui și porunci în țara noastră, sprijină din toate puterile încercările de restaurare a capitalismului. Guvernele Statelor Unite și Angliei intervin în favoarea bandelor de fasciști, de sabotori și spioni care au fost descoperite și pedepsite pe baza legilor R.P.R. Imperialiștii anglo-americani organizează sistematic bande de spioni și diversioniști. Lupta de clasă îmbracă formele cele mai violente, când dușmanul nu se dă înlături dela asasinarea unor membri de partid și a altor elemente democratice, dela crimele cele mai odioase și mârșave. ... Se știe că lupta de clasă este legea oricărei societăți împărțite în clase antagoniste. Dar lupta de clasă se*

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

înțește tot mai mult și ia forme tot mai înverșunate în perioada de trecere dela capitalism la socialism. ... Zdrobirea împotrivirii dușmanului de clasă (...) lichidarea claselor exploatatoare (...) constituie în țara noastră conținutul principal al luptei de clasă în condițiile regimului de democrație populară”.

La 23 aprilie 1950, administrația SUA a ripostat, închizând Oficiul Comercial Român din New York. (173) Guvernul din București nu a făcut publică această măsură, dar a fost pregătit pentru ea. Două zile mai târziu, Securitatea lui Pantiușa a înscenat un larg proces public împotriva „unor spioni dela Oficiile de Informații american și englez”. Procesul a început la 25 aprilie 1950, a avut în boxa acuzațiilor cinci cetățeni români care fuseseră salariați la Oficiile de Informații ale SUA și Marii Britanii din București și a fost larg popularizat în presă. Redau începutul actului de acuzare, deoarece limbajul lui, tipic sovietic, ridicolul acuzărilor și totala lipsă de substanță juridică au caracterizat toate „procesele” de spionaj înscenate de Securitate în anii care au urmat:

„Cercetările întreprinse de organele anchetatoare au stabilit că acuzații: CONSTANTIN MUGUR, ANNY SAMUELI, ELEONORA BUNEA-WIED, LIVIU POPESCU-NASTA și NORA SAMUELLI, aserviți intereselor imperialiste anglo-americane și mânăți de ura lor înverșunată împotriva regimului democratic instaurat la noi în țară, au întreprins - cu sprijinul și după directivele unor membri ai Misiunilor și apoi ai Legațiilor anglo-americane o acțiune de ÎNALTĂ TRĂDARE, atentând astfel la securitatea și independența Statului nostru, Republica Populară Română. Din mărturisirile acuzaților și din depozițiile martorilor, se constată că acuzații: MUGUR, NASTA, ANNY ȘI NORA SAMUELLI, vechi agenți ai spionajului englez, au continuat - imediat după evenimentele istorice din 23 August 1944 și adaptându-se noilor împrejurări create - să culeagă și să furnizeze anglo-americanilor date informative privind activitatea politică, economică și militară a țării noastre.

Acuzații, pentru săvârșirea activității lor criminale, și-au recrutat agenți din sânul rămășițelor reacționare din țara noastră. Toată această activitate au dus-o în cadrul și sub

Ion Mihai Pacepa

conducerea Oficiilor de presă și informații, care, sub masca unei activități legale, serveau pentru:

- *utilizarea ca loc de întâlnire între agenții informativi și acuzații de mai sus, care îndeplineau funcția de rezidenți ai spionajului anglo-american;*

- *loc de întâlnire între agenții informativi și membrii din conducerea acestor Oficii care îndeplineau funcția de coordonatori ai activității de spionaj exercitată de acuzați.*

Cercetarea a stabilit că întreaga această activitate de spionaj exercitată sub paravanul oficiilor de presă și informații ca și activitatea de spionaj a altor membri ai Legațiilor anglo-americane exercitată prin acuzații de față sau prin alte persoane, era nu numai cunoscută, dar și sprijinită de conducerile Legațiilor respective, care interveneau oridecâteori - datorită vigilentei organelor noastre de securitate - activitatea de spionaj era fie stânjenită, fie în pericol de a fi demascată". (174)

Toți acuzații au fost, bineînțeles, condamnați, pedepsele variind între muncă silnică pe viață și muncă silnică pe 15 ani.(175) Între ei a fost și corespondentul din București al prestigiosului ziar american „The New York Times”, Liviu Popescu-Nasta, ceea ce a făcut ca „procesul” să se bucure de relativ largă publicitate în paginile acestuia. Cele patru articole publicate au arătat că acest proces a făcut parte dintr-un plan complex de înscenări judiciare de tip sovietic menite să consolideze procesul de sovietizare a României. Un comentariu al Agenției France Presse, publicat în același ziar, a conchis că „aceste acțiuni brutale, concepute la Moscova, au ca scop și oprirea fluxului de informații din Occident către România”. (176)

Nici Moscova și nici Bucureștiul nu au fost însă impresionate. Imediat după pronunțarea sentinței, „Scânteia” a declanșat o campanie de presă împotriva „trădătorilor” care continuă să lucreze în cadrul misiunilor diplomatice și comerciale ale țărilor imperialiste. La scurt timp după aceea, Pantiușa a ordonat ca toți românii care sunt angajați ai unei reprezentanțe diplomatice sau comerciale „capitaliste” să fie recrutați de Securitate ca agenți. Cei care au refuzat sau care nu au colaborat eficient cu organele de securitate au fost condamnați penal, sub

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

diferite pretexte, sau au fost trimiși în lagăre de muncă.

Câteva săptămâni mai târziu, Pantiușa și-a îndreptat tirul împotriva Partidului Liberal. Acesta era de fapt o fracțiune desprinsă din istoricul Partid Național Liberal (P.N.L.) condus de anti-comunistul Dinu Brătianu, care s-a alăturat coaliției comuniste în timpul alegerilor din 1945. Aproximativ 1.400 de membri ai acestei fracțiuni au fost arestați în nopțile de 5 și 6 mai 1950. Președintele Partidului Liberal, Gheorghe Tătărăscu, care în 1947 fusese șef al delegației române care a semnat Tratatul de pace de la Paris, vice prim-ministru și ministru de Externe în guvernul Groza, a fost condamnat ca spion occidental. Aceeași soartă a avut-o și vicepreședintele partidului, G. Alexandrini, fost ministru de Finanțe în același guvern, precum și numeroși alți membri din conducerea lui. Curând, Parlamentul a scos Partidul Liberal în afara legii, arătând încă o dată că orice alianță cu comuniștii era nu numai efemeră, dar și extrem de costisitoare. Trei lungi comentarii politice, publicate în reputatul ziar american „*The New York Times*” au comparat procesul împotriva lui Tătărăscu și a partidului său cu procesele similare care au avut loc în același timp în Ungaria, Polonia, Bulgaria și Cehoslovacia. Comentariile au conchis că aceste înscenări judiciare fac parte dintr-un plan complex de măsuri ale NKVD-ului, menite să eradicaze partidele și grupările politice pro-occidentale din țările satelite. (177)

La sfârșitul lui iunie 1950, oamenii lui Pantiușa au înscenat un proces public contra unui alt grup de „spioni și trădători în slujba spionajului imperialist”. Acesta era constituit din șapte persoane reprezentând șapte profesii cărora ocupanții sovietici le declaraseră, de asemenea, război: un aviator, un inginer, un diplomat, un ofițer, un căpitan de vas și un salariat al reprezentanței diplomatice a Vaticanului. Deși, așa cum am aflat ulterior, majoritatea lor nu se cunoscuseră înainte de arestare, ei au fost constituiți într-o „organizație subversivă”. Actul de acuzare a fost și mai ridicol. Ei au fost învinuiți că au furnizat „spionajului imperialist” numeroase informații „menite să ușureze ațățătorilor la război dezlănțuirea măcelului, distrugerea bogățiilor Patriei, a milioane și milioane de vieți ale oamenilor

Ion Mihai Pacepa

muncii". (178) Potrivit absurdităților din actul de acuzare, această „organizație” ar fi lucrat simultan pentru serviciile de spionaj ale Statelor Unite, ale Marii Britanii, ale Turciei și ale Vaticanului. (179)

Această înscenare judiciară, prelucrată, de asemenea, cu „oamenii muncii” de către activiști de partid și ofițeri de securitate, a marcat un alt moment de cotitură în istoria țării. Ea a introdus în jurisprudența română o nouă metodă sovietică: acuzarea prin apărători. Toți așa-zii avocați ai apărării au devenit, de fapt, acuzatori publici. Ladislau Savin, așa-zisul avocat al acuzatului Nicolae Vâlsan, de exemplu, a spus că clientul său, *„unealtă a imperialiștilor anglo-americani aștăptători la noi războaie, n'a fost stăpân pe voința și conștiința sa”* din cauza *„educației societății burgheze în care a trăit acesta, educație care l-a aruncat în brațele trădării de țară”*. Iar avocatul Radu Matei, apărându-l, chipurile, pe acuzatul Popescu Nicolae, a prezentat, de fapt, instanței rolul de *„instigatoare la acțiunile de spionaj și trădare de țară”* a Nunțiatunii Apostolice. *„Acuzatul, la început, nebănuind activitatea subversivă a reprezentanței diplomatice a Vaticanului, s'a lăsat antrenat de monseniorii Nunțiatunii în acțiunile de spionaj”*. (180)

La 1 august 1950, Pantiușa a înscenat un alt proces public de spionaj, de astă dată împotriva *„unui grup de spioni în slujba serviciului de spionaj al clicii fasciste a lui Tito”*. Deși acest proces nu a făcut parte din planul original al Securității, fiind înscenat la cererea expresă a Kremlinului, care vroia să pedepsească insubordonarea lui Tito, îl menționez aici deoarece are o altă semnificație istorică pentru acea perioadă când țara era terorizată de Pantiușa și oamenii lui. Procesul a adus în boxă 12 persoane, folosite însă doar ca pretext pentru a vărsa venin politic împotriva unor guverne și instituții străine, cu care Kremlinul era în conflict temporar. Actul de acuzare nu a început prin incriminarea acuzaților, cum ar fi început în orice țară occidentală, ci prin incriminarea unui șef de stat străin care îndrăznește să intre în conflict cu Kremlinul:

„Încă din timpul celui de al doilea război mondial, Tito și banda lui de trădători, ascunzându-se în spatele declarațiilor

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

demagogice despre construirea socialismului în Iugoslavia și despre prietenia cu Uniunea Sovietică, au început pregătirea trădării contrarevoluționare, aducând din nou sub jugul imperialismului anglo-american poporul iugoslav, popor care a pierdut zeci de mii de luptători pentru libertate”.

Toți acuzații au fost, bineînțeles, condamnați pentru „trădare”, deoarece numai așa se putea extinde veninoasa campanie politică împotriva lui Tito, care fusese „erou al revoluției proletare” până când a îndrăznit să-l înfrunte pe Stalin. (181) Imediat după aceasta, au fost trimise în lagăre de muncă câteva mii de persoane „suspectate” ca agenți ai „clicii titoiste”.

A urmat un val de alte înscenări judiciare îndreptate împotriva diferitor clase și pături sociale, care au semănat ca două picături de apă între ele. Fiecare a fost prelucrat cu „oamenii muncii” și după fiecare Securitatea a făcut noi arestări în miezul nopții. Voi menționa aici doar una din aceste înscenări - menite să „probeze” că toți foștii moșieri și acționari erau „trădători” și „spioni” - deoarece această înscenare a marcat o altă piatră de hotar pentru acea eră tragică din istoria României: acuzarea s-a bazat, aproape în întregime, pe „recunoașterile” acuzaților. Acesta a fost rezultatul creării unei echipe de bătauși profesioniști condusă de colonelul Gh. Brânzaru, echipă care făcea parte din schema Direcției de Cercetări Penale a Securității, dar care era „detașată” la orice unitate teritorială de Securitate care avea nevoie de „serviciile” ei. Am aflat despre modul cum „opera” această echipă de la generalul Nicolae Doicaru, fost șef al Direcției Regionale de Securitate Constanța, după ce mi-a devenit șef în DIE. „Ori de câte ori aveam probleme cu vreunul din arestați”, ne-a spus Doicaru de nenumărate ori, „l-am trimis pe huiduma de Brânzaru cu un braț plin de răngi să stea de vorbă cu el în celulă și a doua zi am avut pe birou declarația semnată în care banditu’ recunoștea și c’a spionat și c’a sabotat”.

Procesul moșierilor a început la 9 august 1951 și a fost menit să „demonstreze” că nemulțumirile populației rurale și frecvențele ei răzvrățiri împotriva autorităților comuniste locale erau create artificial de către serviciile de spionaj occidentale. În boxa acuzaților au fost opt oameni care au îndrăznit să nu fie de

Ion Mihai Pacepa

acord cu sovietizarea României: trei erau moșieri care s-au infiltrat, chipurile, în armată ca să o saboteze (generalul maior Mihail Romanescu, colonelul Mihai Bosoancă și lt. colonelul Anton Dumitrescu); unul era „mare moșier” (Ion Valjan Vasilescu); unul era „fost moșier” (Titus Onișor); unul era „fost moșier și prim-președinte al Curții de Apel București” (Liciu Alexandru); un altul era „proprietar de fabrică” (Radu Matak) și ultimul era „acționar la diferite societăți comerciale” (Gheorghe Polizu-Micșunești). În afară de spionaj, ei au mai fost învinuiți că ar fi incitat „chiaburii satelor” să creeze grupări teroriste menite să destabilizeze regimul prin organizarea de rebeliuni armate și de asasinat politice.

Actul de acuzare nu a început cu probele acuzării, ca în orice țară cât de cât normală, ci cu „recunoașterile” smulse acuzaților de bătașii lui Brânzaru. Redau o singură mostră, atât de edificatoare încât nu are nevoie de comentarii:

„Ca fiu de mare moșier, ca burghez, eram legat de interesele acestei clase din care făceam parte. Regimul democrației populare, prin reformele și transformările pe care le-a făcut, a lovit în interesele acestor clase și de aceea am dus o activitate dușmănoasă regimului. Eram convins că prin intervenția politică a anglo-americanilor se va putea schimba regimul din România și astfel eu îmi voi putea recâștiga pozițiile pierdute. De aceea am făcut spionaj pentru englezi”. (Declarația lui Gh. Polizu Micșunești din 10 noiembrie 1950) (182)

Majoritatea acuzațiilor au fost condamnați la moarte și executați imediat. Folosind faptul că propaganda în jurul acestui proces a creat și aversiune de masă împotriva „chiaburilor”, Securitatea a trimis în lagăre de muncă alte câteva mii de țărani cu gospodării individuale pe care i-a etichetat „chiaburi”. Acest nou val de arestări a urmărit să înfrângă prin teroare rezistența țăranimii față de colectivizarea „voluntară” a agriculturii, decretată la 5 martie 1948.

Între 1917 și 1924 CEKA a executat ca „trădători” în URSS peste un milion de „burghezi” și „culaci”. (183) Obolul lui Pantiușa din această sângeroasă perioadă a României comuniste, deși mult mai redus în cifre absolute, nu a fost foarte departe, dacă

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Îl raportăm la populația României care era de zece ori mai mică decât cea a U.R.S.S: o estimare efectuată de Securitate, în 1968, la cererea lui Ceaușescu a arătat că cel puțin 50.000 de „burghezi” și „chiaburi” au pierit în închisorile, centrele de anchetă și lagărele de concentrare ale Securității numai în perioada 1948-1952.

Capitolul 17

O NOUĂ FAZĂ A PLANULUI „GAIANEH“

La mijlocul lui 1951, Stalin a considerat că prima fază a operației Gaianeh a fost, în sfârșit, realizată și în România, și a ordonat trecerea la o nouă etapă. Sarcinile de bază ale Securității erau acum: supravegherea informativă a întregii populații, pentru a identifica și lichida toate persoanele capabile să inițieze mișcări anti-comuniste sau să preia cârma țării în cazul unei revolte; neutralizarea influențelor nocive ale religiei și protejarea dictatorului comunist.

„Chiar dacă nu putem lichida toți dușmanii de clasă”, obișnuia să spună generalul Saharovski, „trebuie să le neutralizăm toți liderii potențiali”. Pantiușa a formulat noua prioritate mai puțin diplomatic: *„Futu-i mama la ăla care crede că vine la putere!”* Teroarea fizică, care fusese arma de bază din prima etapă a lui Gaianeh, a fost acum înlocuită cu o altă tradiție țaristă: informatorii. Și echivalenții lor moderni: interceptarea convorbirilor telefonice, ascultarea discuțiilor cu ajutorul microfoanelor ascunse în încăperi și cenzura corespondenței.

În vara lui 1951, Saharovski și Pantiușa au reorganizat Securitatea în trei componente de bază. Primul era un component vizibil, care trebuia să supravegheze permanent întreaga populație a țării. Acest component era constituit din cele șase direcții centrale de Securitate care acopereau operativ structura de stat, socială și economică a țării. Direcția I, a cărei sarcină de bază fusese desființarea partidele politice „burgheze”, trebuia să efectueze acum supravegherea generală a membrilor, care mai erau în libertate, ai acestor foste partide, a foștilor „exploatatori”

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

și chiaburi, a cultelor religioase, minorităților naționale, ziariștilor, scriitorilor, studenților și elevilor și să efectueze supravegherea specială a dizidenților politici. Direcția a II-a trebuia să efectueze supravegherea generală a persoanelor care lucrau în industrie și agricultură, de la ministere și uzine până la gospodării colective. Direcția a III-a trebuia să supravegheze activ salariații din ministerul de Externe și din rețeaua de comerț exterior.

Direcția a IV-a trebuia să efectueze, teoretic, supravegherea întregului efectiv al forțelor armate, de la membrii Marelui Stat Major până la noii recruți. Direcția a V-a asigura securitatea conducerii de partid. Direcția a VI-a trebuia să supravegheze întregul personal care lucra în sistemul de poștă, telecomunicații, transporturi feroviare, rutiere și navale. Iar Direcția a VII-a (filaj și investigații) trebuia să organizeze supravegherea generală a populației la domiciliu, bazat pe un sistem de acoperire operativă, organizat pe orașe, cartiere, străzi și blocuri de locuințe.

Toate aceste direcții trebuiau să treacă acum la recrutarea în masă de informatori și colaboratori în rândul populației, spre a identifica persoanele cu manifestări de nemulțumire împotriva regimului comunist și a „documenta” activitatea lor.

Noi instrucțiuni primite de la Moscova cereau ca fiecare ofițer operativ al Securității să aibă cel puțin 50 de informatori și 50 de colaboratori (informatori erau agenții recrutați din rândul nemembrilor de partid; colaboratorii erau membri de partid). Activitatea de supraveghere a acestor direcții în mediul rural trebuia ajutată de ofițerii de miliție, care aveau acum sarcină să aibă cel puțin 150 de informatori personali pentru supravegherea generală a populației. Evidența numerică a acestor rețele naționale de informatori era centralizată la Dispeceratul Arhivelor Operative ale Securității, care avea sarcina să întocmească analize periodice asupra obiectivelor operative (mergând până la cartiere și blocuri de locuințe) care nu erau acoperite informativ în mod corespunzător.

Sarcina de bază a acestui component era să elimine orice rezistență politică în rândul populației. Persoanele identificate drept potențiali lideri ai opoziției politice, precum și cele ce

Ion Mihai Pacepa

exprimau critici la adresa dictatorului sau dezacord față de politica și măsurile partidului erau arestate pentru motive de drept comun, internate în spitale de boli mintale, trimise în lagăre sau lichidate pe tăcute.

Cel de al doilea component major al „noii” Securități reorganizate de Saharovski și Pantiușa era invizibil. El era compus din centrele de interceptare a telefoanelor, de ascultări secrete cu ajutorul microfoanelor și de cenzură a corespondenței. Acestea au fost organizate în direcții și servicii „tehnico-operative” care, până la urmă, s-au unificat în Direcția Generală pentru Tehnică Operativă, sau D.G.T.O, devenită cea mai mare unitate a Securității. Prima sarcină majoră a acestui component invizibil era să ajute direcțiile operative să supravegheze populația și să „documenteze” activitatea „elementelor dușmănoase” identificate în acest proces.

A doua sarcină prioritară era „sondarea opiniei publice”. Folosind datele obținute prin cenzura corespondenței și prin supravegherea electronică, Securitatea întocmea buletine săptămânale asupra stării de spirit ce cuprindeau principalele nemulțumiri ale salariaților de la orașe și sate. De-a lungul anilor, aceste rapoarte au devenit un important instrument al guvernării comuniste. Un asemenea buletin, de exemplu, a semnalat că țăranii din câteva regiuni ale țării erau pe cale de a se revolta din cauza unei legi care interzicea gospodăriilor agricole colective să plătească pensii de bătrânețe. La numai câteva ore după ce a primit această informare, vice-regele din București al Kremlinului a semnat un decret prezidențial prin care acorda pensii minimale țăranilor, decret prelucrat apoi cu surle și trâmbițe, luni în șir, în toate gospodăriile agricole colective. Două zile după ce un alt buletin semnala intenția unor cetățeni de a organiza demonstrații de stradă în semn de protest împotriva legii care interzicea construirea de case proprietate personală, același vice-rege al Kremlinului a semnat un alt decret prin care îndulcea aceste reglementări.

Pe baza experienței sovietice, Securitatea și-a creat alte două instrumente „invizibile” pentru a menține liniștea politică pe teritoriul țării: probe grafologice de la populația activă a țării și o

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

colecție care conținea mostre ale literelor și cifrelor mașinilor de scris. Ambele colecții, care au atins apogeul în anii lui Ceaușescu, au fost folosite pentru depistarea autorilor inscripțiilor „dușmănoase” și a scrisorilor anonime ce criticau conducerea partidului.

În sfârșit, era compartimentul Securității menit să protejeze „conducerea de partid și de stat” și să apere principalele sedii ale partidului și guvernului. Această parte extrem de vizibilă a Securității a fost constituită din Direcția a V-a, însărcinată să asigure securitatea Biroului Politic, și din Comandamentul Trupelor de Securitate, o nouă armă cu unități proprii de infanterie, de trupe mecanizate și de aviație, care avea sarcina să apere sediile centrale ale partidului și guvernului cât și posturile naționale de radio. (Douăzeci de ani mai târziu acest component al Securității era în subordinea generalului Nicolae Pleșiță, un brutal ofițer de securitate care îl diviniza pe Ceaușescu, și era folosit exclusiv pentru protejarea dictatorului, a familiei și a rezidențelor sale.)

De îndată ce a redirecționat activitatea Securității, Pantiușa și oamenii săi din conducerea Securității au declanșat ofensiva generală împotriva „ultimei rămășițe a burgheziei”, cum numeau ei Biserica. În viziunea acestora, ca și a Kremlinului, poliția politică era singura armă eficientă cu care dictatura proletariatului putea „neutraliza” această „plagă socială” moștenită de la burghezie”. Acest concept sovietic a fost sintetizat cum nu se poate mai bine într-o scrisoare, recent scoasă la lumină, pe care șeful unității CEKA însărcinat să „neutralizeze” Biserica, T. Samsonov, i-a trimis-o lui Felix Dzerjinski la 4 decembrie 1920. După ce a explicat de ce religia și comunismul sunt antagoniste, Samsonov a scris:

„Nici o mașinărie, cu excepția CEKA, nu poate distruge religia. În planurile ei menite să demoralizeze biserica, CEKA și-a concentrat recent atenția asupra folosirii preoților de pe toate eșaloanele ierarhiei bisericești. Numai cu ajutorul lor și al unei activități intensive și asidue, vom reuși să distrugem și să dezmembrăm biserica în totalitate”. (184)

În limbaj operativ, formularea „cu ajutorul lor” a însemnat

Ion Mihai Pacepa

întotdeauna „prin recrutarea lor”. În 1920, CEKA a precedat procesul de recrutare în masă a preoților printr-o masivă campanie de arestări în rândul acestora, menită să-i înspăimânte pe cei rămași în libertate. Securitatea i-a urmat exemplul dar, din ordinul Kremlinului, nu a început cu Biserica ortodoxă, care era majoritară și se bucura de larg respect în rândul populației, ci cu cea greco-catolică.

Războiul împotriva cultului greco-catolic din România începuse, de fapt, cu doi ani înainte, când Stalin i-a cerut lui Gheorghiu-Dej să interzică acest cult, așa cum el l-a interzis în Ucraina. Dej s-a conformat. La 1 decembrie 1948, guvernul său a interzis Biserica Greco-Catolică și a încorporat-o, forțat, în Biserica Ortodoxă Română. Vaticanul a denunțat însă integrarea ca fiind ilegală și a refuzat să o recunoască. Aceasta l-a enervat pe Stalin, care era deja pornit contra Vaticanului, deoarece Primatul Ungariei, Cardinalul Mindszenty, refuzase să accepte secularizarea școlilor catolice din Ungaria. Ca atare, Stalin i-a ordonat lui Pantiușa să aresteze un număr de înalți prelați catolici sub pretext că ar fi spioni și să însceneze un proces public în care să prezinte Nunțiatura Apostolică din București drept o filială a spionajului anglo-american, pentru a da pretext guvernului român să închidă această reprezentanță diplomatică a Vaticanului.

Noul „proces” al lui Pantiușa a început în septembrie 1951, și i-a avut în boxa acuzaților pe episcopul catolic Augustin Pacha și alți nouă reprezentanți ai Vaticanului în România.(185) Ei au fost acuzați că au fost: „... *unelte netrebnice ale imperialismului americano-englez, care au furnizat dușmanilor de moarte ai poporului nostru informații secrete din toate domeniile vieții noastre de stat și au pus la cale crearea unor bande subversive, care, cu ajutorul armamentului primit dela imperialiștii americani, urmăreau să treacă la acte de teroare și sabotaj*”. (186)

După câteva zile de farsă judiciară, care s-a bucurat de o publicitate fără precedent în presa de partid, acuzații au fost condamnați la muncă silnică pe viață sau închisoare pe termene lungi. Nunțiatura Apostolică a fost apoi închisă, iar clădirile ei au fost transferate Ministerului Afacerilor Externe (timp de mulți

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

ani, ele au fost utilizate ca școală de limbi străine pentru MAE și DIE.) Într-o măsură fără precedent contemporan, Vaticanul i-a excomunicat pe toți cei care s-au făcut vinovați de organizarea acestei înscenări judiciare. (187)

Presa română nu a suflat o vorbă despre excomunicare, dar a lansat imediat un furibund atac împotriva întregului cult catolic. Citez o mostră:

„Odată mai mult a ieșit la iveală, ca și în procesele de spionaj și trădare ale unor reprezentanți ai Vaticanului din celelalte țări de democrație populară, că <slujitorii Sfântului Scaun> slujesc de fapt celor mai negre forțe ale reacțiunii mondiale, că imperialiștii americani, dușmani jurați ai poporului român, tocmeșc în solda lor episcopi și călugări catolici. Procesul a scos cu deosebită putere la iveală faptul că, la porunca bancherilor din Wall-Street, de care sunt legați prin strânse relații de afaceri, <prinții bisericelor catolice> s-au transformat în rezidenți ai spionajului imperialist. În timp ce cu o mână <binecuvântau> chipurile pe credincioși, după ce aflaseră dela dâșzii informațiile ce-i interesau, cu cealaltă - acești spioni camuflați în sutană - ascundeau aur și dolari, simbria josnicei lor activități de spionaj. Prefăcându-se că slujesc biserica, ei făceau în realitate temeneli și mătăanii în fața miliardarilor și milionarilor din Wall-Street, așățători la un nou război!” (188)

În timp ce această brutală propagandă anti-religioasă menită să înspăimânte prelații tuturor cultelor era în plină desfășurare, Securitatea a făcut un nou pas către transformarea României într-o țară în care marxismul va fi singura religie permisă. Conducerea ei a ordonat arestarea, într-o singură noapte, a cca. 400 de preoți romano-catolici. Câteva săptămâni mai târziu, când Pantiușa a crezut că procesul Vaticanului și arestarea celor 400 de preoți care a urmat înspăimântase îndeajuns servanții religioși, a convocat conducerea Direcției I și i-a ordonat să declanșeze ofensiva generală pentru „neutralizarea activității dușmănoase” a tuturor cultelor din România. Ordinul lui Pantiușa a fost fără echivoc: nici un prelat nu poate profesa dacă nu acceptă să colaboreze cu Securitatea; cei care refuză sau se dovedesc nesinceri, trebuie demiși și

Ion Mihai Pacepa

trimiși în lagăre de muncă. Ca urmare, mii de preoți ortodocși și slujitori ai altor culte care nu au acceptat să colaboreze cu Securitatea, au fost trimiși în lagăre de muncă. La Canalul Dunăre-Marea Neagră, de exemplu, era o brigadă de peste 200 de preoți ortodocși, dintre care unii erau încă îmbrăcați în odăjdiile pe care le purtau când fuseseră arestați din biserică. (189)

Acest ordin era în vigoare în 1978, când am cerut azil politic. Pe atunci, serviciul de spionaj al României, DIE, avea, de asemenea, un compartiment pentru culte religioase. Sarcina acestuia era să pună sub controlul Securității toate parohiile ortodoxe din Occident, prin transformarea preoților ce le deserveau în agenți plătiți ai DIE.

În 1952, Securitatea a fost obligată să se abată temporar de la sarcinile operației „Gaianeh” pentru a înscena „Procesul sabotajului de la Canalul Dunăre - Marea Neagră”, cu scopul de a salva prestigiul politic al lui Gheorghiu-Dej. Urmând exemplul lui Stalin, care a construit Canalul Volga - Moscova și Canalul Baltic de la Marea Albă, Dej începuse construcția unui imens canal navigabil între Dunăre și Marea Neagră. Planul său grandios depășea însă cu mult capacitatea tehnologică a economiei românești din acea vreme, „utilajele” principale fiind lopata și roaba. Ca urmare, la cinci ani după ce prima lopată de pământ fusese răsturnată, șantierul canalului se găsea în același stadiu incipient și nu existau speranțe că lucrările sale vor putea fi terminate într-un viitor previzibil. Ca să iasă basma curată din această afacere megalomanică, în care se irosiseră mii de vieți omenești și echivalentul a miliarde de dolari, Dej a decis să se debaraseze de întregul proiect, pe motiv că lucrările sale ar fi fost sabotate de serviciile de spionaj occidentale.

Sarcina de a lichida canalul a revenit Direcției Regionale de Securitate Constanța, condusă la vremea aceea de colonelul Doicaru, care a acționat sub supravegherea Direcției a IV-a (Contrasabotaj) a Securității, în care am fost repartizat și eu după ce am devenit ofițer de securitate. Deși am lucrat în serviciul pentru industria grea și chimică, nu în cel care coordona șantierul canalului, am studiat dosarul acestei grosolane înscenări pe

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

coperta căruia scria: „Acțiunea Informativă Canalul Dunăre-Marea Neagră”. Dosarul, care avea peste 300 de pagini, a fost prelucrat cu toți ofițerii Direcției a IV-a de către șeful ei, colonelul Gogu Popescu, care ni l-a dat apoi să-l studiem ca model.

Dosarul colonelului Nicolae Doicaru conținea doar note informative, furnizate de agenții săi și expertize tehnice - executate de alți agenți ai săi - care relatau defecțiunile tehnice majore înregistrate pe șantier de-a lungul anilor. Nu era nimic, absolut nimic, în întregul dosar din care să rezulte existența unor acțiuni de sabotaj sau diversiune, așa cum s-a arătat în raportul cu propuneri de arestare semnat de colonelul Doicaru. Redau, pentru grotescul lor, câteva citate din acest raport conținute într-o broșură publicată de Securitate imediat după „proces”, pentru a fi prelucrată cu „oamenii muncii:”

„Acuzații au folosit cele mai mârșave metode, sabotaj organizat și diversiune, ca să frâneze construcția canalului. Mizând pe imperialiștii americano-englezi, cu ajutorul cărora sperau să restaureze regimul burghezo-moșieresc, ei au cultivat lipsa de răspundere, lipsa de control asupra sarcinilor primite, au încurcat planificarea și au scos din funcție utilajele, care au fost ținute în câmp deschis, sub ploaie, supuse intemperiilor și diverselor stricăciuni. Ca să creeze nemulțumiri în rândul muncitorilor (n.n.: care în majoritate zdrobitoare erau deținuți politici), în urma acțiunilor de sabotaj, zeci de vagoane de cartofi, roșii, legume și fructe s-au stricat și au fost aruncate, iar construcțiile de locuințe pentru muncitori erau proiectate și executate la mari distanțe de locurile de muncă” . (190)

Pe prima pagină a acestui raport-sinteză am văzut rezoluția lui Gheorghiu-Dej, scrisă cu celebrul său creion violet. Prin ea el ordona ca persoanele numite în raport să fie arestate, judecate public și executate. De îndată ce Dej a pus acea rezoluție, Doicaru a arestat „persoanele numite” iar Pantiușa l-a trimis la Constanța pe colonelul Brânzaru cu răngile lui. Curând toți cei „inculpați” au „recunoscut” că au desfășurat activitate intenționată de sabotaj și diversiune pentru a submina economia națională a României. Un nou raport al colonelului Doicaru, care propunea trimiterea în

Ion Mihai Pacepa

judecată a „criminalilor” și era tot atât de superficial și grotesc ca și cel precedent, a conchis:

„Ancheta a stabilit că o grupă de elemente străine de clasă, cu sentimente dușmănoase, s-a infiltrat în posturile de conducere ale Direcției Generale a Canalului Dunăre-Marea Neagră și a desfășurat o intensă activitate de subminare”. (191)

Acest proces de „sabotaj și diversiune” a fost judecat la sfârșitul anului 1952 pe șantierul canalului, de către Tribunalul Militar București „în deplasare” la Poarta Albă. El s-a încheat cu pronunțarea a cinci condamnări la moarte și cinci condamnări la muncă silnică. (192) La scurt timp după aceea șantierul canalului a fost închis. Ulterior, toți cei condamnați în acest proces au fost reabilitați, așa cum s-a întâmplat, de altfel, destul de frecvent în anii comunismului.

Capitolul 18

POLIȚIA POLITICĂ CONTROLEAZĂ PARTIDUL

Pentru a-și menține poziția de „conducător temut” al „lagărului socialist” în condițiile în care o nouă constelație de lideri comuniști începuse să strălucească în blocul sovietic, Stalin și-a instruit serviciul de spionaj, INU, să aresteze periodic câțiva dintre ei și să le însceneze procese publice în care să fie condamnați ca spioni în solda Occidentului. El a inaugurat această sarabandă cu procesul intentat împotriva liderului comunist maghiar László Rajk, considerat cel mai popular membru al Biroului Politic din Budapesta. Rajk a fost arestat din ordinul lui Stalin sub acuzarea că ar fi spion „titoisto-american”. Interogarea sa a fost condusă de generalul Fiodor Belkin, consilier șef al INU pentru țările socialiste, iar procesul a fost pregătit de alți doi generali INU trimiși la Budapesta sub numele de Lichachev și Markov. (193)

Redau câteva detalii ale acestui caz, deoarece este singurul din seria înscenărilor staliniste în care un număr relativ mare de persoane din afara poliției politice au auzit conținutul înregistrării pe bandă magnetică a modului în care „acuzatul” a fost determinat să-și recunoască „crimele”. După câteva luni de anchetă, Belkin i-a raportat lui Stalin că, în pofida bătailor și a torturii, Rajk continuă să nu-și „recunoască” vinovăția. (194) De aceea Stalin a schimbat tactica. Din ordinul său, ministrul de Interne maghiar, János Kadar a avut o discuție „între patru ochi” cu Rajk, căruia i-a spus că „întregul Birou Politic știe că el este nevinovat”, dar îi cere să facă încă un sacrificiu pentru cauza revoluției proletare: să-l demaște, în cadrul procesului, pe Tito ca

Ion Mihai Pacepa

agent al imperialismului. Kadar l-a asigurat chiar că, dacă condamnarea lui va fi la moarte, va fi formală, doar pentru salvarea aparențelor; după proces atât Rajk, cât și familia lui vor începe o viață nouă, sub un nou nume, în Uniunea Sovietică. (195) Rajk a acceptat. Ca atare, procesul său, care a avut loc în septembrie 1949 la Budapesta, a expus o vastă conspirație între Tito și principalele servicii de spionaj occidentale. (196)

Convorbirea „între patru ochi” dintre Kadar și Rajk a fost înregistrată pe bandă magnetică și dată lui Mátyas Rakosi, dictatorul maghiar din acea vreme. În timpul revoluției maghiare din 1956, când Kremlinul l-a impus pe Kadar în locul lui Rakosi, acesta din urmă s-a „răzbunat”, punând banda magnetică la stația de amplificare a Comitetului Central. Întregul personal prezent în sediu a ascultat, cu stupefație, modul în care János Kadar i-a smuls „recunoașterea” lui Rajk, care a fost condamnat la moarte și apoi spânzurat. (197)

În 1950, Stalin a decis să lichideze conducerea de partid cehoslovacă, pe care a acuzat-o că s-ar fi pus în slujba „spionajului sionist”. Paisprezece membri ai conducerii superioare de partid, printre care secretarul general Rudolf Slansky, secretarul general adjunct Josef Frank, secretarul pentru probleme internaționale Bedrich Geminder și ministrul de Externe Vladimir Clementis, care era și membru supleant al Biroului Politic, au fost arestați. Ei au fost acuzați că, la cererea „spionajului sionist”, ar fi organizat un „complot antistatal” menit să răstoarne orânduirea de stat. Cazul lor a fost instrumentat de consilierul șef al INU la Praga, generalul Vladimir Boyarsky. (198) Procesul a început la 20 octombrie 1952, la Praga. Unsprezece din cei paisprezece acuzați, inclusiv Slansky, au fost prezentați de procuror ca având „origine evreiască”, un fapt fără precedent în așa-zisa jurisprudență din blocul sovietic. (199)

Majoritatea acuzațiilor și-au recunoscut „activitatea criminală” pe care au desfășurat-o în slujba „spionajului sionist”. Conținutul și forma acestor „recunoașteri”, lipsite de substanță juridică, indică însă că ele au fost obținute în aceeași manieră ca și „recunoașterile” lui Rajk. Când președintele tribunalului i-a cerut, de exemplu, lui Rudolf Slansky să precizeze „ce activitate

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

dușmănoasă ai „desfășurat împreună cu complicități în sânul partidului”, acesta i-a răspuns pe nerăsuflate:

„Din însărcinarea centrului dușmănos antistatal am dus o activitate care urmărea lichidarea regimului de democrație populară. În acest scop am plasat, în primul rând, elemente dușmănoase în diferite sectoare ale aparatului de partid, în special în aparatul Comitetului Central. (...) Prin aceasta am urmărit consolidarea pozițiilor centrului complotist antistatal în sânul partidului și folosirea acestor poziții pentru restaurarea capitalismului. Am căutat să denaturez caracterul revoluționar al partidului comunist. Am urmărit subminarea unității lui cu ajutorul elementelor burgheze și mic burgheze. (...) Am sabotat aplicarea experienței Partidului Comunist al Uniunii Sovietice în munca de partid, deoarece această experiență era în contradicție cu metodele dușmănoase pe care noi le introduceam în partid. Am urmărit, prin activitatea noastră, să aducem prejudicii economiei naționale, să nu permitem folosirea completă a capacităților de producție, pentru a submina construirea socialismului astfel încât Cehoslovacia să depindă economic de Occidentul capitalist. Știam că în calea realizării scopurilor noastre finale stătea Klement Gottwald, președintele republicii, care nu ar fi permis niciodată restaurarea capitalismului. Știam că în cazul când vom pune mâna pe putere va fi nevoie ca Clement Gottwald să fie lichidat. Recunosc că am recomandat președintelui republicii ca medic pe Haskovek, ascunzându-i că acesta este un element dușmănos, francmason. Pe Haskovek puteam să-l folosesc pentru suprimarea președintelui în vederea acapărării depline a puterii” (200)

Procurorul i-a cerut lui Slansky să precizeze dacă, în cazul acapărării depline a puterii, se pregătea să-l suprim pe Gottwald. Slansky a răspuns răspicat: „Da!” (201) Atât Slansky cât și ceilalți zece acuzați „de origine evreiască” au fost condamnați la moarte și spânzurați.

La scurt timp după aceasta, Stalin a declanșat o campanie menită să „curețe” nomenclatura sovietică de evrei. La începutul lui 1953, el a îndepărtat, de asemenea, marea majoritate a evreilor din aparatul poliției politice. (202) În acest climat, o tânără

Ion Mihai Pacepa

doctoriță care lucra pentru Kremlin, Lydia Timașuk, i-ar fi scris lui Stalin că superiorii ei evrei s-ar fi constituit într-o grupare conspirativă care urmărea să scurteze viața liderilor sovietici, prin sabotarea tratamentului lor medical. Ca recompensă pentru „curajul” ei, Lydia Timașuk a fost decorată de Stalin cu „Ordinul Lenin”. Apoi, Stalin a ordonat arestarea tuturor doctorilor evrei din Kremlin.

În memoriile sale publicate în SUA, Nikita Hrușciiov a scris că Stalin i-a ordonat ministrului securității statului (MGB), generalul Semion Denisovici Ignatiev, *„să pună pe doctorii arestați în lanțuri, să-i bată până le rupe oasele, și să-i transforme în pulbere”*. Apoi Stalin l-a numit ca șef al colectivului de anchetare pe adjunctul lui Ignatiev, generalul M. D. Riumin, faimos pentru brutalitatea sa. „Nu e de mirare”, a conclud Hrușciiov, *„că toți doctorii și-au recunoscut crimele”*. Într-adevăr, aceștia au „mărturisit” că i-ar fi otrăvit pe Andrei Jdanov, ideologul șef al partidului și pe Aleksander Scerbaciov, șeful direcției superioare politice a Armatei Roșii, și că plănuiseră să-l omoare și pe Stalin. Ei au „recunoscut”, de asemenea, că ar fi comis aceste crime la cererea „serviciilor de spionaj sioniste”, care i-ar fi remunerat în diferite forme pentru activitatea lor. (203)

Sub presiunea acestei terori, „doctorii asasini” au „recunoscut” apoi că generalul Fiodor Belkin, consilierul INU care instrumentase procesul înscenat împotriva lui Rajk, fusese, de asemenea, atras în complotul lor. Belkin a fost arestat imediat și, după bătăi repetate, a „recunoscut” că l-a atras personal în acest „complot” pe Gábor Péter, șeful AVH (poliția politică maghiară), care era tot evreu. Imediat, Stalin a trimis declarația lui Belkin dictatorului maghiar Mátyas Rákósi. După ce Péter a fost arestat, noua conducere a AVH a „descoperit” un „complot al doctorilor” în Budapesta, care a imitat, în toate detaliile, pe cel din Moscova. La indicația lui Stalin, Cominformul și presa comunistă din Europa au început să descrie „organizația complotistă” a lui Slansky și procesele doctorilor din Budapesta și Moscova ca fiind „verigi ale aceluiași lanț” de acțiuni criminale ale imperiaștilor anglo-americani care urmăreau declanșarea unui nou război mondial. (204)

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

După ce medicul său personal, dr. A. Vinogradov, a „recunoscut” că a fost implicat în „complotul doctorilor”, Stalin a ordonat arestarea generalului Nikolai Vlasik, care fusese timp de peste zece ani șeful escortei sale personale. Apoi, uitând probabil că el însuși înscenase întregul „complot”, Stalin a devenit atât de paranoic, încât nu a mai acceptat nici un doctor în jurul său. În ultimele sale zile, el a mers atât de departe cu paranoia lui încât a suspectat pe mareșalul Klement Vorosilov că ar fi fost spion britanic și că primul ministru Molotov ar lucra pentru CIA.

În 1950, Stalin a ordonat INU să înceapă și „curățirea” partidelor comuniste din țările satelite. În România, această operație a fost condusă de Ana Pauker și s-a soldat cu excluderea din partid a cca. 300.000 de membri. (205) Apoi, în 1952, la cererea lui Gheorghiu-Dej, Stalin a acceptat să o sacrifice pe Ana Pauker cu aceeași intenție de a elimina evreei din conducerea partidelor comuniste. Dej a intenționat să organizeze un proces public în care să fie condamnați ca agenți sioniști sau imperialiști Ana Pauker, ministrul afacerilor Externe, Teohari Georgescu, ministrul de Interne și Vasile Luca, ministrul Finanțelor. Ultimii doi fuseseră destituiți din funcție și excluși din Comitetul Central al PCR în luna mai 1952, iar Ana Pauker fusese destituită din ultima ei funcție de stat (vice-președinte al Consiliului de Miniștri) în septembrie 1952. (206) Acest proces nu va urma însă obișnuitul scenariu stalinist, datorită morții subite a lui Stalin, în 1953.

În februarie 1953, colonelul Alexandru Demeter m-a numit „consilier tehnic” temporar al colectivului special din direcția de anchete a Securității, care primise sarcina să „probeze” că cei trei membri ai Biroului Politic și al Guvernului român, erau spioni sioniști sau imperialiști care se coalizaseră într-o operație de sabotare a României. În acest fel, am devenit martor atât la faza inițială a acestei înscenări, cât și la cea în care consilierul șef al INU din România, generalul Saharovski, l-a „convins” pe Vasile Luca, singurul dintre cei trei „acuzati” care a fost până la urmă judecat, să-și „recunoască” vinovăția.

„E timpul să ne descotorosim de jidani!” mi-a tunat Demeter, după ce s-a convins că nu aveam rude sau prieteni evrei.

Ion Mihai Pacepa

Cei trei membri ai Biroului Politic, mi-a explicat el, au pus la cale transformarea României într-o feudă evreiască. „*Toți trei sunt acum aici*”, mi-a spus Demeter, făcând un semn cu degetul mare către podea. Celulele arestaților se aflau în cele două subsoluri ale Ministerului de Interne, care pe atunci nu fusese încă preluat de Comitetul Central. Faptul că cei trei erau arestați trebuia să rămână secret până când „bomba” întregii „conspirații sioniste” va exploda. Asta înseamnă, mi-a explicat Demeter, până când Moscova va face publică legătura dintre „jidanii noștri și jidanii ei” care au mărturisit deja că Pauker, Luca și Georgescu au fost direct implicați în conspirația lor. În realitate, numai Ana Pauker a fost de origine evreiască. Securitatea nu s-a împiedecat însă niciodată de asemenea „tehnicități”. La scurt timp după ce am obținut azil politic, Securitatea și urmașa ei, SRI, m-au prezentat și pe mine, în mod repetat, ca „jidan”. Evident, ofițerii din aceste instituții continuă să considere că „jidan” este unul din cele mai dăunătoare epitete pe care le pot folosi spre a-și compromite un inamic.

„*Jidanii ne sabotează țara*”, mi-a spus Pantiușa o oră mai târziu, când stăteam înlemnit în poziție de drepti în fața mesei sale de lucru plină ochi cu mucuri de țigări și dosare aruncate haotic. Apoi mi-a explicat: Luca a sabotat politica monetară și de prețuri a României, Pauker a sabotat partidul deschizându-i ușile către dușmanii de clasă, iar Teohari a sabotat Securitatea tocindu-i vigilența. Sarcina mea ca „expert” în contrasabotaj era să „produc” documente care să dovedească „negru pe alb” sabotajul lor.

În noua mea „atribuție” am luat^r parte la numeroase ședințe de lucru în biroul lui Pantiușa și am fost martor la multe convorbiri telefonice între el și MGB prin intermediul liniei speciale, numită TO (Telefon Operativ) care îl lega de Moscova. Într-una din zile Pantiușa a sărit ca un arc, înlemnind în poziție de drepti când a recunoscut vocea de la celălalt capăt. Era Stalin, care vroia să cunoască stadiul anchetei deviatorilor de dreapta, cum se numeau acum cei trei „bandiți” români. Apoi Stalin l-a informat că generalul Serghei Savcenko, șeful de atunci al INU și al lui Pantiușa, îi va trimite un curier special cu noi „mărturii”,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

atestând că Pauker, Luca și Georgescu erau agenți ai spionajului sionist.

Stalin a murit la câteva săptămâni după acea convorbire telefonică și succesorul său, Nikita Hrușciiov, a prezentat „Complotul Doctorilor” ca fiind o grosolană înscenare judiciară. (207) Pentru Gheorghiu-Dej însă „complotul” căzuse ca o mană cerească. Înainte de „demascarea” celor trei „sabotori”, el fusese doar unul dintre membrii cadrumviratului care conducea de fapt partidul (Dej-Pauker-Luca-Georgescu) și doar unul din membrii guvernului. După arestarea celor trei „bandiți” Dej s-a instalat însă ferm în fruntea partidului și și-a atribuit funcția de prim-ministru (1952-1955).

De aceea, pentru a-i salva atât imaginea, cât și noile poziții, Dej a decis să continue înscenarea politică, deși la o scară mai redusă decât cea concepută de Stalin. Când am început să lucrez în colectivul lui Pantiușă am fost informat că cei trei „sabotori” vor fi condamnați la moarte și executați. Acum însă, când nu mai avea suportul lui Stalin, Dej a decis să organizeze proces public numai împotriva lui Vasile Luca, „deviatorul” cel mai lipsit de popularitate politică. Ceilalți doi „sabotori”, care acum erau interogați în stare de libertate, urmau să apară vinovați prin ricoșeu și să fie discreditați politic.

Câteva luni după moartea lui Stalin, generalul Saharovski a fost rechemat, pe neașteptate, la Moscova, unde a primit funcția de consilier șef pentru toate țările socialiste în cadrul serviciului de spionaj sovietic, al cărui nume a fost schimbat de Hrușciiov din INU în Pervoye Glavnoye Upravleniye (Primul Directorat Principal), sau PGU. Inima sa a rămas însă în România. E datoria mea, i-a spus el noului ministru de Interne român, Alexandru Drăghici, să stau alături de dvs. până la exterminarea totală a burgheziei. Saharovski a continuat, într-adevăr, să vină periodic în România pentru a îndruma activitatea celei mai importante creații a vieții sale de până atunci, Securitatea, și pentru a finaliza principalele cazuri pe care le începuse. Unul dintre ele a fost „cazul” lui Vasile Luca, pe care Saharovski a continuat să-l „îndrume” atât prin telefon, cât și în timpul scurtelor vizite de lucru pe care le-a făcut la București.

Ion Mihai Pacepa

Am lucrat în calitate de „expert tehnic” al aceluia colectiv special din Direcția de anchete până în octombrie 1954, când Vasile Luca a fost condamnat pentru sabotarea economiei naționale. Dosarul de trimitere în judecată nu era însă, pentru un profesionist, mult mai convingător decât dosarul așa-zisului proces al Canalului. El conținea sute de declarații și expertize despre „activitatea criminală de sabotaj” a lui Luca, dar nu explica, în mod convingător, de ce un om care și-a dedicat viața revoluției proletare s-a decis să se „vândă” spionajului imperialist atunci când comunismul a învins, în sfârșit, și când el se bucura de prestigiu și privilegii la care nu a visat măcar vreodată. Mașina de propagandă comunistă putea, bineînțeles, să predice cu convingere că Luca era dușman al poporului, așa cum mai făcuse în nenumărate alte cazuri până atunci. Saharovski a fost însă un perfecționist.

Cu ocazia uneia din vizitele de lucru pe care a făcut-o la București în vara lui 1953, el a adus textul unei dramatice pledoarii compuse de experții sovietici, în care Luca își recunoștea „crimele” comise și cerea partidului să-și întărească vigilența revoluționară pentru a se proteja de trădarea altora care, ca și el, și-au vândut sufletul dușmanului de clasă. Într-o lungă discuție pe care Saharovski și Pantiușa au avut-o cu Luca, în toamna lui 1953, aceștia i-au spus „sabotorului” că atât conducerea de partid din Moscova, cât și cea din București știau că el este comunist convins care și-a dedicat întreaga viață revoluției proletariului. De aceea îi cereau acum să facă un ultim sacrificiu pentru „cauza” noastră: „să recunoască „crimele” de care era acuzat, ca să demonstreze noii generații de comuniști că burghezia este mai periculoasă astăzi decât oricând. Aceasta era ultima lui „datorie istorică”, după care va începe o viață nouă în Uniunea Sovietică, țara care i-a acordat azil atunci când era persecutat de „burghezie”. Ca să fie și mai convingător, Saharovski i-a arătat poza vilei pe care INU ar fi pregătit-o pentru Luca pe țărmul Mării Negre, în îndrăgita lui Odessa. Luca a înghițit momeala, așa cum au făcut Rajk și Slansky înaintea lui.

Procesul lui Luca a avut loc între 4 și 8 octombrie 1954, la Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române, și a avut ca

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

asesor popular pe Alexandru Demeter, acum general. În boxa acuzațiilor s-au mai aflat ministrul adjunct al Finanțelor (Alexandru Iacob) și doi vicepreședinți ai Centrocoop (Dumitru Cernicica și Ivan Solimos), pentru a da un caracter cât mai vast ariei „lovită de sabotajul lui Luca”. Toți patru au fost acuzați că s-ar fi constituit într-un „grup contra-revoluționar antistatal care a desfășurat o intensă activitate de subminare a puterii oamenilor muncii de la orașe și sate, de dezorganizare a economiei naționale, de lovire și zădărniciere a construcției socialismului”.

Actul de acuzare al acestui „grup antistatal” semăna ca două picături de apă cu cel împotriva „grupului antistatal” condus, chipurile, de Slansky, conținând aceleași generalități insignifiante juridic, împachetate în același limbaj ditirambic marxist al vremii. Citez câteva exemple:

„În scopurile sale trădătoare, Luca a strâns în jurul său elemente contra-revoluționare al căror trecut pătat și a căror dușmănie și ură față de poporul muncitor îi unea într-un grup antistatal. Folosind calitatea sa de ministru de Finanțe și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Luca i-a plasat în posturi importante de stat. ... Acționând ca dușmani înrăiți ai poporului muncitor, Luca și complicii săi din sectorul financiar-bancar și cooperatist și-au concentrat activitatea criminală în direcția subminării economiei naționale. În domeniul industriei socialiste, Luca și banda sa au dus o acțiune de frânare a activității productive a întreprinderilor, ceea ce a creat serioase dificultăți în realizarea planului de stat, atât în 1950 cât și în 1951, și a produs pagube considerabile statului și oamenilor muncii. Dușmani, deopotrivă, ai clasei muncitoare și ai țărănimii muncitoare, Luca și Iacob, ca ministru adjunct al Finanțelor, au imprimat aparatului fiscal linia sprijinirii elementelor capitaliste. Executând directivele lui Luca-, Cernicica și Solimos, ca vicepreședinți ai Centrocoop, au adus în organele cooperației elemente străine și dușmănoase, care au furat și defraudat unitățile cooperatiste, provocând mari daune oamenilor muncii, membri ai cooperației. În același timp, aparatul fiscal condus de Luca și Iacob, călcând legile statului, a comis în numeroase localități din țară o serie de acte abuzive și provocatoare

Ion Mihai Pacepa

împotriva țăranilor, având ca scop slăbirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și provocarea de greutăți în aprovizionarea cu produse agro-alimentare a populației de la orașe și cu produse industriale a țăranimii muncitoare. ... Fiind demascați prin probe, acuzații Luca Vasile, Iacob Alexandru, Solimos Ivan și Cernicica Dumitru și-au recunoscut complet vina de a fi săvârșit criminele menționate împotriva statului și a poporului muncitor". (208)

La sfârșitul procesului, Vasile Luca a fost condamnat la moarte. Gheorghiu-Dej, „mărinimos”, i-a comutat însă sentința în muncă silnică pe viață, dar a avut grijă ca Luca să fie trimis la închisoarea de exterminare din Râmnicul Sărat, unde a fost ținut în totală izolare până la moartea sa. Ana Pauker și Teohari Georgescu au fost ținuti sub filaj și supraveghere electronică permanentă.

În timpul procesului lui Luca, Saharovski a fost în București. Înainte de a se reîntoarce la Moscova, unde era acum prim adjunct al șefului PGU, el ne-a cerut să distrugem toate hârtile care ar putea atesta orice urmă de înscenare în procesul lui Luca. „Istoria are ciudățeniile ei”, ne-a explicat generalul sovietic. „Ceea ce e astăzi normal, mâine poate fi considerat bizar”.

Capitolul 19

ASASINAREA LUI PĂTRĂȘCANU

În Uniunea Sovietică devenise o tradiție ca șefii poliției politice sovietice să fie asasinați după ce au îndeplinit misiunea primită din partea omului care trona la Kremlin. În felul acesta, dictatorii sovietici au împușcat doi iepuri dintr-un foc: s-au descotorosit de martori incomozi și au transferat răspunderea pentru teroarea roșie de pe umerii sistemului comunist pe umerii călăilor săi. Din cei opt șefi ai poliției politice sovietice care au servit între 1917 și 1953, numai unul a avut parte de moarte naturală: Felix Dzerjinski, creatorul înfricoșătoarei CEKA, care a murit pe neașteptate în urma unui atac de inimă. (209)

Toți ceilalți șefi ai poliției politice care i-au urmat lui Dzerjinski în anii lui Stalin și la începutul domniei lui Hrușciiov, au fost otrăviți, executați ca spioni, sau au dispărut fără urmă. Viaceslav Rudolfovici Menjinski, succesorul lui Dzerjinski, a fost otrăvit în anul 1934.(210) Urmașul său, Genrik Grigorievici Iagoda, a fost executat, ca spion occidental, în aprilie 1937. (211) Următorul șef al poliției politice, Nikolai Ivanovici Ejov, a fost, de asemenea, executat ca spion occidental, probabil în 1939 sau 1940.(212) Semion Ignatiev a dispărut fără urmă în 1953, la numai doi ani după ce a fost numit șef al poliției politice. (213) Lavrenti Beria, ultimul călău al lui Stalin, a fost executat ca spion în decembrie 1953.(214) Odată cu el a fost executat și Vsevolod Merkulov, care a fost șef al poliției politice din 1943 până în 1946.(215) În 1954, a fost executat Viktor Abakumov, fost șef al poliției politice din 1946 până în 1951, pe care Hrușciiov l-a acuzat de complicitate la crimele comise de Beria și Stalin.(216)

Ion Mihai Pacepa

Cu câțiva ani înainte de a muri, Stalin a început să exporte această tactică și în țările satelite. Într-un capitol precedent am descris modul cum a fost lichidat ministrul maghiar de Interne, László Rajk. În 1951, Stalin a dispus arestarea succesorului lui Rajk, János Kadar. În 1952, a fost arestat fostul adjunct al lui Kadar, Ernő Süchs, care era acum șeful AVO, sub înscenarea că și el ar fi fost agent imperialist. (217) Imediat după aceea a fost arestat șeful poliției politice a Republicii Democrate Germane. Ministrul român de Interne, Teohari Georgescu, care răspundea atât de Securitate, cât și de Miliție, a fost arestat în 1952 (el a scăpat cu viață datorită morții lui Stalin).

În cazul României, Kremlinul a extins acest „tratament” și asupra șefului puterii juridice, care intrase în conflict cu conducerea unității SMERȘ pentru România. Lucrețiu Pătrășcanu, ca și Ana Pauker, a fost unul din fondatorii Partidului Comunist din România. Între el și Pauker au fost însă deosebiri substanțiale în abordarea problemelor comunismului. Ana a înlocuit noțiunea de patrie cu cea de internaționalism proletar, căruia și-a consacrat întreaga viață. Pătrășcanu a fost un comunist naționalist a cărui principală sferă de interes a fost România. Ana a fost lipsită de scrupule politice, considerând că orice poate ajuta comunismul să vină la putere - inclusiv asasinatul, este moral și justificabil. Pătrășcanu a fost, în anumite limite, un adept al căilor legale. Fiu al unui moșier și scriitor, el și-a perfectat studiile în Franța și Germania și a devenit un „comunist de salon” care prefera argumentul în locul forței și calea parlamentară în locul revoluției. În 1931 a devenit primul comunist ales în parlamentul României (218). Spre deosebire de Ana, Pătrășcanu nu a fost niciodată cetățean sovietic și a fost mult mai puțin slugarnic față de conducerea URSS. În timpul furtunoaselor discuții în jurul acordului de armistițiu, care au avut loc la Moscova în septembrie 1944, de exemplu, Pătrășcanu i-ar fi replicat șefului delegației sovietice: *„Dumneata ești Molotov în URSS și le știi pe ale dumitale, iar eu sunt Pătrășcanu în România și le știu pe ale mele”*. (219)

Cărțile și celelalte scrieri ale lui Pătrășcanu m-au ajutat să înțeleg că, deși comunist înveterat, el era, în același timp, un

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

naționalist îndrăgostit de spațiul mioritic românesc, de tradițiile pastorale ale poporului român și de filosofia lui Lucian Blaga care, „*deși agnostică și plină de misticism, tășnea din brazdele pământului natal și răspândea parfumul dulce al fânului proaspăt cosit*”. În viziunea lui, România era „*o țară de țărani, nu de proletari*”, o țară în care „*curențele de idei, conflictele ideologice, ciocnirile politice au pornit toate- indiferent de domeniul în care se manifestau - de la felul în care se înțelegea soluționarea relațiilor dintre marii proprietari și iobăgime*”. (220) De aceea, Pătrășcanu a considerat că socialismul și comunismul românesc trebuiau să-și tragă seva din istoria României, nu din cea a Uniunii Sovietice.

În iarna lui 1947, Pantiușa i-a raportat lui Piotr Fedotov, șeful noului serviciu de spionaj sovietic (221), care acum combina INU și GRU (serviciul de spionaj militar), cunoscut sub numele de KI (de la rusescul Komitet Informatsii), (222) că Pătrășcanu era un „naționalist care sabota marșul României spre comunism”. Ca „probă”, Pantiușa a alăturat declarațiile unor martori oculari care atestau că într-o cuvântare ținută în fața studenților din Cluj, Pătrășcanu afirmase că „*sunt mai întâi român și apoi comunist*”. Într-o scrisoare operativă de răspuns, Fedotov a confirmat că și un număr de ofițeri KI, care lucrau acoperiți în Comisia Sovietică pentru Reparații de Război, îl auziseră pe Pătrășcanu exprimând vederi naționaliste. În calitatea sa de președinte al delegației române însărcinată să negocieze lista de mărfuri pe care România trebuia să le trimită anual Uniunii Sovietice, drept reparații de război, Pătrășcanu reproșase partenerilor sovietici că spoliau țara de toate bogățiile ei și că, procedând așa, îi încetineau progresul spre comunism. (223) Fedotov l-a instruit pe Pantiușa să „cerceteze cu atenție” trecutul lui Pătrășcanu și să-l țină sub permanentă supraveghere.

Pătrășcanu a fost arestat la 28 aprilie 1948, sub învinuirea că ar fi fost spion imperialist. Procesul lui a început șase ani mai târziu, la 6 aprilie 1954, și a avut loc în clădirea Tribunalului Militar al Capitalei, din Calea Plevnei, Nr. 145. Pe lângă Pătrășcanu s-au mai aflat în boxă alți nouă acuzați, majoritatea evrei, introduși în proces spre a-i da o coloratură de „complot

Ion Mihai Pacepa

sionist". Președintele completului de judecată a fost Anton Moiescu, iar generalul Alexandru Demeter a fost unul din cei doi asesori populari. Potrivit relatărilor colonelului (r) Vasile Crăciunoiu, care, pe atunci, era șeful direcției secretariat din MAI, procesul lui Pătrășcanu a fost urmărit în direct, printr-un sistem operativ de televiziune cu circuit închis, atât de Gheorghiu-Dej, cât și de Alexandru Drăghici. (224)

Actul de acuzare a conținut aceleași insinuări, formulări bombastice și generalități fără semnificație juridică care au caracterizat toate procesele de epurare politică organizate de Kremlin. Redau câteva exemple:

„Acționând ca dușman înrăit al poporului român, L. Pătrășcanu s-a întâlnit în iulie 1944 cu Ion Antonescu, și a căutat prin felurite mijloace să întârzie răsturnarea clicii fasciste de către forțele patriotice. După eliberarea țării noastre de către forțele armate ale Uniunii Sovietice, când forțele patriotice au reușit să doboare dictatura fascistă și să aresteze căpeteniile antonesciene, L. Pătrășcanu primește din partea serviciilor de spionaj ale unor puteri imperialiste directiva de a păstra cu orice preț funcția înaltă în care se strecurase, în vederea intensificării activității criminale împotriva statului și poporului român. El are în acest scop o serie de întrevederi cu agenți ai serviciilor de spionaj ale S.U.A. Folosind situația sa în guvern, Pătrășcanu organizează un grup complotist antistatal, având agenți atât în aparatul exterior al Ministerului de Externe, cât și în Ministerul Justiției, Institutul de Statistică și în alte instituții de stat. ... Prin spionii americani Thomas Hall și William Hamilton, Pătrășcanu și grupul său intră în legătură cu grupul complotist al lui Maniu, V. Rădulescu-Pogoneanu, Gr. Niculescu-Buzești, C. Vișoianu, baronul I. Mocsony-Stârcea, fost mareșal al palatului, și alți complotiști, în vederea unificării tuturor grupurilor teroriste ce erau dirijate de serviciile de spionaj ale altor puteri imperialiste, și a organizării unei lovituri de stat pentru răsturnarea puterii populare, restaurarea regimului burghezo-moșieresc, răpirea independenței naționale a României și readucerea dominației imperialiste asupra României”. (225)

Majoritatea „publicului” admis în sala „procesului” a fost

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

alcătuită din ofițeri de securitate îmbrăcați în haine civile, aduși cu autobuzele în fiecare dimineață. Rândul meu a fost la 13 aprilie, ultima zi a procesului. Când „inculpatul” a fost introdus în sala de judecată, am recunoscut cu greu în el pe juristul elegant și exuberant pe care-l cunoșteam atât de bine. Deși nu împlinise încă 54 de ani, omul din boxa acuzațiilor avea nevoie de sprijin ca să se ridice în picioare, nu putea să-și controleze tremurul mâinilor și părea mult prea mic pentru costumul în care era îmbrăcat. Doar nasul lui acvilin și bărbia pătrată, proiectată sfidător înaintea, îmi mai aminteau de prietenul tatălui meu.(226)

Întreaga dimineață a fost dedicată audierii martorilor, în majoritate ei înșiși în stare de arest. După cum aveam să aflu mai târziu, când am ajuns în conducerea MAI, toți martorii au fost instruiți asupra ceea ce urmau să declare, de către Pantiușa și de noul ministru de Interne, Alexandru Drăghici, care răspundea de latura politică a acestei înscenări. Acești martori au declarat, unul după altul, că Pătrășcanu și Remus Kofler, principalul co-acuzat, erau agenți ai serviciilor de spionaj american și britanic. Din când în când, martorii au fost întrerupți de protestele lui Pătrășcanu („Ticălosule!” sau „Mincinosule!”) și de strigătele președintelui Tribunalului Militar, care îl amenința pe Pătrășcanu că-l va pune în lanțuri dacă nu-și va ține gura.(227)

După-amiaza a fost ocupată de procurorul militar care, la capătul unui lung și demagogic discurs, a cerut pedeapsa cu moartea pentru Pătrășcanu și Kofler. Pătrășcanu a fost prezentat ca un fascist care a sprijinit ocuparea României de către Hitler, un agent al siguranței care și-a trădat tovarășii de partid în timpul războiului, un trădător al partidului comunist, care a încercat să saboteze încheierea acordului de armistițiu cu puterile aliate și un spion, care a încercat să răstoarne guvernul român la cererea spionajului anglo-american.

După ce procurorul a terminat, președintele tribunalului i-a permis lui Pătrășcanu să-și spună ultimul cuvânt. Acesta s-a ridicat cu greu de pe banca acuzaților, dar, când s-a văzut în picioare, s-a îndreptat ca o lumânare. „*Asasinilor!*” a strigat cu vocea lui de tenor, punctându-i cu arătătorul, pe președintele Tribunalului și apoi, pe rând, pe fiecare dintre cei doi asesori

Ion Mihai Pacepa

populari. „Istoria vă va pune aici, în boxa asta! Pe voi și pe stăpânii voștri, slugoilor!” Pătrășcanu a fost întrerupt de ofițerii de securitate, care s-au năpustit asupra lui. „Asasinilor!” a mai putut striga încă o dată, înainte de a fi scos din sală.

A doua zi Pătrășcanu a fost condamnat la moarte, (228) iar la 19 aprilie 1954 presa română a anunțat că el a fost executat. Paisprezece ani mai târziu, Pătrășcanu a fost reabilitat post mortem, așa cum s-a întâmplat adesea cu căpeteniile comuniste din blocul sovietic.

La scurt timp după reabilitarea lui Pătrășcanu (1968), un înalt funcționar din Ministerul Afacerilor Externe, Iosif (Ioșca) Moldoveanu și-a împușcat soția și copiii, după care s-a sinucis. Nimeni din MAE nu a cunoscut, cel puțin până în ziua când am primit azil politic, motivul acestui gest disperat. Moldoveanu era în realitate un colonel al DIE, care lucra acoperit ca șef al direcției consulare din MAE.

Din acest motiv, plicul adresat lui Ceaușescu, care s-a găsit lângă cadavrul lui, mi-a fost prezentat personal. El conținea o scrisoare scrisă de mână, în care Moldoveanu relatează că, în perioada 1948-1954, când a lucrat la Direcția de Cercetări Penale a Securității, el a fost implicat în interogarea lui Pătrășcanu, pe care l-a torturat pentru a-i smulge declarații incriminatorii.

Ceea ce l-a împiedicat însă mai mult decât orice să cadă la pace cu sine însuși, a scris Moldoveanu, era faptul că el l-a omorât pe Pătrășcanu. Conform scrisorii, Pantiușa nu a avut curaj să-l trimită pe Pătrășcanu în fața plutonului de execuție de teama că el ar putea demasca, și acolo, înscenarea împotriva sa. În noaptea de 16 aprilie 1954, Moldoveanu l-a scos pe Pătrășcanu din celula lui de la Jilava sub pretextul că-l duce la o plimbare în interiorul închisorii și, pe drum, l-a împușcat în ceafă. Scrisoarea se încheia cu confesiunea că noaptea aceea a devenit coșmarul vieții sale, că a re trăit neîncetat acea scenă de groază, când sângele lui Pătrășcanu acoperise fața și mâinile lui Moldoveanu. Am predat scrisoarea lui Ceaușescu, care a ordonat ca existența ei să nu fie dezvăluită. (229)

Din nefericire, acest ordin al lui Ceaușescu continuă să fie respectat și de conducerea SRI care, în *Cartea Albă a Securității*,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

nu a prezentat adevărul nici despre modul în care Pătrășcanu a fost omorât și nici despre actul disperat comis în 1968 de anchetatorul lui, fostul colonel Iosif Moldoveanu.

Sfârșitul volumului I

NOTE

Capitolul 1: DESPRE RĂDĂCINI ISTORICE ȘI DIFERENȚE

1. Maurice Baring, *The Mainspring of Russia* (Londra: Oxford Press, 1914), pg. 312. Contrar impresiei pe care o lasă această descriere, autorul ei nu a fost un inamic al Rusiei. Dimpotrivă. În concluzia cărții el a scris că, în pofida realităților politico-sociale, „Rusia are pentru mine o fascinație de nedescris”. Maurice Baring (1873-1945) a fost un profesor rezident la Oxford care s-a îndrăgostit în așa măsură de literatura rusă, încât a învățat rusește, a tradus numeroase lucrări în proză și versuri din rusă și a devenit editorul lui Oxford Book of Russian Verse. În același timp însă el a analizat cu mintea unui occidental condițiile politice și sociale în care s-a dezvoltat proza și poezia rusă. Deși profesorul Baring a studiat Rusia țaristă, majoritatea istoricilor americani care au studiat URSS au conchis că descrierea sa se potrivește tot atât de bine și Rusiei comuniste.

2. Walter Laqueur, *The Long Road to Freedom* (New York: Charles Scribner's Sons, 1989), pg. 9.

3. Christopher Andrew și Oleg Gordievski, *KGB: The Inside Story* (New York: HarperCollins, 1990) pg. 17.

4. Ibidem, pg. 18

5. Ibidem, pg. 18, 19.

6. Richard Pipes, *Russia under the Old Regime* (Harmondsworth: Penguin, 1974), pg. 294.

7. Yevgenia Albats, *The State Within a State: The KGB and its Hold on Russia - Past, Present, and Future*, tradusă din rusă în engleză de Catherine A. Fitzpatrick (New York: Rarrar-Straus-Giroux, 1994) pg. 21.

Capitolul 2: DOUĂ CONCEPTE ANTAGONICE

8. The New York Times, 13 iunie 1997, pg.1

9. The New York Times, 15 iulie 1997, pg. 1.

10. Dan Pavel: „*Scrisoare deschisă d-lui Mircea Gheordunescu, director adjunct al SRI și d-lui Dorin Marian, consilier pentru probleme de securitate al președintelui României*”, publicată în revista „22” din 10 februarie 1998.

11. Ibidem

Capitolul 3: DOUĂ LUMI FUNDAMENTAL OPUSE

12. Oracolul din Delphi a fost un templu dedicat lui Apollo, cel mai important zeu grec de care, potrivit lui Homer, se temeau toți ceilalți zei. Templul s-a aflat pe o vale a muntelui Parnas, numită Delphi, de unde se putea vedea întregul Golf Corintic. Mediul de comunicare cu zeul Apollo era o femeie numită Pythia, care trebuia să aibe peste 50 de ani și să trăiască separată de soțul său. Informațiile obținute de Pythia de la Apollo, în special în secolul al VII-lea, au fost considerate ca fiind extrem de importante pentru pregătirea războaielor și a acțiunilor diplomatice.

13. *Cartea Numerelor*, capitolul 13.

14. John Ranelagh, *The Agency: The Rise and Decline of The CIA From Wild Bill Donovan to William Casey* (New York, Simon Schuster, 1996), pg. 27. Henry Stimson a servit în administrațiile a cinci președinți americani (între 1911 și 1945), și a avut o puternică influență asupra politicii externe a SUA. În 1932, când era secretar de stat (echivalentul american al ministrului de externe), el a avertizat guvernele Chinei și al Japoniei că Statele Unite nu vor recunoaște nici o anexare teritorială realizată ca urmare a unui război agresiv. Congresul SUA și-a însușit acest punct de vedere, intrat în istorie sub numele de „Doctrina Stimson”, care prevede că Statele Unite nu vor legaliza nici o anexare teritorială rezultată ca urmare a unui

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

război agresiv, chiar dacă această anexare a fost acceptată de partea învinsă în cadrul unui tratat de pace. În 1945, Doctrina Stimson a fost adoptată de Organizația Națiunilor Unite.

15. Rhodry Jeffrey-Jones, *The CIA and American Democracy* (New Haven: Yale University Press, 1989), pg. 18.

16. Letter, *Harry Truman to General William J. Donovan, September 20, 1945*, înregistrată la OSS sub numărul 12.733U, OSSDF.

17. Anthony Cave Brown, *Wild Bill Donovan: The Last Hero* (New York: Times Books, 1982). Potrivit documentelor obținute de acest scriitor britanic, care a produs cel mai documentat studiu despre OSS, președintele Truman a semnat ordinul executiv prin care a abolit OSS-ul la 20 septembrie 1945, ora 3:00 P.M. OSS-ul a fost abolit la 1 octombrie 1945, iar sediul său a fost eliberat peste 14 zile (pg. 783).

18. Ranelagh, opcit, pg. 712.

19. Extrase din Ordinul Executiv 12333 din 4/12/1981 au fost publicate în cartea lui William M. Leary, *The Central Intelligence Agency: History and Document* (Alabama: The University of Alabama Press, 1984) anexa 10, pg. 169-179. Redau în traducere proprie prevederile referitoare la funcțiile Consiliului Național de Securitate, care stau și astăzi la baza activității sale:

Ordinul Executiv 12333 din 4 decembrie 1981

Activități de Informații ale Statelor Unite

Partea 1.

Scopuri, Direcții, Sarcini și Responsabilități cu privire la Efortul Național de Informații Externe

... 1.2 National Security Council (Consiliul Securității Naționale)

(a) Țeluri. Consiliul Securității Naționale (NSC) a fost constituit pe baza Actului Securității Naționale din 1947 cu scopul de a prezenta Președintelui recomandări în toate domeniile politicii interne, externe și militare care afectează securitatea națională. NSC, care este cel mai înalt component al Puterii Executive, are sarcina de a ghida și direcționa întreaga activitate națională de informații și de contrainformații, precum și

Ion Mihai Pacepa

operațiile, politica și programele care derivă din aceste activități.

(b) Comitete. NSC este împuternicit să constituie comitete pe care le consideră necesare pentru îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor acordate prin prezentul Ordin. NSC, sau comitetele constituite de el, au datoria de a prezenta Președintelui recomandări privind operațiile informative sensibile. Aceste recomandări trebuie să se bazeze pe analiza tuturor punctelor de vedere, inclusiv disidente, privind operațiile respective.

20. Potrivit Ordinului 12333 din 4/12/1981, CIA are următoarele drepturi și atribuții:

... 1.8 The Central Intelligence Agency. Toate atribuțiile și îndatoririle CIA trebuie să fie în deplină concordanță cu sarcinile stabilite mai jos. Potrivit prevederilor prezentului Ordin, a Actului Securității Naționale din 1947 cu modificările aduse, a Actului CIA din 1947 cu modificările aduse, precum și a directivelor și legilor aplicabile, CIA are următoarele sarcini:

(a) Să obțină, producă, analizeze și disemineze materiale obținute în procesul activității de informații și contrainformații desfășurate în exteriorul țării. Obținerea unor asemenea materiale de la reprezentanțele și persoanele străine care se află în interiorul SUA trebuie să fie coordonată de FBI în conformitate cu normele agreeate în comun de Directorul pentru Central Intelligence și Procurorul general.

21. Executive Order 12333 of December 4, 1981: United States Intelligence Activities, pg. 1.

22. Redau în traducere proprie prevederile Ordinului 12333 din 4/12/1981 cu privire la Comunitatea de Informații:

... 1.4 The Intelligence Community (Comunitatea de Informații). Fac parte din Intelligence Community agențiile care, în conformitate cu prevederile legii și al prezentului Ordin, conduc activităților informative necesare pentru coordonarea activității de relații externe și protejarea securității naționale a SUA, inclusiv:

(a) Culegerea de informații necesare Președintelui, Consiliului Securității Naționale, Secretarilor pentru afaceri externe și apărare, precum și conducătorilor altor ramuri ale Puterii Executive;

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

(b) Producerea și diseminarea informațiilor;

(c) Culegerea de informații necesare protejării SUA împotriva activităților informative ostile, a acțiunilor teroriste, a contrabandei cu narcotice, precum și a altor activități desfășurate împotriva SUA de puteri străine sau de organizațiile, reprezentanții și agenții acestora;

(d) Activități speciale;

(e) Activități administrative și logistice în interiorul SUA și în afara hotarelor ei, care sunt necesare pentru îndeplinirea sarcinilor autorizate prin lege; și

(f) Orice altă activitate informativă ordonată de Președinte.

23. Potrivit aceluiași Ordin 12333, directorul CIA are următoarele drepturi și atribuții:

... 1.5 Director of Central Intelligence. În vederea executării sarcinilor și responsabilităților stabilite prin lege, Directorul pentru Central Intelligence se subordonează nemijlocit Președintelui, și trebuie:

(a) Să fie principalul consilier al Președintelui și al NSC în probleme de informații externe și să-i țină la curent pe Președinte și alte personalități oficiale ale Puterii Executive cu informații externe de importanță națională;

(b) Stabilește obiective pentru Intelligence Community și elaborează îndrumări menite să-i crească potențialul și capacitatea de a acționa pentru îndeplinirea sarcinilor naționale de informații externe;

(c) Promovează dezvoltarea și menținerea, de către organizații desemnate de Intelligence Community, a unor servicii de interes comun;

(d) Asigură implementarea unor activități speciale;

(e) Formulează politica de relații cu guvernele străine în domeniul informațiilor și al contrainformațiilor externe, coordonează relațiile dintre Intelligence Community și serviciile de securitate internă ale guvernelor străine și stabilește procedura care guvernează cooperarea în domeniul narcoticelor;

(f) Participă la operațiile și procedurile aprobate de Procurorul General în domeniul narcoticelor și asigură ca acestea să fie în concordanță cu programele de informații externe;

Ion Mihai Pacepa

(g) Asigură stabilirea de către Intelligence Community a unor măsuri de securitate și de acces standardizate pentru conducerea și manipularea sistemului informațional extern, a informațiilor și a produselor finale;

(h) Asigură elaborarea de programe menite să apere sursele, metodele și procedurile analitice ale activității de informații externe;

(i) Stabilește criterii uniforme pentru a determina prioritățile relative ale transmisiunilor importante pentru activitatea națională de informații externe și-l informează pe Secretarul Apărării despre necesitățile de transmisiuni pe care le are Intelligence Community;

(j) Stabilește necesarul de personal, de comitete sau alte forme de consultare necesare executării atribuțiilor și responsabilităților Directorului pentru Central Intelligence;

(k) Distribuie informațiile obținute de Intelligence Community; asigură dezvoltarea unor mecanisme pentru analiza competitivă a informațiilor, care să permită ca punctele de vedere disidente sau diferențele de judecată care apar în Intelligence Community să poată fi supuse atenției celor însărcinați să elaboreze politica națională;

(l) Asigură exploatarea și analizarea imediată a informațiilor obținute prin mijloacele activității de informații externe și ia măsuri pentru diseminarea lor entităților guvernamentale și comandamentelor militare interesate;

(m) Creează mecanismele pentru transpunerea în viață a obiectivelor și priorităților aprobate de NSC pentru diverse componente din Intelligence Community; rezolvă conflictele de prioritate, sprijină agențiile cu facilitarea de a obține informații dar care nu fac parte din National Foreign Intelligence Program și la cererea expresă a Președintelui elaborează planuri și aranjamente pentru transferarea unor materiale obținute sub autoritatea Secretarului Apărării;

(n) Elaborează, cu sprijinul șefilor de programe, de departamente și agenții interesate, bugetul pentru National Foreign Intelligence Program și îl supune spre aprobare Președintelui și Congresului;

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

(o) Revizuieste și aprobă cererile de reprogramare din cadrul National Foreign Intelligence Program în concordanță cu ghidul întocmit de Office of Management and Budget (instituția care controlează executarea prevederilor bugetare naționale și departamentale ale SUA);

(p) Supraveghează implementarea operațiilor prevăzute în National Foreign Intelligence Program și, dacă este necesar, organizează verificări și evaluări financiare;

(q) Asigură, împreună cu Secretarul Apărării, evitarea suprapunerilor și paralelismelor din National Intelligence Programs și Defense Intelligence Programs;

(r) Stabilește șefii de departamente și agenții care pot primi informații obținute de Intelligence Community; în această activitate, Directorul pentru Central Intelligence trebuie să se conformeze prevederilor legii, instrucțiunilor de aplicare elaborate de Procurorul General și prezentului Ordin.

Capitolul 4: DESPRE ALTE ANTAGONISME

24. Ranelagh, *Appendix VII: CIA Organization*, 1985, p. 722.

24. Redau în traducere proprie articolul 5 al Directivei NSC 10/2 din 18 iunie 1948, în vigoare și azi, deoarece el definește conceptul american de „covert actions” (a căror executare este coordonată de directorul adjunct al CIA pentru operații):

„(5). Termenul de „operații acoperite” folosit în această directivă se referă la activitățile secrete - conduse sau sprijinite de agențiile Guvernului - care sunt planificate și executate în așa manieră încât, dacă sunt descoperite de persoane neautorizate, Guvernul SUA să poată repudia plauzibil orice responsabilitate pentru ele. Aceste „operații acoperite” pot fi îndreptate împotriva statelor sau grupărilor ostile sau pot avea ca scop sprijinirea statelor sau organizațiilor prietene. În mod specific, aceste operații pot include orice fel de activități acoperite în legătură cu: propaganda și războiul economic; acțiuni directe de prevenire, care includ sabotajul, anti-sabotajul, măsuri de demolare și de

Ion Mihai Pacepa

evacuare; subversiune împotriva statelor inamice, inclusiv sprijinirea mișcărilor subterane de rezistență, a organizațiilor de guerilă și a grupurilor de refugiați, precum și sprijinirea grupărilor și elementelor anti-comuniste din țările lumii libere amenințate de comunism. Aceste operații nu vor include însă conflicte armate purtate de forțe militare, de spionaj sau de contra-spionaj care pot fi identificate ca aparținând SUA; ele nu vor include, de asemenea, acțiuni acoperite și de decepție pentru uzul operațiilor militare.

25. La mijlocul anilor 1970, au ieșit la iveală date din care rezulta că CIA ar fi fost implicată în asasinarea unor lideri politici străini. Ca atare, în 1975 și 1978 activitatea ei a făcut obiectul a două investigații majore, una desfășurată de Congresul SUA (House Select Committee on Assassinations) și cealaltă de o comisie prezidențială condusă de senatorul Frank Church (cunoscută sub denumirea de Church Commission). Aceste investigații au stabilit că, din ordinul președintelui SUA, The Office of Special Projects din CIA a inițiat operații pentru asasinarea primului ministru al Zairului, Patrice Lumumba (care nu a fost însă omorât de CIA) și a dictatorului cubanez Fidel Castro, care a supraviețuit. Investigațiile au mai stabilit că The Office of Special Projects a încurajat sau a avut cunoștință de asasinarea a trei lideri politici omorâți de alte servicii de spionaj: dictatorul dominican Rafael Trujillo; președintele Vietnamului de Sud, Ngo Dinh Diem și generalul chilian René Schneider. Cele două comisii de investigații au recomandat adoptarea unei legislații care să prevină implicarea CIA-ului în asemenea operații. Această legislație a fost adoptată în 1981. Ea interzice cu desăvârșire serviciilor de spionaj ale SUA să mai fie implicate, direct sau indirect, în asasinat politice în timp de pace.

26. Desmond Ball și Robert Windren, *Soviet Signals Intelligence: Organization and Management* (Washington, Intelligence and National Security, 1989), vol. IV, nr. 4.

27. Idem

28. *Foreign Broadcast Information Service (FBIS), Daily Report*, JPRS-EER-93-029-S, Romania, April 19, 1993, pg. 41-48. Textul citat poate diferi ca formă față de textul original

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

publicat în revista „22”, deoarece l-am retradus în limba română, așa cum am făcut în toate cazurile când am citat materiale din presa română care au fost republicate de guvernul SUA în diverse ediții ale FBIS.

29. „Cătălin Harnagea a depus jurământul în funcția de director al SIE”, MEDIAFAX, 19 februarie (ediția Internet). Expresia „prin mijloace specifice”, folosită de Președintele Constantinescu, provine din vocabularul de spionaj sovietic și este un eufemism pentru „mijloace de spionaj”; această expresie a fost folosită constant de Ceaușescu în acte normative privind activitatea de spionaj precum și în discuțiile sale cu diverși conducători ai ministerelor economice.

30. Expresia „serviciile speciale” provine, de asemenea, din vocabularul de spionaj sovietic și este un eufemism pentru „serviciile de spionaj”.

31. „Emil Constantinescu pune SIE să supravegheze investitorii străini”, articol semnat de Șerban Enescu și publicat în ziarul ZIUA din 2 februarie 1998 (pg. 4 ediția Internet). Articolul menționează, de asemenea, că noul șef al SIE, Cătălin Harnagea, are rang de ministru „pentru a-și asuma o responsabilitate asemănătoare cu cea a miniștrilor din Guvern”, după cum a precizat Președintele Emil Constantinescu.

32. Idem.

Capitolul 5: RUSIFICAREA MARXISMULUI

33. Pentru detalii, vezi capitolul intitulat *RITUALUL SUCCESIUNII LA TRONUL COMUNIST*.

34. V.I. Lenin, *The State and Revolution* (London: Allen & Unwin, 1919), capitolul 5.

35. Edward Hallet Carr, *The Bolshevik Revolution 1917-1923* (London: MacMillan, 1953), Vol. III, pg. 14.

36. George Legget, *The Cheka: Lenin's Political Police* (Oxford University Press, 1981), pg. 114.

37. John Costello și Oleg Tsarev, *Deadly Illusions* (New York: Crown, 1993), pg. 24.

Capitolul 6: PRIMUL ȚAR COMUNIST

38. Donald W. Clark, *Lenin* (New York: Harper & Row, 1988), pg. 472, 474.

39. Textul integral al comunicatului a fost publicat în „*Novy zhurnal*”, 1947, Nr. 15, pg. 293. Din cauza diagnosticului folosit în acest comunicat (boală incurabilă a vaselor de sânge) ulterior s-a răspândit zvonul că Lenin ar fi avut sifilis. Din această cauză, în 1927, Stalin a creat Institutul Creierului, a cărui sarcină centrală a fost studierea creierului lui Lenin. Studierea ulterioară a creierului lui Lenin a stabilit însă că el a murit ca urmare a unor repetate hemoragii cerebrale. În cartea generalului Dmitry Volkogonov, *Lenin, A new Biography* (New York: Free Press, 1994) se prezintă rezultatele acestui studiu, care a fost condus de profesorul Oskar Vogt. Studiul s-a încheiat în 1936, când Institutul a publicat un raport de 153 de pagini și 750 de microfotografii, tabele și diagrame. Concluzia lui a fost că Lenin a murit din cauza unor repetate hemoragii cerebrale provocate de o arteroscleroză ereditară, care a cauzat și moartea tatălui său, cât și a celor două surori ale sale (pg. 446-447).

40. Volkogonov, *Lenin, A new Biography* (New York: Free Press, 1994), pg. 436. Ceilalți membri ai comisiei pentru organizarea funeraliilor au fost: N. Muralov; M.M. Lashevici; Vladimir Bonch-Bruevici; Kliment Vorosilov; Viacheslav M. Molotov, I. Zelenski; și Abel Ienukidze.

41. V.I. Lenin, *Polnoe sobranie sochinenii* (Opere Complete), ediția a 5-a din 1925, Vol.20, pg. 13.

42. Andrew și Gordievsky, *opcit*, pg. 42.

Capitolul 7: NAȘTEREA „DIPLOMAȚIEI SECRETE” DE TIP SOVIETIC

43. Robin Bruce Lockhart, *Ace of Spies: A Biography of Sidney Reilly* (Londra: Hodder & Stoughton, 1967), pg. 101-108. Lockhart a fost consul general ad-interim în Moscova pre-

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

revoluționară, unde a devenit faimos datorită numeroaselor sale afaceri sentimentale, care au determinat până la urmă rechemarea sa la Londra. La începutul lui 1918, după retragerea ambadorului britanic din Moscova, Lockhart a fost retrimis în Rusia să stabilească un contact neoficial cu noul guvern sovietic. În acea perioadă el a avut și câteva întâlniri secrete cu Savinkov. La 23 mai 1918, Lockhart a trimis la Londra un plan al lui Savinkov, potrivit căruia simpatizanții săi din Rusia urmau să-l lichideze simultan pe toți conducătorii bolșevici și să constituie un guvern militar care să ceară intervenția armată occidentală.

43. David Golinkov, *The Secret War Against Soviet Russia* (Moscova: Progress Publishers, 1981), pg. 90-91. Potrivit autorului, în timpul războiului ruso-polonez din 1920, Savinkov era președintele Comitetului Politic Rus, o organizație antibolșevică cu sediul în Varșovia. În 1921, el a întemeiat o nouă organizație, denumită Uniunea Populară pentru Apărarea Patriei și a Libertății (NSZRiS). Ea a avut sediul tot la Varșovia, de unde ar fi condus o rețea secretă de organizații anti-bolșevice din Rusia.

44. Legget, opcit pg. 295-296.

45. Andrew și Gordievski, opcit, pg. 96-98. Potrivit datelor acumulate de Gordievski în anii când a lucrat la istoria KGB, numele real al lui Oppperput a fost Pavel Ivanovici Selianinov. Acesta a fost șeful de stat major al trupelor „interne” (care au devenit ulterior trupele KGB) din zona Gomel. Numele „Oppperput” ar fi fost o abreviere a denumirii de cod a operației pe care a condus-o: „Operatsia Putat („Operația confuzia”). Oppperput a reușit să câștige încrederea lui Savinkov, care l-a numit adjunct al său. Aceasta i-a permis lui Oppperput să cunoască identitatea membrilor NSZRiS din URSS, care au fost arestați în august 1921. În vara lui 1922, Oppperput l-a determinat pe Savinkov să-l trimită în URSS pe unul din consilierii săi, L.D. Sesenia. El a fost arestat de OGPU de cum a trecut frontiera și a fost determinat să-i trimită o scrisoare lui Savinkov, prin care i-a spus că a luat legătura cu A.P. Mukin, conducător al unui grup anti-bolșevic din Moscova, care și-a manifestat interesul de a se întâlni cu Savinkov la Paris. În realitate, Mukin era un ofițer

Ion Mihai Pacepa

acoperit al OGPU (A.P. Fiodorov). În timpul discuțiilor de la Paris (iulie 1923), el l-a convins pe Savinkov să se reîntoarcă în URSS spre a prelua conducerea activității anti-bolșevice. La 15 august 1923, Savinkov a trecut frontiera URSS și a fost imediat arestat. Au urmat zile și nopți de interogatorii care au fost supravegheate personal de Stalin. Savinkov a cedat torturii și la procesul său, care a avut loc la 27 august, a declarat că „recunoaște necondiționat puterea sovietică”. Cu același prilej, el a adresat un apel către „toți rușii care își iubesc patria”, prin care le cerea să „recunoască necondiționat puterea muncitorilor și țăranilor”. La 25 mai 1925, Savinkov s-ar fi sinucis, aruncându-se de la o fereastră a închisorii. În realitate, Gordievski a văzut dovezi potrivit cărora el ar fi fost omorât de OGPU, la ordinul lui Stalin.

46. Idem.

47. William R. Corson și Robert T. Crowley, *The New KGB: Engine of Soviet Power* (New York: William Morrow, 1986), pg. 85. Potrivit acestor renumiți cercetători americani specializați în istoria spionajului sovietic, Trilisser a fost împuternicit cu „drept de veto împotriva oricăror activități ale Cominternului care afectează în orice fel securitatea URSS”. El a mai fost împuternicit „să infiltreze în Comintern ofițeri acoperiți ai INO” și să „coopteze și folosească în activitatea de informații orice salariat al Cominternului”. În capitolul intitulat „The Communist International” (pg. 81-124) cartea documentează modul în care spionajul sovietic a folosit Cominternul atât pentru export de revoluție, cât și pentru activitatea de dezinformare și de spionaj propriu-zisă. Un exemplu concludent l-a constituit Partidul Comunist din SUA (CPUSA), care a devenit până la urmă o filială a spionajului sovietic.

48. Andrew și Gordievski, opcit, pg. 80.

49. Hugh Thomas, *The Spanish Civil War*, ediția a 3-a (Londra: Hamish Hamilton, 1977), capitolul 27.

50. Andrew și Gordievski, opcit, pg. 159.

51. Dan Richardson, *Comintern Army* (Lexington: University Press of Kentucky, 1982), pg. 4.

52. General Aleksandr Orlov, *The Secret History of Stalin's*

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Crimes (Londra: Jarrolds, 1954)

53. General Aleksandr Orlov, *Handbook of Intelligence and Guerilla Warfare* (Londra: Jarrold, 1963).

Capitolul 8: PACTUL STALIN-HITLER

54. Andrew și Gordievski, opcit, p. 245.

55. Donald Cameron Watt, „*The Initiation of Talks Leading to the Nazi-Soviet Pact: An istorical Problem*”, publicat în C. Abramsky și Beryl J. Williams: „*Essay in Honour of E.J.Carr*” (Londra: Macmillan, 1974)

56. Andrew și Gordievski, opcit, pg. 244-246.

57. „Pravda”, 2 mai 1940, pg. 1.

58. Milan Hauner, „*Hitler: A Chronology of his Life and Times*” (Londra: Macmillan, 1983, pg. 156).

59. A se vedea fotografia din Read și Fisher, „*The Deadly Embrace*”, ce urmează paginii 496.

60. Pentru detalii suplimentare privind rolul spionajului sovietic în încheierea Pactului Hitler-Stalin, vezi Andrew și Gordievski, opcit, cap. 7, pg. 233-269.

Capitolul 9: „INDUSTRIALIZARE” DE TIP SOVIETIC

61. Pentru detalii despre începuturile spionajului tehnologic sovietic vezi Corson și Crowley, „*The New KGB: Engine of Soviet Power*”, cap. 7, intitulat „The Commercial Stations” (Rezidențele sub acoperire Comercială), pg. 339-387.

62. David Holoway, „*Entering the Nuclear Race: The Soviet Decision to Build the Atomic Bomb, 1939-45*”, publicat în „*Social Studies of Science*”, vol. XI (1981), pg. 183-184. Potrivit autorului, după Hiroșima, Stalin l-a chemat pe comisarul sovietic pentru muniții, Boris Lvovici Vannikov, împreună cu Igor Vasilievici Kuciacov, șeful programului atomic sovietic, care atunci era coordonat de Molotov. „Am o singură cerere, tovarăși”, le-ar fi spus Stalin. „Dați-mi bomba atomică în cel mai scurt

Ion Mihai Pacepa

timp”. Stalin le-a explicat că „Hiroșima a zguduit întreaga omenire” și a „distrus balanța puterii”. Aceasta a făcut ca „Uniunea Sovietică să fie în mare pericol” dacă nu-și va crea propria armă nucleară. Ulterior, într-o întâlnire separată cu Stalin, Kurciatov l-ar fi informat că spionajul era singura cale rapidă pentru ca URSS să-și creeze bomba atomică și i-a propus să-l numească pe Beria coordonator al proiectului. Stalin a aprobat, și, curând, Kuciakov a devenit ofițer deplin conspirat al INU.

Capitolul 10: OPERAȚIUNEA GAIANEH

63. John Gunther, *Behind the Curtain* (New York: Harper & Brothers, 1949), capitolul intitulat „Other Leaders other Satellites”, pg. 114-128.

64. Andrew și Gordievski, opcit, pg. 345. Potrivit autorilor, singura forță de rezistență anti-nazistă din Polonia în timpul războiului a fost mișcarea militară denumită „Armia Krajowa” sau AK, care a avut un puternic caracter anti-comunist. Ea s-a împotrivit atât împărțirii Poloniei, din 1939, cât și persecuțiilor staliniste care au urmat.

65. Stanislaw Mikolajczyk, *The Pattern of Soviet Domination* (Londra: Sampson Low, Marston & Co, 1949).

66. Robert R. King, *History of the Romanian Communist Party* (Stanford, CA: Hoover Institution Press, 1980), pg. 14-38. Această carte prezintă, în opinia cercetătorilor occidentali, cea mai credibilă versiune a controversatei istorii a PCR dinaintea ocupării României de către URSS. Potrivit documentelor produse de autor, constituirea PCR s-a făcut la cererea și sub presiunea Moscovei. După crearea Cominternului, în martie 1919, conducerea acestuia a invitat partidele socialiste din restul Europei să adere la statutul său. Printre invitați s-a aflat și Partidul Socialist din România. În noiembrie 1920 acesta a trimis o delegație la Moscova pentru a negocia condițiile de aderare. Delegația a fost formată din: Alexandru Dobrogeanu-Gherea, Constantin Popovici, Gheorghe Cristescu, David Fabian, Eugen Rozvany și Ion Flueraș. Delegația română a fost sever criticată de

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Nikolai Bukharin, care a reproșat socialiștilor români că au sprijinit guvernul generalului Alexandru Averescu, că nu au ajutat primul guvern comunist maghiar și că refuză să-și schimbe numele din socialiști în comuniști. Delegația a fost nevoită să recurgă la autocritică și să promită că va afilia Partidul Socialist Român la Internaționala a III-a. În decembrie 1920, președintele comitetului executiv al Cominternului, Grigori Zinoviev, a trimis o lungă scrisoare șefului delegației române în care a repetat acuzațiile aduse de Bukharin. Delegația s-a întors în România, în ianuarie 1921, și a început imediat pregătirile pentru un congres al partidului menit să aprobe aderarea sa la Internaționala Comunistă. Congresul a avut loc între 8-13 mai 1921 și a votat (428 voturi pentru și 111 voturi contra) să adere la Comintern. La 12 mai 1921, poliția a închis însă congresul și a arestat majoritatea delegaților care au votat pentru aderare la Comintern. A doua zi, delegații care au scăpat arestului au trimis un mesaj de solidaritate la Moscova. Din cauza intervenției poliției, Partidul Socialist și-a schimbat numele în partid comunist numai un an mai târziu, cu ocazia celui de al doilea congres, ținut în octombrie 1922. Tot cu această ocazie, noul PCR a aderat la Comintern. Conform „istoricilor” lui Ceaușescu, la acea dată PCR ar fi avut cca. 100.000 de membri. Estimările Cominternului, făcute în volumul 2, pg. 298 al documentului intitulat *„Piatı vsermirniikongress Kommunisticeskogo Internatsionala (17 iunia - 8 iulia 1924): Stenograficheskiı otchet”*, publicat la Moscova în 1925, arată însă că, în 1922, PCR a avut mai puțin de 2.000 de membri. Potrivit studiului lui Henry Roberts, *Romania: Political Problems of an Agrarian State* (New Haven, Connecticut: Yale University Press, 1951), pg. 243, în aprilie 1936 PCR avea mai puțin de 1.600 de membri. Până la acea dată, PCR nu își crease un organ de presă viabil și nu elaborase nici un program care să-i câștige adepți în rândul populației. Una din cauzele majore ale lipsei de influență în rândul maselor a constituit-o faptul că cei mai mulți conducătorii PCR din acea vreme erau bulgari care nu înțelegeau problemele României. Printre aceștia au fost Boris Stefanov, Gheorghe Crosneff (editorul unei fițiici ilegale intitulată „Scânteia”), Dimitr Kolev

Ion Mihai Pacepa

(românizat mai târziu ca Dumitru Coliu) și Dimitar Donchev. La scurt timp după aceasta, PCR a fost declarat ilegal și o bună parte a membrilor săi s-au refugiat în URSS sau în diferite țări din Europa occidentală.

67. Prof. Dr. Vladimir Tismăneanu, *Arheologia Terorii* (București: Allfa, 1996), capitolul intitulat „P.C.R. în ilegalitate și competiția centrelor de putere”, pg. 31-32.

68. A. Baidakov, „*Facts on Intelligence*”, „Pravda”, 9 mai 1989, tradus în engleză și completat de fostul ofițer KGB Oleg Gordievski, confirmă cele ce am aflat de la generalul Saharovski. Potrivit autorilor, Pavel Mikhailovici Fitin a făcut parte dintr-un grup de 200 de tineri comuniști cu studii universitare care au fost încadrați în NKVD la sfârșitul lui 1938 pentru a-i înlocui pe ofițerii executați din ordinul lui Stalin. În 1940, Fitin a luat locul lui Dekanozov, șeful INO care fusese recent acreditat ambasador în Germania. Pentru rolul avut în pregătirea operației Gaianeh, Fitin a devenit primul șef al INO/INU al cărui portret și eulogie au fost expuse pe peretele dedicat șefilor emeriți din Camera Memorială a serviciului de spionaj al NKVD/KGB.

69. Tismăneanu, opcit, capitolul intitulat „Agenții Sovietici din anturajul lui Gheorghiu-Dej (Cazul Pantiușa)”, pg. 80-85.

70. Jane Degras, *The Communist International 1919-1943. Documents* (Londra: Oxford University Press, 1965), vol. III, pg. 476-477. Cartea conține textul integral al interviului dat de Stalin corespondentului Agenției Reuter la Moscova, pe care dictatorul sovietic l-a încheiat cu un apel la unirea „tuturor forțelor progresiste, indiferent de afinitate politică și religie”.

71. Hugh Thomas, *Armed Truce: The Beginings of the Cold War* (Londra: Hamish Hamilton, 1986), pg. 67.

72. Jacques Rupnik, *The Other Europe* (Londra: Weidenfeld & Nicholson, 1988), pg. 85.

73. Norman Davies, *A History of Poland* (Oxford: Clarendon Press, 1981), vol. II, pg. 472-480. Potrivit documentelor autorului, în aceeași zi de 23 iulie 1944, când generalul NKVD Ivan Serov a creat Comitetul Național Polonez de Eliberare, și-a început activitatea un post de radio sovietic, aparținând de NKVD, care a chemat populația Varșoviei la arme.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

„Nu trebuie să pierdem nici o secundă! (...) Cetățeni ai Varșoviei, la arme! Alungați invadatorul german și luați libertatea în propriile mâini!”

74. Zbigniew Brzezinski, *The Soviet Bloc: Unity and Conflict* (Cambridge, Massachutes: Harward University Press, 1987), Chapter 5: Laying the Socialist Foundation, pg. 85-87.

75. „Textul documentului înmănat D-lui General Sănătescu de către Vice-președintele Comisiunei Aliate de Control al Armistițiului”, publicat în „*Scântea*” din 5 noiembrie 1944, pg. 1. Această „scrisoare”, redactată în stil agresiv dar relativ pueril, face doar afirmații pe care nu le susține cu fapte. Ea a fost, evident, compusă în grabă, cu scopul de a intimida guvernul român și de a-l determina să accepte cooptarea de comuniști, spre a crește loialitatea guvernului față de Uniunea Sovietică, care reprezenta, de fapt, Comisia Aliată de Control în România. Documentul începe cu un non-sens. Deși Convenția de Armistițiu se încheiase numai cu o lună și jumătate în urmă, Scrisoarea sovietică afirmă că „Perioada de timp care s-a scurs din ziua semnării era pe deplin suficientă pentru ca Guvernul Român să înceapă executarea efectivă a clauzelor din convenție. Totuși, Comisiunea Aliată de Control e nevoită să constate ... lipsa dorinței necesare din partea Guvernului Român de a asigura executarea clauzelor Convenției de Armistițiu de către autoritățile române. ... Pentru exemplificare, putem să ne referim la art. 2 din Convenția de Armistițiu: Supușii germani și unguri, care trăiesc pe teritoriul României, până acum n’au fost internați iar cei internați sunt întreținuți în condiții ce le permit să părăsească lagărul zilnic, să întrețină legături cu aderenții mișcării lor și să primească pachete fără nici un control. Astfel de condiții au favorizat dezertarea unor internați. Nu prin condițiuni obiective ci numai prin lipsa de dorință, din partea Guvernului Român, de a îndeplini Convenția de Armistițiu, se poate explica îndeplinirea cu totul nesatisfăcătoare a Articolului 5 din Convenție, ca urmare a cărui fapt, până acum, autoritățile românești n’au prezentat încă datele despre cetățenii sovietici și aliați, duși cu forța în România. ... Articolul 8 din Convenția de Armistițiu obliga Guvernul Român a nu permite exportul sau exproprierea a diferitelor bunuri

Ion Mihai Pacepa

(inclusiv valorilor și moneda) aparținând Germaniei și Ungariei sau cetățenilor lor sau persoanelor care trăiesc pe teritoriul lor sau pe teritoriul ocupat de ei, fără învoirea Înalțului Comandament Aliat (Sovietic). Totuși Guvernul Român n'a luat măsurile necesare ca prin darea unor legi și dispozițiuni corespunzătoare, precum și prin înfăptuirea controlului efectiv asupra situației bunurilor și valorilor indicate, să asigure aplicarea Articolului 8 din Convenția de Armistițiu. ... Articolul 11 din Convenția de Armistițiu este în mod vădit ignorat de către Guvernul Român. Într-o lună și jumătate, Guvernul Român n'a făcut în realitate nimic pentru aplicarea Art. 11 din Convenția de Armistițiu și numai în urma presiunii Comisiei Aliate de Control, D-1 Ministru Christu, a prezentat deabia în a doua jumătate a lunii Octombrie, propunerile sale pentru despăgubire, și trebuie să remarcăm că aceste propuneri sunt absolut nesatisfăcătoare în ce privește conținutul lor și dovedește lipsa de dorință de a se ocupa serios și practic de despăgubiri pentru pagubele pricinuite Uniunii Sovietice de către România". Restul textului se referă la Art. 12 din Convenția de Armistițiu, cu privire la restituirea bunurilor aparținând Uniunii Sovietice și are caracter și mai general. În încheiere, „Comisia Aliată de Control atrage atenția Guvernului Român asupra întregii seriozități a situației, create în privința îndeplinirii Armistițiului dela 12 septembrie a.c., și cere ca fără întârziere să fie luate măsuri care să asigure îndeplinirea Convenției”.

76. Decretul Regal pentru formarea noului guvern a fost publicat în „Scânteia” din 6 noiembrie 1944, pg. 1. Pe aceeași pagină este un larg articol care descrie demonstrația din ziua precedentă, când peste 100.000 de cetățeni ai Capitalei au cerut „aplicarea loială a Armistițiului”.

77. „Scânteia” din 9 decembrie 1944 (pg. 3) a informat că Vișinski a părăsit Bucureștiul în ziua precedentă. În notă se menționa că în zilele precedente el a avut întâlniri cu delegații ale sindicatelor și ale țăranilor.

78. „Scânteia” din 28 februarie 1945 a anunțat laconic, pe prima pagină, doar că: „Primul locțiitor al Comisarului Poporului pentru Afacerile Externe al URSS, tovarășul Andrei Ianuarevici

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Vîșinski, a sosit în București la 27 februarie 1945”.

79. Jacques M. Vergotti, „*Amintirile unui român-american, 1940-1990*”, „Lumea Liberă” Nr. 327, pg. 11.

80. Mircea Ioanițiu, *Amintiri și reflecțiuni* (București: Editura Enciclopedică, 1993), pg. 92-93.

Capitolul 11: MOARTE ROMÂNIEI BURGHEZE!

81. Vladimir și Evdokia Petrova, *Empire of Fear* (Londra: AbdrE Deutsch, 1956), pg. 98-99.

82. Robert W. Stephan, *Death to Spies: The Story of SMERSH*, teză de doctorat susținută în 1984 la American University din Washington, DC, pg. 61-64. Întregul document constituie un impresionant studiu, cu valoare științifică, al unor orori comise de poliția politică sovietică despre care nu s-a vorbit aproape deloc până acum.

83. Idem.

84. Textul Legii Nr. 50 pentru urmărirea și pedepsirea criminalilor de război a fost publicat în Monitorul Oficial Nr. 17 din 21 ianuarie 1945. Legea a fost atât de ambiguă și elastică, încât comuniștii nu au îndrăznit să o publice integral nici măcar în oficiosul lor, „Scânteia”, deși în aceeași zi de 21 ianuarie 1945 aceasta nu s-a sfiit să dedice prima pagină „Președintelui Comisiunii aliate de control în România, Rodion Malinovski, mareșal al Uniunii Sovietice”.

85. Redau textul integral al acestui straniu comunicat care a fost publicat în „Scânteia” din 2 februarie 1945, pg. 3:

„Lista Oficială”

„Presedinția Consiliului de Miniștrii comunică:

În conformitate cu hotărârea luată din Consiliul de Miniștri din ziua de 29 ianuarie 1945 și în executarea celor două jurnale ale Consiliului de Miniștri privind măsurile luate împotriva criminalilor de război și vinovaților de dezastrul țării, au fost arestați următorii:

Mareșal Ion Antonescu (vinovat și pentru dezastrul țării).
Mihail Antonescu (vinovat și pentru dezastrul țării). General

Ion Mihai Pacepa

Pantazi Constantin (vinovat și pentru dezastrul țării). Prof. Alexianu Gheorghe (vinovat și pentru dezastrul țării). General Voiculescu Constantin. General Calotescu Cornel. General Tobescu Constantin. General Vasile Ionescu. Colonel Elefterescu Mircea. General Constantin Z. Vasiliu-Piky. Colonel Petrovici Iulian. Colonel Mag. Veliciu. Colonel Mag. Soltan Chirilă. Colonel Kriner Max. Lt. Colonel Marinescu Sterie. Lt. Colonel Isoprescu Modest. Colonel Medic Cărbunescu Gheorghe. Căpitan Mag. rez. Atanasiu. Locot. rez. Rădulescu Ștefan. Locot. rez. Popescu Dorin. Sublt. Ghineraru Florian. Vidrașcu Constantin. Chirăscu Vladimir. Rotaru Mihail. Popescu Nicolae. Antoniu Ciolac. Rusu Liviu. Nani Vladimir. Ioniță Nicolae. Rantea Dumitru. Negru Nicolae. Olaru Vasile. Solacolu Teodor. Kupfer Romeo. Popescu Gabriel. Voronca Olivian. Dogaru Valeriu. Hațieganu Ion. Râmniceanu A. Ion. Minescu Constantin. Niculescu Octavian. Maican Aurel Ion. Consolarina Cleopatra. Ticulescu Ion.

VINOVAȚI DE DEZASTRUL ȚĂRII: Manoilescu Mihail, Valer Pop, Gigurtu Ion, Marinescu C. Ion, Petrovici Ion, Ovidiu Vlădescu, Ion Al. Brătescu Voinești, Cerkavshy Emanoil, Victoria O. Goga, General Petrovicescu C., Titus Dragoș, Otetelișanu Enric, Arh. I.D. Enescu, Grosman Adolf, Gingold Nandor, Geroceanu Vintilă, Traian Brăileanu, Horia Cosmovivi, Gheorghe A. Cuza.

Pe măsură ce se vor opera noi arestări, Președinția Consiliului de Miniștri va da publicității noii liste”.

86. *The Nürnberg Trials*, Enciclopedia Britanică (Chicago/London/Manila/Paris/Rome/Seoul/Sydney/Tokyo: ediția XV-a, 1985), pg. 834.

87. Editorialul (nesemnat) este intitulat „*Arestarea primului lot de criminali de război și vinovați de dezastrul țării*” și a fost publicat în „Scânteia”, la 2 februarie 1945, pg. 3.

88. „*Declarațiile tov. ministru Pătrășcanu*”, „Scânteia”, 5 februarie 1945, pg. 3. Redau pasajele mai semnificative. „Cu ocazia întocmirii prin tragere la sorți a listelor de judecători a criminalilor de război și a celor vinovați de dezastrul țării, tov. ministru Pătrășcanu a făcut următoarele declarații: <Constituirea

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Curții Speciale pentru judecarea criminalilor de război și a Tribunalului special pentru cei vinovați de dezastrul țării, constituire făcută conform celor două decrete-legi recent publicate, marchează a doua etapă, după promulgarea legii (n.n.: Legea Nr. 50 pentru judecarea criminalilor de război), în sancționarea celor care s'au facut vinovați în mod atât de grav față de interesele de viață ale poporului român. Ideea unei reparații cât mai complete și a unei sancționări cât mai eficace, iată cele două idei călăuzitoare pentru viitoarea activitate a celor două instanțe speciale, care iau ființă azi. Am întocmit și decretele-legi pentru numirea primelor două loturi de acuzatori publici, pentru a face posibil ca instruirea celor care urmează să compară în fața instanțelor să înceapă cât mai neîntârziat. De îndată ce Consiliul de Miniștri, în prima lui ședință, își va da avizul și asupra acuzatorului public-șef pe care urmează să îl propun (n.n.: A. Bunaciu), acuzatorii publici își vor începe activitatea. Sper că acest lucru se va întâmpla în primele zile ale săptămânii viitoare”.

89. „CONFISCAREA AVERILOR criminalilor de război. Cazul Ion Gigurtu”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia”, 14 februarie 1945, pg. 3. Pe lângă nominalizarea „oamenilor de casă” ai lui Gigurtu (care au fost ulterior condamnați sau judecați în absență), articolul nominalizează pentru confiscare un număr de 18 întreprinderi în care Societatea „Mica” participă „fie în calitate de acționar principal fie ca proprietar al întregului capital. Articolul conchide că „în cele 6 luni scurse de la 23 August nici o măsură nu s'a luat pentru imobilizarea acestei averi gigantice, pe care Gigurtu, ca și alți criminali de război, au putut-o camufla pe îndelete la neamuri și prieteni. Mai mult decât atât, ei au fost lăsați să-și conducă afacerile”.

90. „Foștii miniștri trădători Ion Marinescu și Ion Petrovici apar azi în fața acuzatorului public; „*O descindere la un criminal de război*”, articol nesemnlat apărut în „Scânteia” din 1 martie 1945, pg. 3.

91. „Activitatea Curții și Tribunalului Special”, articol nesemnlat apărut în „Scânteia” din 2 martie 1945, pg. 5. Pe lângă cei doi menționați în titlu, în articol se arată că „Cab I al criminalilor de război (n.n.: „Cab I” este prescurtarea de la

Ion Mihai Pacepa

„Cabinetul I”, însărcinat cu urmărirea criminalilor de război) urmează să ancheteze astăzi următorii acuzați: g-ral Voiculescu Constantin, fost guvernator al Basarabiei, g-ral Calotescu, fost guvernator al Bucovinei, g-ral Piky Vasiliu și g-ral Tobescu Constantin, trădător de țară în ziua de 23 August 1944, când a trecut de partea nemților. La Cab. III - Dezastrul țării - se vor începe cercetările evreilor filo-germani: Ghingold Grossman și Grünberg, care au jefuit, în modul știut, pe coreligionarii lor. În fața Curții speciale pentru judecarea criminalilor de război vor fi aduși pentru anchetă următorii criminali: Rantea Dumitru, fost profesor la Odessa; Popescu Nicolae, fost director P.T.T.; Popescu Gabriel, fost funcționar la guvernământul Transnistria; Veronca Octavia, fost la guvernământul Transnistria; Hațieganu Ion, fost pretor la Olgopol; Râmniceanu Aurel, fost director financiar al guvern. Transnistria; Fotiade Ion, fost director industrial la guv. Transnistria; Cerkavsky Emanuel, fost secretar general la guv. Transnistria; Pop Romulus, fost la universitatea Odessa; Consolarina Cleopatra, fostă secretară la direcția Culturii în Transnistria”. Majoritatea acestor persoane nu au figurat pe lista primului lot de 65 criminali de război și persoane vinovate de dezastrul țării ce fusese publicată la 5 februarie 1945. Articolul mai relatează: „Cab I - Criminali de război, a ordonat o descindere la locuința colonelului Marinescu Stere, fost director al Cabinetului Militar din guvernământul Bucovinei, care în afară de crimele sale odioase în Bucovina a reușit să strângă și o avere de miliarde. Firește, la descinderea făcută nu s-a găsit nimic din obiectele de preț (bijuterii și obiecte de valoare) pe care fostul om de încredere al generalului Calotescu le-a jefuit din Bucovina, întrucât timp de șase luni, de la 23 August, cât s’a tărăgănat legea criminalilor de război, toți acei care știau că vor trebui să dea socoteală de faptele lor și de averile imense pe care nu aveau cum să le justifice, le-au dosit”. Articolul se încheie cu un apel către populație în care se spune că este „o datorie cetățenească pentru toți cetățenii țării, de a veni să spună tot ce știu cu privire la autorii crimelor, la faptele lor, la complicitii lor și orice amănunt care interesează ancheta”.

92. Fotografia intitulată „Guvernul român la Legația

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Sovietică“ a fost publicată în „Scânteia” din 14 martie 1945, pg. 1, și are următoarea explicație: „În prim plan, de la stânga la dreapta: tov. Rădăceanu, d. Tătărăscu, d. A.I. Vișinski, d. Groza, d. Susaikov, tov. Gheorghiu-Dej. În planul II: de la stânga la dreapta d-nii: Cotlear, Alexandrescu, Constantinescu-Iași, gen. Vasiliu Rășcanu, gen. Vonogradov, d-nii Nicolau și Pavlov-Bogdenko”.

93. „A învins poporul, a învins democrația”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 14 martie 1945, pg. 1.

94. „Textul Decretului-Lege al Epurăției” a fost publicat în „Scânteia” din 31 martie 1945, pg. 2. În „Expunere de Motive”, semnată de Lucrețiu Pătrășcanu, se arată: „Legea pentru purificarea administrațiilor publice (n.n.: Legea Nr. 486 din 8 octombrie 1944, semnată de Regele Mihai), suferind modificări (n.n.: aduse de guvernul Sănătescu) care au îndepărtat-o dela concepția ei inițială, a dat loc la numeroase dificultăți de aplicare. Pentru îndepărtarea acestei situațiuni, am socotit oportun să întocmesc alăturatul proiect de înlocuire a legii menționate printr-un text nou care să corespundă scopului urmărit”.

95. „S-a ordonat arestarea a numeroși generali”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 9 aprilie 1945, pg. 1. Cei arestați au fost: generalii de corp de armată Șteflea Ilie și Cialik Gheorghe; generalii de divizie Potopeanu Gheorghe, Trestioreanu Constantin și Nasta Alexandru; generalii de brigadă Korne Radu și Teodorescu Gheorghe, fost director general al P.T.T.

96. „Noul proiect pentru judecarea criminalilor de război”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 19 martie 1945, pg. 3.

97. „Legea pentru urmărirea și sancționarea vinovaților de dezastrul țării sau de crime de război”, publicată în „Scânteia” din 9 aprilie 1945, pg. 1. Încălcând prevederile Acordului pentru Judecarea Criminalilor de Război, semnat la 8 august 1945 la Londra, noua Lege include în categoria criminalilor de război și pe: „ofițerii de poliție judiciară sau anchetatorii cu orice titlu în chestiuni cu caracter politic”; cei care „au realizat averi în mod ilicit sau abuziv cu ocazia participării la conducerea războiului, în orice calitate, ori profitând de legătura lor cu asemenea persoane sau de legiurile și măsurile de fapt”; cei care „au contribuit prin

Ion Mihai Pacepa

fapte proprii la realizarea scopurilor lor politice sau la aservirea vieții economice a țării în detrimentul intereselor poporului român”. Au mai fost incluși în categoria „criminali de război” și „instigatorii și coautorii celor vinovați pentru faptele prevăzute de prezenta lege”, cât și „complicii, favorizatorii și tăinuitorii” acestora. În încheiere, noua lege dă dreptul Consiliului de Miniștri să emită mandate de arestare contra criminalilor de război, care nu trebuie supuse nici unei confirmări a organelor judiciare. Această ultimă prevedere a constituit, de fapt, primul pas către viitoarea subordonare totală a puterii juridice de către puterea executivă.

Capitolul 12: ÎNCEPUTURILE SOVIETIZĂRII ROMÂNIEI

98. Sub titlul „Primul lot de criminali de război trimis în judecata Tribunalului Poporului”, „Scânteia” din 5 mai 1945 publică, în prima pagină, următorul Comunicat: „Președinția Consiliului de Miniștri comunică: Consiliul de Miniștri, întrunindu-se sub președinția d-lui Prim Ministru dr. Petru Groza în ședința de la 3 Mai 1945, orele 17,30, a luat în discuție actul de acuzare întocmit de d-nii acuzator public șef Bunaciu și acuzator public Săracu împotriva primului lot de criminali de război. Consiliul a decis trimiterea în Judecată Tribunalului Poporului a următorilor arestați: 1. Macici Nicolae, general de corp de armată rezervă; 2. Trestioreanu Constantin, general de divizie rezervă; 3. Niculescu Mihail, lt. col. de jandarmi rezervă; 4. Ionescu Radu, căpitan rezervă; 5. Bălăceanu Mihai, căpitan rezervă; 6. Calotescu Cornel, general de divizie rezervă; 7. Marinescu Stere, lt. col. rezervă; 8. Zlătescu Gheorghe, colonel rezervă; 9. Trepăduș Grigore, învățător; 10. Murgescu Ion, lt. col. rezervă; 11. Burădescu Sever, pictor; 12. Popescu Cristodor, fost comandant al Lagărului Vapniarca; 13. Naum Hristu, din Pitești; 14. Popescu Lucian, învățător; 15. Chiachir Dumitru, funcționar particular; 16. Finkelstein Beniamin, zis Bubi; 17. Isopescu Modest, lt. col. rezervă; 18. Pădure Aristide; 19. Mănescu Vasile, pretor; 20.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Melinescu Nicolae, plutonier jandarmi; 21. Bobei Gheorghe, pretor; 22. Creștinu Avram; 23. Izu Landau; 24. Paliga Mihail, inginer agronom; 25. Ambrus Romulus, maior rezervă; 26. Folender Alfred; 27. Ghineraru Florin, sublocot. rezervă; 28. Gavăț Ștefan, lt. col. rezervă; 29. Pătrășcoiu Nicolae, colonel rezervă; 30. Grigorescu Gheorghe, învățător; 31. Haraga Ioan, învățător; 32. Wiclenz Alfred; 33. Graur Ionel-Isac; 34. Dumitrescu Mihail, subofițer; 35. Ruxandra Constantin; 36. Cârneală Ion, serg. major jandarmi; 37. Niță Marin, plutonier jandarmi; 39. Solomon Ștefan, serg. major; 40. Bukacu Dumitru, serg. major; 41. Cuvila Coveta Sergie, fruntaș T.R.; 42. Jugănarul Ilie; 43. Alexandrescu Constantin, pretor; 44. Clineanu Constantin, pensionar militar; 45. Mihăiluc Constantin; 46. Hațeganu Ion, pretor. La orele 20,30 Consiliul a luat sfârșit”.

99. „Cine sunt criminalii naziști judecați la Nürnberg; Activitatea lor până la încheierea războiului”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 2 octombrie 1946, pg. 4.

100. „Protestul sovietic împotriva unora dintre sentințele tribunalului dela Nuernberg. Verdictul pronunțat împotriva marilor criminali de război”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 3 octombrie 1946, pg. 4. Potrivit articolului, protestul sovietic a avut următorul text: „Membrul sovietic al tribunalului militar internațional dorește să exprime nemulțumirea sa față de hotărârile luate cu privire la acuzații Schacht, von Papen și Fritsch. El crede că aceștia ar fi trebuit condamnați nu achitați. Deasemeni nu este de acord cu hotărârile luate cu privire la cabinetul Reichului, înaltul comandament și statul major general, gândind că ar fi putut să fie declarate organizații criminale. Deasemeni, nu este de acord nici cu hotărârea referitoare la sentința lovind pe acuzatul Hess și crede că acesta ar fi trebuit să fie condamnat la moarte, nu închisoare pe viață. Această părere contradictorie va fi consemnată în scris, anexată la judecare și publicată când va fi cu putință”.

101. „Actul de Acuzare a Primului Lot de Criminali de Război” publicat în „Scânteia” din 13 mai 1945, pg. 3.

102. *Nürnberg trials*, publicat în *The New Enciclopaedia Britanica* (Chicago: Encyclopaedia Britanica, Inc.), Volume 8,

Micropaedia, pg.834.

103. „Actul de acuzare”, publicat în „Scânteia” din 30 mai 1945, pg. 1. Redau partea din text ce se referă la persoanele acuzate. „1. PAMFIL ȘEICARU, ziarist, fost director al ziarului „Curentul”, de ani 50, cu ultimul domiciliu în București Str. Gl. Angelescu Nr. 93, azi dispărut”. (n.n.: a fost condamnat la moarte.) „2. IONEL DUMITRESCU zis Dimitrescu, fost avocat, ziarist, de ani 46, cu ultimul domiciliu la București Str. Paris Nr. 45, arestat în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/945”. (n.n.: a fost condamnat la 20 de ani închisoare.) „3. ROMULUS DIANU, ziarist, de ani 40, cu ultimul domiciliu în București Str. Arhitect Mincu Nr. 9, azi arestat în baza mandatului de arestare Nr. 363 din 15 mai emis de Cabinetul 10 al acestui Tribunal”. (n.n.: a fost condamnat la 20 de ani închisoare.) „4. ROMULUS SEIȘANU, ziarist, de 60 ani, cu ultimul domiciliu în București Str. G-ral Ghenea Nr. 8, arestat în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/945”. (n.n.: a fost condamnat la muncă silnică pe viață.) „5. ILIE RĂDULESCU, ziarist, de ani 46, cu ultimul domiciliu în București, Bd. Ferdinand Nr. 174, arestat în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/945”. (n.n.: a fost condamnat la muncă silnică pe viață.) „6. ILIE POPESCU PRUNDENI, ziarist, de ani 48, cu ultimul domiciliu în București, Str. Mitropolitul Iosif Nr. 1, arestat în baza mandatului de arestare Nr. 365 din 19 mai 1945, emis de Cabinetul 10 al acestui Tribunal”. (n.n.: a fost condamnat la muncă silnică pe viață.) „7. ALEXANDRU HODOȘ, ziarist, de ani 51, cu ultimul domiciliu în Str. Ciprian Porumbescu Nr. 14, arestat în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/945”. (n.n.: a fost condamnat la 20 de ani închisoare.) „8. RADU DEMETRESCU-GYR, scriitor și publicist, fost conferențiar universitar, de ani 40, cu ultimul domiciliu în Râmnicu Vâlcea, Sanatoriul Central, arestat în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/945”. (n.n.: a fost condamnat la 12 ani de închisoare.) „9. GRIGORE MANOILESCU, ziarist, de ani 47, cu ultimul domiciliu în București, Str. Dr. Calindaru Nr. 20, azi dispărut”. (n.n.: a fost condamnat la moarte.) „10. GABRIEL BĂLĂNESCU, ziarist, de ani 32, cu ultimul domiciliu în

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

București Str. Cpt. Zlătescu Nr. 25, azi dispărut". (n.n.: a fost condamnat la muncă silnică pe viață.) „11. PAN M. VIZIRESCU, profesor și publicist, fost director al revistei „Muncitorul Român”, de ani 42, cu ultimul domiciliu în București, Str. Stelea Spataru Nr. 17, azi dispărut". (n.n.: a fost condamnat la muncă silnică pe viață.) „12. AUREL COSMA, avocat și publicist, fost Consilier Ministerial, cu ultimul domiciliu în București, azi dispărut". (n.n.: a fost condamnat la muncă silnică pe viață.)

104. „Călăii în fața Tribunalului Poporului. Azi începe judecarea polițiștilor fasciști, asasini și schingiuitori. Cum se „cerceta” la Biroul 2” articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 4 august 1945, pg. 5. El conține și lista nominală a celor 21 de acuzați.

105. „Legionarii teroriști au fost judecați și condamnați”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 23 septembrie 1945, pg. 5

106. „Conducătorii bandelor de fasciști și uneltele lor chemați la Parchetul Curții Marțiale”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 14 noiembrie 1945, pg. 4. Articolul cuprinde lista nominală a 111 persoane ce urmează să se prezinte la Parchetul Curții Marțiale.

107. *Marea Trădare Națională*, o carte de propagandă comunistă (315 pagini) care conține stenograma întregului proces.

Cartea a apărut la București în 1945, dar exemplarul pe care l-am consultat nu menționează editura care a publicat-o.

108. „Tribunalul Poporului s-a pronunțat”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 19 mai 1946, pg.1, conține de fapt textul sentinței, pe care îl redau în întregime datorită valorii sale istorice.

„În numele legii, Tribunalul Poporului din România, hotărăște în unanimitate condamnarea miniștrilor din guvernul Antonescu, criminali de război și vinovați de dezastrul țării la următoarele pedepse: ION ANTONESCU, condamnat la moarte; MIHAI ANTONESCU, condamnat la moarte; VASILIU Z. CONSTANTIN, condamnat la moarte; PANTAZI CONSTANTIN, condamnat la moarte; EUGEN CRISTESCU,

Ion Mihai Pacepa

condamnat la moarte; ALEXIANU GHEORGHE, condamnat la moarte; RADU LECA, condamnat la moarte; PAPANACE CONSTANTIN, (dispărut), condamnat la moarte; GEORGESCU CORNELIU, (dispărut), condamnat la moarte; PROTOPODESCU IOAN, (dispărut), condamnat la moarte; MIHAIL STURZA, (dispărut), condamnat la moarte; IASHINSHI VASILE, (dispărut), condamnat la moarte; DĂNULESCU CONSTANTIN, (dispărut), muncă silnică pe viață; DIMITRIUC VASILE, (dispărut), detențiune grea pe viață; DOBRE GHEORGHE, detențiune grea pe viață; PETROVICESCU CONSTANTIN, detențiune grea pe viață; TRAIAN BRĂILEANU, 20 ani detențiune riguroasă; MARINESCU ION, 20 ani temniță grea; TOMESCU PETRE, 15 ani muncă silnică; TITUS DRAGOȘ, 15 ani muncă silnică; DUMITRU POPESCU, 10 ani închisoare corecțională; CONSTANTIN BUȘILĂ, 10 ani închisoare corecțională; NICOLAE MAREȘ, 10 ani închisoare corecțională, și 5 ani interdicție. Tribunalul Poporului ordonă confiscarea averii tuturor condamnaților, cu titlu de despăgubire în folosul Statului. Toți acuzații au declarat recurs în ședință“.

109. „Ultima ședință a procesului; De unde până mai ieri se lăuda că nu-i pasă de moarte, ex-mareșalul s'a grăbit să facă recurs, ca de altfel toți acuzații”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 19 mai 1946, pg. 1.

110. „Tribunalul Poporului a dispus arestarea celorlalți membri ai guvernului Antonescu”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 20 mai 1946, pg. 1. El cuprinde lista a 29 „foști miniștri și subsecretari de stat în guvernul trădător de sub conducerea lui Ion Antonescu”. Potrivit unui alt articol nesemnlat, intitulat „Sentința în procesul miniștrilor antonesciani”, publicat în „Scânteia” din 11 octombrie 1946, pg. 1, aceștia au fost judecați de Curtea Criminală, secția a VIII-a sub președinția lui Damian Stănescu, care, la 10 octombrie 1946, i-a condamnat la pedepse variind între 8 și 20 de ani temniță grea.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Capitolul 13: LICHIDAREA PARTIDELOR „BURGHEZE”

111. „Descoperirea unor organizații teroriste dirijate de un comandament central. Printre arestați se află elemente antonesciene, maniste, legionare și moșierești”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 10 iunie 1946, pg. 1. El conține și lista celor care „au fost arestați până în prezent: G-ral c.a rezervă ALDEA AUREL, ALEXANDRESCU N., avocat., BASARABEANU ELENA, fostă secretară a lui Ion Antonescu; KINTESCU GH., subsecretar general al S.S.I. pe timpul guvernării Rădescu, CAPRA ANGHEL, moșier, lt. col. rezervă CONSTANTINESCU VICTOR, lt. COIFAN VIRGIL, CREȚOIU MAGDA, DOMOCOS ION, industriaș, TEODORCIUC OCTAV, avocat, MOROIANU ILARIE, avocat, general brig. MOSIU OLTEANU GABRIEL, fost comandant al batalionului „Iuliu Maniu”, condamnat la 25 ani muncă silnică, OLTEANU ELVIRA, nepoata lui Gavrilă Olteanu, funcționară la Reprezentanța Americană, PALEACU NICOLAE zis Moldoveanu Nicolae, fost comandant legionar, POP CORNEL, avocat, lt. col. rezervă PLESNILĂ EUGEN, STEANȚĂ DUMITRU zis Dumitru Oprea zis Mitruș, căpitan parașutist TANTU MIHAI, dezertor, și alții.

Sunt puși în urmărire: BOCȘA MALIN, ziarist epurat; MANICATIDE TEODOR, funcționar la Reprezentanța Americană; HORĂȚIU COMANICIU, avocat; SACHI BĂLAN, inginer, și alții.

Cercetările continuă”.

112. „Ministerul de Interne dă publicității COMUNICATUL OFICIAL asupra organizațiilor subversive capturate de Siguranța Statului”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 26 iulie 1946, pg. 1.

113. „Urmând instrucțiunile primite de la centru, gruparea manistă organizează gărzi înarmate” articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 27 iulie 1946, pg. 1. În articol se arată că au fost

Ion Mihai Pacepa

„identificați următorii agresori maniști: Cezar Spineanu, Vasile Haneș, Ilie Popescu, Ștefan Tomescu, Petre Tudor, Constantin Rădulescu, Gheorghe Dârcă, av. Romeo Popescu, Alexandru Popescu, I. Grigoriu, Gheorghe Brănișteanu, student fost legionar, Gheorghe Grigoriu, Alexandru Popescu-Tomșani, Ion Florescu, Traian Roșulescu, M. Niculescu, Apostol Stănescu, Dumitru Stoian, negustor, Gheorghe Marin, avocat Alexandru Tomescu”. În articol se arata de asemenea ca „bandele” PNT ar fi organizat agresiuni similare la Craiova și în comuna Topolog din județul Tulcea.

114. Primul reportaj al „Scânteii” despre acest proces, intitulat „În fața Curții de Casare și Justiție Militară se dezvăluie firul organizatoric al complotului subversiv”, a fost publicat la 14 noiembrie 1946, pg. 3. El s-a referit la audierea primilor doi martori, Șteanță Dumitru și Paliacu Nicolae. Potrivit acestui articol, Șteanță a recunoscut că a făcut parte din organizația „Sumanele Negre” dar a spus că aceasta „n’a avut caracter terorist ci „ideologic”. El a recunoscut de asemenea că a primit bani de la persoane din conducerea partidelor istorice, ca Elena Penescu, Romulus Vălsănescu, Ilie Lazăr sau Valer Roman, dar a spus că a făcut-o „pentru ca avea nevoie să ‘consulte’ diferite persoane pentru a-și îmbogăți cunoștințele politice”. Martorul Paliacu a recunoscut că „a fost unul din cei care au pus bazele asociațiilor subversive și teroriste de mai sus”, dar a adăugat că acestea „luptau numai cu ideile”.

115. Cel de al doilea reportaj al „Scânteii”, intitulat „Legătura deschisă dintre <Sumanele Negre> și <istorici> a fost deschis mărturisită”, a fost publicat la 15 noiembrie 1946 în pg. 1.

116. „Sentința în procesul organizațiilor teroriste” articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 20 noiembrie 1946, pg. 3. Conform articolului, care conține și textul integral al sentinței, nici un „terorist” nu a fost condamnat la moarte, iar 10 dintre ei au fost achitați.

117. „Echipe de șoc maniste au atacat sediul central al B.P.D”., articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 20 noiembrie 1946, pg. 1.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

118. „Fierbând de mânie împotriva vânzătorilor de țară”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 18 iulie 1947, pg. 1.

119. Silviu Brucan, „Cărțile au fost date pe față”, publicat în „Scânteia” din 18 iulie 1947, pg. 1.

120. Silviu Brucan, „Maniu și Mihalache, două fețe ale aceleiași politici”, publicat de „Scânteia” la 21 iulie 1947, pg. 1.

121. „Consiliul politic B.P.D. a propus în unanimitate guvernului dizolvarea Partidului Național-Țărănesc”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 28 iulie 1947, pg. 1.

122. „Dizolvarea P.N.Ț. dă un nou avânt de luptă clasei muncitoare și tuturor forțelor democratice”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 31 iulie 1947, pg. 1.

123. Idem.

124. „Procesul conducătorilor fostului partid Național Țărănesc”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 30 octombrie 1947, pg. 1.

125. „Actul de acuzare”, publicat în „Scânteia” din 31 octombrie 1947, pg. 1.

126. Comunicatul Președinției Consiliului de Miniștri a fost publicat în „Scânteia” din 9 noiembrie 1947, pg. 1.

127. Sentința în procesul P.N.Ț. a fost publicată în „Scânteia” din 13 noiembrie 1947, pg. 1. „Au fost condamnați: Iuliu Maniu - TEMNIȚĂ GREA PE VIAȚĂ, 10 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Ion Mihalache - TEMNIȚĂ GREA PE VIAȚĂ, 2 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Nicolae Penescu - 5 ANI TEMNIȚĂ GREA, 2 ani degradare civică, confiscarea averii și 1.000 lei cheltuieli de judecată. Nicolae Carandino - 6 ANI TEMNIȚĂ GREA, 2 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 cheltuieli de judecată. Ilie Lazăr - 6 ANI TEMNIȚĂ GREA, 2 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 cheltuieli de judecată. Grigore Niculescu-Buzești - MUNCĂ SILNICĂ PE VIAȚĂ, 5 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Alexandru Cretzeanu - MUNCĂ SILNICĂ PE VIAȚĂ, 5 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Victor Rădulescu-Pogoneanu - 25 ANI TEMNIȚĂ

Ion Mihai Pacepa

GREa, 5 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Emil Oprea - 5 ANI TEMNIȚĂ GREa, 2 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Florin Robu - 5 ANI TEMNIȚĂ GREa, 5 ani degradare civică și 500 lei cheltuieli de judecată. Emil Lăzărescu - 2 ANI ÎNCHISOARE CORECȚIONALĂ, 500 lei cheltuieli de judecată. Camil Demetrescu - 15 ANI TEMNIȚĂ GREa, 5 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Vasile Serdici - 10 ANI TEMNIȚĂ GREa, 3 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Radu Niculescu-Buzești - 10 ANI DETENȚIUNE RIGUROASĂ, 5 ani degradare civică, confiscarea averii și 50.000 lei cheltuieli de judecată. Ion de Mocsony Styrcea - 2 ANI ÎNCHISOARE CORECȚIONALĂ, 50.000 lei cheltuieli de judecată. Ștefan Stoika - 2 ANI DETENȚIUNE RIGUROASĂ, 3 ani degradare civică, 50.000 lei cheltuieli de judecată. Dumitru Stătescu - 1 AN DETENȚIUNE SIMPLĂ, 5.000 lei cheltuieli de judecată.

Sunt condamnați la degradarea militară: Ion Mihalache, maior în rezervă; Nicolae Penescu, căpitan în rezervă; Nicolae Carandino, sublocotenent în rezervă; Ilie Lazăr, sublocotenent în rezervă; Grigore Gafencu, maior în rezervă; Victor Rădulescu-Pogoneanu, sergent T.R.; Camil Demetrescu, sublocotenent în rezervă; Vasile Serdici, căpitan în rezervă; Emil Lăzărescu, platonier T.R.; Radu Niculescu-Buzești, sublocotenent în rezervă; Atoika Ștefan, colonel în rezervă; Florin Roșu, sublocotenent în rezervă; Constantin Vișoianu, locotenent în rezervă; și Grigore Niculescu-Buzești, sublocotenent în rezervă.

128. „Platforma Partidului Unic Muncitoresc”, publicată în „Scânteia” din 14 noiembrie 1947, pg. 1.

129. „Demiterea tătarăscienilor din Biroul Camerei și Comisiile Parlamentului”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 16 noiembrie 1947, pg. 3. Conform acestui articol, „cei demși sunt: Ion Tomescu, președintele Comisiei Administrația Generală, ing. Petre Bejan, președintele Comisiei Industrie-Comerț, dr. Petre Țopa, președintele Comisiei Sănătate. Vice presedinți: dr. V. Tiroiu la Comisia Agricultură, Anton Dumitru,

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

la Arte și Ion Dogaru, la Muncă. Secretari: Spiridon Moraru - Comisia Armatei, Ion Sfetcu - Mine și Petrol, Zenovie Vasilescu - Legislație, Gh. Rășcanu- Comunicații, Victor Fenesiu - Informații, și V. Bârcă - Petițiuni. În același timp vor fi înlocuiți: Em. Tătărăscu, vice-președinte al Adunării, Ion Sfetcu, secretar și Mircea Niculescu, chestor”.

130. Comunicatul Președinției Consiliului de Miniștri care a anunțat „demisiile” din guvern a lui Tătărăscu și a celorlalți membri ai partidului său a fost publicat mult mai târziu, în partea a doua a „Numărului Special de Anul Nou” al „Scânteii”, care a apărut la 1 ianuarie 1948.

Capitolul 14: SMERȘ ÎNSCENEAZĂ CĂ REGELE A FOST SPION

131. Nicolette Franck, *La Roumanie dans l'engrenage* (Paris/Bruxelles: Sequoia, 1987), pg. 235.

132. Philippe Vigié Desplaces, *O domnie întreruptă: Convorbiri cu M.S. Regele Mihai* (București: Libra, 1995), pg. 119.

133. Actul de abdicare al Regelui Mihai, datat 30 decembrie 1947, a fost publicat în facsimil în pg 1 din „Numărul Special de Anul Nou” al „Scânteii”, care a apărut la 1 ianuarie 1948.

134. „The New York Times” din 5 martie 1948, pg. 1; 6 martie 1948, pg. 5; și 11 martie 1948, pg. 12.

135. *Bulletin d'Information pour les Roumains en Exil, B.I.R..E. NUMERO SPECIAL: 1948-1978 A l'occasion de son TRENTIEME ANNIVERSAIRE*, Paris, martie 1978, capitolul intitulat „Ephemerides: Trente Annees d'Oppression et d'Exile, 1948, Mars”, pg. 25.

136. Vergotti, opcit, „Lumea Liberă” Nr. 337, pg. 11.

137. Emil Bodnăraș a fost un ofițer al armatei române care la începutul anilor 1930 a cerut azil politic în URSS, unde a devenit ofițer al INO sub numele Iemelian Bodnarenko și a fost trimis să lucreze sub acoperire la Comintern. În 1932, INO l-a retrimis în România pentru a stabili legătura între Moscova și

Ion Mihai Pacepa

conducerea Partidului Comunist Român care se afla în închisoare. La scurt timp după 23 august 1944, Bodnăraș a fost numit Subsecretar de Stat pentru probleme de securitate națională.

138. Solemnitatea decorării Regelui Mihai de către Stalin a fost descrisă în articolul nesemnat „Mareșalul Tolbuhin a înmănat ieri M.S. Regelui Mihai I decorația „Victoria”, publicat în „Scânteia” din 21 iulie 1945, pg. 1. Articolul descrie „entuziasta manifestație populară” în timpul căreia „populația Capitalei”, purtând „steaguri și panouri ale M.S. Regelui și ale Generalisimului Stalin, a manifestat în fața Palatului Regal și pe străzile orașului, bucuria sa, mândria sa, recunoștiința sa”. În articol se arăta, de asemenea, că au fost prezenți la solemnitate primul ministru Petru Groza și majoritatea membrilor cabinetului său, inclusiv Gheorghiu-Dej, care atunci era ministrul Comunicațiilor.

139. „Guvernul sovietic a dăruit M.S. Regelui Mihai I, două avioane de turism”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 22 iulie 1945, pg. 1. În articol se arăta că „la invitația d-lui mareșal al Uniunii Sovietice, F. Tolbuhin, și a d-lui general colonel de tancuri, I.Z. Susaikov, locțiitorul președintelui Comisiei Aliate de Control, a avut loc în după amiaza zilei de joi ceremonia predării a două avioane sovietice dăruite M.S. Regelui Mihai I, de guvernul sovietic. Cele două avioane sunt de tipul U.2, special echipate ca avioane de turism. (...) M.S. Regele a urcat într-un avion, examinându-l cu atenție, după care aghiotantul Majestății Sale, d. comandor aviator Traian Udritki, a executat sboruri de demonstrație cu fiecare avion în parte. În tot acest timp, mulțimea adunată pe aeroport a manifestat pentru Regele României democratice, pentru generalisimul Stalin, pentru mareșalul Tolbuhin, pentru Armata Roșie și pentru prietenia dintre poporul român și popoarele sovietice. Solemnitatea s-a sfârșit cu o masă servită în hangar. În tot timpul mesei s-a desfășurat un bogat program artistic executat de ansamblul de front al frontului III ucrainian”. Din articol rezultă că au fost prezenți la această solemnitate primul ministru Petru Groza și majoritatea membrilor cabinetului său, inclusiv Gheorghiu-Dej.

140. „Discursurile rostite cu prilejul predării celor două

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

avioane sovietice dăruite M.S. Regelui de Guvernul URSS", articol nesemnat, publicat în „Scânteia” din 23 iulie 1945, pg. 1, prezintă indirect și parțial conținutul Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. pentru decorarea Regelui Mihai. Referindu-se la semnificația actului comis de Regele Mihai la 23 august 1944, generalul colonel Susaikov a spus: „Guvernul sovietic și-a manifestat atitudinea sa față de acest istoric act din istoria României, decorând pe Majestatea Sa Regele României cu cel mai înalt ordin sovietic, ordinul „Victoria”. Hotărârea sa de a decora pe Majestatea Sa, guvernul sovietic a însoțit-o de Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice, în care a subliniat că Majestatea Sa Regele se decorează cu ordinul „Victoria” pentru că, într'un moment de răspundere, când sfârșitul războiului împotriva Germaniei hitleriste încă nu era clar, Majestatea Sa Regele Mihai I al României a săvârșit un act de curaj, pornind contra inamicului comun și a chemat armatele Sale împotriva acestui dușman comun”.

141. Solemnitatea decorării Regelui Mihai de către Președintele Truman și textul decretului de decorare au fost prezentate într-un comunicat al Mareșalului Curții Regale, publicat în pg. 1 a „Scânteii” din 14 mai 1947. Potrivit acestui comunicat, decorația i-a fost înmănată la 10 mai 1947 de către o delegație americană „compusă din: Burton Y. Berry, Reprezentantul Statelor Unite ale Americii în România, General de Brigadă Courtland V.R. Schuyler, șeful Reprezentanței Militare a Statelor Unite pe lângă Comisia Aliată de Control, Roy Melbourne, Consilier Diplomatic, și Colonel Edward E. Farnsworth, Șeful de Stat Major și Secretarul Reprezentanței Militare a Statelor Unite”.

142. Știrea despre anularea cetățeniei Regelui Mihai și a celor 34 de colaboratori cu care a părăsit România a fost publicată și comentată în „The New York Times” din 21 februarie 1948, pg. 6.

143. „Communist minister Georgescu assails Communist minister Patrascanu for failure to adhere to party line”, publicat în „The New York Times” din 24 februarie 1948, pg. 8.

144. „PINTILIE BONDARENCO, candidat al F.D.P. în jud.

Ion Mihai Pacepa

lalomița", articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 27 martie 1948, pg. 2. Articolul face parte dintr-un ciclu de prezentări a principalilor candidați F.D.P (Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu, etc) publicate în ultimele zile dinaintea alegerilor.

145. „Central Committee denounces late Gheorghiu-Dej for links with execution of L. Patrascanu, ex-justice minister, in 1954”, „The New York Times”, April 24, 1968, pg. 4.

Capitolul 15: POLIȚIA POLITICĂ DIN MOSCOVA DESCHIDE FILIALE ÎN ȚĂRILE „ELIBERATE”

146. Vlad Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre* (Oakland, USA: G. Perkins, 1984), pg. 293.

147. „Textul Legii prin care România devine Republică Populară” a fost publicat în pg. 3 din Numărul Special de Anul Nou al „Scânteii”, care a apărut la 1 ianuarie 1948.

148. Textul acestei legi, care are un singur articol, a fost publicat în același număr special al „Scânteii”, la p. 3.

149. Dezbaterile Congresului au fost prezentate pe larg în „Scânteia” din 24, 25 și 26 februarie 1948. Comitetul central care a fost ales cu acea ocazie a avut 41 membri și 16 supleanți. Conform sistemului sovietic, acest comitet central a avut un Birou Politic (13 membri și 5 supleanți). El a avut, de asemenea, un secretariat compus din 5 membri, dintre care 3 erau ofițeri acoperiți ai INU. Aceștia au fost: 1. Gh. Gheorghiu-Dej, secretar general. 2. Ana Pauker, secretar. 3. Vasile Luca, secretar. 4. Teohari Georgescu, secretar. 5. Lotha Rădăceanu, secretar.

150. Componenta Marii Adunări Naționale a fost publicată în „Scânteia” din 1 aprilie 1948, pg. 1.

151. Vlad Georgescu, opcit, pg. 289.

152. Vlad Georgescu, opcit, pg. 295.

153. Vlad Georgescu, opcit, pg. 296.

154. Arthur Bliss Lane, *I Saw Freedom Betrayed* (Londra: Regency Publications, 1949), pg. 105-106. Potrivit autorului, în discuția din 1945 Radkiewicz, care atunci conducea echivalentul

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

polonez al Brigăzii Mobile, a justificat în felul următor prezența acestor ofițeri NKVD în conducerea securității poloneze: „Polonia a fost atât de distrusă și dezorganizată de naziști încât noul ei guvern a fost forțat să apeleze la una din puterile aliate pentru a-i acorda asistența tehnică în reconstruirea țării. Statele Unite și Anglia erau prea departe; Uniunea Sovietică a fost însă acolo, la graniță”.

155. Antony Polonsky and Boleslaw Drukier, *The Beginnings of Communist Rule in Poland* (Londra, Routledge & Kegan Paul, 1980), pg. 396-399.

156. David J. Dallin, *Soviet Espionage* (New Haven, Connecticut: Hoover Institution Press, 1986), pg. 330-331.

157. Dallin, ibidem, pg. 332.

158. William Shawcross, *Crime and Compromise* (Londra: Weidenfeld & Nicholson, 1974), pg. 56

159. Băla Szasz, *Volunteers for the Gallows* (Londra: Chatto & Windus, 1971). Cartea conține nenumărate referiri la folosirea metodei „talpa” de către Gábor Péter.

160. Paul Ignatus, „*The First Two Communist Takeovers of Hungary: 1919 and 1948*”. Articolul a fost publicat în cartea lui Thomas Hammond, *Anatomy of Communist Takeover* (New Haven, Connecticut: Yale University Press, 1975).

161. Pavel Tigrid, „*The Prague Coup: The Elegant Takeover in Czechoslovakia 1945-1948*”. Articolul a fost, de asemenea, publicat în cartea lui Hammond, *Anatomy of Communist Takeover*.

Capitolul 16: CONSOLIDAREA SOVIETIZĂRII

162. Norman Cohn, *Warrant for Genocide* (London: Eyre & Spottiswoode, 1967), pg. 78-79.

163. Legget, opcit, pg. 54-55.

164. „*Dzerjinski despre el însuși*” (Moscova.: OGIZ, 1938), pg. 20-30.

165. „*Actul de Acuzarea împotriva grupului de spioni și sabotori*”, articol nesemnat publicat în „*Scânteia*” din 28

Ion Mihai Pacepa

octombrie 1948, pg. 1.

166. Procesul Auschnit a fost relatat pe larg în ziarele „Scânteia” apărute între 28 octombrie și 1 noiembrie 1948. Desfășurarea acestei înscenări judiciare a fost descrisă și în ziarul american „The New York Times” din: 24 octombrie 1948, pg. 20; 29 octombrie 1948, pg. 19; 30 octombrie 1948, pg. 4; 1 noiembrie 1948, pg. 7; și 3 noiembrie 1948, pg. 23.

167. „Scânteia” din 3 noiembrie 1948, pg.1.

168. „Trădătorii de țară și-au primit dreapta pedeapsă”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 3 noiembrie 1948, pg. 1.

169. Victor Frunză, *Istoria Partidului Comunist Român* (Arhus:Nord, 1984), vol. II, pg. 409, conține textul unui comunicat al Tribunalului Militar București în care se arată: „Tribunalul militar instruește cazul P.S.D.I-Titel Petrescu, la sediul căruia organele Siguranței (n.n.: Brigada Mobilă) au găsit în luna aprilie a.c. manifeste necenzurate ce erau difuzate organelor din țară. Acest material compus din 884 de file are un caracter subversiv și de propagandă antidemocratică și antisovietică”.

170. B.I.R.E., *Numero Special 1948-1978*, pg. 32 și 35.

171. Condamnarea celor 33 de ofițeri români acuzați că au făcut spionaj în favoarea Oficiului de Informații al SUA din București și executarea a 11 dintre ei a fost raportată pe larg în „The New York Times” din 23 și 25 noiembrie 1949, pg. 12, respectiv 16, și din 14 decembrie 1949, pg. 9.

172. Decizia arbitrară a guvernului român de a închide Oficiul de Informații al SUA din București a fost comentată pe larg în „The New York Times” din: 4 martie (pg. 7); și 15 aprilie (pg. 4) 1950. La 8 martie (pg. 11), același ziar a publicat un comunicat al administrației SUA care a acuzat guvernul din București că folosește înscenări judiciare tipic sovietice pentru a izola poporul român de lumea liberă; acest comunicat american nu a fost făcut public în România.

173. Presa română nu a anunțat închiderea de către administrația SUA a Oficiului Comercial al RPR din New York. Această decizie a fost însă comentată pe larg în „The New York

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Times" din 27 aprilie 1950, pg. 21.

174. „Procesul unor spioni dela Oficiile de informații americane și engleze: ce cuprinde actul de acuzare”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 26 aprilie 1950, pg. 1.

175. „Condamnarea unor spioni de la Oficiile de informații american și englez”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 30 aprilie 1950, pg. 1.

176. Această nouă înscenare juridică a fost descrisă pe larg în „The New York Times” din: 10 august, pg.3; 11 august, pg.4; și 14 august 1951, pg.15. Comentariul lui Agence Press a fost publicat tot la 14 august 1951 în pg. 15.

177. Cele trei comentarii politice au fost publicate în „The New York Times” din: 5 mai, pg. 6; 6 iunie, pg. 8; și 17 iunie 1950, pg. 5.

178. „Procesul grupului de spioni și trădători în slujba spionajului imperialist”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 29 iunie 1950, pg. 1.

179. „Actul de acuzare” împotriva grupului de spioni și trădători în slujba spionajului imperialist, publicat în „Scânteia” din 29 iunie 1950, pg. 1.

180. „Procesul grupului de spioni și trădători aflați în slujba spionajului imperialist”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 2 iulie 1950, pg. 7, capitolul „Pledoariile avocaților”.

181. „Trădătorii și spionii titoiști și-au primit pedeapsa! Sentința în procesul grupului de spioni și trădători în slujba serviciului de spionaj al clicii fasciste a lui Tito”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 8 august 1950, pg. 1.

182. „Procesul unui grup de spioni și trădători în slujba imperialismului”, articol nesemnlat publicat în „Scânteia” din 10 august 1951, pg. 2, capitolul intitulat „Ura față de regimul de democrație populară, care le-a răpit puțința de a mai exploata poporul, i-a împins în brațele spionajului imperialist”.

183. Costello and Tsarev, opcit, pg. 23-25.

Capitolul 17: O NOUĂ FAZĂ A PLANULUI „GAIANEH”

184. Scrisoarea lui T. Samsonov către Dzerjinski a fost publicată în 1996 în cartea lui Edvard Radzinsky, *Stalin*, prima biografie bazată pe documente explozive din arhivele secrete rusești (New York: Doubleday, 1996), pg. 244.

185. Dezbaterile așa-zisului proces al Vaticanului au fost prezentate relativ larg în „The New York Times” din: 11 septembrie (pg. 17); 12 septembrie (pg. 3); 15 septembrie (pg.4); și 18 septembrie 1951 (pg. 3).

186. „Procesul grupului de spioni, trădători și complotiști în slujba imperialismului americano-englez și a Vaticanului”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 18 septembrie 1951, pg. 3.

187. „The New York Times” din 19 septembrie 1951, pg. 17.

188. „Sentința în procesul grupului de spioni, trădători și complotiști în slujba imperialismului americano-englez și a Vaticanului”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 18 septembrie 1951, pg. 3.

189. În cartea sa *Canalul Morții* (New York: Editura Acțiunea Românească, 1974), scriitorul Ion Cârje a descris în detalii zguditoare înjosirile și torturile la care au fost supuși membri acestei brigăzi de preoți internați la Canalul Dunăre-Marea Neagră.

190. *Procesul bandei de sabotori și diversioniști de la Canalul Dunăre - Marea Neagră* (București: Editura pentru literatură politică, 1952).

191. Victor Frunză, opcit, pg. 471.

192. „Sentința în procesul bandei de sabotori și diversioniști dela construcția Canalului Dunăre - Marea Neagră”, publicată în „Scânteia” din 3 septembrie 1952, pg. 1. Potrivit acestui comunicat, Tribunalul Militar București, deplasat la Poarta Albă, a pronunțat următoarea sentință: „Au fost condamnați la moarte pentru crimă de sabotare a propășirii economiei naționale a R.P.R.: Georgescu Gheorghe Topazlău; Nichita Dumitru; Rozei Aurel-Rozemberg; Vasilescu Nicolae zis Colorado; Cernătescu

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Petre. Acuzații Nichita Dumitru și Vasilescu Nicolae au mai fost condamnați și la 25 ani muncă silnică pentru crimă de amenințare a păcii popoarelor și la 10 ani închisoare corecțională pentru încercări de agitațiune. Vor executa pedeapsa cea mai grea. Au mai fost condamnați: Frangopol Nicolae la muncă silnică pe viață pentru crimă de sabotare a propășirii economiei naționale a R.P.R., la 25 ani muncă silnică pentru crimă de amenințare a păcii popoarelor și la 10 ani închisoare corecțională pentru încercări de agitațiune; Ciorapciu Mircea la muncă silnică pe viață pentru crimă de sabotare a propășirii economiei naționale a R.P.R.; Ionescu Opreșan la 25 ani muncă silnică pentru crima de sabotare a propășirii economiei naționale a R.P.R., 25 ani muncă silnică pentru crimă de amenințare a păcii popoarelor și la 10 ani închisoare corecțională pentru încercări de agitațiune; Nițescu Constantin la 25 ani muncă silnică pentru crima de sabotare a propășirii economiei naționale a R.P.R. Vieru Petre la 20 ani muncă silnică pentru crima de sabotare a propășirii economiei naționale, la 20 ani muncă silnică pentru crima de amenințare a păcii popoarelor și la 10 ani închisoare corecțională pentru încercări de agitațiune. Toți acuzații au fost condamnați la 10 ani degradare civică”.

Capitolul 18: POLIȚIA POLITICĂ CONTROLEAZĂ PARTIDUL

193. Înscenarea judiciară împotriva lui Rajk a fost descrisă pe larg în cartea lui George H. Hodos, *Show Trials: Stalinist Purges in Eastern Europe, 1948-1954*, (New York: Praeger, 1987). Potrivit documentelor obținute de el, în vara lui 1948 dictatorul maghiar Mátyás Rákosi a fost convocat la Moscova unde a fost informat de Stalin că NKVD a depistat o vastă rețea de spionaj occidentală ai cărei agenți penetraseră conducerile câtorva partide comuniste din țările blocului sovietic. Carismaticul ministru de interne maghiar, László Rajk, era unul din ei. Kremlinul i-a cerut să-l transfere pe Rajk ca ministru de externe și să creeze imediat o echipă specială care să

Ion Mihai Pacepa

documenteze activitatea sa de spionaj. Operația împotriva lui Rajk a fost condusă de consilierul INU pentru Europa de Sud-est, generalul Fiodor Belkin, care a detașat la Budapesta pentru a pregăti procesul pe doi generali ai MGB (Ministerul Securității Statului), documentați ca Likhacev și Makarov. Din partea maghiară, operațiile au fost conduse de noul ministru de interne, János Kádár. El a fost ajutat de șeful securității maghiare (AVO), Gábor Péter, și de doi adjuncți ai săi, coloneii Ernő Süchs și Gyula Décsi. La 11 mai 1940, Gábor Péter a convocat cadrele de conducere ale AVO și le-a informat ca a fost descoperit un grup de spioni care lucra atât pentru serviciile de spionaj occidentale cât și pentru Tito. Pentru a calma suspiciunile lui Rajk, la 29 mai 1940 Kádár l-a invitat la masă împreună cu soția, la el acasă. A doua zi Rajk a fost arestat. Anchetarea lui a fost efectuată de ofițeri ai AVO dar a fost coordonată de INU prin generalul Belkin.

194. Hodos, *Show Trials*, pg. 48-50. Potrivit probelor obținute de autor, atât Rajk cât și Béla Szász, unul din presupuși săi complici au fost bătuți crunt de un ofițer AVO, Vladimir Farkas (ale cărui atrocități au fost demascate în articolul intitulat „Cine ești tu, Vladimir Farkas”, publicat în „Magyar Nemzet” din 3 noiembrie 1988.)

195. Idem, pg. 48-49. Autorul a ascultat personal înregistrarea pe bandă magnetică a discuției dintre Kádár și Rajk, pe care a descris-o în detalii. Ca să evite orice echivoc, el a obținut mărturii asupra conținutului acesteia de la numeroși activiști de partid maghiari care se aflau în clădirea Comitetului Central în 1956, când Rákósi a pus acea bandă la stația de amplificare a sediului.

196. Ibidem, pg. 65-66. Procesul lui Rajk a avut loc la Budapesta în septembrie 1949. În afară de Rajk, alți trei acuzați și-au „recunoscut” activitatea de spionaj: Tibor Szonyi, șeful departamentului de cadre al comitetului central; Lazar Brankov, fost ofițer de legătură al ministerului de interne iugoslav la Budapesta; și general locotenent György Pálffy din AVO. Toți l-au implicat pe Rajk în activitatea lor „criminală”. Rajk și alți patru acuzați au fost condamnați la moarte și spânzurați. În 1951

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

succesorul lui Rajk, Janos Kádár, a fost arestat și acuzat de spionaj. În 1952 fostul său adjunct, Ernő Süchs, care era acum șeful AVO, a făcut o vizită la Moscova unde a lăsat un raport confidențial pentru Stalin în care informa că suspiciunile și înscenările NKVD riscă să distrugă coeziunea partidului. La reîntoarcerea la Budapesta el a fost arestat. Câteva luni mai târziu și el a fost condamnat la moarte pentru spionaj și spânzurat (Hodos, pg.65-66).

197. Karel Kaplan, *Procès Politique à Prague*, (Bruxelles: Editions Complexe, 1980), pg. 45.

198. Meir Cotic, *The Prague Trial*, (New York: Herzl Press/Cornwall Books, 1987), pg. 12.

199. „Procesul conducătorilor centrului complotist antistatal din R. Cehoslovacă”, articol nesemnat publicat în „Scânteia” din 21 noiembrie 1952, capitolul intitulat „Interogatoriul acuzatului Rudolf Slansky”, pg. 4.

200. Idem, pg. 4, coloana 3.

201. Alex de Jonge, *Stalin and the Shaping of the Soviet Union*, (Londra: Collins, 1986), pg. 500-503.

202. Nikita Hrușciiov, *Khrushchev Remembers: The Last Testament*, tradusă și editată de Strobe Talbot (Boston: Little, Brown and Company, 1974), vol. I, capitolul 8.

203. Meir Cotic, opcit, pg. 144.

204. Hrușciiov, opcit, vol.1, cap. 8.

205. La 26 ianuarie 1950, „The New York Times” (pg. 10) a raportat că au fost excluși din comitetul central un număr de membri „cu trecut necorespunzător”, și că acest organ a fost reorganizat în și mai strânsă conformitate cu sistemul sovietic. La 17 februarie 1950, același ziar a informat, pe prima pagină, că au fost excluși din partid 18% din membri lui. La 8 martie 1950, același ziar a publicat, tot pe prima pagină, o știre potrivit căreia administrația SUA a acuzat guvernul român că prin aceste masive „purificări” de tip sovietic el urmărește de fapt să intimideze populația țării și să o izoleze și mai mult de lumea ne-comunistă. La 8 iunie 1950, același ziar a raportat că „purificările” din România s-au extins și în afara partidului: 400 înalte personalități care nu fac parte din partid (printre care și 5 foști membri ai guvernului

Ion Mihai Pacepa

Petru Groza) au fost arestate de Securitate.

206. La 2 decembrie 1952, „*The New York Times*” a publicat prima știre potrivit căreia guvernul român ar pregăti un proces public împotriva unui „grup subversiv” în care se pare că va fi inclusă și Ana Pauker.

207. Hrușciiov, opcit, vol. 1, cap. 8.

208. „Dela Tribunalul Suprem al R.P.R.”, articol nesemnlat publicat în „Scântea” din 10 octombrie 1954, p. 2. Deoarece „probele” contra lui Luca nu au fost convingătoare, „procesul” a fost secret și ca atare „dezbaterile” sale nu au fost publicate. De aceea, presa vremii a publicat doar un fel de informare neoficială a Tribunalului Suprem, care a cuprins doar o jumătate de pagină de ziar. Această grosolană înscenare juridică a fost însă prezentată ca atare de „*The New York Times*” la 11 octombrie 1953 (pg. 2.)

Capitolul 19: ASASINAREA LUI PĂTRĂȘCANU

209. Dzerjinski a murit din cauza unui atac de inimă în ziua de 20 iulie 1926, la câteva ore după după ce a ținut un discurs inflamator împotriva deviatorilor de la leninism, în fața comitetului central și a comisiei centrale de control a partidului bolșevic. La acea dată, el era nu numai șeful CEKA, ci și președintele Consiliului Suprem al Economiei Naționale (Vesenka), ceea ce îi dădea puteri și mai mari. Potrivit cărții lui Boris Souvarine, *Stalin: A Critical Survey of Bolshevism*, (Londra: Secker & Warburg, 1939, pg. 425), în acel ultim discurs Dzerjinski a dezlănțuit un furibund atac împotriva aparatului de partid: „Când mă uit la acest aparat, la sistemul lui de organizare, la birocrăția lui de necrezut, la dezordinea totală care îl caracterizează, și la risipa pe care o face sunt de-a dreptul înspăimântat”.

210. Viacheslav Rudolfovici Menjinski, care, ca și Dzerjinski, era fiul unor polonezi bogați, a devenit primul adjunct al acestuia după ce CEKA a fost transformată în OGPU. Potrivit cărții lui Georgi Agabekov, *OGPU* (New York: Brentano's, 1931), pg. 425, Menjinski ar fi fost cel mai educat șef al polițiilor

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

politice sovietice. El ar fi vorbit curent 12 limbi (inclusiv chineza, japoneza, persiana și turca) și ar fi fost, în același timp, matematician, fizician și astronom. Potrivit cărții cekistului Fiodor Timofeevici Fomin, *Zapisky Starago Chekista*, (Moscova: Politizad, 1964), pg. 128, Menjinski nu a avut însă calități de conducător, neștiind nici măcar cum să dea un ordin. „Vă rog, supus, să faceți ...”, era formula lui favorită față de ceilalți membri din conducerea CEKA. În plus, el suferea de angină pectorală, din care cauză de multe ori a fost nevoit să-și primească vizitatorii întins pe canapeaua biroului său din Lubianka. Din cauza sănătății sale fragile, adevărata putere în cadrul OGPU, după moartea lui Dzerjinski, a fost în mâinile adjunctului său, Genrik Grigorevici Iagoda, un brutal birocrat de origine evreiască. Cea mai mare „vină” a lui Menjinski a fost însă aceea că el nu a fost stalinist. Leon Troțki a scris în cartea sa autobiografică *My Life* (Gloucester, Massachusetts: P. Smith, 1970), pg. 448-450), că Menjinski l-a vizitat pe front pentru a-l avertiza despre acțiunile pe care Stalin le urzea împotriva lui. Potrivit cărții lui R.C. Tucker și S.F. Cohen, *The Great Purge Trials*, (New York: Grosser & Dunlap, 1965), Stalin a aflat despre aceasta și i-a ordonat lui Iagoda să-l otrăvească pe Menjinski. Iagoda, care se specializase în folosirea „metodelor medicinale” de lichidare, s-a conformat. Tot lui Iagoda îi sunt atribuite otrăvirea lui Maxim Gorki și a președintelui Comisiei Centrale de Planificare a URSS, V.V. Kuibîșev.

211. Iagoda a fost arestat la 18 martie 1938 de către adjunctul său, Nikolai Iezhov. Potrivit mărturiilor lui Walter Krivitski, un ofițer superior al poliției politice care a participat la „procesul” lui Iagoda, acesta a fost acuzat că ar fi lucrat pentru serviciul de spionaj german, din însărcinarea căruia ar fi infiltrat agenți germani în poziții de conducere ale poliției politice. Krivitski a descris pe larg acest proces în cartea sa intitulată *I was Stalin's Agent*, (Londra: Hamish Hamilton, 1939), pg. 166-170.

212. Potrivit probelor prezentate în capitolul 13 al remarcabilei cărți a lui Robert Conquest, *The Great Terror: Stalin's Purge of the Thirties*, (Londra: Macmillan, 1968), Ejov a fost arestat de Lavrenti Beria din ordinul lui Stalin la 8 decembrie

Ion Mihai Pacepa

1938, imediat după ce s-a încheiat ultima înscenare judiciară din așa-zisa perioadă a „Marii Terori”, cunoscută și ca „Ejvicina”. Ca și predecesorul său, Ejov a fost, de asemenea, acuzat că s-a pus în slujba spionajului occidental. El a fost condamnat la moarte și executat.

213. Semion Denisovici Ignatiev a devenit șef al poliției politice sovietice în 1951, când Stalin l-a arestat pe predecesorul său, Victor Seimonovici Abakumov, pentru a limita influența lui Beria (Abakumov a fost subaltern al lui Beria în Georgia). În 1953, la doar câteva ore după moartea lui Stalin, Beria l-a înlocuit pe Ignatiev cu Abakumov și a plănuit împreună cu acesta din urmă o lovitură de palat, menită să-l întroneze la Kremlin. Ignatiev nu a mai ieșit niciodată din arestul poliției politice. Conform celor aflate de la generalul Saharovski, el a murit în urma torturilor la care a fost supus de oamenii lui Abakumov, care fuseseră concediați de Ignatiev și readuși acum în poliția politică.

214. Lavrenti Pavlovici Beria a fost arestat la 26 iunie 1953, în timpul unei ședințe a Biroului Politic, ca urmare a unei lovituri de palat pregătită de Nikita Hrușciov cu ajutorul lui Georgi Malenkov. În acea ședință, Beria a fost „demascată” ca „agent imperialist” și arestat de un grup de militari pregătit de Hrușciov. Beria a fost apoi acuzat că a încercat să răstoarne prin forță orânduirea sovietică la ordinul serviciilor de spionaj occidentale, și a fost condamnat la moarte. Executarea lui s-a anunțat pe prima pagină a „Pravdei” din 24 decembrie 1953. Beria a fost omorât pentru a elimina concurența sa la tronul Kremlinului după moartea lui Stalin. O descriere relativ cuprinzătoare a acestei lovituri de palat se găsește în cartea lui Hrușciov publicată în Occident, *Khrushchev Remembers: The Last Testament*, (Londra: Sphere Books, 1971), pg. 321-326.

215. Vsevolod Nikolaievici Merkulov a fost inclus în lotul de „spioni și complotiști” condus de Beria. Din același lot a făcut parte și fostul șef al spionajului sovietic, Vladimir Georgievici Dekanozov. Ambii au fost, de asemenea, condamnați la moarte. Executarea lor s-a anunțat la 24 decembrie 1953, odată cu executarea lui Beria.

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

216. Viktor Semionovici Abakumov, creatorul unităților SMERȘ, a fost arestat la ordinul lui Stalin în toamna lui 1951. Din cele ce am aflat din documente KGB, el a fost acuzat de corupție. În 1954, Abakumov a fost rejudecat, însă rejudecat din ordinul lui Hrușciov. Potrivit relatărilor din cartea lui Amy W. Knight, *KGB: Police and Politics in the Soviet Union*, (Londra: Unwin Hyman, 1988), de data asta el a fost implicat în crimele comise de Stalin. Abakumov a fost condamnat la moarte și executat în 1954.

217. George Hodos, opcit, pg. 66.

218. *Der Sieg des Arbeiter und Bauerubloks bei den Wahlen in Rumänien, Die Kommunistische Internationale*, vol. 12, nr. 20, (23 mai 1931), pg. 881-889. Conform datelor din acest document, la începutul anului 1931, conducerea PCR a constituit Blocul Muncitorilor și Țăranilor, o organizație folosită ca acoperire pentru a candida la alegeri. Blocul a obținut 73.710 voturi. Patru din candidații săi, inclusiv Lucrețiu Pătrășcanu, au fost aleși deputați. Alegerea lor a fost însă invalidată și nici unul dintre reprezentanții blocului nu a funcționat ca deputat.

219. Vasile Crăciunoiu, *Fața nevăzută a Securității române*, (București: Editura Societății Tempus, 1996), pg. 37. Crăciunoiu pretinde că a găsit această afirmație a lui Pătrășcanu în documente din arhivele Ministerului român de Interne. Deși în decursul anilor cât am fost în conducerea MAI am studiat și eu documentele de arhivă privindu-l pe Pătrășcanu, nu am găsit în ele această discuție dintre el și Molotov. De fapt, din nici unul din documentele de arhivă pe care le-am citit, nu rezultă că Pătrășcanu ar fi avut o atitudine chiar atât de curajoasă în discuțiile cu membri ai conducerii URSS din acea vreme.

220. Lucrețiu D. Pătrășcanu, *Un veac de frământări sociale*, așa cum a fost citat în cartea lui Crăciunoiu, *Fața nevăzută a Securității române*, pg. 34

221. Potrivit relatărilor din Andrew and Gordievski, *KGB: The Insight Story*, pg. 382, la începutul lui 1947 Piotr Vasilievici Fedotov a devenit șef al spionajului sovietic, înlocuindu-l pe Pavel Mihailovici Fitin care i-a stat la cârmă din 1940 până la sfârșitul lui 1946.

222. Ilia Dzhirkvelov, *Secret Servant*, (Londra: Collins,

Ion Mihai Pacepa

1987), pg. 64-138. Autorul, care a primit azil politic în SUA, a fost implicat în crearea noului Komitet Informatsii și a lucrat în cadrul acestuia. Potrivit relatărilor sale, confirmate de fostul colonel KGB Oleg Gordievski, noua organizație a luat ființă ca urmare directă a constituirii CIA. În vara lui 1947, la câteva săptămâni după crearea CIA, rezidentul INU la Washington, Grigori Grigorievici Dolbin și ambasadorul URSS în SUA, Aleksandr Semionovici Paniușkin, au trimis la Moscova o amplă analiză despre noul serviciu de spionaj american, însoțită de articole din presa SUA. Analiza a scos în evidență că, în conformitate cu Actul Securității Naționale (National Security Bill), care a fost aprobat de Congresul SUA la 26 iulie 1947, sarcina principală a CIA era de a coordona, evalua și exploata activitatea informativă a tuturor organelor de spionaj ale SUA. Această analiză a ajuns imediat la Stalin și la ministrul său de externe, Viaceslav Mihailovici Molotov, care deținea și funcția de prim ministru. Ambii au înțeles eronat că SUA și-a unificat toate serviciile de spionaj într-o singură organizație și au conchis că aceasta îi va da o serioasă superioritate față de URSS, care avea servicii separate de spionaj. Ca atare, în toamna lui 1947, Stalin a hotărât să unifice serviciul național de spionaj, INU, și serviciul de spionaj militar, GRU, într-un singur Komitet Informatsii. Datorită maniei sale de a ascunde denumirea serviciilor secrete ale URSS în spatele unor acronime, noua instituție a devenit cunoscută celor avizați sub denumirea „KI”. Șeful ei a fost numit Molotov, care și-a menținut și funcțiile de prim ministru și ministru de externe. Acesta a încercat imediat să folosească reorganizarea spre a întări poziția ministerului de externe. Una din primele măsuri luate de Molotov, cu aprobarea lui Stalin, a fost aceea de a da ambasadorilor și calitatea secretă de „rezidenți șefi” și de a le acorda, deci, dreptul să cunoască atât activitatea ofițerilor INU, cât și a celor GRU. Printre ambasadorii care și-au luat în serios noua atribuție a fost șeful ambasadei sovietice din Washington, Aleksandr Semionovici Paniușkin. În 1948, acesta a reușit să obțină rechemarea în Centrală, sub acuzarea că ar fi alienat mental, a rezidentului INU, Grigori Dolbin, care refuza tacit să i se subordoneze. Un an mai târziu, el l-a convins pe

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

Molotov să-l retragă de la post pe noul rezident, Georgi Sokolov, care evita, de asemenea, să-l informeze cu detaliile activității de spionaj desfășurată în SUA. Următorul rezident INU la Washington, Nikolai Alekseevici Vladikin, nu a mai intrat în conflict cu ambasadorul, care devenise, de facto, și șef al rezidențelor INU și GRU. În 1949, Molotov a fost pensionat și Komitet Informatsii a fost desființat, cele două servicii de spionaj ale URSS devenind din nou unități de sine stătătoare. La 26 iunie 1953, Beria a fost arestat de Hrușciiov, iar șeful INU, Vasili Stepanovici Riasnoi, a fost îndepărtat din funcție. Câteva săptămâni mai târziu, ambasadorul Paniușkin, care fusese retras de la Washington în 1952, a fost numit șef al serviciului de spionaj sovietic. Se pare că această numire a fost propusă de Molotov, care, după moartea lui Stalin a devenit din nou ministru de externe al URSS. Paniușkin a deținut această funcție până în 1956, când a fost înlocuit de adjunctul său, generalul Saharovski, care a creat Securitatea și i-a fost consilier șef până în 1953.

223. În 1987, regretatul Vlad Georgescu mi-a dat un exemplar al cărții sale *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, (Oakland, USA: G. Perkins, 1984). Deși autorul nu a indicat multe din sursele informațiilor sale, cartea prezintă valoare analitică. Ea conține, de exemplu, o evaluare relativ obiectivă a rolului jucat de Lucrețiu Pătrășcanu în tratativele de pace cu Uniunea Sovietică. Potrivit cărții lui Vlad Georgescu, la 12 aprilie 1944, Kremlinul a transmis coaliției anti-naziste din România proiectul unei convenții de armistitiu. Documentul a fost înmănat de ambasadorul sovietic la Cairo, V. Novikov, prințului Barbu Știrbei (fost prim ministru), care a reprezentat această coaliție la tratativele secrete cu puterile aliate, care au început la Cairo în martie 1944. Proiectul convenției prevedea: ieșirea României din război; întoarcerea armelor împotriva Germaniei; acceptarea frontierei cu URSS din iunie 1940; plata unor despăgubiri de război; eliberarea și repatrierea prizonierilor. Moscova a acceptat crearea unei zone libere în care să funcționeze un guvern român independent. Ea a declarat, de asemenea, că Dictatul de la Viena a fost nedrept și a promis ajutor pentru eliberarea Transilvaniei de Nord. La 10 iunie 1944,

Ion Mihai Pacepa

conducerea coaliției anti-naziste din România a acceptat condițiile armistițiului, și aliații au fost informați că Regele Mihai va lua măsurile necesare pentru răsturnarea guvernului Antonescu și întoarcerea armelor împotriva Germaniei. Întârzierea răspunsului aliat la acceptarea condițiilor de armistițiu și incapacitatea coaliției anti-naziste din România de a trece la acțiune au făcut să se irosească alte două luni. La 20 august 1944, Armata Roșie a declanșat o nouă ofensivă și, două zile mai târziu, trupele sovietice se aflau pe linia Târgu Neamț, Huși, Chișinău. Coaliția a înțeles, în sfârșit, că nu mai existau decât două soluții: ieșirea imediată din război sau ocuparea iminentă a țării de către Armata Roșie. În după amiaza zilei de 23 august 1944, mareșalul Ion Antonescu a fost arestat, iar la orele 22 Regele Mihai a anunțat țării schimbarea de regim. Îndată ce armata română și-a încetat ostilitățile împotriva URSS, ambasadorul sovietic la Cairo, V. Novikov, a reconfirmat noului guvern român, condus de generalul Constantin Sănătescu, condițiile de armistițiu oferite în aprilie 1944. La insistențele Kremlinului, guvernele SUA și al Marii Britanii au acceptat ca armistițiul să fie semnat la Moscova, nu la Cairo, și i-au împuternicit pe sovietici să reprezinte puterile aliate. Delegația română pentru semnarea acordului de armistițiu a fost compusă din prințul Barbu Știrbei, Constantin Vișoianu, Lucrețiu Pătrășcanu, Gheorghe Pop și Dumitru Dămăceanu. Ea a sosit la Moscova la 4 septembrie 1944, dar nu a fost primită de Molotov decât șase zile mai târziu, când Armata Roșie controla întreaga țară. Spre supinderea delegaților români, Molotov le-a prezentat un nou acord de armistițiu, diferit de cel care fusese acceptat de România. Noul acord nu mai conținea însă crearea unei zone libere, neocupate, în care să funcționeze guvernul român ca entitate independentă. De asemenea, acordul a trecut în sarcina guvernului român întreținerea armatei de ocupație și a impus României reparații de război în valoare de 300 milioane de dolari plătibili în șase ani. Când delegația română a realizat că nu va putea obține nici o concesiune de la sovietici, ea s-a rezumat la a cere includerea unui articol care prevedea evacuarea forțelor de ocupație după terminarea războiului. Pătrășcanu, care era singurul comunist din delegația română, a susținut activ această

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

propunere. Molotov s-a opus, iar ambasadorul SUA la Moscova, Averell Harriman, a sfătuit delegația română să nu mai insiste, deoarece era „de la sine înțeles că forțele sovietice vor părăsi România la încetarea ostilităților”. Molotov nu a acceptat nici cererea de a se recunoaște României statutul de cobeligerant, susținută, de asemenea, de Pătrășcanu, deși acordul prevedea participarea la război a 12 divizii românești (număr care, în realitate, s-a ridicat la 20).

După semnarea acordului de armistițiu, Gheorghiu-Dej și Pătrășcanu, membri ai conducerii PCR din acea vreme care nu au petrecut anii războiului în URSS, și-au manifestat public dezacordul cu modul în care România era tratată de Moscova. Dej a publicat broșura „*O politică românească*”, al cărei titlu era cu totul neobișnuit pentru un comunist din acea vreme, iar Pătrășcanu a declarat la Cluj că înainte de a fi comunist el se consideră român. Gheorghiu-Dej și-a dat însă repede seama de greșeala pe care a făcut-o și din 1945 a adoptat o linie stalinistă, care l-a propulsat la vârful piramidei. Pătrășcanu a rămas naționalist și a plătit cu viața.

224. Crăciunoiu, opcit, pg. 38.

225. „*De la Tribunalul Suprem al RPR: Comunicat*”, publicat în „*Scînteia*” din 18 aprilie 1954, pg.3.

226. Tatăl meu și-a petrecut cea mai mare parte a vieții sale lucrând la firma „Leonida”, reprezentanța din România a concernului american General Motors, unde a fost șeful secției de reparații autoturisme. În anii războiului, când General Motors a fost confiscat de armata germană, el a avut un atelier propriu de reparații auto cu doi salariați. În toți acești ani, majoritatea relațiilor lui erau în rândul aristocrației bucureștene. La vremea aceea numai românii cu adevărat bogați își puteau permite să cumpere o mașină Buick. Autodidact, tata a învățat să vorbească șapte limbi, a făcut o pasiune pentru filosofii lui Descartes, Hegel și Nietzsche și a început să se împrietenească cu oameni care, ca și el, erau preocupați de lingvistică și materialism dialectic. Unul dintre acești prieteni a fost Lucrețiu Pătrășcanu, care, în 1930, a întocmit și semnat ca „redactor și martor pentru identitate” actul de proprietate al terenului din București, strada

Ion Mihai Pacepa

Vasile Gherghel 93 (fost 40), pe care părinții și-au construit ulterior o casă. Actul a fost autentificat de Tribunalul Ilfov, Secția Notariat, sub numărul 6650 din 5 martie 1930 și poartă, de asemenea, semnăturile Anei și Giusepe Lanza, în calitate de vânzători și a părinților mei, Sanda și Mihai Pacepa, în calitate de cumpărători. Ulterior Pătrășcanu a devenit avocatul tatei, și ne-a vizitat relativ frecvent casa. Tata s-a molipsit de virusul comunist de la Pătrășcanu care, în timpul celui de-al doilea război mondial, l-a introdus în rândurile unei organizații antifasciste inițiată de partidul comunist. După „eliberarea” României de către Armata Roșie, tata a devenit membru de partid. În 1945, la recomandarea lui Pătrășcanu, el a început să lucreze în timpul liber ca interpret de limbă germană și maghiară pentru mareșalul Rodion Malinowski, comandantul Armatei a Șasea Sovietică.

227. Potrivit relatărilor colonelului (r) Vasile Crăciunoiu (opcit, p. 37-38), care a participat la întregul proces, Pătrășcanu ar fi avut reacții și mai agresive împotriva principalului martor al acuzării, Gheorghe „Guță” Tătărăscu, care a fost instruit să declare că acuzatul ar fi fost recrutat la Bruxelles, în 1944, de un ofițer al spionajului american. Când l-a acuzat Tătărăscu pe Pătrășcanu că a pactizat cu americanii, acesta s-a ridicat în picioare și a strigat: „Minți, porc bătrân, minți!” Președintele tribunalului, Anton Moisesescu, i-a atras atenția lui Pătrășcanu că-l va pune în lanțuri dacă va mai vorbi neîntrebat. Acesta s-a ridicat din nou în picioare și a spus, cât a putut mai tare: „Așa doresc. Vreau să mă băgați în lanțuri ca pe un adevărat comunist”.

228. Hotărârea de condamnare la moarte a lui Lucrețiu Pătrășcanu a fost publicată în ziarul „Scînteia” din 18 aprilie 1954, pg. 2. Ceilalți acuzați au fost condamnați după cum urmează: Remus Kofler, la pedeapsa cu moartea; H. Zilber, Al. Ștefănescu și E. Calmanovici, la muncă silnică pe viață; I. Mocsony-Stîrcea și H. Torosian, la câte 15 ani muncă silnică; H. Brauner și Lena Constante, la câte 12 ani muncă silnică; J. Bermon, la 10 ani muncă silnică; V. Sârbu, la 8 ani muncă silnică.

229. În cuvântarea pe care a ținut-o la 26 aprilie 1968 în fața adunării activului de partid al municipiului București, Ceaușescu a recunoscut, indirect, că Pătrășcanu nu a fost executat de un

CARTEA NEAGRĂ A SECURITĂȚII

pluton de execuție așa cum se comunicase oficial. El a spus că acțiunea de înlăturare fizică a lui Pătrășcanu s-a caracterizat printr-o „grabă de a-l judeca și executa după două zile, prin împușcarea pe la spate”. Textul acestei cuvântări a fost publicat în cartea atribuită lui Ceaușescu, care a fost intitulată *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, (București: Editura Politică, 1979), Vol. 3.

DOSARUL UNEI CRIME DE STAT: SECURITATEA CONTRA NAȚIUNII ROMÂNE

Postfață de DAN PAVEL

Incapacitatea României de a-și reveni după un deceniu de la prăbușirea comunismului se explică, în mare parte, prin eficiența sistemului totalitar în distrugerea fizică și spirituală a elitei și a poporului român. Acesta este principalul mesaj al excepționalei cărți-document semnată de Ion Mihai Pacepa. Nimeni nu putea înțelege mai bine cum s-a produs tragedia decât un fost general de securitate, complice și martor la una dintre cele mai îngrozitoare conspirații puse la cale împotriva unui popor european; în afară de înțelegerea conceptuală și strategică a mecanismului, contează enorm mărturia celor care au contribuit la conceperea și executarea operațiilor presupuse de funcționarea sa. Până acum, nici unul dintre numeroșii participanți la abominabila operațiune nu a avut tăria morală de a-și recunoaște responsabilitatea, cu excepția lui Pacepa. Nici măcar cei care au publicat volume de amintiri, de interviuri sau care au răspuns întrebărilor ziariștilor, istoricilor, magistraților, anchetatorilor (Ceaușescu, Brucan, Maurer, Niculescu-Mizil, Iliescu etc.) nu au avut curajul bărbătesc și sinceritatea, caracteristice marilor caractere morale, de a recunoaște și a regreta că au fost complici la una dintre cele mai monstruoase crime ale secolului, că au acționat unii împinși de idealuri revoluționare, dar cei mai mulți mânați de oportunism, resentimente de clasă, prostie sau naivitate sau, pur și simplu, cinism. Avem doar mărturiile victimelor genocidului, terorii fizice și psihice, dar călăii, tortionarii și eminențele cenușii nu au vorbit. Este încă o mare diferență între România și alte foste țări comuniste (de pildă, în Polonia, încă înainte de prăbușirea comunismului, ziarista

Teresa Toranska a reușit să facă o carte de interviuri, publicată mai întâi în Occident, cu un grup masiv de „foști” înalți responsabili ai instaurării comunismului; cartea se intitulează *Oni*, adică Ei). În plus, cu excepția Rusiei, în nici o altă țară fostă comunistă nu au rămas în prim-planul vieții politice și economice atâtea foști nomenclaturiști, securiști și foști informatori sau colaboratori ai poliției politice, ceea ce înseamnă că orice fel de dezvăluire de acest tip le-ar dăuna imaginii și activității lor prezente.

Ion Mihai Pacepa a fost unul dintre cei mai importanți „defectori” ai lumii comuniste. Așa cum îl definesc câteva din cele mai prestigioase dicționare (Heritage sau Oxford), termenul de „defector” îl desemnează pe acela care abandonează sau renunță (fără consimțământ sau permisiune) la angajamentul față de o cauză împărtășită anterior, părăsește propria țară și, implicit, serviciile (militare, de informații sau de altă natură) care servesc interesele respectivei țări. Marea problemă este cu acei oameni care și-au abandonat angajamentul față de o cauză nedreaptă sau față de o țară, un regim, caracterizate prin lipsa de legitimitate, prin faptul că se bazează pe nedreptate, fărădelege, crimă, nu pot fi considerați trădători. Se poate spune invers: că un stat sau un regim a trădat interesele cetățenilor sau ale națiunii. După ce opiniei publice i s-a spus, în decembrie 1989, că regimul nedrept și inuman al comunismului a căzut pentru totdeauna, unii continuă să reprezinte în mod simbolic sau prin faptele lor interesele acelui regim. Astfel, unii continuă să îi considere pe foștii defectori drept „trădători ai intereselor naționale”. Așa cum am arătat pe larg în alt text (1), caracterizarea lui Pacepa drept trădător, de către personaje politice dubioase (precum Ion Iliescu, Virgil Măgureanu, Corneliu Vadim Tudor etc.) sau ziariști și comentatori cu un trecut legat de propaganda comunistă (Brucan și Cristoiu, care au fost editorii celebrelor reviste de propagandă ale C.C. al P.C.R. și C.C. al U.T.C., respectiv „Scânteia” și „Scânteia tineretului”) repetă acuzațiile lui Ceaușescu, ale Securității comuniste și serviciile din țările „frățești”. Acuzația este imorală. A-l judeca, azi, pe Pacepa înseamnă a spune clar, și fără ambiguitate, ce a însemnat regimul comunist și dacă între el și regimul actual există vreo continuitate. Spre deosebire de ceea ce sunt învățați studenții de la Institutul Național de Informații - de către unii profesori foști securiști -, nu există decât în cazurile cele mai fericite identitate între interesele naționale ale unui popor, și interesele unui regim politic, care sunt interese de stat (2). Tocmai de aceea s-a produs în 1989 o revoluție. Declarația de

Independență a Statelor Unite ale Americii a fost un act care consfințează dreptul poporului de a schimba forma de guvernământ, atunci când acesta nu-și îndeplinește funcțiile, acelea de a servi interesele națiunii. Niciodată, și nicăieri, nu a ținut vreun regim comunist cont de interesele naționale ale popoarelor, reduse la condiția unei noi sclavii.

Regimul comunist din România (ca și din oricare altă țară) a fost trădător față de interesele națiunilor subjugate din două puncte de vedere. Regimul comunist din România (ca și din oricare altă țară) a fost lipsit de legitimitate din două puncte de vedere: din punctul de vedere al intereselor naționale ale poporului român, a fost vorba de un regim antinațional, instaurat de forțe internaționaliste, care au urmărit distrugerea elitelor politice și culturale naționale, genocidul împotriva celor care erau de acord cu regimul impus cu forța - adică împotriva întregului popor -, subminarea comunității și valorilor românești, a modului propriu de viață, a fibrei sociale și morale a tuturor grupurilor majoritare și minoritare. Bazat pe forțe străine (Armata Roșie, KGB, GRU), pe trădarea și complicitatea celor mai abjecți reprezentanți ai elitelor, pe adeziunea obținută sub teroare, a unor mase și pături ale populației, regimul comunist a fost unul totalitar și criminal. Regimul comunist a fost, de asemenea, lipsit de legitimitate față de valorile morale ale lumii libere, față de valorile democrației liberale occidentale. Toți cei care au servit cauza comunismului nu au făcut altceva decât să lupte împotriva valorilor naționale ale popoarelor și a valorilor morale ale egalității și libertății individuale. Sensul în care se poate vorbi despre procesul comunismului pornește de la judecarea acuzației de crimă de stat pe care națiunea română i-o aduce astăzi. Prin urmare, cei despre care se spune că au trădat regimul comunist nu au făcut altceva decât să treacă de partea celor care luptau pentru valorile democrației liberale și pentru valorile națiunilor înrobite. Iată de ce, în raport cu interesele naționale, care niciodată nu au fost reprezentate de comunism, și în raport cu interesele și valorile lumii libere, Pacea nu a fost un trădător. El nu a trădat decât poliția politică și criminală a comuniștilor, pe Ceaușescu și alți preținși reprezentanți ai intereselor naționale.

Faptul că politicieni precum Iliescu (despre care ziarul ZIUA a publicat mărturii că a fost racolat de către KGB - practică de fapt obișnuită și căreia nu i s-a putut sustrage nici unul dintre comuniștii importanți) și aliații săi nu au avut nici un interes să schimbe condamnarea pronunțată de justiția lui Ceaușescu împotriva lui Pacea și a altora în situație asemănătoare, nu este de mirare. Cei care au crezut

însă într-o schimbare, imediat după alegerile din 1996, au toate motivele să fie dezamăgiți, inclusiv în legătură cu faptul că noile autorități alese nu l-au reabilitat pe generalul Ion Mihai Pacepa, pe diplomatul Mircea Răceanu și pe toți cei care au fost declarați trădători ai intereselor facțiunii românești ai puterii sovietice. Ipoteza pe care am avansat-o, de câteva ori până acum, este că noua putere - la fel ca și cea de dinainte de noiembrie 1996 - a comis eroarea de a se baza în mare parte pe elementele puterii securiste care domină încă în serviciile secrete, diplomație, armată, poliție, procuratură, administrație, dar care au fost infiltrate via Securitate, iar apoi prin intermediul SRI și a altor servicii, în partidele politice. Ceea ce este chiar și mai grav este că unele din aceste elemente sunt în continuare în legătură cu succesorii KGB și ai GRU, că activitatea lor nu va fi niciodată în serviciul intereselor naționale. Indiferent de care dintre cele două fracțiuni vorbim, fidelitatea lor față de cauza democrației și a unei economii capitaliste sănătoase, competitive, este mai mult decât îndoielnică. Multe din aceste elemente au avut un amestec malefic în desfășurarea revoluției din 1989, în aducerea la București a minerilor, în repetate rânduri. Aceste personaje sunt capabile să exercite simultan șantajul și presiuni asupra noii puteri, care este atât de fragilă încât nu se poate dispensa de serviciile lor. De fapt, este vorba despre erori de percepție și de lipsă de competență și de profesionalism a celor care ar fi trebuit să schimbe în mod fundamental natura activității serviciilor de informații, și a altor structuri, care au rămas impregnate de vechile elemente și mentalități. Mult timp după ce am scris eseul despre Pacepa, când România se afla în plină campanie pro-NATO, înaintea Conferinței de la Madrid, în frenezia mediatică de atunci au intrat și posturile particulare de televiziune. La postul PRO TV, au fost mai multe interviuri din diferite capitale ale țărilor NATO, inclusiv din Washington D.C. Atunci, fostul Director al CIA, James Woosley, a declarat că nu înțelege cum este posibil ca în România să fie condamnat generalul Pacepa, cel care a ajutat lumea liberă, SUA și CIA, să doboare comunismul. Pe de altă parte, fostul director al serviciilor de intelligence americane sugera că ar fi greu ca România să fie acceptată în NATO, când în structurile serviciilor secrete, ale armatei și diplomației, continuă să ocupe funcții de conducere ofițeri ai fostei poliții politice comuniste (securiste sau kaghebiste) care toată viața nu au făcut decât să lupte împotriva statelor și popoarelor occidentale, a valorilor democrației liberale, care luptau îndârjit împotriva serviciilor de intelligence ale lumii occidentale. Până când noile autorități (dacă vor mai rămâne multă

vreme la putere) nu vor da niște răspunsuri satisfăcătoare la aceste semne de întrebare, există toate motivele să ne îndoim de buna lor credință.

Cartea lui Pacepa demontează mecanismul instaurării comunismului în România. Totul s-a petrecut rapid, violent, fără milă și scrupule, eficient, cu urme aproape imposibil de șters, dar mai ales după un plan sistematic și diabolic. Instrumentul pragmatic al acestei crime, fizice și spirituale, a fost Securitatea. Ea a fost una dintre invențiile KGB-ului, creată în laboratorul malefic al răspândirii comunismului de la Kremlin, adaptată în mod pervers specificului național, în sensul distrugerii acestuia și al formării unor reflexe psihologice, ale unui tip inedit de român, un fel de întruchipare a tot ceea ce era mai urât în acesta, prin eliminarea a tot ce era frumos, pozitiv, constructiv. Securitatea română a fost, de fapt, instrumentul criminal al unei puteri străine, folosit în mod sistematic împotriva poporului român, chiar până în ultima clipă a existenței sale, primele clipe ale revoluției din decembrie 1989, care a continuat să lupte, prin reprezentanții ei, împotriva intereselor naționale, chiar și după ce a fost desființată. Din acest motiv, Pacepa scrie *Cartea neagră a Securității*.

Pentru a scoate în evidență natura poliției politice române, autorul român explică mai întâi geneza și structura serviciilor de poliție politică rusești; el insistă, la început, chiar asupra originii diferite a serviciilor țariste, pentru a reliefa diferența destul de mare față de serviciile similare din Occident, iar argumentul cel mai puternic este acela al formelor de guvernământ care le-au creat (monarhia constituțională britanică - cu amprenta asupra serviciilor din fostele colonii, tradiția Revoluției franceze, a democrației constituționale americane - care a influențat inclusiv fostele țări fasciste, naziste, pe care SUA le-a ajutat după cel de-al doilea război mondial). Există însă și poliții politice asemănătoare celor rusești, pentru că dictatorii (civili sau militari) au avut tendința de a le utiliza în folosul propriu, în sens represiv, nu în folosul interesului națiunilor guvernate. Aici este marea diferență între serviciile occidentale de intelligence și serviciile dictaturilor, care va deveni una radicală, în momentul când primele sunt comparate cu polițiile politice ale statelor totalitare, folosite pentru a distruge total fibra morală a națiunilor și pentru exportul de „revoluție”. Principalul motiv pentru care fostul general român de securitate face acest lucru este pentru a contracara acel tip de demers simplificator (care se întâlnește și în Occident și în fostele țări comuniste) care pune semnul egalității „între serviciile secrete comuniste și cele occidentale”. Astfel de confuzii

pornesc uneori de la constatări la nivelul efectelor sau de la constatarea unor similitudini în plan formal: se spune că și Bush și Andropov au fost șefi ai CIA și KGB, înainte de a fi președinți, că serviciile rivale ar fi fost echivalente din punct de vedere moral, pentru că au comis crime, trafic de arme și droguri, că au susținut lovituri de stat etc., iar concluzia este o condamnare a lor în bloc, cu scopul, implicit, de a disculpa Securitatea și KGB-ul, pentru că aceia care au fost agenții acestora să poată activa nestingheriți în prezent. Acel demers vine în prelungirea unui demers și mai simplificator, care pune semnul egalității între regimurile politice din acest secol, făcând abstracție de diferențele radicale dintre ele (interesant este că se face diferența între nazism și democrațiile libérale, dar nu cea dintre acestea din urmă și comunism), pe baza argumentului fălăcios că sunt răspunsuri similare și egal îndreptățite la provocările dezvoltării, modernizării și democratizării. Originea, natura, structura și funcțiile acestor servicii, metodele lor, dar mai ales finalitatea le deosebește în mod radical, așa cum se deosebesc între ele lumea liberă și regimurile totalitare.

Va veni destul de repede ziua când cartea lui Pacepa va fi studiată la seminar, în cadrul Institutului Național de Informații și al facultăților de științe politice, istorie, sociologie, psihologie. Până atunci să reținem că este vorba de primul pas făcut de către un profesionist al domeniului pentru a explica publicului românesc nu numai circumstanțele în care a fost creată Securitatea, dar și cadrul mental și politic care a făurit-o. Demersul său seamănă în multe privințe cu acela din „comparative politics”, pentru că scoate în evidență nu numai diferențele în plan moral și al legitimității politice dintre cele două tipuri de servicii de informații, care reproduc diferențele dintre regimurile politice, dar și funcțiile interne și externe ale serviciilor secrete în regimuri politice diferite (3).

Spre deosebire de alte demersuri din literatura de specialitate, Pacepa practică un demers științific, bazat nu numai pe bibliografia de specialitate, arhive istorice, colecții de presă, documente politice, dar și pe o narațiune istorică puternic impregnată de mărturia personală. El nu este doar un cercetător al fenomenului, un hermeneut al istoriei, ci un practicant al ei. Spre deosebire de mulți alții, care au fost în mijlocul evenimentelor, fără a înțelege prea mult din ele, ci doar trăindu-le, autorul știe să scoată la iveală lucruri semnificative, punând în valoare esența fenomenelor istorice, care este atât de ușor de pierdut din pricina atâtor aparențe. Pacepa descrie modul în care Stalin a conceput Operațiunea Gaianeh, de instaurare a regimurilor comuniste în țările

ocupate de Armata Roșie, după un plan riguros și executat identic pretutindeni, insistând mai ales asupra cazului românesc, care are anumite particularități: pregătirea (în cadrul INU, sub coordonarea lui Fitin) a nucleului de „cadre”, a unor kaghebiști și foști cominterniști pentru viitoarele funcții de șefi de poliții politice, șefi de guverne, syndicate, șefi de culte religioase etc.; desființarea partidelor politice și a aparatului de stat, prin arestări ilegale și procese înscenate, mai întâi ale vârfurilor de partid sau din diferite agenții guvernamentale, apoi prin arestări în valuri a sute, mii și a zeci de mii de oameni; vânatoarea de „trădători” - arestări, execuții, deportări a milioane de oameni din fostele teritorii ocupate de Wehrmacht; procese exemplare înscenate unor reprezentanți ai unor profesii considerate primejdioase de către sovietici - ofițeri de armată, poliție, ziariști, avocați, mari proprietari industriali, bancheri, preoți, țărani înstăriți etc., urmate apoi de arestarea în masă a membrilor grupurilor respective, închiderea lor fără proces și chiar executarea lor; marginalizarea și apoi eliminarea din viața publică a Regelui și a celor apropiați de monarhie; sovietizarea aparatului de stat, armatei, serviciilor, a culturii; manevrele profund imorale de subminare a activității guvernelor, de falsificare a alegerilor, de anihilare a parlamentului, de transformare a justiției în armă criminală; încurajarea oportunismului pe scară largă, în rândurile maselor populare, pentru lărgirea rândurilor partidului comunist; apoi, epurările făcute chiar în cadrul partidului comunist. Informațiile și interpretările lui Pacea sunt de prima mână, deoarece el are ocazia de a cunoaște personal câțiva dintre cei mai influenți securiști și kaghebiști, care îi povestesc cele mai secrete operații coordonate de Stalin sau de comuniști români (relațiile cu colonelul Demeter, cu puternicul general Saharovski, cu agentul INU Pantiușa - Pantelimon Bodnarenko etc.), nu numai în România, ci și în Rusia, în Spania sau în alte țări. Doar mărturiile unor Orlov (4), Gordievski (5) și Kuklinski (6) mai au o asemenea forță de evocare și de descriere a mecanismului din interior, în lipsa cărora ne-ar fi fost imposibil să înțelegem, azi, adevărata natură a totalitarismului comunist și a serviciilor cu ajutorul cărora a fost creat, menținut, întărit și extins în lume.

Inteligența strategică a lui Pacea este de a face mai întâi o radiografie a NKVD-ului, așa cum a fost el organizat de Stalin, cu ajutorul odioșilor directori, dintre care, pe unii, i-a lichidat ulterior, cum ar fi Dzerjinski, Menjinski, Iagoda, Ejov, dar mai ales Beria. Este vorba despre strămoșul KGB-ului, așa cum era el conceput și organizat în

momentul în care începe impunerea cu forța a comunismului în țările cucerite la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Practic, Stalin a exportat modelul totalitar și represiv exersat înainte în URSS și perfecționat. După cum arăta Pacepa, spre deosebire de Lenin, care se limifase cu genocidul - dacă se poate spune așa - la lichidarea „dușmanilor de clasă” și a celorlalte partide de stânga (unele chiar mai revoluționare decât cel bolșevic), Stalin a împins teroarea serviciilor secrete până dincolo de orice limită a raționalității” împotriva celei mai importante creații a vieții revoluționare a lui Lenin, Partidul Bolșevic, împotriva celei mai importante creații a lui Troțki, Armata Roșie, apoi chiar împotriva „monștrilor sacri” ai revoluției bolșevice (Kamenev, Zinoviev, Buharin, Troțki etc.), iar apoi chiar împotriva celor cu ajutorul cărora comisesse toate aceste crime. Când nu a mai avut ce să ucidă, Stalin s-a orientat către exterior. Spre deosebire de Lenin, care dorise ca prin Internaționala Comunistă să promoveze revoluția mondială, Stalin a dorit, în primul rând lărgirea sferei de influență comunistă și consolidarea poziției sale de lider al proletariatului internațional. Disprețuitor față de Comintern, pe care apoi l-a subordonat serviciilor secrete externe, Stalin a creat INO, iar acestea au avut rolul de a crea „armate subterane”, cu ajutorul cărora a trecut la exportul de revoluție prin metoda muncii de spionaj (vezi subordonarea Chinei, încercare de transoformare a Spaniei într-un satelit sovietic, în timpul Războiului Civil), dar și „industrializarea” de tip sovietic, prin furt de tehnologie și militară (inclusiv al secretelor bombeii atomice, cu complicitatea simpatizanților comuniști infiltrați în lumea științifică și politică occidentală) din Occident. Pentru Stalin nu existau limite ale abjecției, așa că a pus la cale planul de transformare a Germaniei lui Hitler într-un aliat al URSS, punând împreună la cale împărțirea zonelor de influență și ocuparea de teritorii, care a stat, ulterior, la baza ocupării viitoarelor state comuniste.

Radiografia lui Pacepa ne conduce către concluzia unei cvasiidentități de natură, structură, funcții între KGB și Securitate. Fără a anticipa conținutul abordării ulterioare, trebuie insistat asupra sugestiilor pe care textul pecepiian le permite încă de pe acum. În mod simptomatic, după prăbușirea comunismului ca regim politic, arată autorul, autoritățile care s-au instalat la conducerea României nu au vrut să spună nimic despre rolul jucat de serviciile sovietice de spionaj în instaurarea comunismului în țara noastră. Un asemenea gest ar fi echivalat cu recunoașterea, de fapt, a naturii bolșevice, staliniste și

sovietice a comunismului românesc și a Securității. Or, mulți dintre cei veniți atunci la putere, ca să nu mai vorbim despre ocupanți ai unor funcții de conducere din diplomatie, din noile servicii de informații, armată, procuratură, justiție, administrație au făcut studii de specialitate în URSS și în alte țări de îndoctrinare comunistă sau au făcut stagii de pregătire (cum a făcut și Ceaușescu la Academia militară din Frunze). Doar cei care nu au habar despre modul cum au funcționat serviciile sovietice pot trăi cu naivitatea că acestea nu au racolat o mare parte dintre aceste personaje (7). Dar să nu încerc a anticipa prea mult ceea ce va scrie Pacepa în volumele următoare, pentru că, oricum, dezvăluirile sale vor fi cu siguranță mult mai senzaționale decât putem noi specula.

Pe vremea când am început să scriu despre necesitatea rediscutării „cazului Pacepa” și reabilitarea fostului general, eram singur și contestat de mulți, mai ales în țară. Mă considerau fie nebun, fie teribilist, fie dornic de glorie publicistică ieftină. La un moment dat, am discutat cu persoane deținând înalte funcții de stat, întrebându-i de ce nu îl reabilitează pe Pacepa. Răspunsul lor mi-a dovedit ce fragilă este puterea, și, mai ales, autoritatea lor politică: mi-au spus că reacția militarilor, polițiștilor și mai ales a celor din serviciile secrete ar fi atât de ostilă față de un asemenea gest încât chiar stabilitatea țării ar fi în pericol și, implicit, puterea pe care ei tocmai o câștigaseră prin alegeri. În felul acesta, ei confirmau ipotezele mele cu privire la faptul că foștii securiști și kaghebiști controlează în continuare poziții cheie și că își permit să îi țină în șah pe cei care, chipurile, sunt în fruntea țării. Președintele Constantinescu a spus, la un moment dat, că noile forțe politice au câștigat doar alegerile, că ele nu dețin și puterea economică. Se poate adăuga: aceste forțe politice nu dețin nici măcar puterea care ar rezulta din controlul puterii armate, polițienești, cele din sfera serviciilor și a magistraturii. Iar o mare parte din puterea economică este tot în mâna foștilor securiști. Desigur, unii dintre aceștia nu mai cântă pe partitura care li s-a dat atunci când au primit misiunea de a se îmbogăți, pentru a aștepta vremuri mai bune. Iată de ce, doar din diasporă am primit încurajări în demersul de reabilitare a lui Pacepa, semn că românii, care trăiseră destul în Occident, înțeleseseră că el luptase, de fapt, împotriva celor care distruseseră poporul român. Mulți dintre ei fuseseră considerați trădători, pentru că nu mai suportaseră, pur și simplu, să trăiască în comunismul totalitar, nedrept și lipsit de respect pentru oameni. Între timp, plutonul celor care și-au schimbat opinia s-a lărgit. Nu prea mult. Încă este un risc, destul de mare, să susții în România

această cauză. Când se va ajunge, precum în Polonia, în cazul colonelului Kuklinski, la suficientă maturitate politică, și la o conștiință etică superioară „eticii și echității socialiste”, atunci Ion Mihai Pacepa va fi reabilitat. Grupul minoritar, favorabil reabilitării lui Pacepa, are, însă, de partea sa, argumentele dreptății, moralei și ale evaluării exacte a comunismului, a celor care l-au susținut până în ultima clipă, iar apoi din oportunism au devenit anticomuniști - dar nu ar ezita să susțină din nou comunismul, dacă s-ar reîntoarce (sau orice altă formă autoritară de guvernământ) - dar și a celor care au luptat împotriva sa o viață, s-au alăturat ceva mai târziu acestei lupte și chiar a acelor care luptă și acum împotriva sa, și a consecințelor sale dezastruoase. Pe acest front de luptă, Pacepa continuă să fie Generalul.

NOTE

1) Vezi studiul meu „Anatomia și fiziologia trădării. Între Iliescu și Pacepa”, publicat în primăvara lui 1997, în nr. 48 din *Sfera Politicii*, care va fi inclus în Dan Pavel, *Leviathanul bizantin*. Analize, atitudini și studii politice, în curs de apariție la editura Politom.

2) Vezi în acest sens Dan Pavel, „Scrisoarea deschisă Domnului Mircea Gheordunescu, director adjunct al SRI și Domnul Dorin Marian, consilier pentru probleme de securitate și apărare al președintelui României”, publicată în revista „22”, din 10 februarie 1998, care va fi inclusă în Dan Pavel, *Leviathanul bizantin*.

3) Celor care doresc să aprofundeze diferența între ceea ce înseamnă servicii de intelligence și servicii de poliție politică le stau la dispoziție biblioteci întregi. Ca bibliografie minimală, pentru a înțelege conceptul occidental de intelligence, pot fi consultate: William J. Barnds, „*Intelligence and Foreign Policy: Dilemmas of Democracy*”, Foreign Affairs, Vol. 47, No. 2, January 1969; Tyrus G. Fain (ed.), *The Intelligence Community* (New York: Bowker, 1977); Stansfield Turner and George Thibault, „*Intelligence: The Right Rules*”, Foreign Policy, No. 48, Fall 1982; extrem de utilă este seria editată de Roy Godson, *Intelligence Requirement for the 1980's*, dintre care primele cinci volume au apărut la National Strategy Information Center, din Washington, D.C., iar următoarele la Lexington Books; Mark M. Lowenthal, *U.S. Intelligence* (New York: Prager, 1984), dar și cartea sa mai recentă, *The U.S. Intelligence Community. An Annotated*

Bibliography (New York: Garland, 1994); Cristopher Andrew, *Secret Service. The Making of the British Intelligence* (London: Heinemann, 1985), precum și CIA și Casa Albă. *Serviciul secret și Președinția americană de la George Washington la George Bush*, traducere de Daniela Mișcov (București: Editura ALL, 1998); Amos A. Jordan, William J. Taylor, Jr., Lawrence J. Korb, *American National Security. Policy and Process*, ediția a treia, (Baltimore and London: The John Hopkins University Press, 1989); Roger Faligot and Pascal Krop, *La Piscine. The French Secret Service Since 1944*, (Oxford: Basic Blackwell, 1989); *Inside CIA's Private World. Declassified Articles from the Agency's Internal Journal, 1955-1992*, selectată și editată de H. Bradford Westerfield (New Haven and London: Yale University Press, 1995); Loch K. Johnson, *Secret Agencies. U.S. Intelligence in a Hostile World* (New Haven and London: Yale University Press, 1996). Pentru ce înseamnă serviciile comuniste de poliție politică pot fi consultate: *Central Intelligence Agency, The Rote Kapelle. The CIA's History of Soviet Intelligence and Espionage Networks in Western Europe, 1936-1945*, (Washington, D.C.: University Publications of America, 1984); Robert Conquest, *Inside Stalin's Secret Police. NKVD Politics 1936-1939*, (London: Macmillan, 1985); Amy W. Knight, *The KGB. Police and Politics in the Soviet Union*, (London: Unwin Hyman, 1988); Cristopher Andrew & Oleg Gordievski, *KGB. Istoria secretă a operațiunilor sale externe de la Lenin la Gorbaciov*, traducere de Doina Mihalcea-Știucă (București: Editura All, 1994). Pentru deosebirea radicală dintre cele două tipuri de servicii, vezi interviul meu cu amiralul Stansfield Turner, fostul Director of Central Intelligence pe vremea președintelui Carter, „*Knowledge is Power*”, publicat inițial în Sfera Politicii și republicat în Dan Pavel, *Cine, ce și de ce. Interviuri despre politică și alte tabuuri*, (Iași: Polirom, 1998).

4) Alexander Orlov, fost agent GPU/NKVD, conducător al serviciului NKVD trimis de Stalin în Spania, în timpul Războiului Civil (1936-1939), în scopul de a asigura victoria fidelilor staliniști împotriva tuturor curenților marxiste (în special troțkiste, dar și anarhiste), pe care avea sarcina de a le denunța ca servicii secrete fasciste, puse în slujba lui Hitler și a lui Franco (situația a fost descrisă și de George Orwell, în *Omăgiu Cataloniei*, tradusă recent și în românește). Această tactică a echivalat cu deschiderea unui „al doilea front”, a unui alt „război civil” în interiorul Războiului Civil. Chemat, în 1938, la Moscova, pentru a fi lichidat, pentru că cunoștea prea multe secrete, Orlov defectează, după

care este urmărit în toată lumea de către NKVD (la fel precum Agabekov, Krivitki, Munzenberg și mai ales Troțki) - vezi în acest sens Stephen Koch, *Sfârșitul inocenței*, recent tradusă în românește. Orlov a publicat în Occident *The Secret History of Stalin's Crimes*, (London: Jarolds, 1955), *Handbook of Intelligence and Guerilla Warfare*, (Ann Arbor, Michigan: University of Michigan Press, 1963).

5) Oleg Gordievski, fost ofițer KGB, care a lucrat în serviciile diplomatice sovietice în Danemarca și Anglia. Intrând în contact cu Occidentul, își dă seama de caracterul abominabil al comunismului totalitar, iar în perioada 1974-1985, din proprie inițiativă, lucrează pentru Serviciul Britanic de Informații Secrete, MI-6. Este considerat a fi fost ofițerul KGB cu cel mai înalt grad care a lucrat pentru britanici. Suspectat de KGB și chemat la Moscova, reușește o evadare spectaculoasă în Occident, străbătând teritoriul URSS. Vezi Andrew & Gordievski, op. cit., precum și celebra sa autobiografie, *Oleg Gordievski, Următorul pas: execuția*, traducere colectivă (București: Editura ALL, 1997).

6) Ryszard Kuklinski, colonel în Marele Stat Major al armatei poloneze, apropiat de generalul Jaruzelski și de structurile de conducere ale Tratatului de la Varșovia. Fiu al unui polonez ucis de naziști în lagărele de concentrare, îi privește la început pe sovietici ca pe eliberatori. După câțiva ani își dă seama de natura regimului comunist sovietic și polonez, se oferă benevol, fără a cere vreun ban, să furnizeze, timp de zece ani, informații Statelor Unite ale Americii. Între 1971-1981, a furnizat peste 30.000 de documente ale Pactului de la Varșovia („proiectul Albatros”, legat de construcția a trei gigantice bunkere în Polonia, Rusia și Bulgaria, unde sovieticii și-ar fi localizat comanda pe timp de război cu Occidentul; despre armele secrete sovietice, războiul electronic, criptografia; despre planul sovietic de a-și activa agenții din SUA în cazul izbucnirii războiului). În decembrie 1980, când sovieticii se pregăteau să invadeze Polonia, din pricina popularității acțiunilor Solidarității, Kuklinski a avertizat CIA. Sfătuit de Zbigniew Brzezinski, consilierul său pentru Securitate Națională (american de origine poloneză), președintele Jimmy Carter a ridicat telefonul roșu și l-a avertizat pe tovarășul Brejnev că SUA nu va mai tolera așa ceva. Ultimul lucru benefic făcut pentru țara sa și pentru lumea liberă a fost să releve CIA-ului planurile lui Jaruzelski de pregătire a legii marțiale, în septembrie 1981, iar Solidaritatea a aflat din timp, cunoscând chiar numele de cod („Operațiunea Primăvara”). Reușește să defecteze în

SUA. Decorat cu cea mai înaltă distincție a CIA (Distinguished Intelligence Medal), rezervată de obicei doar propriilor angajați, de către directorul CIA, William Casey, în 1986. În același an, guvernul comunist polonez îl condamnă ca trădător, acuzând Casa Albă, la 25 de ani închisoare. După căderea comunismului, în Polonia s-a declanșat o puternică dezbateră publică, al cărei principal punct consta în a decide ce a fost Kuklinski, „erou sau trădător”. Chiar Jaruzelsky a spus fraza memorabilă, „If Kuklinsky is declared a hero, what does that make the rest of us ?” - dacă el a fost erou, noi toți ce am fost ? - (Tina Rosenberg, articolul Poland's Bolated Thanks to a Patriot Spy, în pagina editorială a „The New York Times” din 27 septembrie 1997). În mod paradoxal, reabilitarea s-a făcut în timpul celui care l-a învins pe Walesa, fostul comunist și noul președinte Kwasniewski, iar de ceremonie s-a ocupat însuși premierul polonez Jerzy Buzek.

7) Făcând parte din Comisia de Politologie, Jurnalism și Științele Comunicării a CNEAA (Consiliul Național de Evaluare și Acreditare Academică), am avut ocazia de a fi coleg de comisie cu un profesor de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, unde de altfel predam și eu, care ne-a povestit lucruri incredibile: printre altele, următoarea povestire mi s-a părut demnă de a fi reprodusă aici. Acel profesor era secretarul de partid al comitetului pe universitate, ipostază în care trebuia să facă față multor solicitări, unele oficiale, altele cvasioficiale, multe de la Securitate. Astfel, deși primise în mod expres sarcina de la Securitate să participe la întâlnirile anuale ale celor care studiaseră în URSS (printre care se numără și rectorul universității de pe vremea aceea), el nu a reușit niciodată să pătrundă la acele întruniri. Cei de la Securitate îi dăduseră de înțeles că majoritatea erau legați de KGB și GRU. Ce păcat că astfel de mărturisiri nu ies încă la iveală prin documente și mărturisiri publice ale celor care au fost implicați, în orice modalitate. Mărturisirea poate oricând să fie un preludiu pentru iertare și ușurarea conștiinței.

UN AUTOR CONDMANAT LA MOARTE

Comentariu de CORNEL DUMITRESCU

În 1978, la numai o lună după sosirea generalului-locotenent Ion Mihai Pacepa în Statele Unite, am prezis că va sosi vremea când el va scrie „o carte memorialistică” care să ridice „cortina ce acoperă, de peste 30 de ani, nelegiuirile unui regim impus cu tancurile rusești și urât de întregul popor, de la opincă până la ministru. (1) Iată că azi ne aflăm în fața celei de-a treia cărți scrisă de cel care a fost odată secretar de stat la Ministerul de Interne, consilier personal al președintelui României comuniste, și șef adjunct al serviciului de spionaj. *Cartea neagră a Securității* este o vastă lucrare antologică a cărei valoare se datorește nu numai competenței profesionale, memoriei prodigioase și neîntrecutului talent analitic al autorului, ci și extraordinarei autenticități a faptelor și fenomenelor descrise în ea. Este o lucrare unică, ce nu va putea fi repetată deoarece este scrisă de singurul ofițer de informații din lume care a urcat toate treptele ierarhice ale serviciilor secrete comuniste și care, odată ajuns în vârf, a realizat prăpastia care le despărțea de lumea liberă și a avut tăria să se rupă de ele și să le demaște apoi acțiunile criminale în fața guvernelor occidentale și opiniei publice mondiale. Această operă biruie anii și secretele arhivelor aflate încă sub obroc, și va rămâne peste timp o frescă unică a unui domeniu puțin cunoscut, atât în țară, cât și în Occident. Ea vine să umple un gol existent în istoria serviciilor secrete comuniste, nu numai în România, ci și în întregul spațiu al fostului bloc sovietic.

Din nefericire pentru prestigiul internațional al României și viitorul ei în comunitatea occidentală, autorul acestei monumentale lucrări continuă să fie și azi condamnat la moarte de către autoritățile din București pentru că a „trădat” dictatura lui Ceaușescu, deși statul comunist, care a emis această condamnare, a dispărut de mult de pe scena istoriei, iar pedeapsa cu moartea a fost anulată de Parlamentul României imediat după evenimentele din decembrie 1989. De ce această anomalie care va rămâne, fără îndoială, o pată neagră în istoria României?

Pentru că generalul Pacepa a declarat război pe viață și pe moarte nu numai comunismului lui Ceaușescu. El a avut viziunea și curajul să militeze cu 20 de ani în urmă pentru o cauză pe care guvernul român nu a îmbrățișat-o încă nici astăzi: dekremlinizarea țării și curățarea aparatului ei de stat de securiști care continuă, în păcate, să controleze o bună parte a vieții politice și economice a României, a serviciilor sale secrete, a poliției, a procuraturii și justiției. Acești securiști care, potrivit recunoașterii oficiale a însăși guvernului român, totalizează peste 40% din efectivele actualelor servicii de informații, au făcut ca România să nu deschidă nici până azi dosarele Securității și să nu adopte o lege a lustrației. Pentru a-și apăra existența și pozițiile, această mafie securistă torpilează acum privatizarea României și face tot ce îi stă în puteri ca să perpetueze, într-o nouă formă, epoca lui Ceaușescu, bazată pe poliție

politică și spionaj, când principalele funcții interne și externe ale statului erau în mâinile serviciilor secrete. Nu e de mirare că acești securiști au reușit o altă performanță: au făcut ca România să devină singura țară din fostul bloc sovietic al cărei guvern îi etichetează și azi drept „trădători” pe foștii ofițeri ai poliției politice comuniste care au luat calea exilului pentru a-i demasca crimele. Guvernele occidentale au decis de mult că cei care au fost acuzați că au „trădat” nazismul și comunismul nu și-au trădat țara, ci au ajutat-o.

Germanii care l-au trădat pe Hitler, ca și regimul comunist al fostei Republici Democratice Germane sunt prezentați acum ca eroi în grandiosul Haus der Geschichte der Bundesrepublik Deutschland (Muzeul de Istorie al Germaniei), din Bonn. Recent, guvernul polonez l-a decorat pe cetățeanul american Ryshard Kuklinsky, care, ca și generalul Pacepa, a ajutat guvernul SUA să cunoască detaliile celor mai secrete planuri ale Tratatului de la Varșovia îndreptate împotriva NATO și l-a declarat cetățean de onoare al orașului său natal, Cracovia. Până și Boris Elțin s-a aliniat acestui concept. El a devenit președinte al Rusiei în ziua de Crăciun 1991 și la 11 februarie 1992, a reabilitat pe ultimul cetățean condamnat ca „trădător” de regimul sovietic pentru că a colaborat cu guvernul SUA: Boris Iutsin, un fost ofițer al KGB care a fost trimis sub acoperire de jurnalist în SUA. Nu demult am avut o discuție despre cazul Pacepa cu domnul Adrian Năstase, fost ministru de Externe și actual vicepreședinte al PDSR. El mi-a „explicat” de ce generalul Pacepa nu trebuie reabilitat. „Uiți că 6.000 de securiști au suferit din cauza lui?” Nu mi-am putut crede urechilor și nu m-am putut abține să-i replic: „Dar se uită că acești securiști au fost urâți de 22 de milioane de români care au suferit din cauza lor?”

Îndârjirea cu care acești foști ofițeri ai poliției politice comuniste se zbat să mențină epitetul de „trădător” dat generalului Pacepa de către Ceaușescu apare din plin în cele câteva cărți scrise de foști securiști, mai mici sau mai mari în grad, care fac acum un ultim efort disperat să împiedice reabilitarea morală, politică și juridică a generalului Pacepa, de teamă că aceasta va însemna sfârșitul carierei lor. Singura carte apărută în România care a spart embargoul impus de securiști împotriva adevărului despre generalul Pacepa este *Autopsia - Demontarea unei înscenări securiste împotriva generalului Pacepa*, scrisă de directorul ziarului ZIUA, Sorin Roșca Stănescu, împreună cu subsemnatul. În ea am prezentat, pentru prima oară cititorilor din România, ca și din diasporă, pe baza unor documente de necontestat, multitudinea de dezinformări și măsluiri cu ajutorul cărora foștii securiști încearcă în mod disperat să arunce, încă o dată cu noroi, în cel care a fost primul lor demascator de amploare. Acum fac un alt pas pentru informarea cititorilor din România, spunându-le că acțiunile de denigrare a generalului Pacepa întreprinse de foștii securiști, cu acordul tacit al guvernanților de la București, sunt invers proporționale cu atitudinea față de Guvernul României a guvernelor și opiniei publice din Statele Unite

și alte țări din NATO. Fiind singurul român care a ținut legătura cu generalul de la sosirea sa în America, îmi fac o datorie din a prezenta cititorilor din România modul cum este apreciat în Occident, rolul avut de el în demascarea internațională a dictaturii lui Ceaușescu, cât și în protejarea Alianței Atlantice împotriva acțiunilor de spionaj ale fostului bloc sovietic.

Pentru guvernul SUA, generalul Pacepa este cel mai înalt oficial al Pactului de la Varșovia care a trecut de partea Occidentului și care, timp de 20 de ani, a contribuit substanțial la slăbirea capacității informative și militare a fostului bloc sovietic. De aceea, Administrația SUA a conchis că el a adus „o unică și importantă contribuție Statelor Unite”. (2) Redau doar un exemplu pentru a ilustra respectul de care generalul Pacepa se bucură în SUA. În iulie 1988, Cabinetul american a aprobat mandatul Președintelui Ronald Reagan pentru prima sa vizită la Moscova, unde urma să aibă discuții cu Mihail Gorbaciov. În aceea ședință, ministrul de Externe al SUA, George Schultz, a propus ca în timpul vizitei să se semneze și un Acord de cooperare tehnico-științifică cu URSS. Președintele Reagan, care se consultase cu generalul Pacepa, a respins însă ideea, pe motiv că acordul avantaja unilateral Moscova. „Dacă Pacepa nu este de acord, nici eu nu sunt”, a concluzionat președintele american, și a scos semnarea acordului de pe ordinea de zi a discuțiilor purtate cu oficialii sovietici. (3) Activitatea și prestigiul generalului Pacepa au fost scoase în evidență de numeroase publicații americane și vest-europene, între care menționez „The New York Times”, „The Wall Street Journal”, „The Washington Post”, „The Washington Times” și prestigioasa revistă „The American Spectator” din SUA, precum și nu mai puțin prestigioasele „L'Express”, „Der Spiegel”, „L'Eveniment du Jeudi”.

Pentru comunitatea de informații a țărilor NATO generalul Pacepa este, așa cum a spus fostul șef al DST (Direcția de Supraveghere Teritorială a Franței), Yves Bonet, actualmente senator: „unul din cei mai importanți refugiați politici care a venit vreodată în Occident. El este un profesionist în domeniul informațiilor, care nu are comparație în rândul românilor”. (4) Potrivit publicațiilor de specialitate occidentale, dextăritățile și activitatea sa din ultimii 20 de ani au zguduit din temelii comunitatea de spionaj a blocului sovietic și au contribuit substanțial la neutralizarea acțiunilor sale de spionaj și diversiune îndreptate împotriva securității Alianței Atlantice și la prevenirea unor acte de terorism pe teritoriul țărilor membre. Generalul Pacepa este, de asemenea, autorul unui curs de contraspiionaj tehnico-științific, care se predă și astăzi în serviciile secrete ale țărilor NATO și în unitățile de specialitate ale forțelor sale armate.

Pentru cercurile politice occidentale, generalul Pacepa este autorul celei mai celebre cărți despre viața la curtea unui dictator comunist. Faimoasa revistă americană „Rider Digest”, care are cea mai largă difuzare în lume, se republică în 19 țări; cartea *Orizonturi roșii* s-a

republicat, până acum, în 18 țări. Ea este prima carte scrisă de un român american care a fost înmănată președintelui SUA de o delegație mixtă a Camerei Reprezentanților și a Senatului SUA, condusă de președintele de atunci - și de astăzi - al Comisiei pentru Afaceri Externe a Congresului, senatorul Jesse Helms. La scurt timp după apariția ei, *Orizonturi roșii* a devenit o carte de referință pe biroul președintelui de atunci, George Bush, regăsită și astăzi în bibliotecile personale ale unor importanți politicieni și jurnaliști americani.

Pentru noi, cei care am luat calea exilului spre a lupta împotriva comunismului, generalul Pacepa este omul care a distrus imaginea internațională a lui Ceaușescu. În iulie 1978, când a făcut generalul ruptura cu Ceaușescu, tiranul era la apogeul gloriei sale. Cu numai trei luni înainte el fusese primit cu mare pompă de președintele Jimmy Carter, care l-a prezentat public poporului american ca pe „un mare conducător politic național și internațional”(5) Congresul SUA l-a încununat cu lauri, iar presa și televiziunea americană i-au adus elogii în fiecare zi. Trei săptămâni mai târziu, Ceaușescu a făcut istoricul tur al Londrei în caleașca regală alături de regina Angliei. Generalul Pacepa i-a pregătit ambele vizite și l-a însoțit în timpul lor. Acestea au fost, însă, ultimele zile de glorie ale dictatorului de la Scornicești. Dezvăluirile generalului Pacepa l-au „dezbrăcat” pe Ceaușescu în fața întregii lumi și i-a permis acesteia să-l vadă gol goluț, așa cum era în realitate: un asasin și terorist internațional care trăia o viață de lux extravagant cu bani obținuți din contrabanda de arme, de droguri și de oameni. În urma acestor dezvăluiri, dictatorul nu a mai pus niciodată piciorul în SUA sau altă țară NATO.

Am plăsmuit aceste rânduri pentru a prezenta cititorilor din România adevărul adevărat despre cel care este pentru exilul românesc, așa cum am mai spus, un erou și un simbol. Un erou, pentru că a avut curajul să pornească cu mâinile goale o cruciadă împotriva unuia din cei mai crunți tirani din istoria României și a lumii. Un simbol, pentru că a învins. Cu această carte generalul Pacepa pornește o nouă cruciadă. „Și sunt convins că va învinge din nou“!

NOTE

1) Cornel Dumitrescu, Bomba Pacepa a explodat, în „*Cuvântul românesc*” din septembrie 1978, Hamilton, Canada.

2) Scrisoarea din 27 iulie 1978, adresată generalului Ion Mihai Pacepa de conducerea CIA cu ocazia acordării cetățeniei americane. Fotocopia acestui document a fost publicată în *Autopsia - Demontarea unei înscenări securiste împotriva generalului Pacepa* (Editura OMEGA SRL, 1998), pg. 228.

3) Incidentul a fost descris în numărul din august 1998 al revistei franceze „Politique Internationale”.

4) *L'Evenement du Jeudi*, numărul din 21 noiembrie 1996, pg 34.

5) *President Nicolae Ceausescu's State Visit to the USA: April 12-17, 1978*, versiunea în limba engleză (București: Meridiane Publishing House, 1978), pg. 78, 99.

PATRIA ȘI ADEVĂRUL: FENOMENUL PACEPA

DE LA TALLEYRAND LA APOSTOL BOLOGA

Comentariu de ADRIAN SEVERIN

Într-un restaurant de caldă intimitate din centrul vechi al Genevei, așezat în jurul unui ceaun cu brânză topită (fondue) și având în față pahare cu vin rece de pe malurile Ronului, un grup de parlamentari francezi și elvețieni, precum și de înalți funcționari ONU, alături de care mă aflu, a început să vorbească despre „scandalul reabilitării dezertorilor francezi din primul război mondial”.

Chestiunea luase aspectul unei adevărate dispute politice care îi opunea pe primul-ministru socialist - Lionel Jospin și pe președintele Franței - Jacques Chirac, dispută izbucnită cu prilejul aniversării a 80 de ani de la încheierea primei mari conflagrații mondiale.

Cel dintâi se pronunțase în sensul ca odată cu omagierea eroilor căzuți pe front să fie reconsiderată și atitudinea antirăzboinică a unui grup de 80-90 de francezi care, în numele unor idealuri pacifiste, refuzaseră lupta și în consecință, fuseseră executați ca dezertori.

Cel de-al doilea, reacționase cu indignare susținând că nu se cade să fie așezați pe același piedestal cei ce-și dăduseră viața pentru patrie și cei care își trădaseră țara aflată în bătălie, chiar dacă la originile atitudinii acestora se găsea adevărul că războiul este o crimă împotriva umanității, mai ales atunci când el este animat de veleități imperiale.

Într-un atare context am adus în discuție problema, destul de mult și de pasional dezbătută în unele cercuri românești, referitoare la cazul generalului Pacepa. L-am citat pe sciitorul român Vintilă Corbu, care în finalul romanului său *Cavalcadă în iad* spunea că „împotriva unui regim totalitar orice mijloace sunt permise”. Cu alte cuvinte loialitatea față de un dictator nu este un merit, ci un păcat și dimpotrivă, actele vizând subminarea unui sistem de tiranie sunt laudabile, iar nu condamnabile.

Națiunea este oare mai presus de libertate? Poate fi oare demn poporul și nedemn fiecare din oamenii concreți care îl compun? Altfel spus are oare vreo semnificație gloria și puterea unei patrii ai cărei cetățeni sunt aduși la mizerie și sclavie? Când ești obligat să alegi între drepturile omului și drepturile unui stat dictatorial, cum trebuie oare să optezi? Pe de altă parte, este oare logic ca în același timp să fie pedepsiți și cei care au apărut cu ardoare dictatura și cei care au lucrat cu energie împotriva ei? Este oare drept să-i premiezi pe cei care au îndeplinit cu credință ordinele puterii legitime, chiar dacă ele erau criminale și au observat cu devotament legile țării lor, chiar dacă ele erau nedemocratice, și totodată să-i sancționezi pe cei care și-au călcat jurământul de credință, întrucât el îi lega de un tiran și au trecut într-o tabără străină pentru că la ei acasă domnea nedreptatea, minciuna și răutatea? În fine, este oare moral ca „pocăiților” să li se ierte păcatele săvârșite înainte de convertire sau trebuie să se facă un fel de

compensație a meritelor și greșelilor fiecăruia?

Convivii mei mi-au atras atenția că, într-un fel aceasta este și problema care s-a pus în Franța în legătură cu De Gaulle și Petain. Eroul de la Verdun a încercat probabil să-și salveze țara punând capăt unui război pierdut și sperând să rezolve aspectele litigioase prin abilitate la Conferința de Pace care ar fi trebuit să urmeze unei victorii germane. Acestui „patriot conservator și miop” i s-a opus tânărul general vizionar De Gaulle, care și-a „părăsit postul”, „a trecut la inamic” și a organizat rezistența împotriva guvernului legiuit, ducând Franța la victorie și la măreție prin jertfe de tot felul. Dacă Petain n-ar fi rezistat la Verdun, Franța ar fi suferit poate umilința înfrângerii în fața Germaniei cu câteva decenii mai repede. În ciuda acelui succes, Petain n-a putut evita condamnarea la moarte (chiar dacă pedeapsa a fost apoi comutată). Dacă De Gaulle n-ar fi „dezertat” la Londra, Franța n-ar fi fost, poate, una dintre principalele puteri postbelice ale lumii libere și democratice. Cine este eroul și cine este trădătorul? Istoria a decis în favoarea lui De Gaulle. Și chiar dacă sentințele istoriei se mai pot schimba din perspectiva timpului gloria pe care De Gaulle i-a adus-o prin gestul său Franței nu îi va rezerva lui Petain decât, cel mult, unele circumstanțe atenuante.

Gândul m-a dus la o altă mare personalitate a istoriei Talleyrand, omul care, la prima vedere, s-ar potrivi pentru ilustrarea oricărei definiții a trădării.

Despre el s-ar putea zice că și-a trădat toți stăpânii: Monarhia vechiului regim în favoarea Revoluției; Revoluția în favoarea Directoratului; Directoratul în favoarea Consulatului; Consulatul în favoarea Imperiului; pe Împăratul Napoleon în favoarea lui Ludovic al XVII -lea și a Restaurației. Ar fi trebuit, trădat cu siguranță, și regimul Restaurației dacă ar mai fi trăit. Dincolo de aceste aparențe, însă, persoanele mai profunde, mai analitice și mai perspicace observă că nici una dintre victimele menționate mai sus ale „trădării” nu a fost în realitate stăpânul „trădătorului”. Talleyrand a avut doar un singur stăpân: Franța. Pe aceasta a servit-o cu credință în permanență, trecând mereu de partea celui care răspundea mai bine nevoilor ei și abandonându-l pe acela care nu mai avea resursele de a-i satisface aspirațiile.

În întreaga istorie a Franței, puțini au adus acestei țări atât bine cât Talleyrand și puțini au fost detestați atât de mult ca el.

Creând pentru literatura română personalitatea tragică a lui Apostol Bologa, ofițerul de origine română din armata austro-ungară, care și-a trădat țara (imperiul cezaro-crăiesc) spre a nu-și trăda neamul, Liviu Rebreanu a reformulat, cu mijloace artistice, o întrebare la care un răspuns definitiv nu a venit până acum. Generalul Pacea încă îl mai așteaptă în autoexilul său american.

Maria G. Brătianu
7 str. Caragiale
Bucuresti-Sector 2

30 martie 1999

Domnului Ion Pacepa c/o Ed. Omega
c/o ZIUA
Str. Ion Câmpineanu 4
Bucuresti - Sector 1

Stimate Domnule Pacepa

Citind Cartea Neagră a Securității, volumul I, țin să vă semnaliez că unchiul tatălui meu Constantin (zis Dinu) Brătianu* nu a fost nici judecat, nici condamnat. După ce a fost arestat în mai 1950 a murit scurt timp după ce a fost dus la Sighet, după arest. El avea 82 de ani.

Nu a fost singurul caz. Într-o nouă ediție ar trebui rectificată această inexactitudine.

Vă mulțumesc dinainte.

Maria G. Brătianu

* pagina 160. Constantin I.C. Brătianu

INDICE DE NUME PROPRII

A

Abakumov, Vsevolod
 Semionovici *general*: 89, 161
 Aldea, Aurel *general*: 199
 Alecsandri, Vasile: 123
 Alexandrescu, Constantin:
 193, 195
 Alexandrescu, Grigore: 123
 Alexandrini, Alexandru: 98,
 137
 Alexandrini, Alexandru: 99
 Alexandrini, G: 137
 Alexandru cel Mare *țar al*
Rusiei: 33
 Alexandru II *țar al Rusiei*: 21,
 48
 Alexandru III *țar al Rusiei*: 21
 Alexeev, Iaska *colonel*: 124
 Alexianu, Gheorghe: 190, 198
 Ambrus, Romulus *maior*: 94,
 195
 Andropov, Iuri: 51
 Antonescu, Ion *mareșal*: 85,
 91, 103, 164
 Antonescu, Mihai: 91, 104
 Apostol, Gheorghe: 80
 Artuzov, Artur Kristianovici:
 60
 Atanasiu *căpitan magistrat*:
 92, 190
 Atudoroaie, Gheorghe,
colonel: 30
 Auschnit, Max: 132, 133
 Averescu, Alexandru *general*:
 185

B

Baring, Maurice: 18
 Basarabeanu, Elena: 105, 199
 Bălăceanu, Mihai *căpitan*: 194
 Bârcă, V.: 203
 Bejan, Petre: 202
 Belkin, Fiodor *general*: 151,
 154, 212
 Benckendorf, Alexander
colonel: 20
 Berezin, Ian Kalovici *general*:
 61
 Beria, Lavrenti Pavlovici: 64,
 67, 68, 70, 74, 75, 79, 161,
 184, 216
 Bermon, J.: 222
 Bismarck, Otto Von *prinț*: 33
 Blaga, Lucian: 163
 Bobei, Gheorghe: 195
 Bocșa, Mălin: 106
 Bodnarenko, Iemelian, alias
 Emil Bodnăraș: 115, 116
 Bogdenko, Pavlov: 193
 Boiarski, Vladimir: 152
 Boika (Burcă), Mihail *colonel*:
 124
 Bonch-Bruevici, Vladimir:
 180
 Bondarenko, Pantelimon
 (*generalul* Gheorghe Pintilie,
 zis Pantiușa): 58, 59, 81, 82,
 85, 113, 115, 116, 118, 119,
 123, 124, 126, 130, 131, 133,
 136, 137, 138, 141, 142, 146,
 149, 156, 163, 165
 Bosoancă, Mihai *colonel*: 140
 Braun, Werner von: 70

- Brauner, H.: 222
 Brăileanu, Traian: 190
 Brănișteanu, Gheorghe: 200
 Brătescu-Voinești, Alexandru: 190
 Brătianu, Constantin I.C.: 133
 Brătianu, Dinu: 98, 103, 137
 Brătianu, Vintilă V.: 106
 Brâncuși, Constantin: 98
 Brankov, Lazar: 212
 Brânzaru, Gheorghe *colonel*: 139, 149
 Brejnev, Leonid: 38, 39
 Brucan, Silviu: 109
 Brunea-Wied, Eleonora: 135
 Buharin, Nicolai: 232
 Bujoiu, Ioan: 131, 132
 Bukacu, Dumitru *sergent*: 195
 Burădescu, Sever: 194
 Burton, Y. Berry: 205
- C**
 Calmanovici, E.: 222
 Calotescu, Cornel *general*: 190, 192, 194
 Capra, Anghel: 199
 Caraman, Mihai *general*: 42, 43
 Carandino, Nicolae: 98, 109, 110
 Castro, Fidel: 178
 Cărbunescu, Gheorghe *colonel medic*: 190
 Câmpeanu, Radu: 98, 103
 Cârneală, Ion *sergent major jandarmi*: 195
 Ceaușescu, Ilie *general*: 43
 Ceaușescu, Nicolae: 30, 42, 43, 44, 45, 99, 166
- Cernătescu, Petre: 210
 Cernicica, Dumitru: 159, 160
 Chiachir, Dumitru: 194
 Chirăscu, Vladimir: 190
 Church, Frank: 178
 Ciolac Antoniu: 190
 Ciorbea, Victor: 30
 Clementis, Vladimir: 152
 Clinceanu, Constantin: 195
 Clinton, Bill: 30
 Coșbuc, George: 123
 Cohen, William S.: 29
 Coifan, Virgil *locotenent*: 199
 Coliu, Dumitru (Dmitr Kolev): 185
 Comaniciu, Horațiu: 106
 Connally, Tom: 83
 Consolarina, Cleopatra: 190, 192
 Constantinescu, Emil: 44, 45, 179
 Constantinescu, Victor *locotenent colonel*: 199
 Constantinescu-Iași: 193
 Coposu, Corneliu: 98
 Cosma, Aurel: 197
 Cosma, Neagu: 108
 Coste, Brutus: 98
 Cotlear, Alexandrescu: 193
 Courtland, V. R. Schuyler *general brigadă*: 205
 Crăciunoiu, Vasile *colonel*: 164, 222
 Creștinu, Avram: 195
 Cretzeanu, Alexandru: 98, 110
 Cristescu, Eugen: 92, 197
 Cristescu, Gheorghe: 184
 Crosneff, Gheorghe: 185

- Cuvila, Coveta Sergie *fruntaș*: 195
 Cuza, A. Gheorghe: 190
- D**
 Dăianu, Daniel: 45
 Dămăceanu, Dumitru *general*: 87
 Dârcă, Gheorghe: 200
 Dej, Gheorghe Gheorghiu: 80, 81, 87, 99, 113, 116, 117, 119, 120, 146, 148, 149, 155
 Dekanozov, Vladimir: 64, 65, 66, 67
 Delgado, Enrique Castro: 55
 Demeter, Alexandru *colonel*: 78, 155, 156, 159, 164
 Demeter, Carol: 75
 Demetrescu, Camil: 110
 Demetrescu-Gyr, Radu: 102
 Dimitrov, Gheorghe: 83
 Dobrogeanu-Gherea, Constantin: 184
 Dogaru, Ion: 203
 Dogaru, Valeriu: 190
 Doicaru, Nicolae *general*: 139, 149
 Dolbin, Grigori Grigorievici: 218
 Donchev, Dimitr: 186
 Donovan, William J.: 35
 Dornberger, Walter: 70
 Drăghici, Alexandru : 157, 165
 Dragoș, C. Titus: 190
 Dulberger (Dulgheru), Mihai *colonel*: 124
 Dumitrescu, Anton *lt. colonel*: 140
 Dumitrescu, Mihail *subofițer*: 195
 Dumitru, Anton: 202
 Dumitru, Nichita: 210, 211
 Dzerjinski, Felix: 49, 51, 52, 57, 59, 131, 145, 161
- E**
 Eisenhower, Dwight D. *general*: 116
 Eitington, Nahum Aleksandrovici: 55
 Ejov, Nikolai Ivanovici: 161
 Elțîn, Boris: 22, 23
 Elisabeta I, *regină a Angliei*: 18, 32
 Eminescu, Mihai: 123
 Enescu, I. D. *arhitect*: 190
 Engels, Friedrich: 74
- F**
 Fabian, David: 184
 Farnsworth, Edward E. *colonel*: 205
 Fărcășanu, Mihail: 103, 106
 Fedicikin, Dmitri *colonel*: 85, 113
 Fedotov, Piotr Vasilevici: 163
 Felbin, I.L.: 61, 62
 Fenesiu, Victor: 203
 Finkelstein, Beniamin (zis Bubi): 194
 Fisher, Simon *colonel*: 124
 Fitin, Pavel Mihailovici *general*: 80, 90, 186
 Florescu, Ion: 200
 Folender, Alfred: 195
 Fotiade, Ion: 192
 Fotino, George: 103

Fouché, Joseph: 18
 Franco, Francisco Bahamonde
 (alias El Claudillo) *general*:
 60, 61, 235
 Frangopol, Nicolae: 211
 Frank, Hans: 100
 Frank, Josef *împărat*: 152
 Frederick cel Mare *împărat al
 Germaniei*: 33
 Fritsche, Hans: 100
 Fuchs, Klaus: 75
 Funar, Gheorghe: 31

G

Gabor, Peter (Bene Auspiltz)
general: 127
 Gafencu, Grigore: 98, 110
 Gall, Janos: 61
 Gavă, Ștefan *lt. colonel*: 195
 Geminder, Bedrich: 152
 Georgescu, Alexandru: 111
 Georgescu, Costin: 30
 Georgescu, Gheorghe
 Topazlău: 210
 Georgescu, Teohari: 81, 87,
 90, 110, 118, 119, 155, 156,
 160, 162
 Gheordunescu, Mircea: 133
 Ghineraru, Florian
sublocotenent: 190, 195
 Gigurtu, Ion: 94
 Gingold, Nandor: 190
 Gomulka, Wldyslaw: 84
 Gorbaciov, Mihail: 39
 Göring, Herman W.: 99
 Gorki, Maxim: 215
 Gottwald, Klement: 83, 153
 Graur, Ionel Isac: 195
 Greenglass, David: 75

Gribich, Vladimir *colonel*: 124
 Grigorescu, Gheorghe: 195
 Grigoriu, Gheorghe: 200
 Grigoriu, I.: 200
 Grossman, Ghingold: 192
 Groza, Petru: 87, 88, 95, 99,
 113, 114
 Grunberg, Boris: 91

H

Hațeganu, Emil: 98
 Hațeganu, Ion: 98, 190, 192,
 195
 Hall, Thomas: 164
 Hamilton, William: 164
 Haneș, Vasile: 200
 Haraga, Ioan: 195
 Harnagea, Cătălin: 44, 179
 Harriman, Averell W.: 36
 Haschke, Jurgen: 26
 Hernstadt, Rudolf: 127
 Hess, Rudolf: 100
 Hitler, Adolf: 35, 48, 63, 64,
 65, 66, 67, 80, 100
 Hodoș, Alexandru: 102
 Hollinger, Isidor *colonel*: 124
 Hoover, Edgar J.: 18
 Hristu, Naum: 194
 Hrușciiov, Nikita Sergheevici:
 22, 38, 84, 154, 157, 161, 216

I

Iacob, Alexandru: 159, 160
 Iagoda, Genrik: 54, 161
 Iejov, Nicolai: 54
 Ienukidze, Abel: 180
 Ignatiev, Semion Denisovici
general: 154, 161

Iliescu, Ion Ilici: 23, 24, 31, 42, 43
 Ionescu, Oprișan: 211
 Ionescu, Radu *căpitan*: 194
 Ionescu, Vasile *general*: 190
 Ionescu-Sisești, Gheorghe: 123
 Ioniță, Nicolae: 190
 Iorga, Nicolae: 123
 Isopescu, Modest *lt. colonel*: 194
 Ispirescu, Petre: 123
 Iszack, Albert *colonel*: 124
 Ivan cel Groaznic: 19, 20, 49
 Izu, Landau: 195

J

Jdanov, V. Andrei: 154
 Jodl, Alfred *feldmareșal*: 100
 Jugănar, Ilie: 195

K

Kádár, János: 151, 152, 162, 212
 Kai-Shek, Chang: 60
 Kamenev, Lev: 53
 Keitel, William *feldmareșal*: 100
 Kell, Vernon *sir*: 18
 Kerenski, Aleksandr: 57
 Kintescu, Gheorghe: 199
 Kleber, Emilio: 61
 Kofler, Remus: 165
 Konev, Ivan Stepanovici *mareșal*: 61
 Koplening, Johan: 83
 Korne, Radu *general de brigadă*: 193
 Kovacs, Béla: 128

Kriner, Max *colonel*: 190
 Krivički, Walter: 215, 236
 Krupskaja, Nadejda: 52
 Kuciacov, Igor Vasilievici: 75, 183, 184
 Kuibîșev, V. V.: 215
 Kupfer, Romeo: 190
 Kuusinen, Otto Vilhelm: 83

L

Latsis, Martin Ivanovici: 50
 Lazăr, Ilie: 103, 106, 110
 Lazarovici, Fănel: 76
 Lăzărescu, Emil: 110
 Lenin, Vladimir Ilici: 48, 49, 50, 51, 52, 53, 57, 74
 Leucuția, Aurel: 103
 Liciu, Onișor: 140
 Litvinov, Maxim (Meir Walach): 64
 Luca, Vasile: 80, 84, 85, 111, 155, 156, 158, 159, 160
 Ludovic XIV *rege al Franței*: 33
 Lukacs, Matyas: 61
 Lumumba, Patrice: 178

M

Macici, Nicolae *general corp de armată*: 194
 Maican, Aurel Ion: 190
 Maiorescu, Titu: 123
 Malenkov, Gheorghe: 216
 Malinovski, Rodion: 61
 Maniu, Iuliu: 98, 110, 112, 113
 Manoilescu, Grigore: 102
 Manu, Gheorghe: 131
 Marian, Doru: 172, 234

- Marin, Gheorghe: 200
 Marinescu, C. Ion: 190, 191
 Marinescu, Sterie *lt. colonel*: 190, 192, 194
 Marshall, George C.: 36, 101
 Marty, Andre: 61
 Marx, Karl: 48, 71, 74
 Matak, Radu: 140
 Matei, Radu: 138
 Matusevici, Nathan *colonel*: 124
 Mazurov, Vladimir (Vladimir Mazuru): 124
 Măgureanu, Virgil: 23, 30, 31
 Mănescu, Corneliu: 44
 Mănescu, Vasile: 194
 Mărgineanu, Nicolae: 131
 Melbourne, Roy: 205
 Meleşcanu, Theodor: 43
 Melinescu, Nicolae *plutonier jandarmi*: 194
 Melnikov *general*: 127
 Menjinski, Viaceslav Rudolfovici: 161
 Mercader, Ramon: 55, 56
 Merkulov, Vsevolod Nicolaevici: 161, 216
 Mihăiluc, Constantin: 195
 Mihai I *rege*: 84, 87, 113, 115, 116, 117
 Mihalache, Ion: 98, 108, 109, 110, 112
 Mindszenty *cardinal*: 146
 Minescu, Constantin: 190
 Mocsony-Stârcea, Ion *de*: 110
 Moise *profer*: 32,
 Moiescu, Anton: 164
 Moldoveanu, Iosif (Ioşca) *colonel*: 116, 166, 167
 Molotov, Viaceslav: 64, 65, 67, 155, 162, 218, 220
 Moraru, Spiridon: 202
 Moynihan, Patrick: 38
 Mugur, Constantin: 135
 Mukin (A. P. Fiodorov): 181
 Muralov, N.: 180
 Murgescu, Ion *lt. colonel*: 194

 N
 Nágy, Ferencz: 128
 Nani, Vladimir: 190
 Nasta, Alexandru *general divizie*: 193
 Neagu, Cosma *general*: 108
 Negru, Nicolae: 190
 Negruzzi, Constantin: 123
 Negulescu, Valeriu: 133
 Neruda, Pablo: 55
 Niţă, Marin *plutonier jandarmi*: 195
 Nişescu, Constantin: 211
 Nicolae I *ţar al Rusiei*: 20
 Nicolski, Alexandru (Boris Grunberg) *general*: 109, 115, 124
 Niculescu, Mihail *lt. colonel jandarmi*: 194
 Niculescu, Mircea: 200, 203
 Niculescu, Octavian: 190
 Niculescu-Buzeşti, Grigore: 110
 Niculescu-Buzeşti, Radu: 110
 Niculi, I.: 121
 Nikonov, Victor *colonel*: 124
 Novikov, V.: 219, 220

 O
 Octavia, Veronca: 192

Olaru, Vasile: 190
 Olteanu, Gavrilă: 199
 Onişor, Titus: 140
 Opperput, Aleksandr (Pavel Ivanovici Selianov): 57
 Oprişan, Emil: 110
 Orlov, Alexandr *general*: 231, 235, 236

P

Pacha, Augustin *episcop*: 146
 Paliacu, Nicolae (zis Moldoveanu Nicolae) *comandant legionar*: 200
 Paliga, Mihail: 194
 Paniuşkin, Alexandr
 Semionovici *general*: 218, 219
 Pantazi, Constantin *general*: 92, 182, 197
 Papen, Franz *von*: 100
 Patriciu, Gheorghe *colonel*: 62
 Pauker, Ana: 80, 83, 84, 85, 111, 116, 155, 156, 160, 162
 Paulus, Frederick: 79
 Pavlov, Dmitri: 61
 Pădure, Aristide: 194
 Pădureanu, Ion Tiberiu: 133
 Pătrăşcanu, Lucreţiu: 77, 87, 91, 93, 114, 116, 117, 118, 119, 162, 163, 164, 166, 167, 190,
 Pătrăşcoiu, Nicolae *colonel*: 195
 Penescu, Nicolae: 98, 109, 110
 Peter, Gabor: 127, 154
 Petrescu, Titel: 98, 132, 133
 Petrov (Petruc), Mişa *colonel*: 124
 Petrovicescu, Constantin *general*: 190
 Petrovici, Ion: 190, 191
 Petrovici, Iulian *colonel*: 190
 Petru cel Mare *ţar al Rusiei*: 20
 Piatakov, G.L.: 53
 Piatnuski, Iosif Aronovici: 60
 Placek, Stepá: 128
 Pleşiţă, Nicolae: 145
 Pogoneanu, Victor Rădulescu: 110
 Polizu-Micşuneşti, Gheorghe: 140
 Pop, Gheorghe: 220
 Pop, Ionel: 107
 Pop, Romulus: 192
 Pop, Valer: 190
 Popescu, Alexandru: 200
 Popescu, Cristodor: 194
 Popescu, Dorin *locotenent rez.*: 190
 Popescu, Gabriel: 190, 192
 Popescu, Gogu: 149
 Popescu, Ilie: 199
 Popescu, Lucian: 194
 Popescu, Nicolae: 138, 190, 192
 Popescu, Romeo: 200
 Popescu-Nasta, Liviu: 135, 136
 Popescu-Tomşani, Alexandru: 200
 Popovici, Constantin: 184
 Popp, Alexandru: 131, 132
 Potopeanu, Gheorghe *general divizie*: 193
 Prişcu, Tarquiniu: 107
 Primakov, Evgheni: 23

Protopopov, Mişa *colonel*: 91

R

Radek, Karl: 53

Radkiewicz, Stanislaw: 126

Rájk, Laszlo: 151, 152, 158, 162, 212

Rákósi, Matyas: 83, 152, 154

Ramses II *faraon*: 32

Rantea, Dumitru: 190, 192

Răşcanu, Ghe.: 202

Răşcanu, Vasiliu *general*: 193

Rădăceanu, Lotar: 87

Rădescu, Nicolae *general*: 88, 103

Rădulescu, Ştefan: 190

Rădulescu, Constantin: 200

Rădulescu-Motru, Constantin: 123

Rădulescu-Pogoneanu, Victor: 110, 164, 201, 202

Râmniceanu, Aurel Ion: 190, 192

Reagan, Ronald : 36

Rebreanu, Liviu: 123

Ribbentrop, Joachim *von*: 65, 66, 67, 99

Riumin, M.D. *general*: 154

Roşu, Florin: 202

Roşulescu, Traian: 200

Roiu, Florin: 110

Rokossovski, Konstantin: 61

Roman, Valter: 200

Romanescu, Mihail *general maior*: 140

Romkovsky, Roman: 126

Romniceanu, Mihail: 103

Roosevelt, Franklin Dellano: 34

Rosenberg, Julius şi Ethel: 75

Rotaru, Mihail: 190

Rozei, Aurel-Rozenberg: 210

Rozvany, Eugen: 184

Rusu, Liviu: 190

Ruxandra, Constantin: 195

S

Sachi, Bălan: 199

Sadoveanu, Mihail: 123

Saharovski, Aleksandr: 62, 79,

80, 82, 85, 90, 96, 99, 113,

118, 121, 125, 126, 130, 142,

155, 157, 158, 160, 186

Samsonov, T.: 144

Samueli, Anny: 135

Samueli, Nora: 135

Savcenko, Serghei: 156

Savin, Ladislau: 138

Savinkov, Boris: 57

Sănătescu, Constantin *general*:

86, 87, 93, 186

Sârbu, V.: 222

Scerbaciov, Aleksandr: 154

Schneider, Rene: 178

Schott, Friedrich Otto: 71

Selivanowski, Ivan: 126

Semashko, A.I.: 52

Serdici, Vasile: 110

Serov, Ivan Aleksandrovici: 84

Sfetcu, Ion: 203

Siqueiros, D. Alfaro: 55

Slansky, Rudolf: 152, 153, 158, 159

Sluţki, Abram Aronovici: 61

Sokolov, Gheorghii: 219

Sołacolu, Teodor: 190

Solimos, Ivan: 159, 160

Solomon, Ștefan *sergent major*: 195
 Soltan, Chirilă *colonel magistrat*: 190
 Spigeltglass, Mihail: 64
 Spineanu, Cezar: 200
 Stănescu, Apostol: 200
 Stănescu, Damian: 198
 Stănescu, Dumitru *lt. colonel*: 111
 Stahl, H. Henry: 123
 Stalin, Iosif Visarionovici: 21, 34, 51, 52, 53, 54, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 72, 73, 74, 75, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 89, 90, 101, 113, 116, 117, 142, 146, 151, 153, 154, 155, 156, 157, 183, 184
 Stan, Mihai *general*: 29
 Stârcea, Ion de Mocsony: 110
 Stefanov, Boris: 185
 Steinberg, Jim: 30
 Stere, Gh. C.: 121
 Stern, Lazar: 61
 Stieber, Wilhelm: 33
 Stimson, Henry: 34
 Stoica, Ștefan *lt. col.*: 111
 Stoica, Chivu: 80
 Suchs, Erno: 162, 213
 Sukovski, Vasili: 19
 Susaikov, I. Z.: 193, 204
 Sváb, Karel: 128
 Swierczewski, Karol: 61

Ș

Șeicaru, Pamfil: 102,
 Șevarnadze, Eduard: 22,
 Știrbei, Barbu *prinț*: 219, 220

T

Talpeș, Ion *general*: 44,
 Tănăsescu, Alexandru, *general*: 43
 Tătărăscu, Gheorghe: 98, 112, 137
 Ticulescu, Ion: 190
 Tikonov, A. I. (Ivan Cicaev): 128
 Tildy, Zoltan: 128
 Timașuk, Lydia: 154
 Tito, Iosip Broz: 139, 151
 Tobescu, Constantin *general*: 190, 192
 Tolbuhin, Fedor *mareșal*: 116
 Tomescu, Alexandru: 200
 Tomescu, Ștefan: 200
 Tomescu, Ion: 202
 Torosian, H.: 222
 Trepăduș, Grigore: 194
 Trestioreanu, Constantin *general de divizie*: 193
 Trilisser, Mihail Abramovici: 59, 60, 182
 Troțki, Leon: 38, 48, 51, 52, 53, 55, 58
 Trujillo, Rafael: 170
 Truman, Harry S.: 116, 117
 Tukacevski, Mihail *mareșal*: 54
 Turner, Stansfield: 31

Ț

Țopa, Petre: 202

U

Ulbricht, Walter: 83
 Ulea, Octav *general*: 116
 Ulmanis, Karlis: 66

V

Vannikov, Boris Lvovici: 183
 Vasilescu, Ion Valjan: 140
 Vasilescu, Nicolae (zis Colorado): 210
 Vasilescu, Zenovie: 203
 Vasilichi, Gheorghe: 112
 Vasiliu-Piky, Constantin Z. general: 92, 190, 192
 Vâlsănescu, Radu: 107
 Vâlsan, Nicolae: 138
 Veliciu *colonel magistrat*: 92
 Vișoianu, Constantin: 88, 98, 110
 Vidrașcu, Constantin: 190
 Vieru, Petre: 211
 Vinogradov, A.: 155
 Vișinski, Andrei: 22, 66, 67, 86, 87, 88, 95, 96, 121
 Vlădescu, Ovidiu: 190
 Vladikin, Nicolai Alexeevici: 219
 Vladimir, Noni: 95
 Vlasik, Nikolai: 155
 Vogt, Oskar: 180
 Voiculescu, Constantin *général*: 190, 192
 Voitec, Ștefan: 87
 Von Bismarck, Otto: 33
 Vonogradov *general*: 193
 Voroșilov, Klement *mareșal*: 155
 Voronca, Olivian: 190

W

Walach, Meir, zis Litvinov, Maxim: 64
 Walsingham, Francis *sir*: 32
 Wiclencz, Alfred: 195

Wolf, Christa: 27

Wollenberger, Vera: 26

Z

Zaiser, Wilhelm: 127
 Zăroni, Romulus: 87
 Zelenski, I.: 180
 Zinoviev, Grigori: 53, 184
 Zlătescu, Gheorghe *colonel*: 194, 197